Bundel - Raadsvergadering van 26 januari 2022

Vervolg van de raadsvergadering van 25-1-2022

7 Initiatiefraadsvoorstel het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje; Gemeenteblad 2022/3

Burgemeester Van der Rijt
Raadsleden Van Leusden, Offermans en Raadschelders

Initiatiefraadsvoorstel 3 Instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje.pdf

Initiatiefraadsvoorstel 3 (bijlage) Keuzemenu kinderparticipatie de schakel naar democratie.pdf

Initiatiefraadsvoorstel 3 (bijlage) Projectplan Kinderparticipatie in de gemeente.docx_.docx

Initiatiefraadsvoorstel 3 (bijlage) Wensen en bedenkingen B&W.pdf

Raadsbesluit 3 Het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje.pdf

8 Accomodatiebeleid "Brunssum blijvend benutten"; Gemeenteblad 2021/104

Wethouder Mertens
Wethouder De Rijck

Raadsvoorstel 104 Accomodatiebeleid Brunssum blijvend benutten (incl. tekst besluit).docx

Raadsvoorstel 104 (bijlage) Rapport actualisatie Accommodatiebeleid 2021.pdf

20220120 Begroting lijst vastgoed MJOP Jaarlijks Klachten besproken met wethouders.pdf

Raadsbesluit (2021) 104 Accomodatiebeleid.pdf

9 Grondstoffenplan 2022 -2026 Rd4 gemeenten; Gemeenteblad 2021/89

Wethouder Mertens

Raadsvoorstel 89 Grondstoffenplan 2022-2026 Rd4 gemeenten.docx

Raadsvoorstel 89 (bijlage) Grondstoffenplan 2022-2026 Gemeente Brunssum.pdf

Raadsbesluit (2021) 89 Grondstoffenplan 2022-2026 Rd4 gemeenten.pdf

11 Inlichtingen artikel 43 brieven

Overzicht artikel 43 brieven 25-1-2022.pdf

12.1 Motie vreemd aan de orde van de dag van de fractie SP (ambulancevervoer)

Fractie SP

25-1-2022 Motie SP ambulancezorg.docx

25-1-2022 (bijlage) MEMO besluitvormingsproces voorgenomen fusie ambulancezorg Limburg - december 2021.pdf

12.2 Motie vreemd aan de orde van de dag van de fracties PAK, BCD, SP, BBB, Lijst Borger, VVD, CDA en PvdA (ontkoppeling AOW tov minimumloon)

Fractie PAK

25-1-2022 motie vreemd aan de orde van de dag fractie PAK, BCD, SP, BBB, LB, VVD, CDA, PvdA Ontkoppeling AOW tov minimumloon.docx

13 Bekrachtiging geheimhouding

Bekrachtiging/oplegging geheimhouding opgelegd aan/door de Gemeenteraad als bedoeld in artikel 25, 1e, 2e en 3e lid Gemeentewet:
Sinds de vorige raadsvergadering hebben het college van B&W, de Burgemeester noch een raadscommissie separaat stukken aan de gemeenteraad overgelegd waarop geheimhouding is opgelegd op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.
Bekrachtiging/oplegging van geheimhouding is op dit moment niet aan de orde. Mocht tot het moment van de raadsvergadering op 25 januari 2022 nog geheimhouding aan de gemeenteraad worden opgelegd, dan ontvangt u via ter inzage legging alsnog een raadsvoorstel voor de bekrachtiging van de geheimhouding.

14 Sluiting

Inititatiefraadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : <Vul hier de vergaderdatum in>
Registratiekenmerk : 2003438
Gemeentebladnr. : 2022/3
Afdeling opsteller : Griffie
Naam opsteller : Marian Reuling
Bereikbaar onder : +31455278429 , marian.reuling@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Wilma van der Rijt
Raadsvergadering d.d. : 25-1-2022
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

Het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje.

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Op 10 november 2020 hebben de fracties PvdA, VVD en CDA bij de vaststelling van de begroting 2021 een motie ingediend. De motie "Toekomstraad" is overgenomen door het college en omgezet in toezegging 96 (10-11-2020).

b. Huidige situatie/probleemstelling

De aanleiding voor het indienen van de motie:

Uit het rapport van Kansen voor Kinderen blijkt dat de input van jongeren ontbreekt bij de invulling van alle beleid, maar specifiek het armoedebeleid; Kinderen het recht hebben om hun mening te geven over beslissingen die hen aangaan conform artikel 12 van het VN-Kinderrechtenverdrag.

3. Gewenste situatie (WAT?

a. Wat willen we bereiken?

- Het instellen van een kindergemeenteraad en kinderburgemeester in de gemeente Brunssum, vooralsnog voor een pilot-periode van 4 jaar (2022 – 2026).
- Hiertoe ambtelijk en bestuurlijk een werkgroep te formeren en deze aanpak samen met het Genootschap van Kinderburgemeesters verder uit te werken (beleidsmatig en procedureel). Hierbij ook de maatschappelijke partners te betrekken, zoals het onderwijs en andere relevante partners.
- Vooralsnog kiezen voor optie 3 (kinderburgemeester en kindergemeenteraad met ceremoniële en adviserende rol) en bij de verdere uitwerking bezien of optie 4 tot de mogelijkheden behoort.
- Het instellen van een jaarlijks jeugdlintje en dit samen met alle betrokken partners verder uitwerken.
- Het opnemen van een structureel budget ter dekking van de totale kosten in de gemeentebegroting ad. € 37.500,00 (€ 36.000,00 plus € 1.500,00) vanaf 2022; via de 1e bestuursrapportage 2022.
- Eenmalig een bedrag uit de Algemene Reserve beschikbaar te stellen van € 5.000,00.
- De kindergemeenteraad vooralsnog geen eigen budget ter beschikking stellen, maar per besluit bezien hoe dit wordt gefinancierd.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.): Er heeft geen eerdere besluitvorming plaatsgevonden; wel is op 10 november 2020 de motie Toekomstraad overgenomen door het college en omgezet in toezegging 96 (10-11-2020)

2. traject tot dusverre: er is een werkgroep geformeerd met de raadsleden Haico Offermans, Merle van Leusden en John Raadschelders, die samen met de burgemeester en ambtelijke medewerkers de overgenomen motie heeft uitgewerkt. Hiertoe is diverse malen contact geweest met mw. Dupuis. Zij werkt voor het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters en houdt zich bezig met diverse vormen van jeugdparticipatie. Dit heeft geleid tot voorliggend initiatiefvoorstel. Hierin is ook meegenomen een voorstel om te komen tot een jeugdlintje in de gemeente Brunssum.
3. rol/ bevoegdheden college van B en W: het afgeven van een zienswijze ten aanzien van voorliggend initiatiefvoorstel
4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal): nvt
5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?: het voorstel past in het jeugd- en onderwijsbeleid om meer ouders en kinderen te laten participeren in de Brunssumse samenleving. In de Lokaal Educatieve Agenda Brunssum is dit ook afgesproken. Het betreft vooralsnog een pilot voor de periode van 4 jaar.
6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen: vanaf 2022 € 37.500,00 voor de duur van de pilot; eenmalig € 5.000,00 in 2022

c. *Argumenten en overwegingen*

Waarom jongerenparticipatie?

Kinderen en jongeren hebben het recht om mee te praten over onderwerpen die hun leven aangaan. Dit staat in artikel 12 in het VN-Verdrag van de Rechten van het Kind. In de praktijk wordt echter vaker over jongeren gesproken (besloten) dan samen met jongeren te praten en besluiten.

Waarom een kindergemeenteraad en een kinderburgemeester?

Ieder kind heeft het fundamentele recht om zichzelf te ontwikkelen en daar moet de gelegenheid voor gegeven worden. Juist participatie is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Leren meedenken, naar elkaar luisteren, begrijpen wat er speelt, het vormen van een eigen mening, daarover praten en samen tot een beslissing komen, is een fundament voor de democratie. De participatie kan vorm krijgen door het instellen van een kindergemeenteraad en een kinderburgemeester.

Deze manier van meedoen, vormt kinderen en maakt ze vertrouwd met onze democratie. Hiermee laat de gemeente zien dat ze de kinderen een belangrijke rol in hun gemeenschap toedichten.

Ervaringen met jongerenparticipatie in Brunssum

Bij het opstellen van de Lokaal Educatieve Agenda 2019-2022 Brunssum zijn wij gestart met leerlingen te vragen wat zij belangrijk vinden t.a.v. een aantal thema's. Leerlingen van groep 7 en 8 van de basisscholen kwamen met mooie, interessante en initiatiefrijke ideeën. Deze ideeën gingen veel verder dan het bouwen van een speeltuin of een skatebaan. Vanuit de ingebrachte thema's en activiteiten is de LEA tot stand gekomen. Dit is een mooi proces geweest met mooie uitkomsten door en voor de jeugd.

Het installeren van een kinderburgemeester/kindergemeenteraad past in deze aanpak én vooral bij thema's uit de LEA, zoals "gelijke kansen", duurzaamheid, toekomst, etc.

Daarnaast organiseerden wij (vóór Corona) jaarlijks met het Romboutscollege/Compass een jongerengemeenteraadsvergadering. Dit was altijd een succesvolle en leerzame dag voor de jongeren.

De raad is echter ook op zoek naar een langdurige inbedding van jongerenparticipatie in onze gemeente.

Doel

Het doel van het installeren van een kindergemeenteraad is om kinderen een duidelijke stem te geven in de Brunssumse politiek en samenleving. Hiermee kan de gemeente kinderen stimuleren om na te denken en mee te praten over wat zij belangrijk vinden in en voor de gemeente Brunssum.

Leren meedenken, naar elkaar luisteren, begrijpen wat er speelt, een eigen mening vormen, daarover praten en samen tot een beslissing komen; dát zijn belangrijke fundamenten van onze democratie. Dit leren kinderen het beste door het zelf te doen.

Wat?

De kinderraad vertelt de gemeenteraad wat zij belangrijk vinden en wat hun wensen zijn. De kinderen kiezen zelf wie van hen kinderburgemeester wordt. De kindergemeenteraad kan helpen om andere kinderen dingen te leren over democratie, politiek, participatie, de gemeente en hun eigen rechten.

De kinderen in de kindergemeenteraad leren op deze manier veel over democratie, participatie en ervaren dat inspraak en betrokkenheid in de maatschappij zin heeft. De kinderraad wordt serieus genomen door de Brunssumse politiek.

De kinderburgemeester en de kindergemeenteraad vinden het belangrijk dat er niet alleen naar hen geluisterd wordt, maar ook dat andere kinderen die niet in de kinderraad zitten, mee kunnen doen.

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters begeleidt gemeenten bij het realiseren van een kinderburgemeester/kindergemeenteraad.

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeester (NGKb) richt zich op kinderparticipatie, het toerusten van het kind als actor in het gezin, de school, de wijk en de maatschappij. Het Genootschap houdt zich bezig met het bevorderen van de aanstelling van kinderburgemeesters, kinder-gemeenteraden en daarmee het borgen van kinderparticipatie en kinderrechten in alle Nederlandse gemeenten. Dit doet het Genootschap samen met de lokale overheid, instanties en organisaties die bereikbaar zijn voor kinderen, luisteren naar kinderen en gaan samen met kinderen aan de slag.

Er zijn in Nederland op dit moment 87 gemeenten met een kinderburgemeester, evt. gecombineerd met een kindergemeenteraad. Deze kinderen fungeren als ambassadeur voor de kinderen in hun gemeenten.

Werkwijze

Het proces om te komen tot een kindergemeenteraad, staat beschreven in de bijlage van het NGKb.

Op hoofdlijnen is de werkwijze dat de kindergemeenteraad 3 – 4 keer per jaar vergadert over thema's die voor hen belangrijk zijn, zoals bijvoorbeeld: invulling openbare ruimte, sociale media, pesten, duurzaamheid, veiligheid.

De vergaderingen vinden plaats in de raadzaal van het gemeentehuis. De vergaderingen worden voorgezeten door de kinderburgemeester (in het begin ondersteund door de burgemeester).

d. Opties en keuze

Er zijn grofweg 3 varianten m.b.t. een kinderburgemeester/kindergemeenteraad, namelijk:

- Installeren van een kinderburgemeester met een ceremoniële rol.
- Installeren van een kinderburgemeester met een ceremoniële rol en een adviserende rol
- Installeren van een kinderburgemeester en kindergemeenteraad.

In de bijlage zijn deze 3 varianten nader beschreven door het NGKb, incl. de vorm van ondersteuning die het NGKb biedt en het te doorlopen proces, incl. planning.

De kosten van het lidmaatschap en de ondersteuning van het NGKb bedragen:

- Variant 1: € 1.000,00 per jaar
- Variant 2: € 3.000,00 per jaar
- Variant 3: € 6.000,00 per jaar

Daarnaast vraagt het installeren van een kinderburgemeester/kindergemeenteraad om een vaste begeleider en een vast aanspreekpunt. Deze uren kunnen niet uit de huidige formatie ingevuld worden.

Een globale raming per variant is:

- Variant 1: ad hoc uren (gemiddeld 3-4 uren per week), 0,1 fte per jaar
- Variant 2: € 0,2 fte per jaar
- Variant 3: 0,6 – 0,8 fte per jaar

Om zicht te krijgen in de kosten, hebben wij ambtelijk geïnformeerd bij een aantal gemeenten die al werken met een kinderburgemeester en kindergemeenteraad:

- Gemeente Maasgouw (24.000 inwoners): de gemeenteraad heeft voor een kinderburgemeester en kindergemeenteraad een bedrag van € 2.500,00 beschikbaar gesteld (voor materiële kosten) en te voorzien in ambtelijke bijstand. Geen extra formatie derhalve; hoe/waar andere taken zijn geschrapt, is niet bekend.
- Gemeente Maastricht: de gemeenteraad heeft in juli 2019 besloten om een kinderburgemeester en kindergemeenteraad in te stellen. Hiervoor heeft de raad eenmalig een budget van € 5.500,00 beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een lespakket en het maken van de ambtsketen. Jaarlijks is een bedrag beschikbaar gesteld van € 15.000,00 voor de inzet van een communicatiemedewerker voor educatief programma groep 6 en begeleiding jaarprogramma groep 7 en communicatiekosten.
- Gemeente Heerlen: de kindergemeenteraad is afgeschaft in 2016, waarvoor een budget van € 9.000,00 beschikbaar was. Er is in Heerlen inmiddels een kindercollege geïnstalleerd in plaats van een kindergemeenteraad.
- Gemeente Groningen: Er is een budget van € 38.000,00 voor een heel schooljaar.

Raming

Uitgaande van variant 3, schatten wij in dat er 0,5 fte nodig is in de vorm van een vaste contactpersoon en organisator. De kosten hiervan bedragen € 30.000,00 per jaar. Indien uw raad instemt met het beschikbaar stellen van dit budget, kan een degelijke vorm van kinderparticipatie in de vorm van kindergemeenteraad/kinderburgemeester worden opgezet. Bij de nadere uitwerking zal ook bepaald worden bij welk organisatieonderdeel deze vaste contactpersoon wordt ondergebracht (Griffie, bestuurszaken).

Eenmalig is een bedrag nodig voor ambtsketen en promotiemateriaal: € 5.000,00.

Totale structurele kosten: € 6.000,00 lidmaatschap NGKb en € 30.000,00 ambtelijke inzet = € 36.000,00 per jaar. Dit is exclusief kosten van de inhoudelijke besluiten van de kindergemeenteraad, te bekrachtigen door de gemeenteraad.

Uiteraard betekent een vorm van kinderparticipatie ook tijd en inzet van de politiek zelf, incl. de griffie. Eventuele extra kosten die de partners (bv. de scholen) hiervoor maken, zijn hierin niet meegenomen. Ook kosten die voortvloeien uit voorstellen en besluiten door de kindergemeenteraad (te bekrachtigen door de “grote” gemeenteraad), zijn ook niet in dit kostenplaatje meegenomen. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen of er een apart budget beschikbaar wordt gesteld aan de kindergemeenteraad voor inhoudelijke besluiten. Een andere mogelijkheid is, dat voorstellen die de kindergemeenteraad doet, ter bekrachtiging aan de gemeenteraad, alsdan wordt bepaald hoe dit wordt gefinancierd (uit reguliere budgetten en/of bijraming in de gemeentebegroting).

In bovenstaande varianten is een structurele vorm van kinderburgemeester en kindergemeenteraad opgenomen. Er zijn ook diverse vormen van kinderparticipatie die jaarlijks c.q. ad hoc georganiseerd kunnen worden. ProDemos bijvoorbeeld biedt ondersteuning aan gemeenten bij het betrekken van jongeren en volwassenen bij de lokale democratie. Zij verzorgen educatieve programma's voor schoolklassen op het gemeentehuis, organiseren cursussen over hoe de jeugd politiek actief kan worden en bieden workshops aan.

Aanpak van NGKb, op hoofdlijnen

- kinderen uit de deelnemende groepen betrekken bij sociale en politieke vraagstukken;
- kinderen uit de deelnemende groepen krijgen een educatief programma over de werking van de gemeenteraad, de democratie en wijze waarop burgers invloed hebben;
- kinderen stimuleren tot het ontwikkelen van vaardigheden zoals overleggen, spreken in het openbaar, luisteren naar elkaar, argumenten aandragen en andere meningen respecteren;
- kinderen de kans te geven om hun ideeën, wensen en opmerkingen kenbaar te maken aan de lokale politiek en bestuurders. Op deze wijze betrek je kinderen o.a. bij het bespreken van maatschappelijke vraagstukken;
- raadsleden en bestuurders meer inzicht geven over hoe de kinderen de stad zien en wat zij belangrijk vinden;
- uit elke groep 7 van de deelnemende basisscholen mogen 2-3 leerlingen zich kandidaat stellen om deel te nemen aan de kindergemeenteraad;
- vanuit de kindergemeenteraad selecteren de kinderen (ofwel een selectiecommissie) een kinderburgemeester.

Wanneer de kindergemeenteraadsleden naar het voortgezet onderwijs uitstromen, zouden we deze kinderen een rol kunnen geven in het "coachen" van de nieuwe kindergemeenteraadsleden. Zo zouden we onze VO-school Compass ook hierbij kunnen betrekken.

De medewerking van de basisscholen is onmisbaar bij het realiseren van een kindergemeenteraad. Bij de Brunssumse basisscholen is geïnformeerd of zij willen meewerken aan een kinderburgemeester/ kindergemeenteraad. De scholen staan hier positief tegenover, maar willen eerst het plan afwachten en bezien wat dit vraagt van de school, leerkrachten, ouders en leerlingen, voordat zij hun medewerking toezeggen.

Teneinde:

- de stem van de kinderen te kunnen horen;
- de wensen, ideeën en voorstellen van kinderen serieus te nemen (zeker ook omdat kinderen anders naar problemen kijken dan volwassenen en vaak met hele andere, creatieve oplossingen komen),
- kinderen meer te betrekken bij de politiek en democratie;
- te weten wat er bij kinderen speelt, wat hen bezig houdt;
- kinderen en volwassenen elkaar leren te respecteren, waarderen en helpen;
- kinderen zich breed te kunnen laten ontwikkelen (naar elkaar luisteren, een eigen mening vormen, samen tot besluiten en plannen te komen);
- te investeren in de jeugd (dit zijn de volwassenen en ouders van de toekomst);
- het realiseren van een duurzame vorm van kinderparticpatie

stellen wij voor om te kiezen voor variant 3: installeren van een kinderburgemeester en kindergemeenteraad.

Uitbreiding variant 3 ("optie 4")

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters heeft een een pilot-project ontwikkeld rondom kinderparticipatie (op landelijk niveau), waaraan 6 gemeenten kunnen meedoen. Deze pilot is een uitbreiding van variant 3, namelijk om de thema's democratie en burgerschapsvorming voor alle kinderen van groep 7 en 8 van de basisschool vorm en inhoud te geven.

Door toekenning van een projectsubsidie door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties in 2020 kan het NGKb een pilot kinderparticipatie/burgerschapsvorming mogelijk te maken in 6 gemeenten. De gemeente Brunssum kan meedoen aan deze pilot. Deze pilot staat beschreven in bijlage 2.

De pilot betreft een brede aanpak, waarin de Jeugdgezondheidszorg als “kinderrechten-coach” fungeert en kinderen bijvoorbeeld ook leren hoe zij voor zichzelf opkomen en duidelijk kunnen maken wat ze nodig hebben, op allerlei leefgebieden. Er wordt derhalve eerst bij de kinderen, ouders en scholen een stevig fundament gebouwd.

De pilot vraagt aanvullend een “kinderrechten-coach”, die op de school aan de slag gaat om het thema kinderrechten, burgerschapsvorming, veiligheid, etc. met leerlingen uit groep 7 en 8 te bespreken en de leerlingen hiermee zelf aan de slag te laten gaan.

Het Genootschap ondersteunt deze aanpak (vanuit de subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken). De definitieve aanpak van deze pilot is nog niet bekend. Het is niet duidelijk wat deze uitgebreide optie vraagt aan extra inzet door de gemeente en de Jeugdgezondheidszorg c.q. kinderrechtencoach. Ook is niet duidelijk of tijdens de pilot deze kosten worden gedekt vanuit de subsidie van het Ministerie. Daarnaast is niet duidelijk welke nadere voorwaarden gelden voor deelname aan de pilot.

Derhalve adviseren wij u om vooralsnog niet te kiezen voor variant 4.

Wij stellen voor om te kiezen voor variant 3 voor een periode van 4 jaar en dan te evalueren wat de opbrengsten zijn. Op deze wijze krijgt het begrip ‘kinderburgemeester’ ook de tijd om ‘in te burgeren’ en ‘naamsbekendheid’ te krijgen. Aan de hand hiervan besluit de gemeenteraad of de aanpak wordt voortgezet. En of de uitgebreidere variant 4 een optie is.

Uit de evaluatie zal blijken of wij de inzet van een kindergemeenteraad succesvol vinden. Criteria hiervoor zijn:

- heeft de inzet van een kindergemeenteraad/kinderburgemeester geleid tot een grotere participatie door de kinderen? Is dit thema ook door de scholen opgepakt?
- Heeft dit geleid tot nieuwe/andere inzichten en overwegingen bij de politiek (gemeenteraad/college)?
- Zijn er door de kindergemeenteraad concrete voorstellen en adviezen ingediend en heeft de gemeenteraad deze overgenomen?
- Wat zijn de ervaringen van de kinderen zelf, de ouders, het onderwijs en de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk)?
- Zijn de geraamde kosten realistisch gebleken?
- Wat zijn de leerpunten? Leidt de evaluatie tot wijzigingen in de aanpak?
- Wat zijn de mogelijkheden om een grotere doelgroep te betrekken bij de lokale politiek (middelbare scholieren, jongvolwassenen)?

Voorstel is om na het eerste jaar een korte tussenevaluatie te houden.

Nadere informatie:

Op www.kinderrechten.nl kunt u dit op hoofdlijnen nalezen.
Op www.kinderburgemeester.nl vindt u een handreiking kinderparticipatie.

Verbinding met jeugdlintje

We kennen de jaarlijkse toekenning van een koninklijke onderscheiding aan volwassenen door de burgemeester.

Op dit moment worden de mogelijkheden verkend om het jeugdlintje in het leven te roepen. Dit jeugdlintje is bedoeld voor jongeren die iets bijzonders doen voor familie, vrienden, de buurt, een vereniging of een goed doel. Op die manier

leveren ze een positieve bijdrage aan de omgeving. Tot nog toe hebben we hier vanuit de gemeente Brunssum geen beleid op ontwikkeld. De verbinding van een kinderburgemeester en kindergemeenteraad met een jaarlijkse uitreiking van een jeugdlintje is een mooie kans.

Alle partners vanuit de verenigingen, vrijwilligerswerk, jongerenwerk, welzijnswerk, onderwijs, wijken, etc. kunnen een jongere aandragen voor een jeugdlintje. Een selectiecommissie die de uiteindelijke kandidaten selecteert, speelt een belangrijke rol in de procedure van het jeugdlintje.

Vanuit de afdeling maatschappelijke ontwikkeling is bij diverse partners gepolst of er interesse is voor het Jeugdlintje en of zij hieraan mee willen werken. De basisscholen, het CMWW en enkele wijkteams zijn positief hierover. Sommige partners willen hierin zelfs een actieve rol vervullen (meedenken).

Kader jeugdlintje: welke activiteiten komen in aanmerking

Doorgaans is er meer aandacht voor negatief gedrag (overlast, uitval in onderwijs, onderwijsachterstand etc.), dan voor positief gedrag van jongeren. Door het uitreiken van een Jeugdlintje, laat Brunssum zien trots te zijn op haar jeugd en belang te hechten aan hun inzet voor de maatschappij. Hiermee proberen we andere jongeren te stimuleren om zich onbaatzuchtig in te zetten voor (Brunssumse) maatschappij en hun medemens.

In aanmerking voor een jongerenlintje komen jongeren die zich in hun vrije tijd op vrijwillige basis voor een ander of voor de Brunssumse samenleving hebben ingezet of een bijzondere prestatie hebben verricht waardoor een positieve bijdrage is geleverd aan de leefbaarheid in de gemeente Brunssum.

Voorbeelden hiervan zijn: jongeren die dieren gered hebben, een positieve bijdrage aan het milieu hebben geleverd, een bijzondere bijdrage in het verenigingsleven hebben geleverd, een actie hebben opgezet voor derden, een bijzondere (sport)prestatie hebben geleverd of zorg hebben gedragen voor een (zieke) medemens.

De kinderburgemeester zou een rol kunnen krijgen bij de uitreiking van jeugdlintjes aan ‘jonge helden’ die zich belangeloos hebben ingezet voor de gemeente Brunssum of iets anders bijzonders hebben gedaan. Indien de raad hiermee instemt, kunnen de verdere spelregels om voor een jeugdlintje in aanmerking te komen, nader worden uitgewerkt.

Bij andere gemeenten is nagevraagd wat de kosten zijn m.b.t. het invoeren van een jeugdlintje. Het betreft de kosten van ambtelijke inzet en de materiële kosten: ontwerp oorkondes, feestelijke bijeenkomst voor uitreiking en publiciteit. De kosten bedragen indicatief € 1.500,00 per jaar voor het jaarlijks toekennen van jeugdlintjes.

Namens de werkgroep

P. Peeters
griffier

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2022/3
Afdeling : Griffie
Registratiekenmerk : 2003438

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/3;

gelezen het voorstel van de werkgroep;
gelezen de zienswijze van het college van burgemeester en wethouders d.d. 4-1-2022;
gehoord de commissie Algemeen Bestuurlijke Aangelegenheden d.d. 11-1-2022

Besluit

- Tot het instellen van een kindergemeenteraad en kinderburgemeester in de gemeente Brunssum vooralsnog voor een pilot-periode van 4 jaar. (2022 – 2026)
- Hiertoe ambtelijk en bestuurlijk een werkgroep te formeren en deze aanpak samen met het Genootschap van Kinderburgemeesters verder uitwerken (beleidsmatig en procedureel). Hierbij ook de maatschappelijke partners betrekken, zoals het onderwijs.
- Vooralsnog kiezen voor optie 3 (kinderburgemeester en kindergemeenteraad met ceremoniële en adviserende rol) en bij de verdere uitwerking bezien of optie 4 tot de mogelijkheden behoort.
- Het instellen van een jaarlijks jeugdlintje en dit samen met alle betrokken partners verder uitwerken.
- Het opnemen van een structureel budget ter dekking van de totale kosten in de gemeentebegroting ad. € 37.500,00 (€ 36.000,00 plus € 1.500,00) vanaf 2022; via de 1e bestuursrapportage 2022.
- Eenmalig een bedrag uit de Algemene Reserve beschikbaar te stellen van € 5.000,00.
- De kindergemeenteraad vooralsnog geen eigen budget ter beschikking stellen, maar per besluit bezien hoe dit wordt gefinancierd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier

KINDERPARTICIPATIE
DE SCHAKEL NAAR DEMOCRATIE

WE DOEN HET SAMEN

KEUZEMENU VOOR GEMEENTES DIE EEN KINDERBURGEMEESTER WILLEN INSTALLEREN.

BESTE RAADSLEDEN, WETHOUDERS EN BURGEMEESTERS,

Met veel plezier presenteren wij u dit keuzemenu. Dit keuzemenu is tot stand gekomen in samenwerking met KinderrechtenNU (KRNU), het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters (NGKb) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Op dit moment kent Nederland 88 kinderburgemeesters. Hoog tijd om te leren van de ervaringen van gemeenten die een kinderburgemeester hebben aangesteld en de opgedane lessen breed te delen.

We doen het samen!
namens het NGKb en KRNU,
Willemijn Dupuis

Kinderburgemeester Maas:
"Ik heb veel meer zelfvertrouwen gekregen en ik heb het echt superleuk gevonden. Dat gun je elk kind dat-ie zulke leuke en mooie dingen kan meemaken." Gemeente Barendrecht

Foto omslag: Kinderburgemeesters aan het woord op de tweede Landelijke Dag van Kinderburgemeesters op 14 oktober 2017 in Delft.

Burgemeester van Barendrecht Jan van Belzen en kinderburgemeester Maas in gesprek (op 1,5 meter afstand vanwege de coronamaatregelen).

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING: Waarom een kinderburgemeester? 3
HOOFDSTUK 1: De invulling van het ambt kinderburgemeester 4
HOOFDSTUK 2: Uitleg aanbod Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters 9
HOOFDSTUK 3: Tijdpad organisatie kindergemeenteraad en kinderburgemeester 11
HOOFDSTUK 4: Kostenraming 13

OVER HET NEDERLANDS GENOOTSCHAP VAN KINDERBURGEMEESTERS

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters (NGKb) richt zich op kinderparticipatie en daarmee op het toerusten van het kind als actor in het gezin, de school, de wijk en de maatschappij.

Het NGKb houdt zich bezig met het bevorderen van de aanstelling van kinderburgemeesters, kindergemeenteraden en daarmee het borgen van kinderparticipatie en kinderrechten in alle Nederlandse gemeenten. Dat doen we samen met de lokale overheid, instanties en organisaties die bereikbaar zijn voor kinderen, luisteren naar kinderen en samen met kinderen aan de slag gaan waar nodig is.

Kinderburgemeester Ilias:
“Ik wil een stem zijn voor alle kinderen van Amsterdam.”

Kinderburgemeester Ilias van Amsterdam na het geven van een indrukwekkend openingswoord bij de tentoonstelling *Ben Cobra* van Aziz Bekkaoui in het Cobramuseum in Amstelveen.

NEDERLANDS GENOOTSCHAP VAN KINDERBURGEMEESTERS

SAMENVATTING WAAROM EEN KINDERBURGEMEESTER?

Hoor uit eerste hand wat er bij kinderen speelt, werk aan een positief en preventief jeugdbeleid én een samenleving waarin kinderen en volwassenen leren elkaar te respecteren, waarderen en helpen.

Naar elkaar luisteren, een eigen mening vormen en samen tot beslissingen of actieplannen komen zijn de fundamenten voor democratie. Kinderen toerusten om te participeren in het gezin, de school, de wijk, de gemeente en de maatschappij is een investering nu met positieve opbrengsten later. De kinderen van nu zijn immers de volwassenen en opvoeders van de toekomst.

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters stimuleert gemeenten een kinderburgemeester (en een kindergemeenteraad) aan te stellen, met als doel het duurzaam verankeren van kinderparticipatie.

DRIE MOGELIJKHEDEN

We kunnen u op 3 manieren ondersteunen. De keuze is aan u, en hangt af van uw situatie en ambitieniveau. Op de pagina’s hierna lichten we deze mogelijkheden nader toe. U kunt kiezen voor een basispakket ondersteuning kinderburgemeester (mogelijkheid 1), een ondersteuningspakket voor een kinderburgemeester met een adviesrol (mogelijkheid 2) of ondersteuning van een kinderburgemeester plus een kindergemeenteraad (mogelijkheid 3). In overleg bieden we ook mogelijkheden ‘buiten het menu om’. Hierover kunt u contact met ons opnemen: info@kinderburgemeesters.nl.

UITBREIDINGSMOGELIJKHEID

Hiernaast is er een uitbreidingsmogelijkheid waarbij de gemeente, in samenwerking met de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), een kinderrechtencoach aanstelt en de JGZ de KinderrechtenNU-methode inzet in groep 6 en 7 van de basisscholen in de gemeente. Met deze methode leren de kinderen hun leven en leefomgeving in kaart te brengen, erover te praten, aan de bel te trekken als zij hulp nodig hebben en maken kennis met de professionals bij wie ze terecht kunnen in en rond de school. Dat vormt de opmaat naar een sociaal veilige omgeving, geestelijke en lichamelijke gezondheid, burgerschapsvorming en democratie.

HOOFDSTUK 1
DE INVULLING VAN HET AMBT KINDERBURGEMEESTER

MOGELIJKHEID 1
BASISPAKKET ONDERSTEUNING KINDERBURGEMEESTER

In deze optie gaan we ervan uit dat de gemeente een kinderburgemeester kiest of reeds gekozen heeft en een jaarprogramma van activiteiten opstelt. De kinderburgemeester mag zijn/haar wens(en) daaraan toevoegen en de gemeente stelt een begeleider beschikbaar met de daarbij behorende middelen.

De kinderburgemeester heeft een ceremoniële rol bij activiteiten of gebeurtenissen in de gemeente.

Voor het goed functioneren van de kinderburgemeester biedt het NGKb de gemeente:

- Deelname aan de Landelijke Dag van Kinderburgemeesters.
- Het Logboek voor Kinderburgemeesters.
- Een account op het online Platform van de Kinderburgemeesters. Kinderburgemeester en begeleider mogen als toehoorder zitten in het virtuele parlement van kinderburgemeesters.

Voor dit aanbod betaalt de gemeente jaarlijks een contributie aan het NGKb.

De **begeleider** wordt door de gemeente aangesteld om de regie te voeren in het implementeren van kinderparticipatie en kinderrechten in de gemeente en adviseert en steunt de kinderburgemeester in de uitvoering van haar of zijn taak.

Voor deze ondersteuning wordt bijvoorbeeld een beleidsmedewerker uit de sector Jeugd van het sociaal domein beschikbaar gesteld. Deze fungeert als contactpunt richting het college van B&W, de griffie en collega's werkzaam op de beleidsterreinen waar de kinderburgemeester over adviseert.

Burgemeester Marga Waanders van Waadhoeke en kinderburgemeester Hester planten een walnootboom in het voedselbos van Menaam.

MOGELIJKHEID 2 ONDERSTEUNING KINDERBURGEMEESTER MET ADVIESROL

Kinderburgemeester Elise:
"Ik heb ook erg veel geleerd over hoe het nou echt gaat in de gemeente: hoeveel moeite het kost je plan echt door te zetten en goed haalbaar te maken."
Gemeente Laarbeek

In deze optie gaan we ervan uit dat de kinderburgemeester naast een ceremoniële rol ook een adviserende rol heeft en uitgenodigd wordt om suggesties te doen. Zo wordt uitvoering gegeven aan kinderparticipatie zoals bedoeld wordt in artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag, dat erkent dat ieder kind het recht heeft op vrije meningsuiting en het recht om gehoord te worden in zaken waar een kind direct door wordt geraakt. Dit vergt inhoudelijke betrokkenheid.

De gemeente faciliteert het installatieproces van de kinderburgemeester en het jaarlijks beschikbaar stellen van ambtelijke ondersteuning/een begeleider en middelen.

De burgemeester en de begeleider spreken regelmatig met de kinderburgemeester en geven hem of haar de ruimte en tijd om na te denken, een mening te formuleren en laten zich ongevraagd en gevraagd adviseren in zaken die voor de kinderen van *nu* en voor de kinderen van de toekomst van belang zijn. De kinderburgemeester leert ideeën afwegen in de context van de totale wensen in een gemeente en leert onderzoeken en bespreken wat wel en niet mogelijk is.

Voor het goed functioneren van de kinderburgemeester biedt het NGKb de gemeente:

- Deelname aan de Landelijke Dag van Kinderburgemeesters.
- Het Logboek voor Kinderburgemeesters.
- Jaarlijkse na- en bijscholing van de gemeentelijke begeleider voor de implementatie van kinderparticipatie en kinderrechten in de gemeente.
- De NGKb-toolkit Kinderdemocratie.
- Een account op het online platform van kinderburgemeesters. De kinderburgemeester en zijn/haar begeleider krijgen volledig toegang tot het online Platform van de Kinderburgemeesters en is daarmee bereikbaar voor de vragen van de kinderen. De kinderburgemeester kan met de kinderminister van Democratie en met collega's overleggen, praat mee en stemt mee in het virtuele parlement. Zo kunnen zij kennis en ervaring uitwisselen.
- Begeleiding op het platform.

Voor dit aanbod betaalt de gemeente jaarlijks een contributie aan het NGKb.

MOGELIJKHEID 3
ONDERSTEUNING KINDERBURGEMEESTER PLUS KINDERGEMEENTERAAD

Kindergemeenteraadslid (later kinderburgemeester) Sibel:
"Ik heb in het jaar dat ik kindergemeenteraadslid was geleerd om met volwassenen te praten."
Gemeente Apeldoorn

Om het ambt van kinderburgemeester een stevig fundament te geven, met draagvlak onder alle kinderen uit de gemeente, worden in deze optie liefst alle basisscholen betrokken bij de kinderburgemeestersverkiezingen. Elke school levert een kandidaat-kinderburgemeester die samen de kindergemeenteraad vormen en uit wiens midden een kinderburgemeester wordt gekozen. Het NGKb heeft op aanvraag een voorbeeld verkiezingsprocedure beschikbaar.

De kindergemeenteraad adviseert en ondersteunt de kinderburgemeester. Dit maakt de kinderburgemeester een serieuze partner die meedenkt, meepraat en meehelpt.

Door te oefenen in het vormen van hun eigen mening, het laten horen van hun stem en het leren luisteren naar anderen, leren kinderen samen keuzes te maken en beslissingen te nemen. Door hun ervaring met de kindergemeenteraad leggen de kinderen een stevig fundament voor hun toekomstige deelname aan onze democratische samenleving. Het gaat hierbij niet alleen om uitvoering geven aan kinderparticipatie zoals bedoeld wordt in artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag, maar ook om artikel 29.1: het recht op een gedegen voorbereiding op een verantwoord leven met elkaar in een vrije samenleving; burgerschapsvorming.

Om de kinderburgemeester en de kindergemeenteraad te organiseren en te begeleiden stelt de gemeente een begeleider of kinderrechtencoach aan, stelt middelen ter beschikking, organiseert (in samenwerking met de basisscholen in de gemeente) een jaarlijkse kindergemeenteraadsverkiezing en faciliteert een ruimte waarin de kindergemeenteraad maandelijks kan vergaderen.

De gekozen adviezen van de kindergemeenteraad worden voorgelegd aan de gemeenteraad, die daarover een definitieve beslissing neemt. De kinderen worden betrokken bij de uitvoering.

Voor het goed functioneren van de kinderburgemeester biedt het NGKb de gemeente:

- Deelname aan de Landelijke Dag van Kinderburgemeesters.
- Het Logboek voor Kinderburgemeesters.

- Training en certificaat Kinderrechtencoach.
- Jaarlijkse na- en bijscholing van de gemeentelijke begeleider voor de implementatie van kinderparticipatie en kinderrechten in de gemeente.
- De NGKb-toolkit Kinderdemocratie.
- Een account op het online platform van kinderburgemeesters. De kinderburgemeester en zijn/haar begeleider krijgen volledig toegang tot het online Platform van de Kinderburgemeesters. De kinderburgemeester is bereikbaar voor de vragen van de kinderen en kan online vragen uitzetten bij de kinderen en de scholen in zijn/haar gemeente. De kinderburgemeester kan met de kinderminister van Democratie en met collega's overleggen, praat mee en beslist mee in het virtuele parlement. Zo kunnen zij kennis en ervaring uitwisselen.
- Virtueel samenkomen met de scholen, daarbij is overleg met leerlingen mogelijk.
- Begeleiding op het platform.

Voor dit aanbod betaalt de gemeente jaarlijks een contributie aan het NGKb.

Kinderburgemeester Elmehdi: "Eigenlijk vind ik politiek al heel lang heel interessant en dit kan een van mijn grote stappen zijn, een soort van stage voor later."

Gemeente Alphen aan den Rijn

De **kinderrechtencoach** (KRC) is een professional die het eigen verhaal en de rechten van het kind centraal stelt. Dat vraagt dat een KRC verbindend kan werken en open staat voor ieders verhaal. Pedagogische vaardigheden zoals onbevooroordeeld kunnen luisteren, verbindend kunnen werken, oog hebben voor diversiteit en uitgaan van de krachten en de mogelijkheden van het kind en zijn omgeving zijn daarbij van groot belang. Daarnaast is de KRC een professional die om kan gaan met de complexiteit van het heden en in staat is om anderen mee te nemen in de verschillende verhalen en perspectieven. In al het handelen van de KRC staan de rechten van het kind en het leren participeren door kinderen centraal. De KRC is een verbindende schakel tussen de kinderen en de wereld om hen heen. De KRC bekijkt samen met kinderen hoe ze vorm kunnen geven aan artikel 12.1 en 29.1 van het Kinderrechtenverdrag waar kinderparticipatie voor schoolgaande kinderen centraal staat. Samen met kinderen verkent de KRC wat nodig is om goed en veilig op te kunnen groeien en vertaalt dit vervolgens naar beleidsmakers, onderwijs en opvoeders. De KRC faciliteert borging en opvolging van kinderparticipatie in de gemeente. Kinderen leren door deze samenwerking dat ze er niet alleen voor staan.

KinderrechtenNU spreekt van Kinderparticipatie wanneer ieder kind voor de puberteit leert participeren door zijn of haar leven en leefomgeving in kaart te brengen, erover te praten en aan de bel te trekken als het even niet goed gaat en weet waar hij of zij terecht kan voor hulp. Het leert ieder kind beseffen: Je staat er nooit alleen voor!

Zo is kinderparticipatie een belangrijk fundament voor het bespreekbaar maken van onderwerpen als spelen, gezond eten, burgerschapsvorming, maar ook kindermishandeling, armoede, pesten, kindermantelzorg, echtscheiding. Deze thema's raken de brede domeinen van de ministeries van VWS, VenJ, SZW, OCW en BZK.

"**...kinderen een stem geven is niet alleen dat wij de microfoon voorhouden, maar primair dat kinderen onze microfoon zelf weten te vinden...**"
– *Willemijn Dupuis*

UITBREIDINGSMOGELIJKHEID DEMOCRATIE EN BURGERSCHAPSVORMING VOOR ALLE KINDEREN: KINDERRECHTENNU IN DE KLAS

De gemeente kan er ook voor kiezen om in samenwerking met de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) alle kinderen een stevig fundament te geven. Dan wordt 'leren participeren' geborgd in de groepen 6 en 7 van alle basisscholen van de gemeente en vormt deze de schakel naar een sociaal veilige omgeving, geestelijke en lichamelijke gezondheid, burgerschapsvorming en democratie.

Het Kinderrechtenverdrag bestrijkt in 54 artikelen alle domeinen van een kinderleven. Die moeten in samenhang gezien worden. Met 'KinderrechtenNU in de klas' (https://bit.ly/2XcbAfw) maken kinderen de vertaalslag van die lijst kinderrechten naar 'wat betekenen kinderrechten in de praktijk?' of eigenlijk 'wat is er nodig om veilig, gezond en gelukkig op te groeien?' en vervolgens biedt het kinderen de kans te oefenen met de vragen:

Hoe gaan we met elkaar om?
Hoe kunnen we voor elkaar zorgen?
Hoe kunnen we elkaar helpen?

Dat zijn de basisvragen voor de democratie. Kinderen die met deze vragen kunnen oefenen ontwikkelen zich, kunnen beter keuzes maken, kunnen onveilige situaties herkennen, maken zich weerbaar en leggen een basis voor de burgerschapsvorming: verantwoord zelfstandig functioneren, omgaan met verschillen en conflicten en democratisch en maatschappelijk verantwoord handelen.

Naast het aanbod van het NGKb biedt KinderrechtenNU (KRNU), de stichting Kinderrechten en Menselijke Ontwikkeling, de gemeente aan:

- De JGZ voert de KRNU-methode uit in de groepen 6 en 7. Dit is opgenomen in het plan van de gemeente.
- Daartoe is de JGZ getraind door KRNU. De JGZ betaalt aan KRNU voor:
  a. de training voor de kinderrechtencoaches voorafgaande aan de uitvoering;
  b. adviezen;
  c. de materialen voor iedere deelnemende school.
- De JGZ maakt verbinding met het Platform van de Kinderburgemeesters en de basisscholen.

HOOFDSTUK 2
UITLEG AANBOD NEDERLANDS GENOOTSCHAP VAN KINDERBURGEMEESTERS

LANDELIJKE DAG VAN KINDERBURGEMEESTERS

Het NGKb organiseert jaarlijks de Landelijke Dag van Kinderburgemeesters. Alle Nederlandse kinderburgemeesters komen die dag samen met hun begeleiders om elkaar te ontmoeten en ervaringen te delen. Voor zowel de kinderburgemeesters als de begeleiders worden debatten en workshops georganiseerd.

De gemeenten Aalsmeer, Delft, Diemen en Stichtse Vecht zijn voorgegaan. Helaas heeft Leeuwarden door corona het gastheerschap van het eerste lustrumjaar niet kunnen vervullen. Leeuwarden blijft bovenaan de lijst!

Vierde Landelijke dag van Kinderburgemeesters
28 september Stichtse Vecht 2019

HET LOGBOEK VOOR KINDERBURGEMEESTERS

Het Logboek van Kinderburgemeesters inspireert om op onderzoek uit te gaan, om mensen en dingen te bevragen, initiatieven en projecten op te zetten. Het motiveert contacten te leggen, advies te vragen, informatie in te winnen en in overleg te gaan.

Daarnaast biedt het een houvast voor de kinderburgemeester (en diens begeleider): het logboek is een middel waarmee een kinderburgemeester snel en efficiënt overzicht krijgt van instanties, organisaties en partijen die kunnen adviseren en initiatieven kunnen ondersteunen. Een adresboek of ‘gouden gids’ die alle mogelijke steun op een laagdrempelige en uitnodigende manier in kaart brengt. Alle relevante instanties leggen in dit logboek uit hoe ze voor kinderen bereikbaar zijn en waarmee zij zouden kunnen helpen.

Het logboek komt in 2021 uit en wordt beschikbaar gesteld aan alle kinderburgemeesters en hun begeleiders.

PLATFORM VAN KINDERBURGEMEESTERS

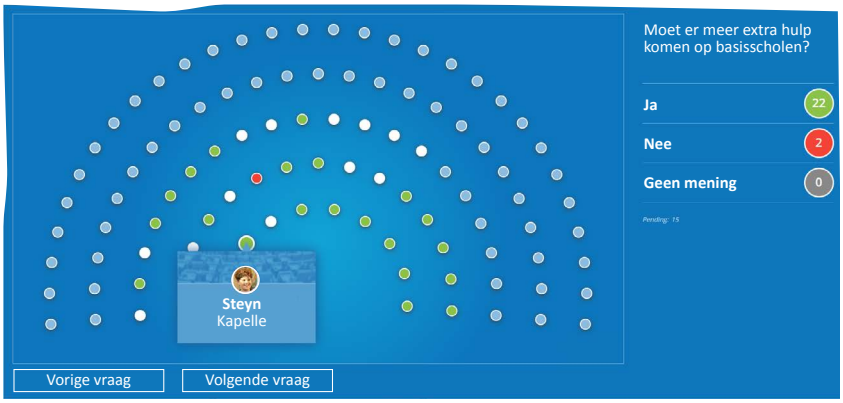

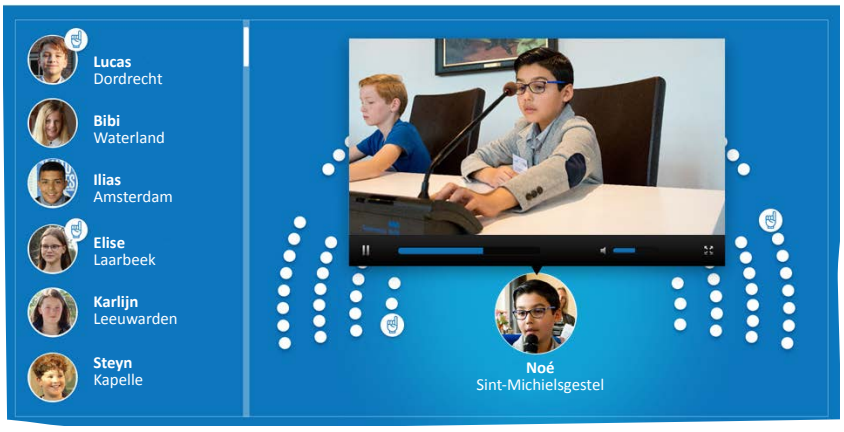
Een vraag aan alle kinderen op het online platform van kinderburgemeesters.

De kinderburgemeesters hebben hun eigen online platform. Goede ideeën, ervaringen en plannen kunnen er eenvoudig gedeeld worden.

Het platform is ook uitermate geschikt voor het stellen van vragen. Aan elkaar maar juist ook aan andere kinderen. De kinderburgemeesters krijgen zo de mogelijkheid om veel meer kinderen en scholen te betrekken bij hun activiteiten. Daarnaast is er een eigen online raadszaal, het parlement van kinderburgemeesters waar ze de kinderminister van Democratie en elkaar digitaal kunnen ontmoeten, kunnen stemmen en overleggen.

Alle gemeentes met een kinderburgemeester krijgen toegang tot het platform. Bij mogelijkheid 2 kan de kinderburgemeester actief meedoen en meebeslissen. De gemeente die kiest voor mogelijkheid 3 met een kindergemeenteraad krijgt een eigen groep met zijn eigen online raad. Zo biedt het platform de kinderburgemeesters en hun begeleiders de kans om op afstand samen te werken als dat logistiek zo uitkomt of om (nationale) gezondheidsredenen het beste is.

Het Genootschap zorgt voor de moderatie op het platform en begeleiding van de deelnemers.

HOOFDSTUK 3
TIJDPAD ORGANISATIE KINDERGEMEENTERAAD EN KINDERBURGEMEESTER

Aan u om te overwegen het tijdpad aan te houden en te starten bij de kinderen in groep 7. Dan kunnen deze kinderen in hun laatste schooljaar het stokje doorgeven èn meehelpen aan de verkiezingen.
En wanneer gemeenten hetzelfde tijdpad volgen, kan er rond 15 september zelfs een landelijke verkiezingsdag voor kinderburgemeesters en kindergemeenteraadsleden worden gehouden en krijgt kinderdemocratie een grotere bekendheid.

Kindergemeenteraadslid uit Maassluis tijdens een bijeenkomst bij de VNG. Kinderen werden bevraagd door *Child Friendly Cities*.

AUGUSTUS
VOORBEREIDING GEMEENTE

De kinderrechtencoach van de gemeente neemt contact op met alle basisscholen en kondigt de mogelijkheid aan om mee te doen aan verkiezingen voor de kandidaat-kinderburgemeester en inventariseert welke scholen willen deelnemen.

BEGIN SEPTEMBER
AANKONDIGING OP DE BASISSCHOLEN

Op de deelnemende scholen wordt een kinderburgemeester- en kindergemeenteraadsverkiezing aangekondigd. Er wordt uitgelegd wat er van een kind (en de ouders) wordt verwacht als hij of zij gekozen wordt. Aan alle kinderen uit groep 7 wordt vervolgens gevraagd om in een profiel te beschrijven wie ze zijn, of ze zich wel of niet verkiesbaar stellen en waarom ze zich verkiesbaar stellen. De profielen van de verkiesbare kinderen worden (mondeling, schriftelijk of d.m.v. een filmpje) op school gepresenteerd zodat de andere kinderen uit de bovenbouw er kennis van kunnen nemen en een keuze kunnen maken.

Neem contact op met het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters voor de toolkit met voorbeeld-profielschets, -aankondiging, -brieven en -documenten.

15 SEPTEMBER
VERKIEZING KINDERGEMEENTERAAD

Tussen de verkiesbare kandidaten wordt (bijvoorbeeld op 15 september; de Dag van Democratie) per school gestemd door alle kinderen van groep 6, 7 en 8.

De stemming kan door het Genootschap van Kinderburgemeesters digitaal worden georganiseerd/ondersteund of de school kan zelf een schriftelijke stemming organiseren.

Het NGKb kan een startende gemeente ook in contact brengen met gemeentes die al een langere tijd een kinderburgemeester in dienst hebben, voor een uitwisseling van ervaringen: **info@kinderburgemeesters.nl**

OKTOBER
EERSTE BIJEENKOMST KINDERGEMEENTERAAD
VERKIEZING KINDERBURGEMEESTER

De gemeente nodigt de gekozen kandidaten van de scholen uit. Deze kinderen vormen de kindergemeenteraad voor dat jaar. Door middel van (bijvoorbeeld) de workshop ‘Kinderdemocratie en Kinderparticipatie in de gemeente’ worden de kandidaten voorbereid op een begeleidende en adviserende rol voor zowel de aankomende kinderburgemeester als wel de gemeente. Na een debat over kinderparticipatie, burgerschapsvorming en democratie stellen de kandidaten zich aan elkaar voor en vertellen waarom zij kinderburgemeester willen worden. Vervolgens kiest de kindergemeenteraad uit zijn midden de kinderburgemeester voor de looptijd van 1 jaar.

NOVEMBER
INSTALLATIE KINDERBURGEMEESTER

De gemeente faciliteert de installatie van de kinderburgemeester en de -gemeenteraadsleden (bijvoorbeeld op 20 november; de Dag van de Rechten van het Kind). De burgemeester en de kinderburgemeester ondertekenen samen het kinderparticipatiemanifest ‘We doen het samen’.

DECEMBER TOT EN MET SEPTEMBER
ORGANISATIE MAANDELIJKSE BIJEENKOMST KINDERGEMEENTERAAD EN KINDERBURGEMEESTER

De leden van de kindergemeenteraad ontmoeten elkaar regelmatig. De begeleider/kinderrechtencoach leidt de kinderen door een vaste agenda met open agendapunten en notuleert. Uiteraard staan de aandachtspunten die de kinderen aandragen en belangrijke vraagstukken uit de gemeente centraal, maar minstens zo belangrijk is de vernieuwende insteek van kinderparticipatie: van informeren over rechten en plichten naar het leren aan te geven en te formuleren wat je als kind nodig hebt om veilig en gezond op te groeien.

De kindergemeenteraad krijgt daarnaast toegang tot het online Platform van de Kinderburgemeesters en zijn eigen online raadszaal en kan dus ook virtueel bij elkaar komen. Deze online zittingen kunnen ook openbaar zijn. De kindergemeenteraden krijgen de gelegenheid om zelf digitaal vragen voor te leggen aan de kinderen en scholen in de gemeente.

Zie eventueel de Handreiking: **https://bit.ly/2VOdguY**
‘***Kinderparticipatie de schakel naar democratie***’

Kinderburgemeester Emilie:
"Je krijgt ook een betere band met je gemeente zelf.”
Gemeente Diemen

Afdelingshoofd Bestuurszaken Mr. Bart Reijnders:
"Het is belangrijk dat kinderen hun mening geven over alle zaken die hen aangaan. Juist de kinderen zelf weten namelijk het best of beleid voor kinderen werkt. Een kinderburgemeester zorgt ervoor dat de gemeente luistert naar de mening van kinderen. En wie de kans krijgt om de gemeente mee vorm te geven, zal zich ongetwijfeld nog meer verbonden voelen met die gemeente. Op deze manier houdt u de gemeente ook nog eens jong."
Gemeente Brunssum

HOOFDSTUK 4
KOSTENRAMING

BEGELEIDER

De gemeente stelt tenminste één vaste begeleider van de kinderburgemeester aan. De fte's die daarvoor nodig zijn, zijn afhankelijk van hoe de gemeente de kinderburgemeester wil inzetten en of er in de gemeente gewerkt wordt met een kindergemeenteraad.
Een uitgangspunt voor de jaarlijkse begroting zou kunnen zijn:

voor mogelijkheid 1 (pag. 4)	ad hoc uren
voor mogelijkheid 2 (pag. 7)	0.2 fte
voor mogelijkheid 3 (pag. 8)	0.6 - 0.8 fte

Cursus Kinderrechten en kinderparticipatie in de gemeente: 'het nieuwe werken in het jeugddomein'.

€ 250,- per persoon

Begeleiders die een training volgen, ontvangen een certificaat. Een begeleider die alle 3 de trainingen volgt mag zich uiteindelijk kinderrechtencoach noemen.

LIDMAATSCHAP EN AANBOD VAN NEDERLANDS GENOOTSCHAP VAN KINDERBURGEMEESTERS

Daarbij vraagt het NGKb een jaarlijkse tegemoetkoming in de kosten voor het volgende aanbod:

Mogelijkheid 1
Basispakket ondersteuning kinderburgemeester

- Lidmaatschap van NGKb voor de kinderburgemeester.
- Deelname Landelijke Dag van Kinderburgemeesters.
- Logboek voor Kinderburgemeesters.
- Toehoordersaccount voor het Platform van Kinderburgemeesters.

De jaarlijkse contributie bedraagt € 1000,-

Mogelijkheid 2
Ondersteuning kinderburgemeester met adviesrol

Aanbod mogelijkheid 1 plus

- De NGKb-toolkit Kinderdemocratie.
- Volledig toegang tot het Platform van Kinderburgemeesters.
- Uitbreiding ondersteuning platform.

De jaarlijkse contributie bedraagt € 3000,-

Bijscholing of advies begeleider of kinderrechtencoach is inbegrepen bij mogelijkheid 3.
Bij mogelijkheid 1 en 2 wordt voor bijscholing of advies per uur € 115,- gerekend.

NGKb-toolkit Kinderdemocratie bij mogelijkheid 2 bestaat uit:

- Voorbeeldbrief voor de basisscholen uit de gemeente.
- Aankondigingsposter verkiezingen.
- Profielschets formulier kandidaten.
- Convenant ouders.
- Functieomschrijving en overeenkomst. kinderburgemeester.
- Manifest WE DOEN HET SAMEN.

Mogelijkheid 3
Ondersteuning kinderburgemeester plus kindergemeenteraad

Aanbod mogelijkheid 2 plus

- Virtuele samenkomst kindergemeenteraad.
- Virtuele samenkomst scholen.
- Bijscholing of advies begeleider of kinderrechtencoach.

De jaarlijkse contributie bedraagt € 6000,-

AANBOD UITBREIDINGSMOGELIJKHEID KINDERRECHTENNU EN JGZ IN GROEP 6 EN 7

De JGZ zal op aanvraag een prijsopgave doen voor:
Workshop 'KinderrechtenNU in de klas' voor groep 6 en 7

De JGZ verzorgt de KRNU-toolkit per school.
Deze bestaat uit:

- Werkplan JGZ en school.
- Stappenplan uitvoering workshop.
- Kinderrechtenchecklist.
- Het KinderrechtenNU-spel.
- Sociale Kinderkaart.
- KinderMeldcodekaarten.
- Kinder-, Ouder- en ProfessionalHulpcode.
- Menukaart interventies (NJi, NCJ, e.a.).
- Voor het voorzetten van de gesprekken in de klas is er het online Rad van Kinderrechten.

KinderrechtenNU in de klas.
"Zulke vragen had ik niet verwacht!"
"Wat had je dan gedacht?"
"Zo van 'wat eet je thuis'... Het zijn allemaal denkvragen.
Vragen waar je normaal niet over praat."

Diverse JGZ-regio's hebben dit aanbod in het basispakket opgenomen.

NGKb-toolkit Kinderdemocratie bij mogelijkheid 3 bestaat uit het aanbod mogelijkheid 2 plus:

- Werkplan Kindergemeenteraad.
- Stappenplan voor de Workshop Kinderdemocratie.

AUTEURS:
Willemijn Dupuis
(KinderrechtenNU)
Gemma Plum & Roeland Otten
(Grafisch communicatiebureau
Anarchic Approach)

REDACTIE:
Drs. Regine Aalders
(KinderrechtenNU)
Hugo Crul
(KinderrechtenNU)

ADVIES:
Prof. dr. Jan C.M. Willems
(oud-hoogleraar Rechten van het kind
aan de Vrije Universiteit Amsterdam
en Universiteit Maastricht)
Tim op 't Hoog
(Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties)
Simon K. Deurloo
(www.popdat.tech)

VORMGEVING EN ILLUSTRATIE:
Gemma Plum & Roeland Otten
(www.AnarchicApproach.com)

FOTOGRAFIE
Omslag: Bionda Heeringa
Pag. 4: Catrinus van der Veen
Pag. 8, 14: Archief KRNU
Pag. 11: Tanja Holzhaus
Pag. 3, 5, 6 en 12: Roeland Otten

EINDREDACTIE
Hanneke Poelmans
(www.PuntPoef.nl)

Voor vragen kunt u contact opnemen met het NGKb of via:
info@kinderburgemeesters.nl
We zijn u, uw kinderburgemeester of u kinderraad graag van dienst.

WE DOEN HET SAMEN

KINDERRECHTENNU | NEDERLANDS GENOOTSCHAP VAN KINDERBURGEMEESTERS

Projectplan Kinderparticipatie in de gemeente

- KinderrechtenNU in de klas
- Verkiezing Kinderrechtenambassadeur van de school
- Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester

De gemeente slaat een brug tussen opvoeding, jeugdgezondheidszorg, onderwijs, zorg en bescherming, burgerschap en democratie. Het implementeren en het borgen van kinderrechten en kinderparticipatie is het gevolg.

Auteurs:

Datum:

'KinderrechtenNU in de klas' is samen met kinderen ontwikkeld.
Auteursrechtelijke bescherming: I-depot nr. 9730 Willemijn Dupuis-Tombrock
©Stichting Kinderrechten en Menselijke Ontwikkeling (2009) KvK nummer 27360675, ANBI-status
KinderrechtenNU (KRNU) en Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters (NGKb)
Investeren in kinderparticipatie is de basis voor een preventief inclusie-beleid.

Inhoud

Inleiding....3
Uitgangspunten....3
Doel en doelgroep....3
Het programma Kinderdemocratie in de gemeente....4
Doelen....4
Workshop 'KinderrechtenNU in de klas'....4
Leren participeren....5
Kinderdemocratie in de gemeente....5
Inbedding in bestaande programma's en samenwerkingsverbanden....6
Burgerschapsvorming....6
Wet publieke gezondheid & Jeugdwet....6
Sociale cohesie....6
Passende en effectieve beleidsvorming....6
Lopende programma's....7
Stappenplan per gemeente....8
Fase 1....9
Fase 2....9
Fase 3....9
Fase 4....9
Fase 5....10
Fase 6....10
Fase 7....10
Fase 8....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Wetenschappelijk onderzoek....11
Randvoorwaarden....12
Planning....12
Begroting....13

Inleiding

In 1995 heeft Nederland het VN Kinderrechtenverdrag geratificeerd. Het verdrag bestaat uit 54 artikelen, die voor ieder kind gelden om veilig, gezond en kansrijk op te groeien. Het gaat om voorzienings-, beschermings- en participatierechten en is preventief bedoeld. Het verdrag staat boven de Grondwet.

Uitgangspunten

KinderrechtenNU (KRNU) biedt een praktisch instrumentarium om kinderen te laten participeren in hun eigen leefomgeving, te leren omgaan met hun omgeving. We werken op basis van drie centrale uitgangspunten:

1. "Leren door te *doen*". Kinderen laten *ervaren*, op een speelse, natuurlijke wijze, hoe het is om je eigen leven en leefomgeving in kaart te brengen, erover te praten, aan te geven als het even niet zo goed gaat of als er iets ontbreekt en samen met volwassenen die je vertrouwt oplossingen te zoeken. Interventies op maat.

2. "We doen het samen". Met onze aanpak, instrumentarium en kennis willen we een katalysator zijn die de brug slaat tussen onderwijs, opvoeding, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp, jeugdbescherming, burgerschapsvorming en jeugdbeleid. Daarmee worden relevante lokale organisaties sterker met elkaar verbonden en in staat gesteld om, in samenwerking met kinderen en elkaar, kinderen effectiever te ondersteunen.

3. "Kinderparticipatie in de democratie". Samen leren door te mogen oefenen. Kinderen ontwikkelen burgerschapsvaardigheden en belangrijke waarden voor de democratie: hoe gaan we met elkaar om, hoe zorgen we voor elkaar en hoe kunnen we elkaar helpen en welke keuzes maak ik/ maken we samen. Wat is van mij, wat is van jou, wat is van ons samen en hoe gaan we daar mee om.

We weten dat leren participeren het fundament is voor gezondheid en welzijn in een democratische samenleving. Wij denken dat kinder*rechten* beginnen bij kinder*participatie:* van kinderen zelf horen we of voorzieningen en bescherming genoeg en toereikend zijn. Door de actieve betrokkenheid van kinderen bij hun eigen rechten, is het pas écht mogelijk om te oefenen met democratisch burgerschap.

Doel en doelgroep

KinderrechtenNU (KRNU) levert een bijdrage aan het duurzaam implementeren van kinderrechten in Nederland. We richten ons specifiek op kinderen in de bovenbouw van het primair onderwijs (9-12 jaar). In deze levensfase staat de ontwikkeling van het eigen ik en het verbaal uitdrukken van emoties centraal. Daarnaast verbreden kinderen in deze leeftijd hun 'sociale horizon': ze leren zich te verplaatsen in anderen en worden bewust van verschillen en overeenkomsten met klasgenoten.

In het primair onderwijs (PO) vinden we bovendien, vergeleken met het voortgezet onderwijs (VO), meer *diversiteit:* leerlingen van alle niveaus ontmoeten elkaar. Dit biedt kansen om de school te benutten als speeltuin voor het ontwikkelen van burgerschapsvaardigheden en het bespreekbaar maken van alle onderwerpen die het kinderrechtenverdrag bevat. Het is een belangrijk deel in de opvoeding van kinderen.

En opvoeden doen niet alleen ouders, ook onderwijs speelt hier een rol in. Dus daar moet ook aandacht zijn voor opvoeden en met name de op gebied van socialisatie en persoonsvorming.[1]

Het programma "Kinderdemocratie in de gemeente"

De workshop 'KinderrechtenNU in de klas' vormt de basis van ons programma. Om het thema kinderrechten duurzaam te verankeren, zorgen we voor uitbreiding naar lokaal niveau: een verdieping van kinderparticipatie naar de gemeentelijke leefomgeving. Hiervoor hebben we een keuzemenu ontwikkeld.

Doelen

Doelen Kinderen

- moeten ontdekken wat en hoe het praten is over zichzelf en wat praten is met elkaar;
- moeten leren ontdekken, respecteren en beschermen eigen en elkaars (digitale) grenzen;
- moeten weten om in het leven nooit meer te vergeten, dat ze er nooit alleen voor staan, als Tools for life!

Het is een investering in de volgende generatie!

Doelen Beleid

- Het eigen verhaal van kinderen wordt centraal gesteld in beleidsvorming voor kinderen;
- Kinderen spelenderwijs duurzaam bewust maken van hun rechten en in de loop van de ontwikkeling en ook van de bijbehorende plichten;
- Kinderen leren participeren in en eigen verantwoordelijkheid nemen voor leven en leefomgeving;
- Het bevorderen van (democratisch) burgerschap.
- Zorgen dat het kind dat vraagt om hulp niet 'losgelaten' wordt, zorg voor borging en opvolging;
- De samenwerking tussen kind, onderwijs, opvoeding, jeugdgezondheid en jeugdhulp op een natuurlijke manier versterken;
- Zorgen voor het verkorten van de keten en de tijd in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, armoede, kindermantelzorg, pesten en ernstige gevolgen van scheidingen.

Workshop 'KinderrechtenNU in de klas'

Onze kernactiviteit vormt de workshop 'KinderrechtenNU in de klas'. Deze workshop, bedoeld voor groep 6 en 7 van de basisschool, is ontwikkeld samen met verschillende professionals uit de praktijk en de wetenschap en op basis van jarenlange ervaring in de samenwerking met kinderen. Eén van de hoekstenen van deze workshop vormt de Kinderrechtenchecklist, een samen met kinderen en deskundigen gemaakte vertaling van het kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties. Van belang daarbij is de manier waarop we deze Kinderrechtenchecklist inzetten (voor kind, ouder en professional) [2]. Wij bieden namelijk geen lespakket aan waarin we kinderen vertellen over hun rechten en democratisch burgerschap.

[1] https://www.nji.nl/nl/Opvoeden-Achtergronden-Definitie/Opvoeding
[2] https://kinderrechtenproof.nl/

We denken dat dit geen blijvend effect sorteert. We nodigen kinderen uit zelf actief na te denken en eigen initiatief te nemen als het gaat om wat zij nodig hebben of te kort komen om veilig, gezond en gelukkig op te groeien. En dat gaat dan om hun rechten. We geloven dat deze aanpak helpt om een kind ook in de toekomst eigen regie te laten nemen.

Leren participeren

In de interactieve workshop van KinderrechtenNU gaan kinderen zélf, onder begeleiding van professionals, op speelse wijze in gesprek over wat ze nodig hebben om gezond, veilig en kansrijk op te groeien. Het doel is dat zij zelf hun eigen leven en leefomgeving in kaart brengen. En ook dat zij leren om hierover te praten en het aan te geven als er iets ontbreekt. Daarbij geven we nadrukkelijk mee dat zij samen met volwassenen die ze vertrouwen, oplossingen kunnen zoeken. Zij maken nader kennis met de schoolprofessionals en deze leren de kinderen beter kennen.
Op deze manier leren zij over hun voorzienings- en beschermingsrechten in de eigen leefomgeving en ook hoe ze hier zelf actief iets aan kunnen veranderen. Democratisch burgerschap en kinderparticipatie krijgen zo een (logische) plek in de eigen leefwereld van het kind.

> “Participatierechten zijn het voorportaal voor de naleving van voorzienings- en beschermingsrechten. De kinderen moeten zelf kunnen laten horen of voorzieningen en bescherming voldoende en toereikend zijn.”

Kinderdemocratie in de gemeente

Met de workshop KinderrechtenNU als basis, kan de stap gezet worden naar het project Kinderparticipatie in de gemeente. KinderrechtenNU, de gemeente, onderwijs en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) slaan hierbij de handen ineen.

> “Op tijd leren participeren is het fundament voor gezondheid, de participatiesamenleving en de democratie: dáárom kinderparticipatie.”

Verschillende partijen in de school hebben de taak zorg te dragen voor de veiligheid en gezondheid van kinderen. Door kinderen uit te nodigen mee te denken, mee te praten over, een eigen mening te vormen en daarover in gesprek te gaan met anderen, keuzes te maken en beslissingen te nemen, leren zij te participeren en verantwoordelijkheid te nemen. Participatie zorgt voor meer betrokkenheid, eigenwaarde en sociale cohesie. Het bevordert het gevoel dat het kind de eigen omgeving kan beïnvloeden (actief burgerschap). Zij mogen gaan ervaren wat vertrouwen in mensen betekent, hoe dat voelt en gaan het belang ervan begrijpen. Zo merken leerlingen dat wat zij zeggen en doen verschil maakt en zullen ze zich meer betrokken voelen bij de maatschappij en de gemeente.

Voor de gemeente bieden we het keuzemenu ‘Kinderparticipatie: de schakel naar democratie’ (zie bijlage). Afhankelijk van het doel en de keuze voor duurzaamheid van het beleid kan een eigen invulling worden gekozen. Wanneer de gemeente kiest voor daadwerkelijk participeren van de kinderburgemeester en Kinderraad, dan leidt KRNU een Kinderrechtencoach van de Gemeente op. Voor de hand ligt dat deze een beleidsmedewerker is uit de sector Jeugd van het sociaal domein. Deze coach kan snel schakelen met collega’s betreffende het hele terrein waarover de Kinderburgemeester adviseert of vragen stelt. Haar/zijn taak is ook het begeleiden van de Kinderburgemeester en de Kinderraad en het vormen van een contactpunt richting college B & W, collega’s binnen het sociaal domein en de scholen en in het bijzonder de leerlingen uit de bovenbouw.

> “De rechten van het kind eisen een nieuwe ethiek die de geestelijk gezonde ontwikkeling van een kind als mens en burger vooropstelt.”

Inbedding in bestaande programma’s en samenwerkingsverbanden

Burgerschapsvorming

Door aan de slag te gaan met ‘KinderrechtenNU in de klas’ wordt op een laagdrempelige en positieve manier aandacht besteed aan wat ieder kind nodig heeft om veilig, gezond en gelukkig op te kunnen groeien. KinderrechtenNU in de klas is hierbij een invulling van de Wet op sociale veiligheid op school. Alle onderwerpen uit het kinderrechtenverdrag, waaronder ook de moeilijke, worden en blijven bespreekbaar. Deze manier van burgerschapsvorming sluit aan bij de Wet op het Primair Onderwijs, de kerndoelen Burgerschap.

Wet publieke gezondheid & Jeugdwet

KinderrechtenNU is tevens een preventieve invulling van de Wet publieke gezondheid en van de Jeugdwet. KRNU laat de kinderen de kinderrechten doorleven, door kinderen hun eigen leven en leefomgeving voor zichzelf in kaart te laten brengen, daarover van binnenuit te leren praten en aan de bel te leren trekken als zij hulp nodig hebben. Door te werken met KRNU maken de kinderen kennis met alle zorg die geboden wordt in en rond de school.

Sociale cohesie

Verschillende partijen in de school hebben de taak zorg te dragen voor de veiligheid en gezondheid van kinderen. Door kinderen uit te nodigen mee te denken, mee te praten over, een eigen mening te vormen en daarover in gesprek te gaan met anderen, keuzes te maken en beslissingen te nemen, leren zij te participeren en verantwoordelijkheid te nemen. Participatie zorgt voor meer betrokkenheid, eigenwaarde en sociale cohesie. Het bevordert het gevoel dat je je eigen omgeving kan beïnvloeden en leert ervaren dat je er niet alleen voor staat (actief burgerschap).

Passende en effectieve beleidsvorming

Door actief te luisteren naar ieder kind krijgt een gemeente de kans om van hen te horen of voorzieningen en bescherming genoeg en toereikend zijn om veilig, gezond en gelukkig te kunnen opgroeien. De inbreng,

die vaak vol zit met eyeopeners, kan gebruikt worden voor het vormgeven en versterken van het (preventieve) aanbod voor kinderen en ouders. Interventies kunnen op die manier op maat worden aangeboden.

Lopende programma's

Het programma van KinderrechtenNU biedt een goede basis voor de programma's van de overheden zoals:

- Democratie in Actie, Ministerie van Binnenlandse Zaken
- Geweld hoort nergens Thuis, Ministerie Veiligheid en Justitie en Ministerie Volksgezondheid, Wonen en Sport
- Ieder Kind geïnformeerd; ontwikkeling monitoren en opvolging op maat; preventie en positieve gezondheid, Ministerie Volksgezondheid, Wonen en Sport
- Kinderarmoede: Samen voor alle kinderen, Ministerie van Sociale Zaken
- Burgerschap op de Basisschool; sociale veiligheid op school, Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen
- Met andere ogen, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Beweging van preventie naar potentie, Child Friendly Cities Nederland

‘Als je met het eigen verhaal van kinderen bij ouders komt, gaat de deur open. Als je met je eigen vermoeden komt, blijft de deur vaak dicht.’

‘Ik dacht dat ik mijn klas goed kende!’, vertelde een leerkracht na afloop van het gesprek met leerlingen, nu heb ik een veel beter beeld van de kinderen.’

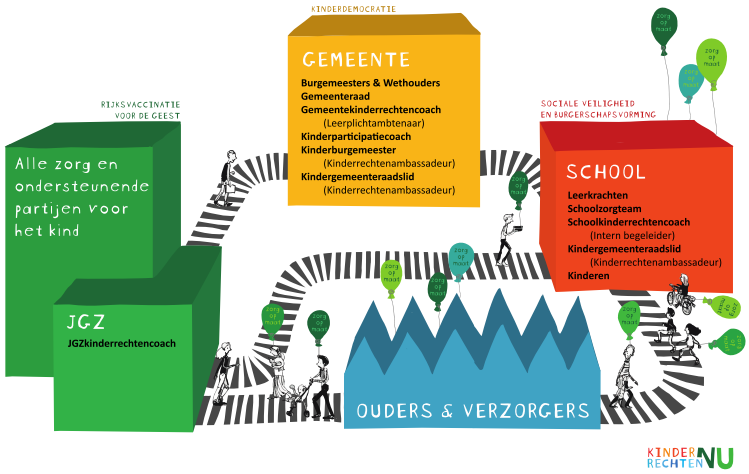
‘Per jaar worden 119.000 kinderen mishandeld. In de afgelopen 10 jaar hebben we dit getal ondanks veel inspanningen niet naar beneden gekregen. We zeggen ‘kinderen hebben een stem…, maar kunnen zij hun stem zelf gebruiken om ons te vertellen dat het niet zo goed gaat in hun leven? Zouden we daar verandering in moeten brengen?’

‘Het zou mooi zijn als kinderen zich geen leerling voelen op school maar kind die als het ware schoolvaders en -moeders hebben…. Zo sprak Eberhart van der Laan: Burgemeesters wees ook burgervader – burgermoeder voor de kinderen.’

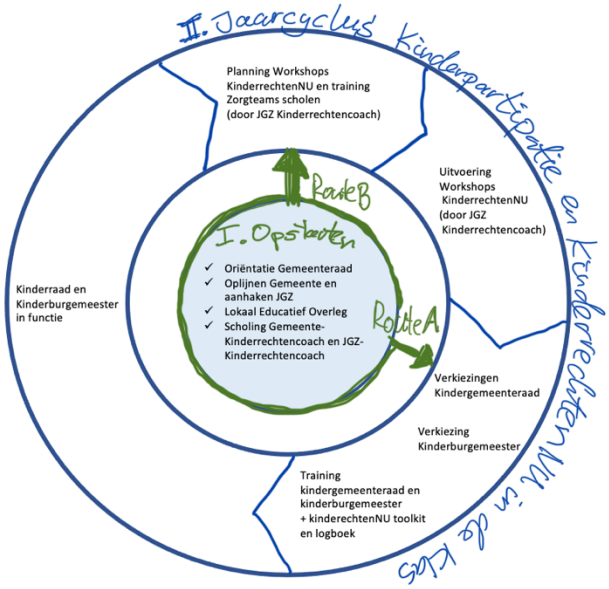
Stappenplan per gemeente

De taken van het onderwijs en gemeentes zijn de laatste jaren ingrijpend veranderd. Onderwijs en gemeentes werken steeds nauwer samen als het gaat om jeugdigen. Toch loopt dit niet overal even soepel en is er ook nog veel te winnen. Met KinderrechtenNU slaan we de brug tussen jeugdgezondheidszorg, onderwijs, ouders en gemeente: de thematiek raakt automatisch het werk en de belangen van alle betrokkenen. Voor de participerende professionals en de kinderen zorgt dit voor verbinding en draagvlak. Zij vinden elkaar, kunnen elkaar adviseren en helpen. KinderrechtenNU verbindt in de klas *cure* en *care*.

In de samenwerking en overlegvormen tussen deze partijen moeten kinderen áltijd voorrang krijgen, vinden wij, met hun eigen stem. Bijgaande infographic geeft onze (unieke) aanpak weer:

Het implementeren van deze samenwerking verloopt, zoals hierna beschreven, stapsgewijs. KRNU draagt zorg voor de implementatie en vormt de schakel tussen de verschillende betrokken partijen.

I. Opstartfase

a. Oriëntatie Gemeenteraad

KRNU heeft inmiddels al talloze contacten met gemeenten, daardoor is het waarschijnlijk niet nodig om extra te werven. KRNU benadert de griffie van de gemeente met het Keuzemenu. De griffie deelt het Keuzemenu met de Raad en op uitnodiging van de gemeenteraad houdt KRNU een presentatie aan de raad en/of ambtenaren/commissie op het terrein van participatie/jeugd/onderwijs.

b. Oplijnen Gemeente organisatie en aanhaken Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Het bestuur van de gemeente wordt door KRNU uitgebreid geïnformeerd over het doel en de aanpak van het project. De gemeente informeert en overtuigt het regionaal JGZ Management.

c. Lokale Educatieve Agenda (LEA)

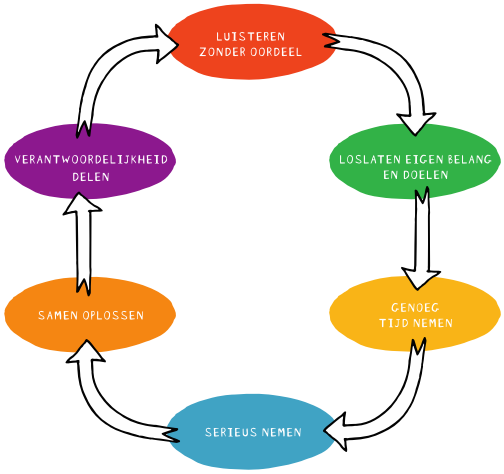
De gemeente draagt er zorg voor dat het project op de agenda komt van het lokale educatief overleg. Dit overleg heet vaak LEA-overleg. LEA staat voor Lokale Educatieve Agenda; het betreft een overleg tussen kinderopvang, schoolbesturen en gemeenten met als doel onder meer het tegengaan van (sociale) segregatie en het bieden van gelijke kansen. Jaarlijks moeten zij zich hierover verantwoorden aan de Inspectie van het Onderwijs (art. 167, Wet Primair Onderwijs). Met dit project wordt concrete en meetbare stappen gezet die meegenomen kunnen in de gemeentelijke verantwoording. Voor deze pilot is voorwaarde dat alle scholen (100%) in de gemeente meedoen.

d. Voorbereiding en scholing Gemeentekinderrechtencoach en JGZkinderechtencoach

KRNU geeft scholing met betrekking tot de verschillende functies:

- Gemeentekinderrechtencoach (beleidsmedewerker) – begeleidt de kinderburgemeester en de kinderraadsleden en is spil in de contacten tussen gemeente, JGZ en onderwijs;
- JGZkinderrechtencoach (lokale medewerker JGZ) – traint het schoolteam, voert workshop KinderrechtenNU in de klas uit op de basisscholen en ouderhoudt contact met de Schoolkinderrechtencoach.

De training van een halve dag staat vooral in het teken van het aanleren van vaardigheden. JGZkinderrechtencoaches worden extra alert gemaakt om op de juiste wijze het gesprek aan te gaan met de kinderen door het aan de hand te nemen van de Kinderparticipatiecirkel, anders dan een participatieladder. KRNU fungeert als vraagbaak voor de coaches na de training.

'Het is een mooi moment voor de JGZ om hun netwerk uit te breiden.'

II. Jaarlijkse cyclus Kinderparticipatie en KinderrechtenNU in de klas

Twee routes

Er zijn twee routes waarlangs de jaarlijkse cyclus kan worden opgestart.

- Route A. Dit is de route welke we voor deze pilot adviseren. Daarin starten we met de voorbereiding van de verkiezing van de Kindergemeenteraad en de Kinderburgemeester (september 2021). In het voorjaar daarna volgen dan de workshops 'KinderrechtenNU in de klas' welke weer een extra fundament leggen voor de volgende verkiezingen in september.
- Route B. Gemeenten kunnen ook een route kiezen om voorjaar 2022 de jaarcyclus te starten met de workshops 'KinderrechtenNU in de klas'. Vervolgens volgen de verkiezingen van Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester.

In het navolgende beschrijven we Route A.

Verkiezing Kinderraad en Kinderburgemeester

Per school worden verkiezingen gehouden voor een leerling uit groep 7 die namens de school zitting neemt in de Kindergemeenteraad. Vanuit de Kindergemeenteraad wordt een Kinderburgemeester gekozen. Om het ambt van kinderburgemeester en het lidmaatschap van de kindergemeenteraad een stevig fundament te geven en een draagvlak te creëren onder alle kinderen uit de gemeente worden zo veel mogelijk, liefst alle basisscholen betrokken bij de verkiezingen. KRNU heeft een draaiboek voor de verkiezingsprocedure beschikbaar.

Voor de toekomst: Kinderdemocratie in Actie:
Tweede Dinsdag van September Kindergemeenteraadsverkiezing

Training Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester

Kandidaten kindergemeenteraad en kinderburgemeesters worden bij een eerste bijeenkomst aan elkaar geïntroduceerd en krijgen een basistraining in 'kinderrechten en kinderparticipatie'. De KRNU-toolkit voor de gemeente bevat een Logboek voor Kinderburgemeester (zie Keuzemenu), een gouden gids voor de kinderen en hun begeleider.

Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester in functie

De leden van de kindergemeenteraad ontmoeten elkaar regelmatig (10-12 x per jaar). De Gemeentekinderrechtencoach leidt de kinderen door een vaste agenda met open agendapunten en notuleert. Uiteraard staan de aandachtspunten die de kinderen aandragen en belangrijke vraagstukken uit de gemeente centraal, maar minstens zo belangrijk is de vernieuwende insteek van kinderparticipatie: van informeren over rechten en plichten naar het leren aan te geven en te formuleren wat kinderen nodig hebben om veilig en gezond op te groeien.

De Kindergemeenteraad krijgt daarnaast toegang tot het online Platform van de Kinderburgemeesters en zijn eigen online raadszaal en kan dus ook virtueel bij elkaar komen. Deze online zittingen kunnen ook openbaar zijn. De Kindergemeenteraden krijgen de gelegenheid om zelf digitaal vragen voor te leggen aan de kinderen en scholen in de gemeente.

De opbrengsten van dit eerste jaar van Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester delen we met de vijf ministeries BZK, VWS, OCW, VenJ en SZW. Op die manier kan de overheid de leefwereld van kinderen vanuit hun eigen omgeving volgen.

Planning Workshops KinderrechtenNU en training Zorgteams scholen

De Gemeentekinderrechtencoach maakt in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg afspraken met de betrokken basisscholen in de gemeente. De JGZkinderrechtencoach traint en informeert vervolgens het schoolzorgteam (professionals die in de school actief zijn met betrekking tot zorg zoals de leerkrachten van de betreffende groepen, de intern begeleider, de maatschappelijk werker, de jeugdhulpverlener, de directeur). Op deze manier worden zij voorbereid op de workshop ‘KinderrechtenNU in de klas’.

Uitvoering Workshops KinderrechtenNU

De workshop op school (1,5 uur in de klas en direct aansluitend 0,5 uur de bespreking van de bevindingen). Na een centrale inleiding door de JGZkinderrechtencoach gaan kinderen uiteen in groepjes van 5 tot 6. Onder begeleiding van één van de volwassenen brengen zij zelf onder woorden over wat zij nodig hebben om gezond en veilig op te groeien. Hier wordt het KinderrechtenNUspel bij gebruikt. Aan het eind van de workshop vult ieder kind zelfstandig de KinderMeldcodekaart in met personen waar zij naar toe zouden gaan als zij hulp nodig hebben. De kinderen samen vullen de Sociale Kinderkaart van de school in.

> De JGZkinderrechtencoach JGZ neemt de regierol in het bespreken van de input uit de workshop. Hij/zij zorgt voor opvolging. Het (preventieve) aanbod in en rond de school voor kinderen en ouders wordt afgestemd om op de uitkomsten. Belangrijk accent is dat het kind zelf wordt betrokken bij het zoeken naar een oplossing.
>
> De Schoolkinderrechtencoach is altijd aanwezig bij de workshop en maakt duidelijk dat de kinderen altijd terecht kunnen bij hem/haar met hulpvragen. En dat wordt door korte bezoekjes in de klas gedurende het schooljaar herhaald.

Kinder*rechten* beginnen bij kinder*participatie:* van kinderen horen we of voorzieningen en bescherming genoeg en toereikend zijn.

Wetenschappelijk onderzoek

Om de werkwijze te valideren wordt een onderzoeksvoorstel voorbereid met het Verwey-Jonker Instituut, TNO, de Hogeschool Utrecht, lectoraat Jeugd en de Erasmus Universiteit.

Randvoorwaarden

- De gemeente stelt een kinderrechtencoach aan (KRNU-profielschets), die wordt getraind door KRNU en die de kindergemeenteraad vanuit gemeente begeleidt (0,6 - 0,8 fte). Hij of zij heeft de contacten met de scholen en is wegwijs gemaakt met het digitale platform. Hij of zij heeft contact met de coördinator-JGZkinderrechtencoach.

- De coördinerende JGZkinderrechtencoach traint de jeugdverpleegkundigen die aan scholen verbonden zijn. Hij of zij is door KinderrechtenNU getraind en houdt contact met KRNU.

- KRNU zorgt ervoor dat uitwisseling van ervaringen plaatsvindt met de andere JGZ-regio's en zorgt voor activiteiten in het kader van deskundigheidsbevordering. Voor de Kinderrechtencoaches is een aantal uren (dagdeel) nascholing per jaar verplicht.

- De JGZkinderrechtencoach werkt nauw samen met de Schoolkinderrechtencoach. De laatste kan altijd beroep doen op de expertise van de JGZ.

- De JGZ heeft de menukaart met interventies die thuishoren in het onderwijs, in de opvoeding, en in de gezondheidszorg.

Planning 2021 - 2023

Wanneer	Wat	Wie
Juni – Augustus 2021	• Werving en selectie pilot-gemeenten (loopt reeds); • Overeenkomst met zes gemeenten (convenant) • Afstemming met TNO en Verweij Jonker inzake onderzoek.	KRNU Projectleiders, In afstemming met BZK
Juli – augustus 2021	• Formeren van de werkgroepen per pilotgemeente: Projectbegeleider en gemeentekinderrechtencoach, de leerplichtambtenaar coördinerende JGZkinderrechtencoach; een schoolkinderrechtencoach en vertegenwoordiger Eigenkracht Centrale	Projectleider en begeleidingsgroep
Tweede Dinsdag van September	• Landelijke Kindergemeenteraadsverkiezing	Gemeentekinderrechtencoach
Eerste zaterdag van Oktober	• Landelijke Dag van Kinderburgemeesters • Centrale aftrap Platform Kinderburgemeesters	BZK KRNU
Okt – Dec 2021	• Opleiden Kinderrechtencoaches Gemeente en JGZ	KRNU Projectleiders
Jan-Mei 2022	• Training schoolzorgteam en aanstellen Schoolkinderrechtencoach	JGZkinderrechtencoaches scholen

	• Aansluitend uitvoeren van de workshops KinderrechtenNU en evaluatie	

Wanneer	Wat	Wie
juni 2022	• Voorbereiden verkiezingen Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester (nieuwe schooljaar sept.) school op basis van KRNU-draaiboek	KRNU Projectleiders
Tweede Dinsdag van September 2022	• Verkiezingen Kindergemeenteraadslid uit groep 7 per school (Kinderrechtenambassadeur van de school)	Gemeentekinderrechtencoach en leerkracht groep 7
Sept/okt 2022	• Introductiedag Kindergemeenteraadsleden bij de gemeente • Verkiezingen Kinderburgemeester en voorbereiding installatie	Gemeentekinderrechtencoach
Nov 2022	• Installatie Kindergemeenteraadsleden en Kinderburgemeester door burgemeester van de eigen gemeente • Daarbij: aftreden 'oude' Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester	Gemeentekinderrechtencoach
Nov 2023	• Installatie nieuwe Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester: hierna worden de jaarlijkse tradities voortgezet.	Gemeentekinderrechtencoach & Schoolkinderrechtencoach Burgemeester/ wethouders
Dec 2023	Evaluatie en formuleren voorstellen vervolg. Eindverantwoording subsidieverstrekker.	Begeleidingsgroep en projectleider

Zie ook de Handreiking:
https://bit.ly/2VOdguY '*Kinderparticipatie de schakel naar democratie*', pagina 18.

Begroting

Voor de gemeente zijn de kosten voor deelname aan deze pilot opgebouwd uit twee hoofdelementen:

1. Kinderparticipatie: ondersteuning bij verkiezing en functioneren van Kindergemeenteraad en Kinderburgemeester zoals hierboven omschreven. Kosten hiervoor zijn gespecificeerd in het Keuzemenu.
2. KinderrechtenNU in de klas, voor de basisscholen in de gemeente, voorbereid en uitgevoerd door de JGZ Kinderrechtencoach. Het is aan de JGZ en de gemeente om met elkaar afspraken te maken over de kosten die de JGZ hiervoor in rekening brengt. Dit zal een kwestie van maatwerk zijn, aangezien dit afhangt van het aantal scholen en klassen. Op de achtergrond ondersteund KinderrechtenNU de JGZ middels opleiding en advies. Of en hoe de JGZ deze kosten doorberekend aan de gemeente/ scholen is aan de JGZ.

Bijlage 1. Keuzemenu ‘Kinderparticipatie de schakel naar democratie’

Bijlage 2. Wat bieden we de school?

Wat bieden we de school?	
Workshopbegeleiding	JGZprofessional (door KRNU opgeleid voor deze workshop)
Materiaal	Toolkit voor de Schoolkinderrechtencoach • Werkplan & Stappenplan workshop KRNU in de klas • Rad van Kinderrechten • *Kinderrechtenchecklist-kind* • *Kinderrechtenchecklist-ouder* met begeleidende informatie voor de ouders • *Kinderrechtenchecklist-professional* • KinderMeldcodekaart • Sociale Kinderkaart Kinderdemocratie, stappenplan verkiezing Kindergemeenteraadsleden
Deskundige scholing/begeleiding	Kinderrechtencoach op school (door JGZ i.s.m. KRNU)
Aansluiting bij het curriculum:	Wettelijke opdracht (art. 8, 3e lid, Wet Primair Onderwijs) a) gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving, b) is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en c) is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten. Kerndoelen voor Burgerschap: Kerndoel 36: De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger. Kerndoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen. Kerndoel 38: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Bijlage 3. Wat bieden we de jeugdgezondheidszorg?

Wat bieden we de jeugdgezondheidszorg?	
Workshopbegeleiding	JGZ-professional (door KRNU opgeleid voor deze workshop)
Materiaal	Toolkit 'Schoolkinderrechtencoach' • Draaiboek & Stappenplan workshop KRNU in de klas • KinderrechtenNUspel • *Kinderrechtenchecklist-kind* • *Kinderrechtenchecklist-ouder* • *Kinderrechtenchecklist-professional* • KinderHulpcodekaart • Sociale Kinderkaart Logboek voor Kinderburgemeester Draaiboek Kinderdemocratie
Deskundige scholing/begeleiding	Kinderrechtencoach op school (door KRNU)
Aansluiting bij wettelijke gemeentelijke opdracht:	Jeugdwet Wet Publieke Gezondheid

Bijlage 4. Opties voor gemeente

	1	2	3
Rol Kinderburge-meester	• Ceremoniële rol	• Ceremoniële rol • Adviesrol	• Ceremoniële rol • Adviesrol • Voorzitter Kindergemeenteraad
Rol gemeente	Kinderburgemeester uitnodigen voor activiteiten binnen de gemeente	Kinderrechtencoach/ begeleider gemeente Faciliteren installatieproces	Kinderrechtencoach/ begeleider gemeente Faciliteren installatieproces
Aanbod KRNU	• Deelname Landelijke Dag van Kinderburgemeesters • Logboek voor Kinderburgemeesters • Passieve toegang tot (online) Platform voor Kinderburgemeesters	• Deelname Landelijke Dag van Kinderburgemeesters • Logboek voor Kinderburgemeesters • Toolkit Kinderdemocratie • Basistraining Kinderrechtencoach Gemeente • Jaarlijkse nascholing Kinderrechtencoach Gemeente • Actieve toegang tot (online) Platform voor Kinderburgemeesters (o.a. voor overleg met andere kinderburgemeesters)	• Deelname Landelijke Dag van Kinderburgemeesters • Logboek voor Kinderburgemeesters • Toolkit Kinderdemocratie • Basistraining Kinderrechtencoach Gemeente • Jaarlijkse nascholing Kinderrechtencoach Gemeente • Actieve toegang tot (online) Platform voor Kinderburgemeesters (o.a. voor overleg met andere kinderburgemeester • Virtueel samenkomen met andere scholen

De samenwerkende partijen delen het doel, de voortgang en de uitkomsten van de pilots zorgvuldig met gemeenten, jeugdgezondheidszorg, schoolbesturen, scholen en andere betrokken partijen om kennis te borgen.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders

Naam opsteller: Bart Reijnders
Afdeling opsteller: Bestuurszaken
Naam afdelingshoofd: Bart Reijnders

Verantwoordelijk Portefeuillehouder: Wilma Rijt, van der
Zaaknummer: 2011712

Vergaderdatum: 18-01-2022
Vertrouwelijkheid: Intern

Uiterste datum B&W vergadering: Het initiatiefraadsvoorstel wordt op 25 januari 2022 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Conform artikel 147a, lid 4 van de Gemeentewet, neemt de raad geen besluit over het voorstel dan nadat uw college in de gelegenheid is gesteld uw wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

Onderwerp omschrijving:
B&W voorstel & besluit: Wensen en bedenkingen t.a.v. van 'het initiatiefraadsvoorstel inzake het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje' ex art. 147a, lid 4 van de Gemeentewet.

Voorstel/Beslispunten:
Uw college wordt voorgesteld te besluiten:

1. Ten aanzien van 'het initiatiefraadsvoorstel inzake het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje geen wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

Besluit B&W:
<Besluit>
<Vul hier de tekst van het besluit in>

B&W Nota

1. Onderwerp:

Onderwerp omschrijving:
B&W voorstel & besluit: Wensen en bedenkingen t.a.v. van 'het initiatiefraadsvoorstel inzake het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje' ex art. 147a, lid 4 van de Gemeentewet.

2. Waarom?

Uitgangssituatie

a. Aanleiding
   Op 10 november 2020 hebben de fracties PvdA, VVD en CDA bij de vaststelling van de begroting een motie ingediend: de motie 'Toekomstraad'. Deze motie is overgenomen door het college en omgezet in toezegging 96 (10-11-2020).

   Een werkgroep, bestaande uit diverse raadsleden, hebben de motie met ondersteuning van het ambtelijk apparaat verder uitgewerkt. Dat heeft ertoe geleid dat er op dinsdag 11 januari 2022, in de vergadering van de commissie Algemeen bestuurlijke aangelegenheden, een initiatiefraadsvoorstel inzake het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje is ingediend. Dit initiatiefvoorstel wordt op 25 januari 2022 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Conform artikel 147a, lid 4 van de Gemeentewet, neemt de raad geen besluit over het voorstel dan nadat uw college in de gelegenheid is gesteld uw wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

b. Huidige situatie/probleemstelling
   Zie het kopje 2a 'Aanleiding'.
   Uw college wordt conform artikel 147a, lid 4 van de Gemeentewet verzocht eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

3. Wat?

Gewenste situatie

a. Wat willen we bereiken
   Uw college conform wet- en regelgeving in positie te brengen eventuele wensen en bedenkingen te kunnen formuleren.

b. Kaders
   Gemeentewet
   Reglement van Orde van de Gemeenteraad

c. Argumenten en overwegingen
   Kern van het initiatiefraadsvoorstel is het instellen van een kinderburgemeester, een kinderraad en het invoeren van een jeugdlintje. De doelstellingen van het voorstel zijn: het betrekken van kinderen bij de lokale politiek, het verankeren van kinderrechten in de samenleving en het bijdragen aan identiteit en stadstrots onder kinderen.

   Het is van belang dat de belangen van kinderen meewegen in besluitvorming. Kinderen hebben nu zelf geen directe stem in het politieke proces, maar besluiten over de toekomst van Brunssum zullen zij als geen ander langdurig ervaren. Het is daarom belangrijk om kindervertegenwoordigers actief te betrekken en ideeën van kinderen mee te nemen in eventuele besluitvorming. Een kinderraad leert kinderen daarnaast hoe een democratie werkt, hoe de gemeenteraad functioneert en hoe zij als jonge inwoners invloed kunnen uitoefenen op het gemeentebestuur.

d. Opties en keuze
Het college kan desgewenst de gemeenteraad eventuele bedenkingen kenbaar maken. Daartoe lijkt nu geen aanleiding omdat uit het voorstel kan worden opgemaakt dat er best behoorlijke ambtelijke inzet wordt gevraagd, maar daarvoor middelen worden getroffen.

4. Hoe?

Wat gaan we ervoor doen?

a. Tijd
De regie en verdere uitvoering van het initiatiefraadsvoorstel ligt bij de werkgroep en de gemeenteraad. Daarbij kan, als vanzelf, wel ambtelijke ondersteuning van toepassing zijn. Onbekend is nu nog of en hoeveel tijd hiervoor moet worden gereserveerd.

b. Geld
Totale structurele kosten bedragen €36.000,- per jaar. Dit is exclusief de kosten van de inhoudelijke besluiten van de kindergemeenteraad. Het is aan de gemeenteraad om hiervoor budget ter beschikking te stellen.

c. Kwaliteit
Niet van toepassing

d. Informatie
U kunt uw besluit op 25 januari 2022 delen met de gemeenteraad, tijdens de raadsvergadering.

e. Organisatie
De afdelingen Bestuurszaken en Maatschappelijke Ontwikkeling alsook de griffie hebben een rol hierin.

f. Besproken met portefeuillehouder
Ja, op 13 januari 2022.

g. Afgestemd en advies opgevraagd bij betrokken afdelingen.
Ja, voor zover nodig.

gemeente Brunssum

Inititatiefraadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: <Vul hier de vergaderdatum in>
Registratiekenmerk	: 2003438
Gemeentebladnr.	: 2022/3
Afdeling opsteller	: Griffie
Naam opsteller	: Marian Reuling
Bereikbaar onder	: +31455278429 , marian.reuling@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Wilma van der Rijt
Raadsvergadering d.d.	: 25-1-2022
Uiterlijke datum	: Niet van toepassing

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Het instellen van een kinderburgemeester, een kindergemeenteraad en een jeugdlintje.

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

Op 10 november 2020 hebben de fracties PvdA, VVD en CDA bij de vaststelling van de begroting 2021 een motie ingediend. De motie "Toekomstraad" is overgenomen door het college en omgezet in toezegging 96 (10-11-2020).

b. Huidige situatie/probleemstelling

De aanleiding voor het indienen van de motie:

Uit het rapport van Kansen voor Kinderen blijkt dat de input van jongeren ontbreekt bij de invulling van alle beleid, maar specifiek het armoedebeleid; Kinderen het recht hebben om hun mening te geven over beslissingen die hen aangaan conform artikel 12 van het VN-Kinderrechtenverdrag.

3. **Gewenste situatie (WAT?**

a. Wat willen we bereiken?

- Het instellen van een kindergemeenteraad en kinderburgemeester in de gemeente Brunssum, vooralsnog voor een pilot-periode van 4 jaar (2022 – 2026).
- Hiertoe ambtelijk en bestuurlijk een werkgroep te formeren en deze aanpak samen met het Genootschap van Kinderburgemeesters verder uit te werken (beleidsmatig en procedureel). Hierbij ook de maatschappelijke partners te betrekken, zoals het onderwijs en andere relevante partners.
- Vooralsnog kiezen voor optie 3 (kinderburgemeester en kindergemeenteraad met ceremoniële en adviserende rol) en bij de verdere uitwerking bezien of optie 4 tot de mogelijkheden behoort.
- Het instellen van een jaarlijks jeugdlintje en dit samen met alle betrokken partners verder uitwerken.
- Het opnemen van een structureel budget ter dekking van de totale kosten in de gemeentebegroting ad. € 37.500,00 (€ 36.000,00 plus € 1.500,00) vanaf 2022; via de 1e bestuursrapportage 2022.
- Eenmalig een bedrag uit de Algemene Reserve beschikbaar te stellen van € 5.000,00.
- De kindergemeenteraad vooralsnog geen eigen budget ter beschikking stellen, maar per besluit bezien hoe dit wordt gefinancierd.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.): Er heeft geen eerdere besluitvorming plaatsgevonden; wel is op 10 november 2020 de motie Toekomstraad overgenomen door het college en omgezet in toezegging 96 (10-11-2020)

2. traject tot dusverre: er is een werkgroep geformeerd met de raadsleden Haico Offermans, Merle van Leusden en John Raadschelders, die samen met de burgemeester en ambtelijke medewerkers de overgenomen motie heeft uitgewerkt. Hiertoe is diverse malen contact geweest met mw. Dupuis. Zij werkt voor het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters en houdt zich bezig met diverse vormen van jeugdparticipatie. Dit heeft geleid tot voorliggend initiatiefvoorstel. Hierin is ook meegenomen een voorstel om te komen tot een jeugdlintje in de gemeente Brunssum.
3. rol/ bevoegdheden college van B en W: het afgeven van een zienswijze ten aanzien van voorliggend initiatiefvoorstel
4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal): nvt
5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?: het voorstel past in het jeugd- en onderwijsbeleid om meer ouders en kinderen te laten participeren in de Brunssumse samenleving. In de Lokaal Educatieve Agenda Brunssum is dit ook afgesproken. Het betreft vooralsnog een pilot voor de periode van 4 jaar.
6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen: vanaf 2022 € 37.500,00 voor de duur van de pilot; eenmalig € 5.000,00 in 2022

c. ***Argumenten en overwegingen***

Waarom jongerenparticipatie?

Kinderen en jongeren hebben het recht om mee te praten over onderwerpen die hun leven aangaan. Dit staat in artikel 12 in het VN-Verdrag van de Rechten van het Kind. In de praktijk wordt echter vaker over jongeren gesproken (besloten) dan samen met jongeren te praten en besluiten.

Waarom een kindergemeenteraad en een kinderburgemeester?

Ieder kind heeft het fundamentele recht om zichzelf te ontwikkelen en daar moet de gelegenheid voor gegeven worden. Juist participatie is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Leren meedenken, naar elkaar luisteren, begrijpen wat er speelt, het vormen van een eigen mening, daarover praten en samen tot een beslissing komen, is een fundament voor de democratie. De participatie kan vorm krijgen door het instellen van een kindergemeenteraad en een kinderburgemeester.

Deze manier van meedoen, vormt kinderen en maakt ze vertrouwd met onze democratie. Hiermee laat de gemeente zien dat ze de kinderen een belangrijke rol in hun gemeenschap toedichten.

Ervaringen met jongerenparticipatie in Brunssum

Bij het opstellen van de Lokaal Educatieve Agenda 2019-2022 Brunssum zijn wij gestart met leerlingen te vragen wat zij belangrijk vinden t.a.v. een aantal thema's. Leerlingen van groep 7 en 8 van de basisscholen kwamen met mooie, interessante en initiatiefrijke ideeën. Deze ideeën gingen veel verder dan het bouwen van een speeltuin of een skatebaan. Vanuit de ingebrachte thema's en activiteiten is de LEA tot stand gekomen. Dit is een mooi proces geweest met mooie uitkomsten door en voor de jeugd.

Het installeren van een kinderburgemeester/kindergemeenteraad past in deze aanpak én vooral bij thema's uit de LEA, zoals "gelijke kansen", duurzaamheid, toekomst, etc.

Daarnaast organiseerden wij (vóór Corona) jaarlijks met het Romboutscollege/Compass een jongerengemeenteraadsvergadering. Dit was altijd een succesvolle en leerzame dag voor de jongeren.

De raad is echter ook op zoek naar een langdurige inbedding van jongerenparticipatie in onze gemeente.

gemeente Brunssum

Doel

Het doel van het installeren van een kindergemeenteraad is om kinderen een duidelijke stem te geven in de Brunssumse politiek en samenleving. Hiermee kan de gemeente kinderen stimuleren om na te denken en mee te praten over wat zij belangrijk vinden in en voor de gemeente Brunssum.

Leren meedenken, naar elkaar luisteren, begrijpen wat er speelt, een eigen mening vormen, daarover praten en samen tot een beslissing komen; dát zijn belangrijke fundamenten van onze democratie. Dit leren kinderen het beste door het zelf te doen.

Wat?

De kinderraad vertelt de gemeenteraad wat zij belangrijk vinden en wat hun wensen zijn. De kinderen kiezen zelf wie van hen kinderburgemeester wordt. De kindergemeenteraad kan helpen om andere kinderen dingen te leren over democratie, politiek, participatie, de gemeente en hun eigen rechten.

De kinderen in de kindergemeenteraad leren op deze manier veel over democratie, participatie en ervaren dat inspraak en betrokkenheid in de maatschappij zin heeft. De kinderraad wordt serieus genomen door de Brunssumse politiek.

De kinderburgemeester en de kindergemeenteraad vinden het belangrijk dat er niet alleen naar hen geluisterd wordt, maar ook dat andere kinderen die niet in de kinderraad zitten, mee kunnen doen.

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters begeleidt gemeenten bij het realiseren van een kinderburgemeester/kindergemeenteraad.

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeester (NGKb) richt zich op kinderparticipatie, het toerusten van het kind als actor in het gezin, de school, de wijk en de maatschappij. Het Genootschap houdt zich bezig met het bevorderen van de aanstelling van kinderburgemeesters, kinder-gemeenteraden en daarmee het borgen van kinderparticipatie en kinderrechten in alle Nederlandse gemeenten. Dit doet het Genootschap samen met de lokale overheid, instanties en organisaties die bereikbaar zijn voor kinderen, luisteren naar kinderen en gaan samen met kinderen aan de slag.

Er zijn in Nederland op dit moment 87 gemeenten met een kinderburgemeester, evt. gecombineerd met een kindergemeenteraad. Deze kinderen fungeren als ambassadeur voor de kinderen in hun gemeenten.

Werkwijze

Het proces om te komen tot een kindergemeenteraad, staat beschreven in de bijlage van het NGKb.

Op hoofdlijnen is de werkwijze dat de kindergemeenteraad 3 – 4 keer per jaar vergadert over thema's die voor hen belangrijk zijn, zoals bijvoorbeeld: invulling openbare ruimte, sociale media, pesten, duurzaamheid, veiligheid.

De vergaderingen vinden plaats in de raadzaal van het gemeentehuis. De vergaderingen worden voorgezeten door de kinderburgemeester (in het begin ondersteund door de burgemeester).

d. Opties en keuze

Er zijn grofweg 3 varianten m.b.t. een kinderburgemeester/kindergemeenteraad, namelijk:

- Installeren van een kinderburgemeester met een ceremoniële rol.
- Installeren van een kinderburgemeester met een ceremoniële rol en een adviserende rol
- Installeren van een kinderburgemeester en kindergemeenteraad.

In de bijlage zijn deze 3 varianten nader beschreven door het NGKb, incl. de vorm van ondersteuning die het NGKb biedt en het te doorlopen proces, incl. planning.

De kosten van het lidmaatschap en de ondersteuning van het NGKb bedragen:

- Variant 1: € 1.000,00 per jaar
- Variant 2: € 3.000,00 per jaar
- Variant 3: € 6.000,00 per jaar

Daarnaast vraagt het installeren van een kinderburgemeester/kindergemeenteraad om een vaste begeleider en een vast aanspreekpunt. Deze uren kunnen niet uit de huidige formatie ingevuld worden.

Een globale raming per variant is:

- Variant 1: ad hoc uren (gemiddeld 3-4 uren per week), 0,1 fte per jaar
- Variant 2: € 0,2 fte per jaar
- Variant 3: 0,6 – 0,8 fte per jaar

Om zicht te krijgen in de kosten, hebben wij ambtelijk geïnformeerd bij een aantal gemeenten die al werken met een kinderburgemeester en kindergemeenteraad:

- Gemeente Maasgouw (24.000 inwoners): de gemeenteraad heeft voor een kinderburgemeester en kindergemeenteraad een bedrag van € 2.500,00 beschikbaar gesteld (voor materiële kosten) en te voorzien in ambtelijke bijstand. Geen extra formatie derhalve; hoe/waar andere taken zijn geschrapt, is niet bekend.
- Gemeente Maastricht: de gemeenteraad heeft in juli 2019 besloten om een kinderburgemeester en kindergemeenteraad in te stellen. Hiervoor heeft de raad eenmalig een budget van € 5.500,00 beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een lespakket en het maken van de ambtsketen. Jaarlijks is een bedrag beschikbaar gesteld van € 15.000,00 voor de inzet van een communicatiemedewerker voor educatief programma groep 6 en begeleiding jaarprogramma groep 7 en communicatiekosten.
- Gemeente Heerlen: de kindergemeenteraad is afgeschaft in 2016, waarvoor een budget van € 9.000,00 beschikbaar was. Er is in Heerlen inmiddels een kindercollege geïnstalleerd in plaats van een kindergemeenteraad.
- Gemeente Groningen: Er is een budget van € 38.000,00 voor een heel schooljaar.

Raming

Uitgaande van variant 3, schatten wij in dat er 0,5 fte nodig is in de vorm van een vaste contactpersoon en organisator. De kosten hiervan bedragen € 30.000,00 per jaar. Indien uw raad instemt met het beschikbaar stellen van dit budget, kan een degelijke vorm van kinderparticipatie in de vorm van kindergemeenteraad/kinderburgemeester worden opgezet. Bij de nadere uitwerking zal ook bepaald worden bij welk organisatieonderdeel deze vaste contactpersoon wordt ondergebracht (Griffie, bestuurszaken).

Eenmalig is een bedrag nodig voor ambtsketen en promotiemateriaal: € 5.000,00.

Totale structurele kosten: € 6.000,00 lidmaatschap NGKb en € 30.000,00 ambtelijke inzet = € 36.000,00 per jaar. Dit is exclusief kosten van de inhoudelijke besluiten van de kindergemeenteraad, te bekrachtigen door de gemeenteraad.

Uiteraard betekent een vorm van kinderparticipatie ook tijd en inzet van de politiek zelf, incl. de griffie. Eventuele extra kosten die de partners (bv. de scholen) hiervoor maken, zijn hierin niet meegenomen. Ook kosten die voortvloeien uit voorstellen en besluiten door de kindergemeenteraad (te bekrachtigen door de "grote" gemeenteraad), zijn ook niet in dit kostenplaatje meegenomen. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen of er een apart budget beschikbaar wordt gesteld aan de kindergemeenteraad voor inhoudelijke besluiten. Een andere mogelijkheid is, dat voorstellen die de kindergemeenteraad doet, ter bekrachtiging aan de gemeenteraad, alsdan wordt bepaald hoe dit wordt gefinancierd (uit reguliere budgetten en/of bijraming in de gemeentebegroting).

In bovenstaande varianten is een structurele vorm van kinderburgemeester en kindergemeenteraad opgenomen. Er zijn ook diverse vormen van kinderparticipatie die jaarlijks c.q. ad hoc georganiseerd kunnen worden. ProDemos bijvoorbeeld biedt ondersteuning aan gemeenten bij het betrekken van jongeren en volwassenen bij de lokale democratie. Zij verzorgen educatieve programma's voor schoolklassen op het gemeentehuis, organiseren cursussen over hoe de jeugd politiek actief kan worden en bieden workshops aan.

Aanpak van NGKb, op hoofdlijnen

- kinderen uit de deelnemende groepen betrekken bij sociale en politieke vraagstukken;
- kinderen uit de deelnemende groepen krijgen een educatief programma over de werking van de gemeenteraad, de democratie en wijze waarop burgers invloed hebben;
- kinderen stimuleren tot het ontwikkelen van vaardigheden zoals overleggen, spreken in het openbaar, luisteren naar elkaar, argumenten aandragen en andere meningen respecteren;
- kinderen de kans te geven om hun ideeën, wensen en opmerkingen kenbaar te maken aan de lokale politiek en bestuurders. Op deze wijze betrek je kinderen o.a. bij het bespreken van maatschappelijke vraagstukken;
- raadsleden en bestuurders meer inzicht geven over hoe de kinderen de stad zien en wat zij belangrijk vinden;
- uit elke groep 7 van de deelnemende basisscholen mogen 2-3 leerlingen zich kandidaat stellen om deel te nemen aan de kindergemeenteraad;
- vanuit de kindergemeenteraad selecteren de kinderen (ofwel een selectiecommissie) een kinderburgemeester.

Wanneer de kindergemeenteraadsleden naar het voortgezet onderwijs uitstromen, zouden we deze kinderen een rol kunnen geven in het "coachen" van de nieuwe kindergemeenteraadsleden. Zo zouden we onze VO-school Compass ook hierbij kunnen betrekken.

De medewerking van de basisscholen is onmisbaar bij het realiseren van een kindergemeenteraad. Bij de Brunssumse basisscholen is geïnformeerd of zij willen meewerken aan een kinderburgemeester/ kindergemeenteraad. De scholen staan hier positief tegenover, maar willen eerst het plan afwachten en bezien wat dit vraagt van de school, leerkrachten, ouders en leerlingen, voordat zij hun medewerking toezeggen.

Teneinde:

- de stem van de kinderen te kunnen horen;
- de wensen, ideeën en voorstellen van kinderen serieus te nemen (zeker ook omdat kinderen anders naar problemen kijken dan volwassenen en vaak met hele andere, creatieve oplossingen komen),
- kinderen meer te betrekken bij de politiek en democratie;
- te weten wat er bij kinderen speelt, wat hen bezig houdt;
- kinderen en volwassenen elkaar leren te respecteren, waarderen en helpen;
- kinderen zich breed te kunnen laten ontwikkelen (naar elkaar luisteren, een eigen mening vormen, samen tot besluiten en plannen te komen);
- te investeren in de jeugd (dit zijn de volwassenen en ouders van de toekomst);
- het realiseren van een duurzame vorm van kinderparticpatie

stellen wij voor om te kiezen voor variant 3: installeren van een kinderburgemeester en kindergemeenteraad.

Uitbreiding variant 3 ("optie 4")

Het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters heeft een een pilot-project ontwikkeld rondom kinderparticipatie (op landelijk niveau), waaraan 6 gemeenten kunnen meedoen. Deze pilot is een uitbreiding van variant 3, namelijk om de thema's democratie en burgerschapsvorming voor alle kinderen van groep 7 en 8 van de basisschool vorm en inhoud te geven.

Door toekenning van een projectsubsidie door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties in 2020 kan het NGKb een pilot kinderparticipatie/burgerschapsvorming mogelijk te maken in 6 gemeenten. De gemeente Brunssum kan meedoen aan deze pilot. Deze pilot staat beschreven in bijlage 2.

De pilot betreft een brede aanpak, waarin de Jeugdgezondheidszorg als "kinderrechten-coach" fungeert en kinderen bijvoorbeeld ook leren hoe zij voor zichzelf opkomen en duidelijk kunnen maken wat ze nodig hebben, op allerlei leefgebieden. Er wordt derhalve eerst bij de kinderen, ouders en scholen een stevig fundament gebouwd.

De pilot vraagt aanvullend een "kinderrechten-coach", die op de school aan de slag gaat om het thema kinderrechten, burgerschapsvorming, veiligheid, etc. met leerlingen uit groep 7 en 8 te bespreken en de leerlingen hiermee zelf aan de slag te laten gaan.

Het Genootschap ondersteunt deze aanpak (vanuit de subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken). De definitieve aanpak van deze pilot is nog niet bekend. Het is niet duidelijk wat deze uitgebreide optie vraagt aan extra inzet door de gemeente en de Jeugdgezondheidszorg c.q. kinderrechtencoach. Ook is niet duidelijk of tijdens de pilot deze kosten worden gedekt vanuit de subsidie van het Ministerie. Daarnaast is niet duidelijk welke nadere voorwaarden gelden voor deelname aan de pilot.

Derhalve adviseren wij u om vooralsnog niet te kiezen voor variant 4.

Wij stellen voor om te kiezen voor variant 3 voor een periode van 4 jaar en dan te evalueren wat de opbrengsten zijn. Op deze wijze krijgt het begrip 'kinderburgemeester' ook de tijd om 'in te burgeren' en 'naamsbekendheid' te krijgen. Aan de hand hiervan besluit de gemeenteraad of de aanpak wordt voortgezet. En of de uitgebreidere variant 4 een optie is.

Uit de evaluatie zal blijken of wij de inzet van een kindergemeenteraad succesvol vinden. Criteria hiervoor zijn:

- heeft de inzet van een kindergemeenteraad/kinderburgemeester geleid tot een grotere participatie door de kinderen? Is dit thema ook door de scholen opgepakt?
- Heeft dit geleid tot nieuwe/andere inzichten en overwegingen bij de politiek (gemeenteraad/college)?
- Zijn er door de kindergemeenteraad concrete voorstellen en adviezen ingediend en heeft de gemeenteraad deze overgenomen?
- Wat zijn de ervaringen van de kinderen zelf, de ouders, het onderwijs en de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk)?
- Zijn de geraamde kosten realistisch gebleken?
- Wat zijn de leerpunten? Leidt de evaluatie tot wijzigingen in de aanpak?
- Wat zijn de mogelijkheden om een grotere doelgroep te betrekken bij de lokale politiek (middelbare scholieren, jongvolwassenen)?

Voorstel is om na het eerste jaar een korte tussenevaluatie te houden.

Nadere informatie:

Op www.kinderrechten.nl kunt u dit op hoofdlijnen nalezen.
Op www.kinderburgemeester.nl vindt u een handreiking kinderparticipatie.

Verbinding met jeugdlintje

We kennen de jaarlijkse toekenning van een koninklijke onderscheiding aan volwassenen door de burgemeester.

Op dit moment worden de mogelijkheden verkend om het jeugdlintje in het leven te roepen. Dit jeugdlintje is bedoeld voor jongeren die iets bijzonders doen voor familie, vrienden, de buurt, een vereniging of een goed doel. Op die manier

leveren ze een positieve bijdrage aan de omgeving. Tot nog toe hebben we hier vanuit de gemeente Brunssum geen beleid op ontwikkeld. De verbinding van een kinderburgemeester en kindergemeenteraad met een jaarlijkse uitreiking van een jeugdlintje is een mooie kans.

Alle partners vanuit de verenigingen, vrijwilligerswerk, jongerenwerk, welzijnswerk, onderwijs, wijken, etc. kunnen een jongere aandragen voor een jeugdlintje. Een selectiecommissie die de uiteindelijke kandidaten selecteert, speelt een belangrijke rol in de procedure van het jeugdlintje.

Vanuit de afdeling maatschappelijke ontwikkeling is bij diverse partners gepolst of er interesse is voor het Jeugdlintje en of zij hieraan mee willen werken. De basisscholen, het CMWW en enkele wijkteams zijn positief hierover. Sommige partners willen hierin zelfs een actieve rol vervullen (meedenken).

Kader jeugdlintje: welke activiteiten komen in aanmerking

Doorgaans is er meer aandacht voor negatief gedrag (overlast, uitval in onderwijs, onderwijsachterstand etc.), dan voor positief gedrag van jongeren. Door het uitreiken van een Jeugdlintje, laat Brunssum zien trots te zijn op haar jeugd en belang te hechten aan hun inzet voor de maatschappij. Hiermee proberen we andere jongeren te stimuleren om zich onbaatzuchtig in te zetten voor (Brunssumse) maatschappij en hun medemens.

In aanmerking voor een jongerenlintje komen jongeren die zich in hun vrije tijd op vrijwillige basis voor een ander of voor de Brunssumse samenleving hebben ingezet of een bijzondere prestatie hebben verricht waardoor een positieve bijdrage is geleverd aan de leefbaarheid in de gemeente Brunssum.

Voorbeelden hiervan zijn: jongeren die dieren gered hebben, een positieve bijdrage aan het milieu hebben geleverd, een bijzondere bijdrage in het verenigingsleven hebben geleverd, een actie hebben opgezet voor derden, een bijzondere (sport)prestatie hebben geleverd of zorg hebben gedragen voor een (zieke) medemens.

De kinderburgemeester zou een rol kunnen krijgen bij de uitreiking van jeugdlintjes aan 'jonge helden' die zich belangeloos hebben ingezet voor de gemeente Brunssum of iets anders bijzonders hebben gedaan. Indien de raad hiermee instemt, kunnen de verdere spelregels om voor een jeugdlintje in aanmerking te komen, nader worden uitgewerkt.

Bij andere gemeenten is nagevraagd wat de kosten zijn m.b.t. het invoeren van een jeugdlintje. Het betreft de kosten van ambtelijke inzet en de materiële kosten: ontwerp oorkondes, feestelijke bijeenkomst voor uitreiking en publiciteit. De kosten bedragen indicatief € 1.500,00 per jaar voor het jaarlijks toekennen van jeugdlintjes.

Namens de werkgroep

P. Peeters
griffier

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2022/3
Afdeling : Griffie
Registratiekenmerk : 2003438

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/3;

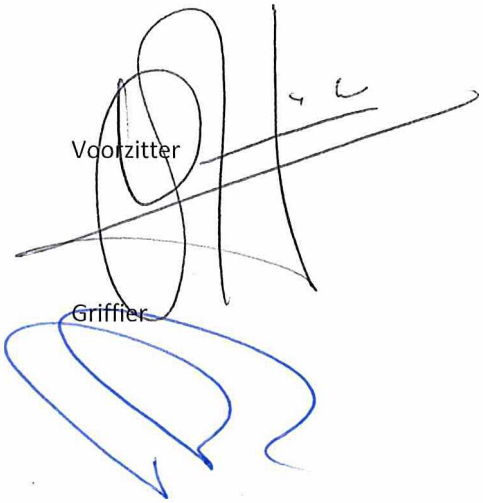
gelezen het voorstel van de werkgroep;
gelezen de zienswijze van het college van burgemeester en wethouders d.d. 4-1-2022;
gehoord de commissie Algemeen Bestuurlijke Aangelegenheden d.d. 11-1-2022

Besluit

- Tot het instellen van een kindergemeenteraad en kinderburgemeester in de gemeente Brunssum vooralsnog voor een pilot-periode van 4 jaar. (2022 – 2026)
- Hiertoe ambtelijk en bestuurlijk een werkgroep te formeren en deze aanpak samen met het Genootschap van Kinderburgemeesters verder uitwerken (beleidsmatig en procedureel). Hierbij ook de maatschappelijke partners betrekken, zoals het onderwijs.
- Vooralsnog kiezen voor optie 3 (kinderburgemeester en kindergemeenteraad met ceremoniële en adviserende rol) en bij de verdere uitwerking bezien of optie 4 tot de mogelijkheden behoort.
- Het instellen van een jaarlijks jeugdlintje en dit samen met alle betrokken partners verder uitwerken.
- Het opnemen van een structureel budget ter dekking van de totale kosten in de gemeentebegroting ad. € 37.500,00 (€ 36.000,00 plus € 1.500,00) vanaf 2022; via de 1e bestuursrapportage 2022.
- Eenmalig een bedrag uit de Algemene Reserve beschikbaar te stellen van € 5.000,00.
- De kindergemeenteraad vooralsnog geen eigen budget ter beschikking stellen, maar per besluit bezien hoe dit wordt gefinancierd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 26 JAN. 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 30 november 2021
Registratiekenmerk : 2003575
Gemeentebladnr. : 2021/104
Afdeling opsteller : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Naam opsteller : Ger Jansen
Bereikbaar onder : 06 134 309 27, ger.jansen@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Jo Mertens
Raadsvergadering d.d. : 25 januari 2022
Uiterlijke datum : Uiterste datum 25 januari 2022
Motivatie datum: datum raadsvergadering

Aan de raad,

1. Onderwerp

Raadsvoorstel & besluit

1. Akkoord te gaan met de visie en strategische aanpak zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1
2. Akkoord te gaan met de business cases 2022 zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

In 2019 heeft de Raad het Integraal Accommodatiebeleid 2018 – 2021 Versie 2 goedgekeurd. In het vigerend Accommodatiebeleid worden een aantal business cases vermeld die in de werksessies met een afvaardiging van de gemeenteraad zijn geëvalueerd en ter informatie is de stand van zaken in het document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1 toegevoegd (zie bijlage).

In 2019 heeft het College middels en toezegging 60 (10-12-2019) aangegeven:

- met verenigingen in gesprek te gaan over de uitwerking van het Integraal Accommodatiebeleid;
- specifiek te kijken naar de onderhoudsplannen;
- werksessies te organiseren met de Raad om de opgehaalde te delen en het Accommodatiebeleid te actualiseren;
- deze actualisatie uiterlijk 1e kwartaal van 2021 ter vaststelling aan de Gemeenteraad voor te leggen.

b. Huidige situatie/probleemstelling

- We constateren dat verschillende onderwerpen ad-hoc worden opgepakt;
- Er geen volledige onderhoudsplannen, visie en beleid is voor wat betreft het onderhoud van het vastgoed van de gemeente;
- Er geen eenduidig en helder inzicht is welke onderwerpen eerst en welke later kunnen worden opgepakt;
- Geen actueel financieel overzicht is van de onderhoudsverplichtingen om het vastgoed gedurende de exploitatie in stand te houden;
- Het gewenst is een investeringsoverzicht op te stellen als onderdeel van het nog te formuleren van het vastgoedbeleid met daarin verduurzamingsmaatregelen en maatregelen op gebied van Lokale Inclusie, groene daken/gevels.

3. Gewenste situatie (WAT?

a. Wat willen we bereiken?

- Een gestructureerde aanpak om de gebruikers van de accommodaties een veilige, kwalitatieve accommodatie te bieden;
- Op basis van juiste investeringen en een gezonde exploitatie accommodaties in stand houden of anderszins;
- Daar waar mogelijk integratie bewerkstelligen ten gunste van het benutten van de accommodaties;
- Helderheid verstrekken aan de gebruikers van de accommodaties over de visie en strategie rondom accommodaties.

b. Kaders
- De financiële dekking/verantwoording van de verschillende onderwerpen worden per project ter besluitvorming aan college en/of gemeenteraad voorgelegd.

c. Argumenten en overwegingen
- Intern en extern helderheid en duidelijkheid geven

d. Opties en keuze
- N.v.t.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2021/104
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 2003575

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2021/104;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 november 2021, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:

- Akkoord te gaan met de visie en strategische aanpak zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1
- Akkoord te gaan met de business cases 2022 zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 januari 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter Griffier

BRUNSSUM BLIJVEND BENUTTEN

ACTUALISATIE ACCOMMODATIEBELEID 2021
GEMEENTE BRUNSSUM

November 2021, versie 1

I. Aanleiding

Onze gemeenschap is in ontwikkeling. De vraag naar (maatschappelijke) activiteiten verandert. Dit heeft impact op onze bewoners en verenigingen, maar ook op het gebruik van accommodaties. We willen het gebruik van accommodaties optimaliseren en toekomstbestendig maken. Daarbij helpt het integrale accommodatiebeleid. Samen kunnen en blijven we **Brunssum Blijven Benutten**.

Bovenstaande alinea is de tekst uit het destijds opgestelde en door de gemeenteraad goedkeurde Integraal Accommodatiebeleid 2018-2021 versie 2.

Waar staan we nu, hoe gaan we verder en hoe kunnen we op een gestructureerde wijze hieraan verder invulling geven?
Deze vragen stonden centraal in de verschillende werksessies met een afvaardiging van de gemeenteraad, de griffier, de portefeuillewethouders en een aantal medewerkers van de ambtelijke organisatie.

Ook is hierbij de toezegging (toezegging 60 van 10-12-2019) van het college op de destijds ingediende motie besproken.

Onderwerpen van deze toezegging zijn:
- komend jaar te gebruiken om met verenigingen in gesprek te gaan over de uitwerking van het integraal Accommodatiebeleid;
- daarbij specifiek te kijken naar de onderhoudsplannen;
- hierna een werksessie organiseren, om de opgehaalde informatie te delen en het Accommodatiebeleid te actualiseren;
- de actualisatie uiterlijk in het eerste kwartaal van 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen.

De uitgaven en besparingen van het optimaliseren en toekomstbestendig maken van de accommodatie(s) worden in de 1^{e} en 2^{e} Berap verantwoord.

Een woord van dank gaat uit naar de deelnemers aan de verschillende werksessies voor hun inzet en betrokkenheid.

II. Leeswijzer

Om de informatie op een juiste wijze weer te geven, hebben de deelnemers van de werksessie een leeswijzer opgesteld.

Het document **Brunssum Blijvend Benutten**, november 2021 versie 1 maakt onderdeel uit van het bestuurlijk behandelvoorstel. Het document wordt als bijlage aan het bestuurlijk behandelvoorstel toegevoegd.

Het document betreft de navolgende hoofdstukken:

1. stand van zaken business-cases en acties Accommodatiebeleid 2019
2. visie integraal accommodatiebeleid
3. strategie om invulling te geven aan het Accommodatiebeleid
4. business-cases 2022
5. bijlage A: overzichtskaart per wijk (stadsdeel) inclusief aanwezige accommodaties en verenigingen (voor zover bekend bij Gemeente Brunssum)
6. bijlage B: gebiedskaart per wijk (stadsdeel)

III. Inhoudsopgave

I. Aanleiding
II. Leeswijzer
III. Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Business-cases en acties 2019 5
1.1 Planontwikkeling maatschappelijke voorziening Treebeek 5
1.2 Brikke Oave 6
1.3 Gymzaal Planeetstraat en gymzaal Schildstraat 6
1.4 Terugbrengen overschot tennisbanen 7
1.5 Beperken leegstand 8
1.6 Afstoten panden 8
1.7 Vernieuwen integraal huisvestingsplan onderwijs 9
1.8 Herijken gemeentelijke tarievenbeleid 11
1.9 Uitvoeren regionaal duurzaamheidsbeleid 11
1.10 Continue monitoren van gebruik en bezetting van accommodaties 12
1.11 In beeld brengen van accommodatieoverzicht en stimuleren van onderlinge interactie 13
Hoofdstuk 2 Visie en strategie 14
2.1 Visie 14
2.2 Strategie 14
Hoofdstuk 3 Business-cases 2022 15
3.1 Introductie 15
3.2 Wijk (stadsdeel) West 2022 15
3.3 Wijk (stadsdeel) Oost 2023 15
3.4 Wijk (stadsdeel) Zuid 2024 15
3.5 Wijk (stadsdeel) Centrum 2025 15
3.6 Wijk (stadsdeel) Noord 2026 15
Bijlage A Overzicht verenigingen en accommodaties per wijk (stadsdeel) 16
Bijlage B Gebiedskaart per wijk (stadsdeel) 21

Hoofdstuk 1 Business-cases en acties 2019

In de paragrafen van hoofdstuk 1 staan de business-cases en acties zoals weergegeven in het Integraal Accommodatiebeleid 2018-2021 Versie 2. De tekst is overgenomen van het Accommodatiebeleid en per onderwerp wordt de stand van zaken aangegeven met als peildatum 18 november 2021.

1.1 Planontwikkeling maatschappelijke voorziening Treebeek

Tekst Accommodatiebeleid 2019

Samen met woningcorporatie Wonen Zuid hebben we de noodzaak ingezien om te komen tot een opwaardering van de wijk Treebeek. Om de leefbaarheid van de wijk te bevorderen, voorzien wij als gemeente in de ontwikkeling van een maatschappelijke voorziening. Op dit moment ligt er in de wijk Treebeek een ontmoetingscentrum 'Trefcentrum Treebeek'. Trefcentrum Treebeek is particulier eigendom en heeft een belangrijke functie voor het verenigingsleven in Brunssum West. Tevens is er in Treebeek een Brede School gerealiseerd die vanaf 2015 is geopend.

De voorbereidende fase is afgerond met instemming van alle participanten. De Raad heeft op 9 april 2019 als zodanig besloten waardoor op korte termijn tot uitvoering kan worden overgegaan. Nadrukkelijk is gekozen voor een maatschappelijke exploitatie. Oplevering van de accommodatie zal in november 2020 zijn.

De nadere invulling voor beheer en exploitatie is van belang om te komen tot een duurzame exploitatie. Partners en potentiele gebruikers moeten betrokken worden bij de invulling.

Stand van zaken per 18 november 2021

De oplevering van de accommodatie (MultiFunctionele Accommodatie, MFA) heeft plaatsgevonden op 17 november 2021. De reden van vertraging (oplevering zou medio november 2020 zijn) is veroorzaakt door aanbestedingsperikelen. Hierdoor heeft de aanbesteding pas later kunnen plaatsvinden (mei 2020).

De bouwtijd van de totale bouw bedraagt 230 werkbare dagen. De start van de bouw heeft plaatsgevonden op 21 september 2020. Per saldo is er een vertraging ontstaan van 6 á 7 weken door geringe leveringsproblemen, enkele tussentijdse aanpassingen van de plannen, de fasering van de oplevering (eerste de appartementen en daarna de MFA) en enkele onwerkbare dagen. Al met al heeft de aannemer zich keurig aan de planning en afspraken gehouden.
Na oplevering door de aannemer zal vervolgens gestart worden met de inrichting van de MFA en de verwachting is dat begin 2022 de voorziening van start kan gaan.

De accommodatie is gerealiseerd conform de stichtingskosten. De ruimten op de begane grondlaag zijn in eigendom van de gemeente en met de 1-lijns zorg zijn huurovereenkomsten afgesloten. Dit betreft huisvesting ten behoeve van fysiotherapie, huisartsen, maatschappelijke werk en welzijnswerk, WMO-activiteiten en ouderenwerk.
De gemeenschappelijke ruimte (wijkvoorziening) wordt verhuurd aan en geëxploiteerd door CMWW en Levanto.

Het onderhoud van de ruimten (eigendom van de gemeente) wordt verzorgd door cluster Vastgoed van afdeling ROV en de delen die samen met Wonen Zuid worden geëxploiteerd middels een VvE constructie.

De kosten van beheer worden nog opgesteld en via een BBV voorgelegd aan college en/of gemeenteraad en zullen opgenomen worden in de gemeentelijke begroting.

Multifunctionele accommodatie Treebeek

1.2 Brikke Oave

Tekst Accommodatiebeleid 2019

In oktober 2015 is Cultureel Centrum Brikke Oave geopend. De gemeente Brunssum is eigenaar van de Brikke Oave, maar heeft de exploitatie op afstand gezet (commerciële exploitant). Er is een evaluatie uitgevoerd waarbij gemeente, exploitant, verenigingen, organisaties en individuele bezoekers zijn betrokken.

Tijdens de evaluatie van Brikke Oave kwamen verbeterpunten naar voren op het gebied van programmering, inrichting, communicatie, helderheid over afspraken etc. er is afgesproken om te starten met een gebruikersraad. Niet alleen gericht op accommodatievraagstukken, maar nog veel meer om samen kansen te verkennen. Iemand moet dit proces wel faciliteren waarbij we als gemeente hebben aangegeven dit in ieder geval voor de eerste periode te willen doen. Feitelijk is hiermee een business case al opgestart. Het is nu van belang om de verbinding en samenhang tussen gemeente, exploitant en gebruikers te blijven bewaken.

Het betrekken van gebruikers en hun ook een nadrukkelijke rol geven in de vorm van een gebruikersraad, leidt tot meer gezamenlijk eigenaarschap. Verenigingen zoeken onderling meer verbinding met Brikke Oave als gezamenlijk vertrekpunt. Uiteindelijk dient dit ertoe te leiden dat Brikke Oave beter wordt benut en dat de verenigingen en andere gebruikers samenwerken en elkaar versterken.

Stand van zaken per 18 november 2021

In 2020 is een nieuwe huur-/exploitatieovereenkomst (5 jaar) met de huidige exploitant afgesloten. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente van ca. € 30.000 voor de opstart van de Brikke Oave is niet meer aan de orde in de nieuwe huur-/exploitatieovereenkomst. Verder zijn in de nieuwe overeenkomst afspraken gemaakt over het gebruik van de accommodatie waarbij voldaan moet worden aan de functies van het gebouw, de dagdelen (totaal 45 dagdelen/15 dagen) per kalenderjaar die gebruik gemaakt kunnen worden door de gemeente en het periodieke overleg tussen de exploitant en gemeente.

Voor wat betreft het starten met een gebruikersraad heeft niet plaatsgevonden. In 2022 wordt in overleg met de exploitant en gebruikers bekeken of dit nog wenselijk is.

1.3 Gymzaal Planeetstraat en gymzaal Schildstraat

Tekst Accommodatiebeleid 2019

Gymzaal Planeetstraat is gelegen aan de Ir. De Katstraat/Horizonstraat in Treebeek. De gymzaal heeft een afmeting van 21m x 12m en beschikt over twee kleedlokalen met douches. De gymzaal is voorheen

gebruikt door basisschool Beatrix voor bewegingsonderwijs. Op dit moment wordt de gymzaal gebruikt door Tafeltennisvereniging (T.T.V.) Brunssum, Trimgroep Treebeek en Gymnastiekvereniging Fidelitas.

Tijdens de planontwikkeling van Brede School-West is het afstoten van de gymzaal Planeetstraat al benoemd. Brede School-West, gebouwd in 2014, is voorzien van een sporthal (destijds voorzien dat de gymzalen Planeetstraat en Schildstraat geen functie meer zouden hebben).

De gemeente Brunssum wil het aantal accommodaties verminderen indien sprake is van overcapaciteit. Gezien de leeftijd en staat van de accommodatie, is sprake van een behoorlijk verouderde gymzaal. Hoewel de gymzaal de afgelopen decennia goed is onderhouden, zijn de komende jaren wel de nodige onderhoudsinvesteringen te verwachten.

Bij een slechte kwaliteit en/of een lage bezettingsgraad, kan het aantal binnensportaccommodaties worden bijgesteld. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met kwaliteit, functionaliteit, kosten en ligging/spreiding. Samen met gebruikers en belanghebbenden zal de toekomst van de gymzaal Planeetstraat nader moeten worden bepaald.
De gymzaal in de Schildstraat wordt inmiddels niet meer gebruikt en wordt binnenkort gesloopt.

Stand van zaken per 18 november 2021
Voor de gymzaal Planeetstraat geldt dat in 2021 verschillende gesprekken zijn gevoerd met de tafeltennisvereniging TTV. In de gesprekken zijn verschillende opties besproken. De keuze welke optie het beste aansluit aan de wensen en eisen van de vereniging en de gemeente, moet nog verder worden gedefinieerd. In 2022 zal een gedragen voorstel worden voorgelegd ter besluitvorming aan college en/of gemeenteraad.

De gymzaal Schildstraat wordt gesloopt. Momenteel wordt invulling gegeven aan de laatste fase van voorbereiding, waarna sloop van de gymzaal in het 1e kwartaal 2022 plaats gaat vinden. Voor het braakliggend terrein na sloop is vooralsnog geen bestemming.

Achteraanzicht gymzaal Schildstraat

Vooraanzicht gymzaal Schildstraat

1.4 Terugbrengen overschot tennisbanen

Tekst Accommodatiebeleid 2019
De drie tennisverenigingen in de gemeente Brunssum hebben de afgelopen jaren te maken gehad met een ledenterugloop. Dit leidt bij alle accommodaties tot een overschot aan tennisbanen ten opzichte van de norm. Op dit moment is er in totaal een overschot van zeven tennisbanen in de gemeente Brunssum. De bedoeling is om de tennisverenigingen via erfpachtconstructies voor Brunssum te behouden. Dit in goed overleg met de tennisverenigingen. Capaciteitsoverschotten worden daarmee wel de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Is dit niet haalbaar dan moet worden bekeken of er nog andere opties zijn.

Stand van zaken per 18 november 2021
In 2021 zijn verschillende gesprekken gevoerd met de verenigingen LTCB en ATIVU afzonderlijk maar ook in beginsel met beide verenigingen samen. De business-cases zijn momenteel in uitvoering van onderzoek om het overschot aan tennisbanen terug te brengen eventueel in combinatie met de realisatie van padelbanen (motie 2-11-2021, BCD Brunssum). De tennisvereniging (MED) in de wijk Oost volgt in 2023.

1.5 Beperken leegstand

Tekst Accommodatiebeleid 2019
Daar waar sprake is van substantiële en structurele overcapaciteit maatregelen worden onderzocht en genomen om aan deze onwenselijke situatie een eind te maken. Leegstand moet worden beperkt omdat leegstaande panden negatieve invloed heeft op de leefbaarheid.
Daarnaast bespaart het kosten voor instandhouding. Er zijn enkele leegstaande gebouwen in Brunssum, denk hierbij aan Wollewei en De Tovertuin. Als er geen plan ligt voor maatschappelijke bestemming met een goed onderbouwde exploitatie, dan verkopen of slopen we de accommodatie.

Stand van zaken per 18 november 2021
Het pand Wieënweg 6 betreft Wollewei. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met woningcorporatie Vanhier Wonen om het voormalig onderwijsgebouw te verkopen. Een herbestemmingsvoorstel in opdracht van corporatie is gemaakt door Architectenbureau aan de Maas.
Een voorlichtings-/inloopbijeenkomst vindt plaats op 26 november samen met buurtnetwerk Zuid over parkeeroplossing. De verwachting is eind 2021/begin 2022 een college en raadsvoorstel op te stellen en ter besluitvorming voor te leggen.

De Tovertuin betreft het Noorderhuis. Deze wordt momenteel geëxploiteerd door externe partners.

1.6 Afstoten panden

Tekst Accommodatiebeleid 2019
Een aantal maatschappelijke accommodaties behoort niet tot een basisvoorziening en heeft anderzijds ook op gemeentelijk of regionaal niveau een beperkte invloed. Denk hierbij aan het Poolse huis. Gemeentelijke accommodaties die niet ondersteunend zijn aan maatschappelijke functies worden afgestoten. Gemeentelijke accommodaties die ondersteunend zijn aan maatschappelijke functies worden duurzaam in stand gehouden.

Stand van zaken per 18 november 2021
Het pand Gasperistraat 7 (voormalig onderwijsgebouw) stond leeg en op de nominatie om te herbestemmen of verkoop. Tijdens de leegstandsperiode heeft de Kledingbeurs enkele ruimten in het gebouw ter beschikking gehad. Momenteel maakt Adelante tijdelijk gebruik van het gebouw, mede door de ontstane wateroverlast in Valkenburg. De verwachting is dat zij ca. 9 maanden gebruik gaan maken van het gebouw en nadat zij vertrokken zijn, zal onderzoek plaatsvinden wat te doen met het gebouw.

Momenteel vindt overleg plaats met TTV over het in stand houden van de gymzaal van het pand aan de Horizonstraat/Planeetstraat (zie ook stand van zaken business case Planeetstraat en Schildstraat).

Voor wat betreft het Poolse huis geldt dat we in afwachting van de meerjarenonderhoudsplannen en de daaraan gekoppelde EP-advies (Energieprestatie) als dan keuzes maken en in een business-case uitwerken.

1.7 Vernieuwen integraal huisvestingsplan onderwijs

Tekst Accommodatiebeleid 2019

De afgelopen jaren is de context van het onderwijs sterk veranderd. Binnen het onderwijs spelen diverse ontwikkelingen: Het aantal leerlingen neemt af, het aantal leegstaande klaslokalen groeit, een aantal scholen komen qua leerlingenaantal in de buurt van de opheffingsgrens en passend onderwijs is ingevoerd. Daarnaast zijn de afgelopen jaren diverse brede scholen in Brunssum gerealiseerd. Deze ontwikkelingen vragen om een vernieuwd Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

Samen met schoolbesturen hebben we een gedeelde verantwoordelijkheid. Er moet nader inzichtelijk gemaakt worden welke huisvestingsknelpunten de komende jaren moeten worden opgelost. Het realiseren van duurzaamheid in gebouwen met een goed/gezond binnenklimaat staat hierbij centraal.

Daarnaast is een goed spreidingsbeleid van scholen (wijkgericht) belangrijk. Daarentegen willen we leegstand zo veel mogelijk terugdringen. Samen met schoolbesturen en andere partners worden daarom de mogelijkheden van integraal en multifunctioneel gebruik onderzocht. We zetten hierbij in op integrale voorzieningen waarbij het kind (en het onderwijs) centraal blijft staan. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de wensen uit de wijk. Dit kan vragen om flexibiliteit in wet- en regelgeving/toezichtkaders. Dit dient uiteindelijk te leiden tot optimalisering van het gebruik van schoolgebouwen.

Stand van zaken per 18 november 2021

Van april 2020 tot en met december 2020 hebben Movare, Human Kind, CMWW en Gemeente Brunssum in gezamenlijkheid gewerkt aan een integraal huisvestingsplan voor de gemeente Brunssum (IHP Brunssum). Aan de basis van dit integraal huisvestingsplan ligt een gezamenlijke, door partijen gedeelde opvatting over kwaliteit en toekomst van het onderwijs en maatschappelijke dienstverlening, vertaald in strategische thema's.

Gemeente, schoolbesturen en partners in opvang en zorg beschouwen het als gezamenlijke opdracht dat kinderen in Brunssum zich optimaal ontwikkelen in een prettige en veilige omgeving. Daartoe dienen scholen midden in de maatschappij te staan en in samenwerking met hun directe omgeving een kansrijk en uitdagend klimaat te realiseren. Deze ambities zijn het beste te realiseren door gezamenlijke voorzieningen in te richten.

De partners hebben de ambitie om in Brunssum integraal kind centra (IKC) te realiseren. Centraal staat de verbinding tussen de partners en de interactie met kinderen, ouders en de wijk.

Brede school Bronsheim Brunssum Oost

SBO De Boemerang (eigendom Movare)

In een intentieverklaring hebben de partners afgesproken zich maximaal in te spannen voor het realiseren van een kind centra in Brunssum-Oost (2023) en Brunssum-Zuid (2024).

Ten behoeve van een goede onderwijskwaliteit en een gezonde en verantwoorde bedrijfsvoering is het wenselijk dat de onderwijshuisvesting qua maat, spreiding en inrichting past bij de behoeften in de verschillende gebieden en de onderwijskundige visie van de schoolbesturen en kindpartners voldoende ondersteunt. De uitdaging is te groeien naar een situatie waarin scholen in vorm en concept passen bij hun omgeving; op logische plekken gesitueerd, in goede toekomstbestendige gebouwen, met duurzaam perspectief op instandhouding en waar mogelijk en gewenst in samenwerking met flankerende partners in het educatieve netwerk en/of de buurt.

Brede school Langeberg Brunssum Zuid

Rechts basisschool Langeberg (eigendom Movare)

1.8 Herijken gemeentelijke tarievenbeleid

Tekst Accommodatiebeleid 2019

Uit het onderzoek onder gebruikers is naar voren gekomen dat zij niet tevreden zijn over de prijs-kwaliteit verhouding van de accommodaties. Ongeveer één op de vijf gebruikers is momenteel op zoek naar een andere accommodatie. De huurprijs van de accommodatie is hiervoor een belangrijke aanleiding.

In het nieuwe Accommodatiebeleid streven we naar bereikbare en toegankelijke accommodaties. Ook betaalbaarheid speelt hierbij een belangrijke rol. We streven naar betaalbare voorzieningen voor onze inwoners. De herijking van het gemeentelijke tarievenbeleid dient ervoor te zorgen dat de huurbedragen voor de gemeentelijke accommodaties transparant en inzichtelijk zijn. De hoogte van de bedragen is afgestemd op beleidsmatige keuzes die binnen het subsidiebeleid en het sociaal domein zijn gemaakt.

Stand van zaken per 18 november 2021

De gemeente Brunssum heeft vijf (5) gymzalen en twee (2) sportzalen, te weten:
- gymzaal brede school Bronsheim
- gymzaal brede school Centrum twee (2) zaaldelen (eigendom Weller)
- gymzaal brede school Langeberg
- gymzaal Microhal
- gymzaal Planeetstraat
- sporthal Rumpen drie (3) zaaldelen
- sportzaal brede school Treebeek drie (3) zaaldelen

Bij alle hierboven vermelde zalen is de prijs (lees: tarief) in verhouding met de kwaliteit en bevindt zich op een redelijk tot hoog niveau. Dit constateren en merken we onder andere aan de bezetting van de zalen en de weinig tot geen klachten die we ontvangen.

De zalen maken onderdeel uit van de sector Onderwijs (exploitatie brede scholen) en maken onderdeel uit van sector Sport. De herijking van de tarieven heeft plaatsgevonden, hetgeen inhoud dat afhankelijk van de grootte van de zaal en/of zaaldeel de tarieven zijn gewaardeerd en vastgesteld.

De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd.

1.9 Uitvoeren regionaal duurzaamheidsbeleid

Tekst Accommodatiebeleid 2019

Binnen het Accommodatiebeleid wordt uitvoering gegeven aan de beschreven speerpunten in de Parkstad Limburg Energietransitie (PALET) 3.0. Voor maatschappelijke accommodaties zijn dit:

1. Het bevorderen van de bewustwording. Er worden gesprekken aangegaan met de verschillende stakeholders om te komen tot afspraken over energie en –opwekkende maatregelen. De gemeente neemt hiertoe het initiatief.
2. Het aanbieden en/of organiseren van energieadviezen.
3. De implementatie van energiemaatregelen. Bij het treffen van de maatregelen wordt goed gekeken naar de relatie eigenaar-gebruiker van een gebouw.

Stand van zaken per 18 november 2021

In het Accommodatiebeleid dient een koppeling aanwezig te zijn naar de transitievisie warmte, zowel in de keuze van techniek als in de keuze van gebouwen. Voorbeelden zijn het buurthuis, de muziekschool en de gymzaal in Brunssum-Noord waarbij de planning en techniekkeuze van de proeftuin in onderzoek is in hoeverre hieraan invulling gegeven kan worden.

Het aankomend jaar staat in het teken van het uitwerken van een nieuwe uitvoeringsprogramma PALET. De verwachting is dat het regionaal beleid wordt aangescherpt, maar het is nog niet duidelijk hoe. Vanuit de overheid wordt aangegeven dat in 2050 het vastgoed van het gas af moet zijn.

De taak van de gemeente is – om het succes van energietransitie te bewerkstelligen – het vastgoed (vanuit de voorbeeldrol) te verduurzamen en vanuit het onderhoud aan het vastgoed te beoordelen in hoeverre hieraan invulling gegeven kan worden. Doordat we nu zicht hebben op de onderhoudsstatus van alle eigendommen van de gemeente, kunnen we scenario's opstellen welke mogelijkheden er zijn om het eigendom te verduurzamen en welke financiële consequenties hieraan verbonden zijn.

1.10 Continue monitoren van gebruik en bezetting van accommodaties

Tekst Accommodatiebeleid 2019

Om toekomstbestendig het accommodatiebeleid te kunnen voeren dient er goed inzicht te zijn in ledenaantallen, bezoekersaantallen, aantallen en soort activiteiten en bezetting van de accommodaties. Jaarlijks wordt per soort accommodatie aangegeven welke gegevens jaarlijks dienen te worden geleverd. Op basis van deze informatie wordt dit structureel bijgehouden.

Stand van zaken per 18 november 2021

Zwembad De Bronspot

De accommodatie zwembad De Bronspot wordt jaarlijks de bezetting en bezoekersaantallen gemonitord van vier gebruikersgroepen. De gebruikersgroepen zijn:

- Doelgroepen (recreatief, baantjes, doelgroep activiteiten)
- Inhuur (verenigingen, fysiotherapeuten etc.)
- Schoolzwemmen (gecoördineerd vanuit onderwijs)
- Les zwemmen (kinderen en volwassenen).

Doel is efficiënt gebruik maken van het zwemwater door gebruikersgroepen zoveel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten waardoor zo min mogelijk 'lege' uren ontstaan.

Sport

Bij aanvang van elk voetbalseizoen worden door de gemeente bij de voetbalverenigingen de seizoenopgaves opgevraagd. In de seizoenopgave staan het aantal teams vermeld en het totaal aantal leden.

De ontvangen informatie (aantal teams) wordt vervolgens verwerkt in de "behoeftebepaling", een richtlijn voor het bepalen van hoeveelheden velden en kleedkamers.
De behoeftebepaling is tot stand gekomen door een nauwe samenwerking tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) en door consultatie van verenigingen en gemeenten.

De richtlijn dient geen eenzijdig beleid/besluit te zijn maar moet een objectief beeld geven van de (toekomstige) situatie. Goede communicatie/samenwerking tussen gemeenten en voetbalverenigingen leidt vervolgens tot een juist gebruik van de richtlijn en wederzijds begrip.

De behoeftebepaling is een richtlijn. Het gaat om een theoretisch model waar aannames worden gedaan ten aanzien van een aantal invloedfactoren. De uitkomsten mogen daarom niet zonder meer worden vertaald naar de praktijk, maar vormen wel de basis voor de aanpassing en moeten worden getoetst aan de lokale situatie en beleidsuitgangspunten.

De behoeftebepaling is enerzijds een momentopname. Met behulp van de behoeftebepaling kunnen uitspraken gedaan worden over het betreffende moment (lees: seizoen). Anderzijds kunnen er uitspraken worden gedaan over de te verwachten behoeften over de "langere" termijn. Voor uitspraken over de "langere" termijn (komende seizoenen en verder), dienen altijd demografische ontwikkelingen en ledenontwikkelingen meegenomen te worden.

Onderwijs
Er is een wettelijke verplichting in het Primair Onderwijs om tweejaarlijks een leerlingenprognose op te stellen. Uit de leerlingenprognose volgt een rapportage waarin o.a. het overzicht van de scholen inclusief spreidingsplan en ruimtebehoefte te zien zijn. De laatste leerlingenprognose, die in samenwerking met bureau Pronexus uit Eindhoven wordt opgesteld, is van maart 2021.

De data die gebruikt wordt voor het opstellen van de rapportage leerlingenprognose 2021 zijn:
- digitale leeftijdsopbouwstatistieken op wijkniveau (West, Noord, Oost, Zuid en Centrum);
- digitaal bestand met per wijk (stadsdeel) de geboorten van 2020 en 2021;
- woningvoorraadgegevens op wijkniveau;
- actuele woningbouwplanning op wijkniveau voor de komende jaren;
- herkomstgegevens van leerlingen in het primair onderwijs.

De leerlingenprognose wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders waarna deze op de agenda Jeugd- en onderwijsplatform wordt geplaatst.

1.11 In beeld brengen van accommodatieoverzicht en stimuleren van onderlinge interactie

Tekst Accommodatiebeleid 2019
Er is een geografische kaart van de gemeente Brunssum met een beeld per wijk van alle accommodaties die sociaal maatschappelijke activiteiten uitvoeren. Er is (twee)jaarlijks afstemming tussen gebruikers van gemeentelijke accommodaties en private partijen per wijk. De gemeente overlegt dit met de wijkteams. Hen wordt gevraagd de bijeenkomst te beleggen en de gemeente schuift hierbij aan. De bijeenkomsten staan in het teken van ontmoeten, netwerken en resulteert op termijn mogelijk in concrete samenwerking op onderdelen.

Stand van zaken per 18 november 2021
Geografische kaarten per wijk (stadsdeel) zijn toegevoegd als bijlage (zie bijlage B). Voor de wijk (stadsdeel) West zijn gesprekken met verschillende gebruikers van de accommodaties in uitvoering.

Hoofdstuk 2 Visie en strategie

2.1 Visie

Samen werken aan functies en activiteiten in de sectoren welzijn, sport, cultuur en onderwijs op een **p**rofessionele, **i**ntegere wijze om realisatie, spreiding, kwaliteit en/of gebruik van de accommodaties met **l**ef optimaliseren, toekomstbestendig maken en het vastgoed van de gemeente hierop af te stemmen.

2.2 Strategie

Om helderheid en eenduidigheid te creëren zowel extern als intern op gebied van accommodatiebeleid wordt geadviseerd deelprojecten te maken.

Hiertoe heeft een inventarisatie plaatsgevonden per wijk (stadsdeel) naar gemeentelijk eigendommen en aanwezige gebruikers van de accommodaties voor zover bekend bij de gemeente. Voor het vastgoed (eigendom) zijn meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld op basis van NEN 2767 conditiemetingen. De resultaten maken deel uit in het optimaliseren en toekomstbestendig maken van de accommodaties.

Om op deze wijze invulling te geven, is per wijk (stadsdeel) een overzicht opgesteld welke gebruikers aanwezig zijn en/of het eigendom betreft van gemeente of derden. Daarbij is ook gekeken naar het vastgoed van de gemeente om de functies en activiteiten af te stemmen met het aanwezige vastgoed. Hierbij wordt ook getracht invulling te geven aan de Nota 2019 om de accommodaties multifunctioneel in te zetten in relatie met de levensvatbaarheid van de vereniging.

Een aantal business cases bevinden zich al in de onderzoeksfase voortkomend uit het Accommodatiebeleid 2019 en ook hebben zich nieuwe business cases voorgedaan in de periode 2019 t/m 2021. Deze zijn toegevoegd aan de business-cases van 2022.

Afhankelijk van de urgentie, nut en noodzaak kunnen er situaties ontstaan dat business-cases uit andere wijken (stadsdelen) toegevoegd worden aan de business-cases van het betreffend jaar.

Voorts wordt geadviseerd om jaarlijks werksessies te organiseren met een afvaardiging van de gemeenteraad, portefeuillewethouder(s) en medewerkers van de ambtelijke organisatie om de stand van zaken te bespreken van de business-cases lopend jaar en business-cases opvolgende jaren.

Hoofdstuk 3 Business-cases 2022

3.1 Introductie

In dit hoofdstuk worden de business-cases toegelicht.

Het wijk (stadsdeel) West wordt in 2022 aangepakt. De reden hiertoe is dat we momenteel met verschillende gebruikers van de accommodaties in gesprek zijn. Ze maken gebruik van verouderde accommodaties en/of wensen over te gaan naar andersoortige overeenkomst(en). Verder constateren wij in de wijk (stadsdeel) West dat op basis van de conditiemetingen de noodzaak aanwezig is om onderhoud aan de accommodaties uit te voeren om de veiligheid te garanderen, aan de onderhoudsverplichtingen te voldoen en om invulling te geven aan hedendaagse kwaliteitseisen waaronder duurzaamheid/energiezuinigheid. Tevens vindt onderzoek plaats om invulling te geven aan Lokale Inclusie en groene daken en gevels.

De aanpak van de wijken (stadsdelen) in de opvolgende jaren (2023 en verder) voor wat betreft het integraal benutten van de aanwezige accommodaties in de betreffende stadsdelen laten we aansluiten aan de door de gemeenteraad goedgekeurde Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). In het IHP zijn een aantal business-cases geformuleerd rondom het realiseren van Integrale Kind Centra (IKC) en deze zijn in de tijd weggezet.

3.2 Wijk (stadsdeel) West 2022

De gebruikers van de accommodatie zijn ATIVU, TTV, Speeltuin Treebeek, Multi Functionele Accommodatie Treebeek, VV de Leeuw (raadsbesluit 21 december 2021).
Naast vorengenoemde verenigingen worden in 2022 de navolgende verenigingen en accommodaties onderzocht: LTCB (stadsdeel Zuid), zwembad De Bronspot en Rombouts (stadsdeel Centrum). De reden hiertoe is dat de noodzaak tot onderzoek al in gang is gezet van LTCB (andersoortige overeenkomst en mogelijkheid realisatie van padelbanen), zwembad De Bronspot in verband met verouderde technische installaties en Rombouts omdat inzicht gegeven moet worden naar de kosten en baten van de accommodatie.

3.3 Wijk (stadsdeel) Oost 2023

Integraal Kind Centra, SV Brunssum, Robin Hood, tennisvereniging MED. Zie ook bijlage A.

3.4 Wijk (stadsdeel) Zuid 2024

Integraal Kind Centra incl. wijkvoorziening, LTCB (2022), scoutingvereniging St. Vincentius, SV Langeberg. Zie ook bijlage A.

3.5 Wijk (stadsdeel) Centrum 2025

Brikke Oave (nieuw huur-/exploitatieovereenkomst), zwembad De Bronspot (2022) en Rombouts (2022), Rumpenerhof. Zie ook bijlage A.

3.6 Wijk (stadsdeel) Noord 2026

Onderwijs Gasperistraat, BSV Limburgia. Zie ook bijlage A.

Bijlage A Overzicht verenigingen en accommodaties per wijk (stadsdeel)

Overzicht wijk WEST										
buitensport	ATIVU	eigendom	vestastraat 2	6446 RK	ATIVU					
	voetbalcomplex Klingelsberg	eigendom	Olieslager 20	6444 KL	vv de leeuw					
	fitnesspark Emma	eigendom			openbaar terrein					
	schietvereniging st Gregorius	derden	olieslager 18		schutterij st gregorius					
speeltuin	speeltuinvereniging Treebeek	eigendom	Planeetstraat 7	6446 LA	speeltuinvereniging Treebeek					
	diverse kleine openbare speelplekken in de wijk				diverse speelplekken in de wijk					
onderwijs / educatie	gereformeerde basisschool Benjamin	derden	Koolweg 9	6446 TM	basisschool Benjamin (Ver. tot Stg. en Instandh.					
					van scholen met de bijbel op gereformeerde grondslag)					
	bredeschool Treebeek		Wijenweg 143	6446 AK	basisschool st. Franciscus (INNOVO)					
			Wijenweg 143	6446 AK	basisschool de Vlindertuin (bovenbouw / MOVARE)					
					BSO Treebeek (humankind)					
					peuteropvang 't Hummelhutje (CMWW)					
	basisschool de Vlindertuin (onderbouw)	Movare	ir de katstraat 33	6446 SR	basisschool de Vlindertuin (onderbouw / MOVARE)					
binnensport	sportzaal bredeschool Treebeek	eigendom	Wijenweg 141a	6446 AK	basisschool st Franciscus					
sportzaal/gymzaal					basisschool de Vlindertuin					
					basisschool Benjamin					
					gymnastiekvereniging Fidelitas					
					Handbalvereniging Brunssum					
					zaalvoetbalvereniging Koutenveld					
					parcifal					
					hockeyclub Nuth					
					Rolhockeyvereniging Brunssum					
					st Jan					
					Watersport					
					veteranen bsv limburgia					
	gymzaal Planeetstraat	eigendom	Planeetstraat 1	6446 LA	TTV Brunssum					
					Trimclub Treebeek					
	gymzaal Schildstraat	eigendom	Schildstraat 25a	6446 TB	geen gebruik-vervallen-sloop					
scouting	scouting st Willibrordus	eigendom	Spoortstraat 32	6446 TX	scouting st Willibrordus					
cultuur	jongerencentrum Planeetstraat	is gesloopt / grond eigendom	Planeetstraat 3	6446 LA						
	MultiFunctionele Accommodatie (MFA)	eigendom / woningcorporatie								
	Gidsengebouw ?									

Overzicht wijk OOST					
buitensport	voetbalcomplex Peerdendries	eigendom	De Insel 23 De Insel 27 De Insel 25	6442 AJ 6442 AJ 6442 AJ	sv Brunssum handboogschutterij Robin Hood tennisvereniging MED
speeltuin	speeltuinvereniging Schutterspark diverse kleine openbare speelplekken in de wijk	eigendom	Heidestraat 20	6443 VZ	speeltuinvereniging Schutterspark diverse speelplekken in de wijk
onderwijs / educatie	BMV Bronsheim	eigendom	De Insel 23	6442 AJ	basisschool Meander (MOVARE) Kinderopvang Rollebol (HUMANKIND) BSO de Coole Kikkers (HUMANKIND) Peuteropvang Pimpeloentje (CMWW) De rupsjes (XONAR / RADAR) sv Brunssum (kantine/kleedruimten) GGZ Lionarons
	SBO de Boemerang	Movare	De Insel 21	6442 AJ	SBO de Boemerang
binnensport sportzaal/gymzaal	gymzaal BMV Bronsheim	eigendom	De Insel 23	6442 AJ	basisschool Meander SBO de Boemerang GGZ Lionarons gymnasiekvereniging Fidelitas gymnastiekvereniging DOC CMWW
scouting	niet aanwezig in wijk Oost				
cultuur	de Hoeskamer	derden	Voorstraat 21	6442 XK	
	het Hammerhoes	derden	Brunahildestraat 22	6443 XH	
	Activiteitencentrum SGL	derden	De Insel 18	6442 AJ	
	kinderboerderij Schutterspark	eigendom	Heidestraat 2	6443 VZ	

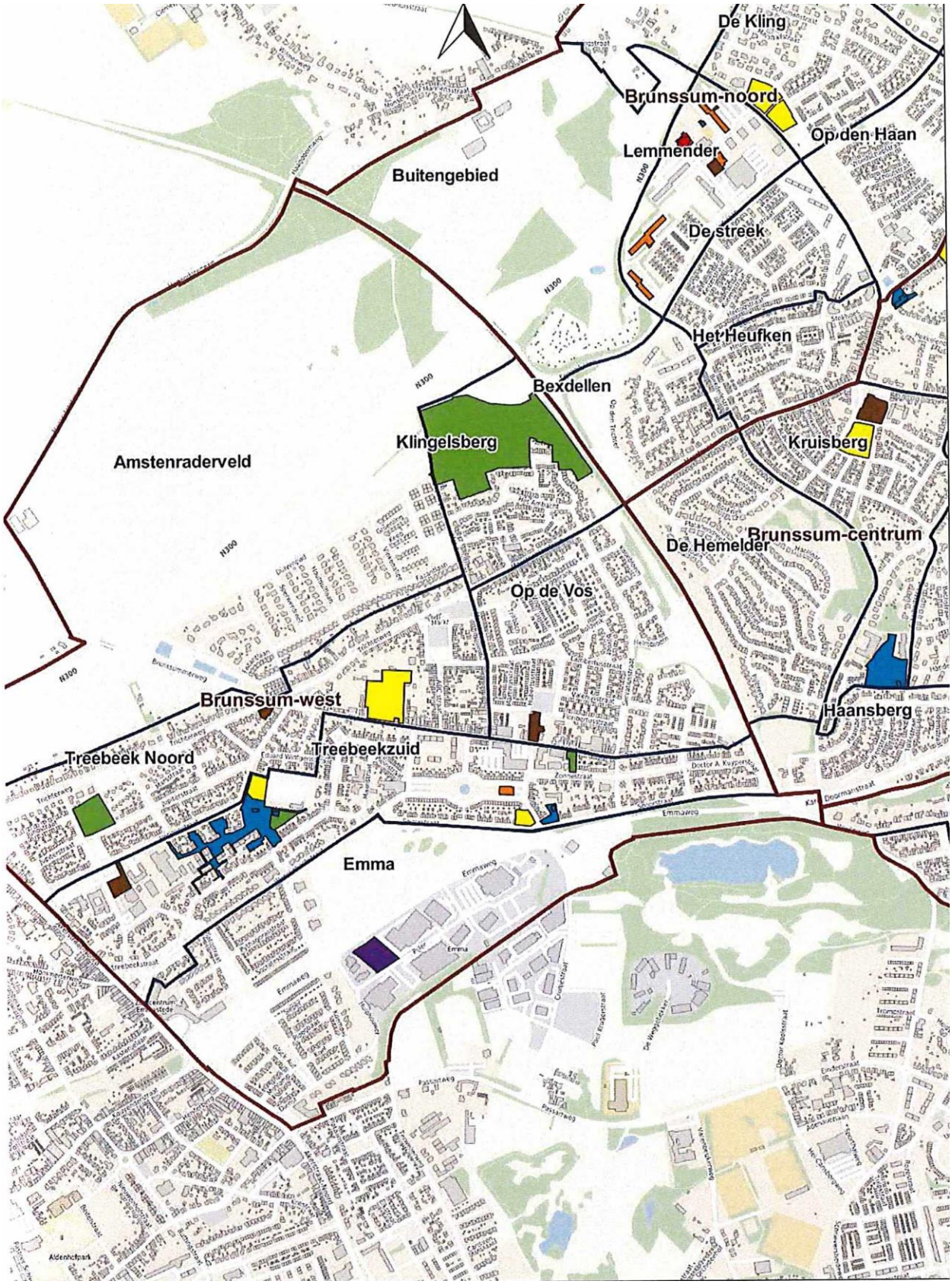
Overzicht wijk ZUID					
buitensport	sportcomplex In de Struiken tennispark LTCB	eigendom eigendom	Henrick Avercamp 1 Wieënweg 2a	6445 EK 6445 CD	sv Langeberg Lawntennisclub Brunssum
speeltuin	niet aanwezig in wijk Zuid				
	diverse kleine openbare speelplekken in de wijk				div.kleine openbare speelplekken in de wijk
onderwijs / educatie	bredeschool Langeberg	eigendom (nieuwbouwged.)	In 't Ven 4 In 't Ven 4	6445 EM 6445 EM	Kinderdagverblijf Blitz (HUMANKIND) peuteropvang de Paddestoel (CMWW) BSO Blitzkikkers (HUMANKIND) Soos Langeberg (CMWW)
	basisschool Langeberg	Movare	Rembrandtstraat 2a	6445 EM	basisschool Langeberg (MOVARE)
binnensport sportzaal/gymzaal	gymzaal bredeschool Langeberg	eigendom		6445 EM	trimvereniging de Doorzetters LiaSteps Nin Boxing Boksvereniging Limburgia Eigewijs basisschool Langeberg
scouting	scouting st Vincentius	eigendom	Bodemplein 43	6443 CJ	scouting st Vincentius
	scouting de Landgraaf	derden	Johannes Vermeerstraat 2		scouting de Landgraaf
cultuur	gemeenschapshuis Concordia	derden	Prins Hendriklaan 386	6443 AE	
	De Burcht	derden	Wieënweg 18	6445 CE	

Overzicht wijk CENTRUM					
	Oude Raadhuis	eigendom	Raadhuisstraat 2 B		kantoren gemeente
	Bestuurscentrum	eigendom	Lindeplein 1		kantoren gemeente ISD BOL
	Zwembad Bronspot	eigendom	Koutenveld 1 B		schoolzwemmen Watervrienden Brunssum Zwemvereniging Parkstad Onderwatersportvereniging Pandora MBVO leszwemmen, baantjeszwemmen, etc.
buitensport	Callistenics park/fitness speelplek Vijverpark	eigendom eigendom			openbaar openbaar
speeltuin	speeltuin Buschkesberg diverse kleine openbare speelplekken in de wijk	eigendom	Chopinstraat 100	6443 CW	speeltuin Buschkesberg diverse speelplekken in de wijk
onderwijs / educatie	bredeschool Centrum	Weller	Pr. Bernhardstr. 40b	6441 AL	basisschool OBS de Trampoline (MOVARE)
					basisschool de Opstap (MOVARE)
					peuteropvang Bij de Handjes (CMWW)
					kinderopvang Parkstad
	Rombouts	eigendom	Schoolstraat 16	6443 BT	Compass Emmacollege Vista
	Rombouts (nieuwbouw)	eigendom	Rumpenerstraat 147a	6443 CC	CMWW
	basisschool de Caleidoscoop	Movare	Essenstraat 1	6444 CL	basisschool de Caleidoscoop (MOVARE)
					peuteropvang Pinokkio (CMWW)
					BSO de Caleidoscoop (MOVARE)
binnensport sportzaal / gymzaal	sportzaal Rumpen	eigendom	Heugerstraat 2	6443 BS	Brunner CMWW ouderen Emma college Judo Brunssum Stella Gymnastiekvereniging Fidelitas Pret in het net volhouders st.Bijzonder in bewegen Badmintonclub Brunssum PalgWe time-out basketbal gemeente Brunssum CMWW jeugd BGS Parcifal Compass college vc Secundo tiempo KNVB handbalvereniging Brunssum Marebos
	gymzaal bredeschool centrum	Weller	Pr. Bernhardstr. 40	6441 AL	openbare basisschool de Trampoline (MOVARE)
					basisschool de Opstap (MOVARE)
					basisschool de Caleidoscoop (MOVARE)
					Brunssumse Trimvereniging
					Aikido Brunssum
					TUV Weening
					Gymnastiekvereniging Fidelitas
scouting	scouting Franciscus	eigendom	Dorpstraat 18D	6444 AL	
cultuur	Brikke Oave	eigendom	Lindeplein 7/8	6444 AT	
	Bibliotheek Brunssum	eigendom	Rumpenerstraat 147	6443 CC	Bieb
	Openluchttheater	eigendom	Vijverpark		
	CMWW	eigendom	Pr. Beatrixstraat 1A	6443 AK	
	Rumpenerhof (voorm.school)	eigendom	Pr. Hendriklaan 382	6443 AE	

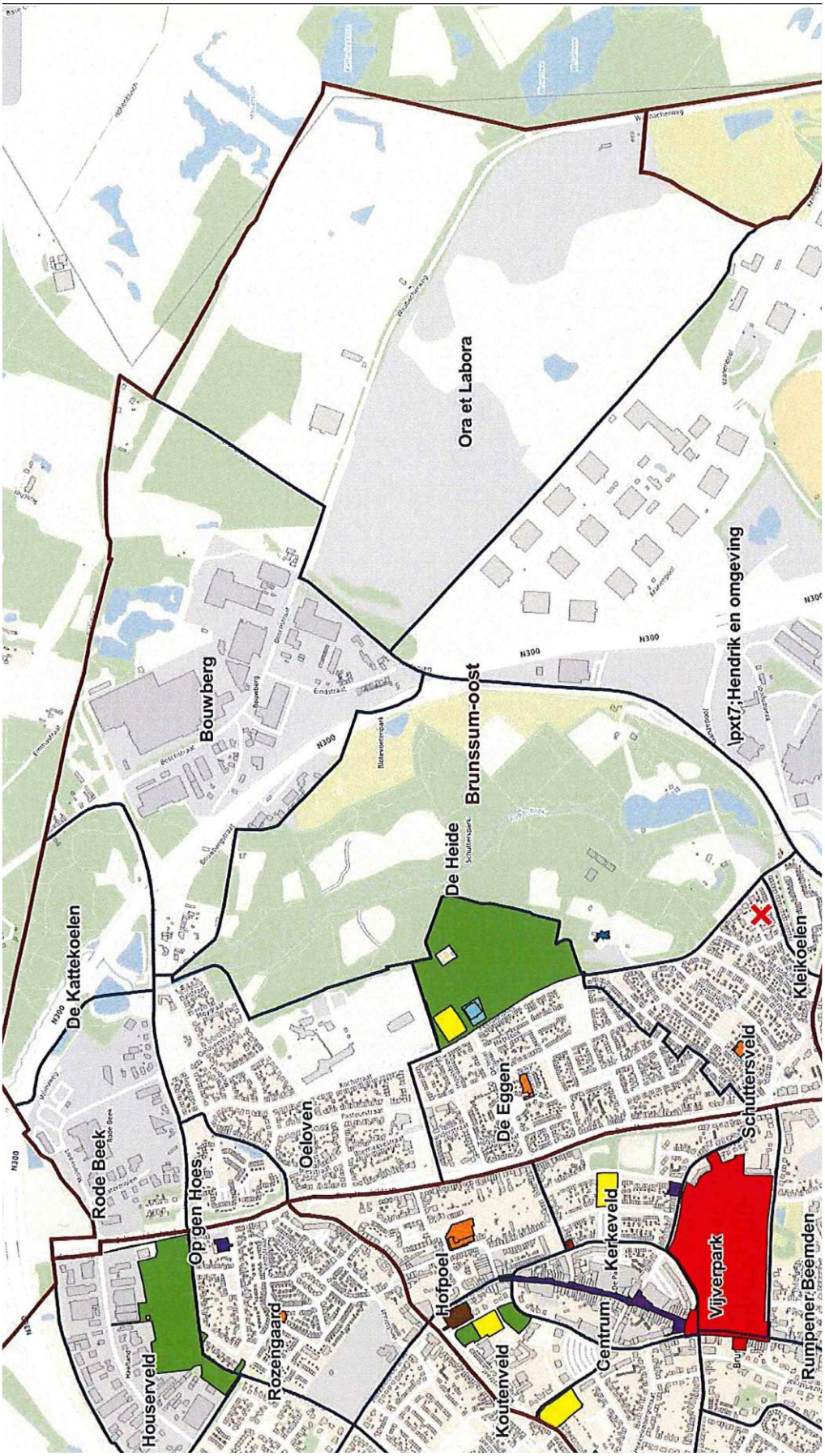
Overzicht wijk NOORD					
buitensport	sportcomplex Houserveld	eigendom	Jonker van Weerststraat 6	6441 SW	BSV Limburgia
speeltuin	speeltuinvereniging Klaver 4 diverse kleine openbare speelplekken in de wijk	eigendom	Fl. Nightingalestraat 10	6441 HW	speeltuinvereniging Klaver 4 diverse speelplekken in de wijk
onderwijs / educatie	basisschool Titus Brandsma	Movare	De Gasperistraat 5	6441 JJ	basisschool Titus Brandsma (MOVARE)
					peuteropvang Pukkio (CMWW)
					BSO Gasperistraat (HUMANKIND)
	voormalige dislocatie Gasperistraat 7	eigendom	De Gasperistraat 7	6441 JJ	Adelante zorggroep (tijdelijke huisvesting)
	muziekschool	eigendom	Henri Dunantstraat 2	6441 XA	SMK
binnensport sportzaal/gymzaal	sporthal Mircohal	eigendom	Florence Nightingalestraat 4	6441 VJ	basisschool T Brandsma (MOVARE) gymnastiekvereniging DOC CMWW jeugd CMWW ouderen Time-out basketbal PalgWe zvv Jabeek gymnastiekvereniging Fidelitas Knudde Smolenaers marell/lindelauf Brunner Kerstgens
scouting	niet aanwezig in de wijk				
cultuur	gemeenschapshuis Klaver 4 jeugdsoos Northside het Noorderhuis Poolse huis	eigendom eigendom eigendom	Florence Nightingalestraat 6 De Gasperistraat 3 Schinvelderstraat 19A	6441 HW 6441 JJ 6441 TE	CMWW

Bijlage B Gebiedskaart per wijk (stadsdeel)

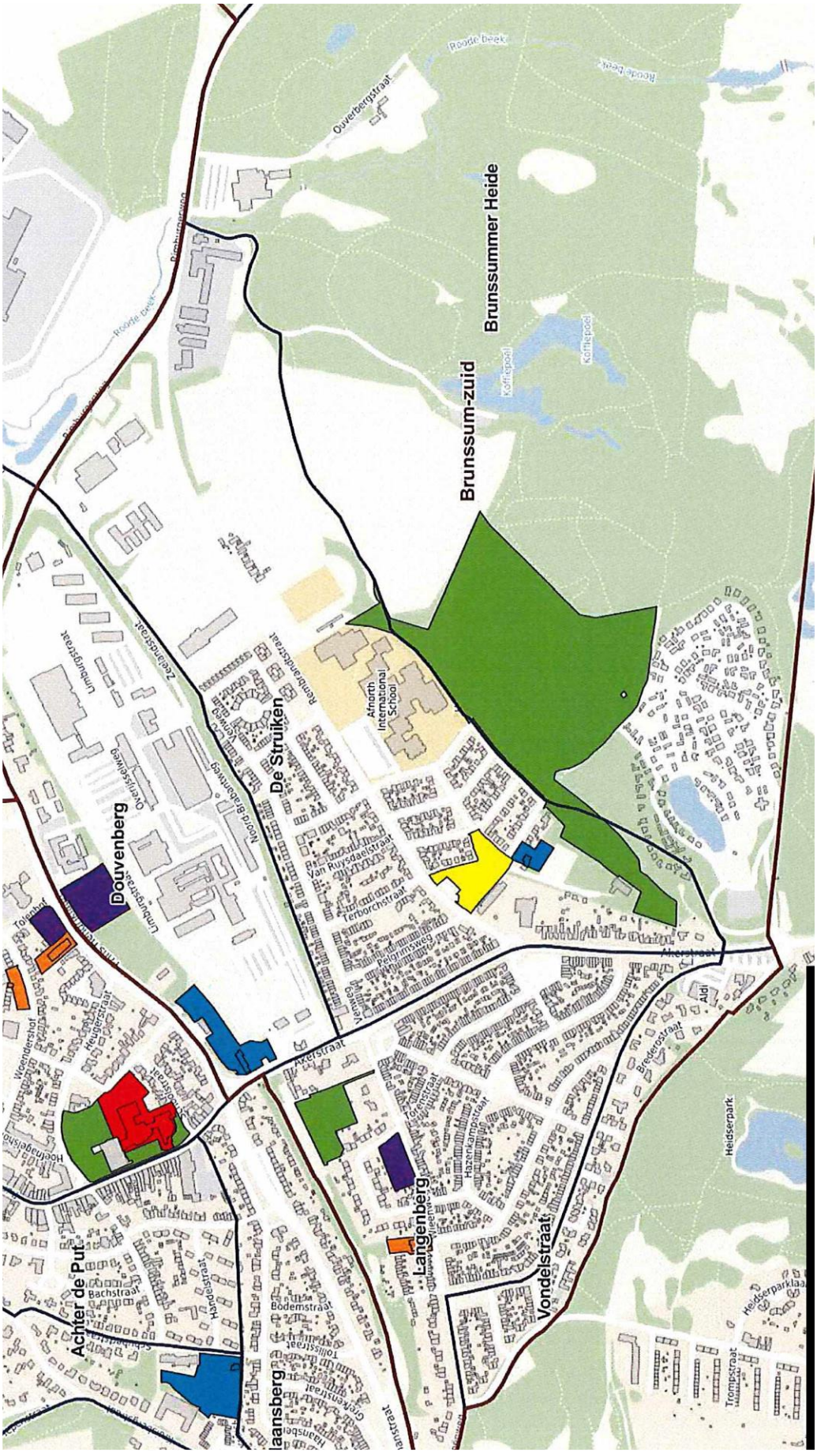
Wijk (stadsdeel) West

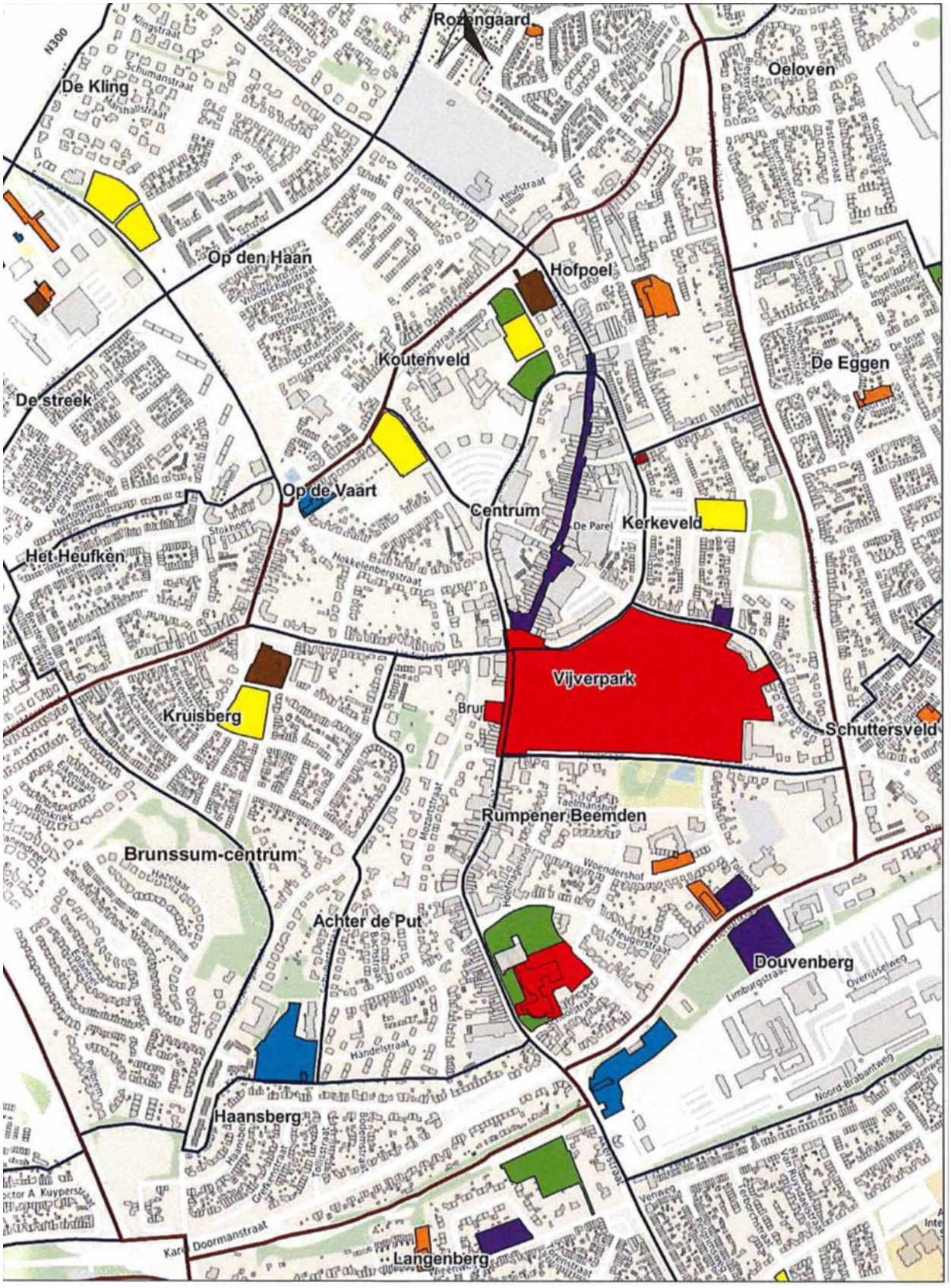
Wijk (stadsdeel) Oost

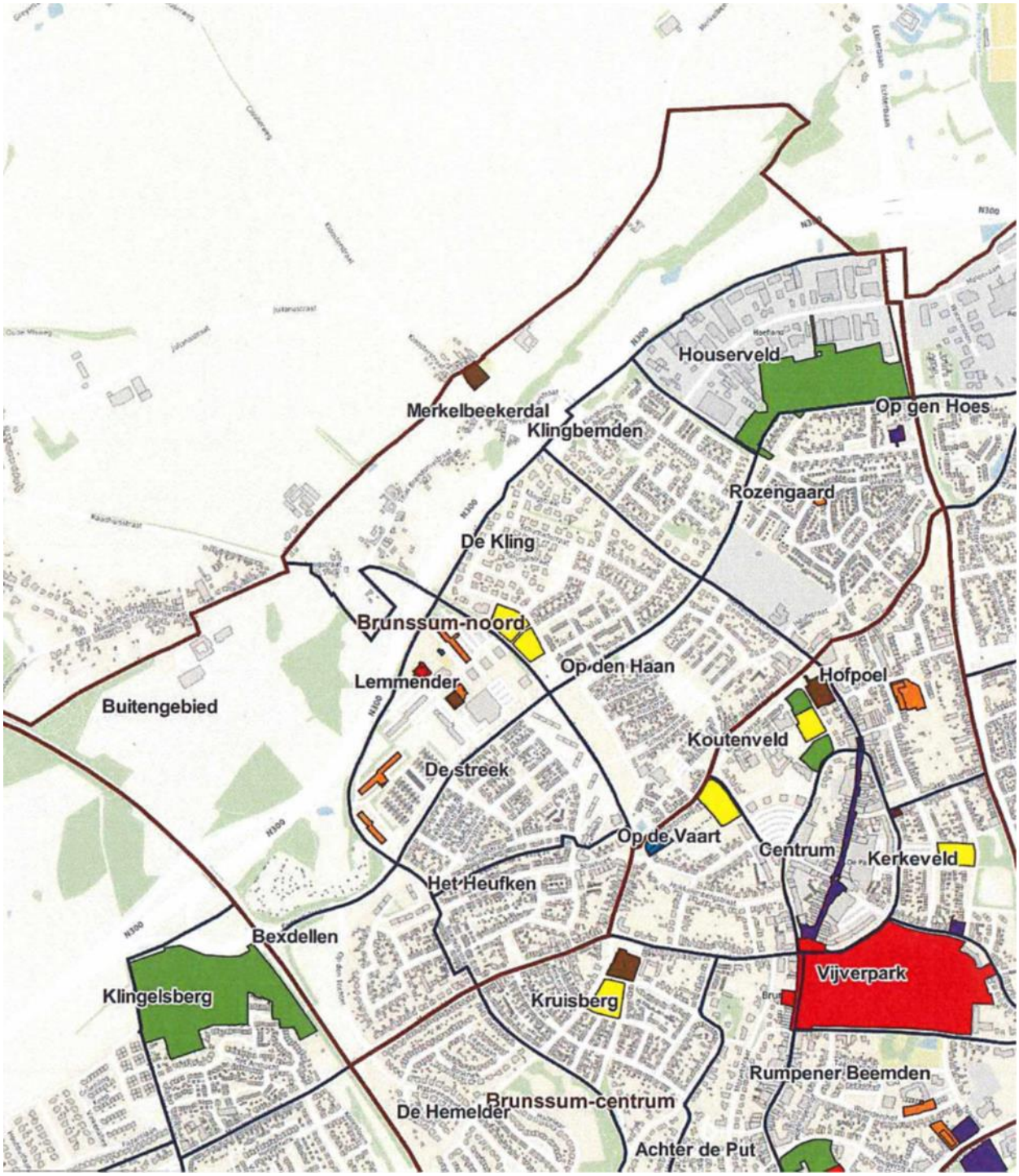
Wijk (stadsdeel) Zuid

Wijk (stadsdeel) Centrum

Wijk (stadsdeel) Noord

bedragen excl. BTW

5-jan-22

CENTRUM

#	Code	Omschrijving	Adresregel 1	Postcode	Plaats	Product nummer	G nummers	EP label	Stadsdeel	2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Subtotaal 2022-2031	
										438203	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*	*438203*	*438202*	*438201*					
1	**01.01**	Hoogbouw	Lindeplein 1	6444 AT	BRUNSSUM	030001	G043101	C	Centrum	58.519	36.287	27.500	53.978	36.287	27.500	8.469	36.287	27.500	49.653	36.287	27.500	198.440	36.287	27.500	19.340	36.287	27.500	712.564	36.287	27.500	24.765	36.287	27.500	58.027	36.287	27.500	840	36.287	27.500	1.184.594	362.870	275.000	1.822.463	
2	**01.02**	Laagbouw	Lindeplein 1	6444AT	BRUNSSUM	030001	G043101	C	Centrum	25.034	13.705	27.500	5.484	13.705	27.500	6.596	13.705	27.500	7.038	13.705	27.500	11.550	13.705	27.500	57.484	13.705	27.500	40.758	13.705	27.500	25.100	13.705	27.500	110.572	13.705	27.500	11.842	13.705	27.500	301.459	137.050	275.000	713.509	
3	**01.03**	Oude Raadhuis	Lindeplein 2B	6444 AT	BRUNSSUM	030003	G043102	G	Centrum	12.270	2.272	11.000	140.474	2.272	11.000	1.330	2.272	11.000	1.290	2.272	11.000	3.020	2.272	11.000	6.040	2.272	11.000	10.895	2.272	11.000	44.872	2.272	11.000	24.730	2.272	11.000	4.865	2.272	11.000	249.786	22.720	110.000	382.506	
4	**02.02**	Sporthal Rumpen	Heugerstraat 2A	6443BS	BRUNSSUM	520416	G043109	G	Centrum	15.044	5.518	16.500	61.603	5.518	16.500	47.141	5.518	16.500	64.593	5.518	16.500	89.801	5.518	16.500	6.652	5.518	16.500	7.116	5.518	16.500	84.213	5.518	16.500	61.090	5.518	16.500	90.585	5.518	16.500	527.838	55.180	165.000	748.018	
5	**02.05**	Zwembad De Bronspot	Koutenveld 1B	6441CM	BRUNSSUM	520422	G043112	G	Centrum	334.023	8.740	10.000	145.651	8.740	10.000	70.440	8.740	10.000	26.553	8.740	10.000	141.280	8.740	10.000	91.868	8.740	10.000	101.688	8.740	10.000	96.948	8.740	10.000	19.985	8.740	10.000	49.139	8.740	10.000	1.077.573	87.400	100.000	1.264.973	
6	**03.02**	Brikke Oave	Lindeplein 7	6444AT	BRUNSSUM	030014	G043144	A	Centrum	5.196	8.628	22.000	7.682	8.628	22.000	3.782	8.628	22.000	3.309	8.628	22.000	6.832	8.628	22.000	2.182	8.628	22.000	9.282	8.628	22.000	2.182	8.628	22.000	39.060	8.628	22.000	79.476	8.628	22.000	158.987	86.280	220.000	465.267	
7	**04.02**	Speeltuin Büschkesberg	Chopinstraat 100	6443CW	BRUNSSUM	570022	G043117	G	Centrum	28.838	928	2.500	1.300	928	2.500	1.300	928	2.500	10.650	928	2.500	1.300	928	2.500	1.300	928	2.500	31.367	928	2.500	2.550	928	2.500	1.300	928	2.500	1.300	928	2.500	81.205	9.280	25.000	115.485	
8	**05.01**	Rumpenerhof	Prins Hendriklaan 382	6443AE	BRUNSSUM	030021	G043113	G	Centrum	22.630	2.662	16.500	350	2.662	16.500	69.570	2.662	16.500	350	2.662	16.500	151.349	2.662	16.500	24.100	2.662	16.500	34.086	2.662	16.500	2.100	2.662	16.500	5.145	2.662	16.500	350	2.662	16.500	310.030	26.620	165.000	501.650	
9	**05.08**	Rombouts	Schoolstraat 16	6443BT	BRUNSSUM	420004	G043500	C A+	Centrum	426.938	10.465	10.000	313.303	10.465	10.000	16.735	10.465	10.000	38.715	10.465	10.000	149.435	10.465	10.000	400.242	10.465	10.000	447.144	10.465	10.000	67.370	10.465	10.000	27.910	10.465	10.000	415.905	10.465	10.000	2.303.697	104.650	100.000	2.508.347	
10	**05.11**	Bredeschool Brunssum centrum	Prins Bernhardstraat 40-40D	6441 AL	BRUNSSUM	612025	G043613		Centrum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderwijszaken
11	**06.02**	Openlucht theater	Doorvaartstraat 102	6443 AT	BRUNSSUM	030027	G043146	NVT	Centrum	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	22000	7500	0	220000	75000	295000	
12	**07.01**	Folkloriade fontein	Koutenveld	6441 DW	BRUNSSUM	570212	G043130	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	zie straatbeelden en kunstwerken
13	**07.02**	Truujke Trampel	Kerkstraat	6441 BL	BRUNSSUM	570212	G043145	NVT	Centrum	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	2500	2500	zie straatbeelden en kunstwerken
14	**07.04**	Beek Dorpstraat	Dorpstraat	6441 CC	BRUNSSUM	570212	G043134	NVT	Centrum	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	2500	2500	zie straatbeelden en kunstwerken
15	**07.05**	Voetwassing	Kerkstraat	6441 CD	BRUNSSUM	570212	G043153	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	zie straatbeelden en kunstwerken
16	**07.06**	Fontein Vijverpark	Vijverlaan	6443 BB	BRUNSSUM	570210	G043115	NVT	Centrum	45000	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	45.000	0	5000	50000	vervangen fontein
17	**07.07**	Waterspel/fontein Lindenplein	Lindeplein	6444AT	Brunssum	570211	G043114	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	zie straatbeelden en kunstwerken
18	**07.08**	Cascade Lindenplein	Lindeplein	6444 AT	BRUNSSUM	570212	G043154	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	zie straatbeelden en kunstwerken
19	**07.09**	Fontein/kunstwerk oude Raadhuis	Lindeplein	6444 AT	BRUNSSUM	570212	G043143	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	zie straatbeelden en kunstwerken
20	**08.01**	Scouting St. Fransiscus	Dorpstraat 18D	6444AL	BRUNSSUM	030011	G043120	F	Centrum	23.733	1.094	1.500	1.506	1.094	1.500	240	1.094	1.500	53.155	1.094	1.500	8.475	1.094	1.500	19.304	1.094	1.500	59.355	1.094	1.500	240	1.094	1.500	11.550	1.094	1.500	240	1.094	1.500	177.798	10.940	15.000	203.738	
21	**09.01**	CMWW	Prinses Beatrixstraat 1A	6443AK	BRUNSSUM	030010	G043119	G	Centrum	7.840	1.778	3.500	80	1.778	3.500	8.116	1.778	3.500	91.200	1.778	3.500	14.350	1.778	3.500	14.080	1.778	3.500	80	1.778	3.500	80	1.778	3.500	31.605	1.778	3.500	80	1.778	3.500	167.511	17.780	35.000	220.291	
22	**11.01**	Dorpstraat 3	Dorpstraat 3	6444 AK	BRUNSSUM	820002	G043159		Centrum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	20.01	Kerkstraat 59 (bovenwoning)	Kerkstraat 59	6441 BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.02	Kerkstraat 59A (commerciële ruimte)	Kerkstraat 59A	6441BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.03	Kerkstraat 61 (commerciële ruimte)	Kerkstraat 61	6441BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.04	Kerkstraat 61B (commerciële ruimte) Zeshan Mode	Kerkstraat 61B	6441BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.05	Kerkstraat 61C (commerciële ruimte)	Kerkstraat 61C	6441BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.06	Kerkstraat 63 (commerciële ruimte)	Kerkstraat 63	6441BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.07	Kerkstraat 63A (bovenwoning)	Kerkstraat 63A	6441BB	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.08	Kerkstraat 71 (bovenwoning)	Kerkstraat 71	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.09	Kerkstraat 71A (commerciële ruimte) Shoeby	Kerkstraat 71A	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.10	Kerkstraat 73 (commerciële ruimte + bovenwoning)	Kerkstraat 73	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.11	Kerkstraat 75 (commerciële ruimte + bovenwoning)	Kerkstraat 75	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.12	Kerkstraat 81(commerciële ruimte + bovenwoning)	Kerkstraat 81	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.13	Kerkstraat 83 (commerciële ruimte)	Kerkstraat 83	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.14	Kerkstraat 85 (bovenwoning)	Kerkstraat 85	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.15	Kerkstraat 87 (commerciële ruimte)	Kerkstraat 87	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.16	Kerkstraat 89 (bovenwoning)	Kerkstraat 89	6441BC	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.17	Koutenveld 12A-1 (bovenwoning op pand Kerkstraat 61)	Koutenveld 12A-1	6441CN	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	20.18	Koutenveld 12A-2 (bovenwoning op pand Kerkstraat 61)	Koutenveld 12A-2	6441 CN	BRUNSSUM	820009	NVT	NVT	Centrum	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	5000	5000	
	Subtotaal								**Centrum**	**1.005.065**	**114.077**	**168.500**	**731.411**	**114.077**	**168.500**	**233.720**	**114.077**	**168.500**	**346.506**	**114.077**	**168.500**	**775.833**	**114.077**	**168.500**	**642.592**	**114.077**	**168.500**	**1.454.335**	**114.077**	**168.500**	**350.421**	**114.077**	**168.500**	**390.974**	**114.077**	**168.500**	**654.622**	**114.077**	**168.500**	**6.585.477**	**1.140.770**	**1.685.000**	**9.411.246**	

NOORD

#	Code	Omschrijving	Adresregel 1	Postcode	Plaats	Product nummer	G nummers	EP label	Stadsdeel	2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Subtotaal 2022-2031	
23	**02.01**	Sporthal Microhal	Florence Nightingalestraat 4	6441HW	BRUNSSUM	520418	G043110	F	Noord	30.860	2.584	5.500	2.523	2.584	5.500	1.240	2.584	5.500	17.615	2.584	5.500	13.052	2.584	5.500	2.330	2.584	5.500	1.780	2.584	5.500	4.980	2.584	5.500	10.730	2.584	5.500	7.964	2.584	5.500	93.074	25.840	55.000	173.914	
24	**02.08**	BSV Limburgia (Kantine/bestuursgedeelte)	Jonker van Weerststraat 6	6441SW	BRUNSSUM	520408	G043104		Noord	28.617	1.925	8.000	867	1.925	8.000	2.507	1.925	8.000	15.215	1.925	8.000	944	1.925	8.000	982	1.925	8.000	21.692	1.925	8.000	43.160	1.925	8.000	982	1.925	8.000	5.814	1.925	8.000	120.782	19.250	80.000	220.032	
25	**02.12**	BSV Limburgia (Douche en kleedruimtes)	Jonker van Weerststraat 12 X 003	6441SW	BRUNSSUM	520408	G043104		Noord	4.504	1.945	1.100	4.470	1.945	1.100	18.805	1.945	1.100	15.733	1.945	1.100	4.700	1.945	1.100	4.050	1.945	1.100	4.344	1.945	1.100	45.584	1.945	1.100	3.830	1.945	1.100	3.630	1.945	1.100	109.650	19.450	11.000	140.100	
26	**03.01**	Poolse Huis	Schinvelderstraat 19A	6441TE	BRUNSSUM	030006	G043133	G	Noord	31.173	1.165	2.000	1.770	1.165	2.000	564	1.165	2.000	2.120	1.165	2.000	43.895	1.165	2.000	780	1.165	2.000	2.787	1.165	2.000	645	1.165	2.000	195	1.165	2.000	1.055	1.165	2.000	84.984	11.650	20.000	116.634	
27	**03.03**	Klaver 4 Gemeenschapshuis	Florence Nightingalestraat 6	6441HW	BRUNSSUM	030022	G043124	A	Noord	3.400	1.345	5.500	200	1.345	5.500	8.170	1.345	5.500	200	1.345	5.500	2.700	1.345	5.500	200	1.345	5.500	41.680	1.345	5.500	200	1.345	5.500	28.293	1.345	5.500	200	1.345	5.500	85.243	13.450	55.000	153.693	
28	**04.01**	Speeltuin Klaver 4	Florence Nightingalestraat 10	6441HW	BRUNSSUM	030020	G043118	D	Noord	1.450	928	2.500	200	928	2.500	200	928	2.500	6.490	928	2.500	11.867	928	2.500	2.600	928	2.500	200	928	2.500	11.679	928	2.500	1.450	928	2.500	200	928	2.500	36.336	9.280	25.000	70.616	
29	**05.03**	De Gasperistraat 3	De Gasperistraat 3	6441JJ	BRUNSSUM	030017	G043125	G	Noord	11.114	870	0	156.188	870	0	906	870	0	2.706	870	0	906	870	0	8.667	870	0	10.847	870	0	18.918	870	0	906	870	0	11.114	870	0	222.268	8.700	0	230.968	
30	**05.04**	De Gasperistraat 7	De Gasperistraat 7	6441JJ	BRUNSSUM	030017	G043152	G	Noord	113.661	586	1.000	2.936	586	1.000	2.036	586	1.000	75.766	586	1.000	3.981	586	1.000	23.898	586	1.000	12.876	586	1.000	2.456	586	1.000	3.706	586	1.000	3.473	586	1.000	244.792	5.860	10.000	260.652	
31	**05.06**	Muziekschool	Henri Dunantstraat 2	6441XA	BRUNSSUM	030005	G043103	E	Noord	11.254	2.025	2.500	6.660	2.025	2.500	4.428	2.025	2.500	9.060	2.025	2.500	10.915	2.025	2.500	5.355	2.025	2.500	100.194	2.025	2.500	735	2.025	2.500	880	2.025	2.500	555	2.025	2.500	150.035	20.250	25.000	195.285	
32	**10.03**	Algemene begraafplaats, kantoor	Heufstraat 1	6441TX	BRUNSSUM	750002	G043127	G	Noord	1.358	92	550	1.130	92	550	1.305	92	550	5.411	92	550	1.130	92	550	2.186	92	550	1.608	92	550	2.630	92	550	1.380	92	550	9.351	92	550	27.490	920	5.500	33.910	
33	**10.04**	Algemene begraafplaats, urnenmuur en keermuren	Merkelbeekerstraat	6441KH	BRUNSSUM	750002	G043127	NVT	Noord	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Subtotaal								**Noord**	**237.390**	**13.465**	**28.650**	**176.944**	**13.465**	**28.650**	**40.161**	**13.465**	**28.650**	**150.316**	**13.465**	**28.650**	**94.091**	**13.465**	**28.650**	**51.049**	**13.465**	**28.650**	**198.008**	**13.465**	**28.650**	**130.987**	**13.465**	**28.650**	**52.352**	**13.465**	**28.650**	**43.356**	**13.465**	**28.650**	**1.174.654**	**134.650**	**286.500**	**1.595.804**	

OOST

#	Code	Omschrijving	Adresregel 1	Postcode	Plaats	Product nummer	G nummers	EP label	Stadsdeel	2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Subtotaal 2022-2031	
34	**01.04**	Gemeentelijke technische dienst	Boschstraat 18A	6442PB	BRUNSSUM	030002	NVT	NVT	Oost	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	10000	10000	Hazen
35	**02.09**	SV Brunssum	De Insel 23 - 23D	6442AJ	BRUNSSUM	520410	G043147		Oost	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	10000	10000	Zie BMV Oost
36	**02.11**	Handboogvereniging Robin Hood	De Insel 27	6442AJ	BRUNSSUM	521012	G043148	D	Oost	2.740	562	1.100	890	562	1.100	890	562	1.100	890	562	1.100	2.960	562	1.100	890	562	1.100	3.290	562	1.100	890	562	1.100	3.045	562	1.100	890	562	1.100	17.375	5.620	11.000	33.995	
37	**03.05**	Schuttershuuske	Heidestraat 20	6443 VZ	BRUNSSUM	570054	G043150		Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel project Schutterspark
38	**04.04**	Speeltuin Schutterspark	Heidestraat 20	6443VZ	BRUNSSUM	570051	G043151	G	Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel project Schutterspark
39	**05.07**	BMV Bronsheim	De Insel 23 - 23 D	6442AJ	BRUNSSUM	612022	G043610		Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderwijszaken (nog in uitvoering)
40	**06.01**	Abri kunstwerk	Prins hendriklaan	6443 AD	BRUNSSUM	570212	G043137	NVT	Oost	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	0	10000	10000	zie straatbeelden en kunstwerken
41	**10.01**	Kinderboerderij	Heidestraat 2	6443VZ	BRUNSSUM	570052	G043155	A	Oost	8.712	300	2.500	866	300	2.500	720	300	2.500	6.761	300	2.500	4.410	300	2.500	270	300	2.500	4.087	300	2.500	270	300	2.500	5.550	300	2.500	270	300	2.500	31.916	3.000	25.000	59.916	
42	**10.02**	Galerijen Op Gen Hoes					G043128	NVT	Oost	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	3500	0	0	35000	35000	
43	**10.05**	Carnavalsloods	Hoogenboschweg 40	6442PT	BRUNSSUM	030028	G043156	NVT	Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
44	**10.06**	Pomphuuske schutterspark		6443VZ	Brunssum	030029	G043157		Oost	250	0	500	4.652	0	500	250	0	500	1.500	0	500	250	0	500	250	0	500	250	0	500	5.298	0	500	250	0	500	250	0	500	13.200	0	5.000	18.200	
45	**10.07**	Pompgebouw A Schutterspark	Heidestraat 24x 001	6443VZ	BRUNSSUM	030024	G043158	G	Oost	1.010	0	0	0	0	0	10	0	0	5.550	0	0	10	0	0	0	0	0	6.143	0	0	0	0	0	7.814	0	0	0	0	0	20.537	0	0	20.537	
46	**10.08**	Pompgebouw B Schutterspark	Heidestraat 24x 002	6443VZ	BRUNSSUM	030024	G043158	G	Oost	5.446	0	0	12.141	0	0	100	0	0	160	0	0	4.300	0	0	1.785	0	0	9.602	0	0	2.556	0	0	100	0	0	875	0	0	37.065	0	0	37.065	
47	**10.09**	Pompgebouw C Schutterspark	Heidestraat 24X 003	6443VZ	BRUNSSUM	030024	G043158	G	Oost	1.620	0	0	1.620	0	0	6.870	0	0	2.785	0	0	1.470	0	0	1.470	0	0	1.470	0	0	2.785	0	0	17.904	0	0	1.470	0	0	39.464	0	0	39.464	
48	**10.10**	Pompgebouw D Schutterspark	Heidestraat 24x 004	6443VZ	BRUNSSUM	030024	G043158		Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel project Schutterspark
49	**20.19**	Woning Schutterspark	Heidestraat 22	6443 VZ	BRUNSSUM	570054	G043150		Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel project Schutterspark
	Subtotaal								**Oost**	**19.778**	**862**	**10.600**	**20.169**	**862**	**10.600**	**8.840**	**862**	**10.600**	**17.646**	**862**	**10.600**	**13.400**	**862**	**10.600**	**4.665**	**862**	**10.600**	**24.842**	**862**	**10.600**	**11.799**	**862**	**10.600**	**34.663**	**862**	**10.600**	**3.755**	**862**	**10.600**	**159.557**	**8.620**	**106.000**	**274.177**	

WEST

#	Code	Omschrijving	Adresregel 1	Postcode	Plaats	Product nummer	G nummers	EP label	Stadsdeel	2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Subtotaal 2022-2031	
50	**02.03**	Gymzaal/kantine Planeetstraat	Planeetstraat 1	6446LA	BRUNSSUM	520419	G043132		West	44.822	1.866	3.000	7.624	1.866	3.000	50.828	1.866	3.000	10.585	1.866	3.000	558	1.866	3.000	2.384	1.866	3.000	240	1.866	3.000	29.594	1.866	3.000	1.382	1.866	3.000	3.704	1.866	3.000	151.719	18.660	30.000	200.379	
51	**02.04**	Gymzaal Schildstraat	Schildstraat 25	6446TB	BRUNSSUM	520421	G043111	NVT	West	30000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30000	0	0	30000	Sloop
52	**02.06**	Voetbalvereniging VV De Leeuw	Olieslager 20	6444 KL	BRUNSSUM	520411	G043106	D	West	84.192	5.142	5.000	635	5.142	5.000	3.577	5.142	5.000	160.278	5.142	5.000	3.577	5.142	5.000	635	5.142	5.000	9.497	5.142	5.000	635	5.142	5.000	39.413	5.142	5.000	635	5.142	5.000	303.074	51.420	50.000	404.494	
53	**02.13**	Tennisvereniging ATIVU	Vestastraat 2	6446 RK	BRUNSSUM	520413	NVT ATIVU doet groot onderhoud		West	10.951	0	0	325	0	0	5.042	0	0	45.418	0	0	2.413	0	0	325	0	0	8.327	0	0	325	0	0	8.217	0	0	325	0	0	81.668	0	0	81.668	
54	**02.14**	Sporthal Treebeek	Wijenweg 141A	6446AK	Brunssum	520004	G043614		West	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderwijszaken (nog in uitvoering)
55	**03.04**	MFA Treebeek (Multi Functionele Accommodatie)	Koolweg 44	6446 TA	BRUNSSUM	820732	G043149	A++	West	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nieuwbouw (oplevering 2021)
56	**04.03**	Speeltuin Treebeek	Planeetstraat 7	6446 LA	BRUNSSUM	570023	G043131	F	West	1.500	967	2.500	378	967	2.500	9.439	967	2.500	3.860	967	2.500	11.006	967	2.500	340	967	2.500	4.464	967	2.500	760	967	2.500	5.898	967	2.500	3.880	967	2.500	41.525	9.670	25.000	76.195	
57	**05.09**	Bredeschool Treebeek	Wijenweg 143-143D	6446AK	BRUNSSUM	612024	G043612		West	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Onderwijszaken (nog in uitvoering)
58	**08.02**	Scouting St. Willibrordus	Spoorstraat 32	6446TX	BRUNSSUM	030013	G043122	G	West	10.441	864	1.500	431	864	1.500	431	864	1.500	2.031	864	1.500	1.681	864	1.500	431	864	1.500	7.531	864	1.500	431	864	1.500	13.524	864	1.500	2.581	864	1.500	39.509	8.640	15.000	63.149	
59	**08.03**	Scouting Zonnestraat 8A	Zonnestraat 8A	6446TE	BRUNSSUM	030008	G043123		West	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	1848	0	0	18480	0	18480	Onderhoud door veteranen
	Subtotaal								**West**	**181.906**	**10.687**	**12.000**	**9.392**	**10.687**	**12.000**	**69.317**	**10.687**	**12.000**	**222.171**	**10.687**	**12.000**	**19.235**	**10.687**	**12.000**	**4.114**	**10.687**	**12.000**	**30.059**	**10.687**	**12.000**	**31.744**	**10.687**	**12.000**	**68.434**	**10.687**	**12.000**	**11.124**	**10.687**	**12.000**	**647.495**	**106.870**	**120.000**	**874.365**	

ZUID

#	Code	Omschrijving	Adresregel 1	Postcode	Plaats	Product nummer	G nummers	EP label	Stadsdeel	2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Subtotaal 2022-2031	
60	**02.07**	SV Langenberg	Hendrick Havercamp 1	6445EK	BRUNSSUM	520409		A	Zuid	580	2.246	8.000	2.529	2.246	8.000	1.830	2.246	8.000	2.696	2.246	8.000	38.993	2.246	8.000	1.591	2.246	8.000	1.830	2.246	8.000	3.634	2.246	8.000	580	2.246	8.000	34.232	2.246	8.000	88.495	22.460	80.000	190.955	
61	**02.07T**	SV Langenberg terreinen	Hendrick Havercamp 1	6445 EK	BRUNSSUM	521001	NVT	NVT	Zuid	0	0	0	23.200	0	0	35.700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58.900	0	0	58.900	

62	**02.10**	Tennisvereniging LTCB	Akerstraat 2A	6445CR	BRUNSSUM	520414	G043108	G	Zuid
63	**05.05**	Wieënweg 6	Wieënweg 6	6445CD	BRUNSSUM	030015	NVT pand wordt verkocht		Zuid
64	**05.10**	Bredeschool Langeberg	in 't Ven 4	6445 EM	BRUNSSUM	612023	G043611		Zuid
65	**08.04**	Scouting St. Vincentius	Bodemplein 43	6443CJ	BRUNSSUM	030012	G043121	G	Zuid
66	**11.09**	Woonwagen locatie Rembrandtstraat 56	Rembrandtstraat 56	6445 CX	BRUNSSUM	030023	G043116	NVT	Zuid
67	**11.10**	Woonwagen locatie Rembrandtstraat 56A	Rembrandtstraat 56A	6445 CX	BRUNSSUM	030023	G043116	NVT	Zuid
68	**11.11**	Woonwagen locatie Rembrandtstraat 56B	Rembrandtstraat 56B	6445 CX	BRUNSSUM	030023	G043116	NVT	Zuid
	Subtotaal								**Zuid**

02.10	20.423	1.314	1.750	4.550	1.314	1.750	2.172	1.314	1.750	5.892	1.314	1.750	3.422	1.314	1.750
05.05	8.910	975	1.000	10.768	975	1.000	9.452	975	1.000	9.736	975	1.000	10.028	975	1.000
05.10	0	585	0	0	585	0	0	585	0	0	585	0	0	585	0
08.04	71.786	1.834	1.500	612	1.834	1.500	612	1.834	1.500	2.766	1.834	1.500	612	1.834	1.500
11.09	30.000	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250
11.10	30.000	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250
11.11	30.000	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250
Subtotaal	**191.698**	**6.954**	**13.000**	**41.659**	**6.954**	**13.000**	**49.766**	**6.954**	**13.000**	**21.089**	**6.954**	**13.000**	**53.054**	**6.954**	**13.000**

02.10	3.161	1.314	1.750	11.238	1.314	1.750	2.150	1.314	1.750	20.712	1.314	1.750	2.150	1.314	1.750	75.870	13.140	17.500	106.510
05.05	10.329	975	1.000	12.483	975	1.000	10.958	975	1.000	11.286	975	1.000	11.625	975	1.000	105.574	9.750	10.000	125.324
05.10	0	585	0	0	585	0	0	585	0	0	585	0	0	585	0	0	5850	0	5850
08.04	612	1.834	1.500	22.773	1.834	1.500	1.862	1.834	1.500	612	1.834	1.500	6.841	1.834	1.500	109.085	18.340	15.000	142.425
11.09	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	30.000	0	2.500	32.500
11.10	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	30.000	0	2.500	32.500
11.11	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	0	0	250	30.000	0	2.500	32.500
Subtotaal	**15.692**	**6.954**	**13.000**	**48.324**	**6.954**	**13.000**	**18.603**	**6.954**	**13.000**	**33.190**	**6.954**	**13.000**	**54.848**	**6.954**	**13.000**	**527.923**	**69.540**	**130.000**	**727.463**

Onderwijszaken (nog in uitvoering)

STRAATBEELDEN EN KUNSTWERKEN

					2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten
06.03	Straatbeelden en kunstwerken	570212	G043126		**74000**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**

	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Subtotaal 2022-2031
06.03	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**0**	**20000**	**1500**	**74000**	**200000**	**15000**	**289000**

TOTAAL

	2022 MJOP	2022 Jaarlijks	2022 Klachten	2023 MJOP	2023 Jaarlijks	2023 Klachten	2024 MJOP	2024 Jaarlijks	2024 Klachten	2025 MJOP	2025 Jaarlijks	2025 Klachten	2026 MJOP	2026 Jaarlijks	2026 Klachten
TOTAAL	**1.709.836**	**166.045**	**234.250**	**979.574**	**166.045**	**234.250**	**401.803**	**166.045**	**234.250**	**757.728**	**166.045**	**234.250**	**955.612**	**166.045**	**234.250**

	2027 MJOP	2027 Jaarlijks	2027 Klachten	2028 MJOP	2028 Jaarlijks	2028 Klachten	2029 MJOP	2029 Jaarlijks	2029 Klachten	2030 MJOP	2030 Jaarlijks	2030 Klachten	2031 MJOP	2031 Jaarlijks	2031 Klachten	MJOP 2022-2031	Jaarlijks 2022-2031	Klachten 2022-2031	Totaal
TOTAAL	**718.112**	**166.045**	**234.250**	**1.755.567**	**166.045**	**234.250**	**543.554**	**166.045**	**234.250**	**579.613**	**166.045**	**234.250**	**767.705**	**166.045**	**234.250**	**9.169.105**	**1.660.450**	**2.342.500**	**13.172.054**

Toelichting
De meerjarenonderhoudsplanning is een resultatenoverzicht gebaseerd op de uitgevoerde conditiemetingen NEN 2767 op verschillende elementen/bouwdelen en zijn uitgevoerd in een periode augustus t/m november 2021.
De resultaten van de verschillende elementen/bouwdelen zijn gepositioneerd in de meerjarenplanning op basis van de theoretische technische levensduur van het betreffend element.
Ingeval het element/bouwdeel volgens de theoretische benadering aan vervanging toe is, wordt altijd voorafgaand aan het uitvoeringsjaar een inspectie verricht of daadwerkelijke vervanging noodzakelijk is.
Mocht het element/bouwdeel nog in goede staat verkeren, wordt vervanging (eventueel) uitgesteld en wordt de post doorgeschoven.

In de meerjarenonderhoudsplanning is geen rekening gehouden met investeringen, de onderdelen die vermeld staan hebben betrekking op het in stand houden van het element/bouwdeel.

Voor wat betreft het niet-planmatig onderhoud (klachtenonderhoud) zijn de opgenomen bedragen gebaseerd op de jaarlijkse kosten uit het verleden. Voor contractenonderhoud geldt dat de bedragen tot stand zijn gekomen aan de hand van de lopende contracten.

Acties
De meerjarenonderhoudsplanning dient nog geoptimaliseerd te worden, hetgeen inhoud dat o.a. onderdelen die betrekking hebben op terreinonderdelen (sportvelden, doelenvangers, afrasteringen et cetera) en onderwijsgebouwen (in eigendom van de gemeente) dienen nog toegevoegd te worden.

Algemeen
De meerjarenonderhoudsplanning is een tool dat wordt ingezet om op termijn een actueel financieel overzicht te verkrijgen van de toekomstige onderhoudsverplichtingen, de benodigde financiële middelen, aan te geven welke accommodaties opgepakt dienen te worden als business-cases en is een totaaloverzicht van het vastgoed en accommodaties van gemeente Brunssum.

Aan de meerjarenonderhoudsplanning kunnen geen rechten worden ontleend.

gemeente Brunssum

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 30 november 2021
Registratiekenmerk	: 2003575
Gemeentebladnr.	: 2021/104
Afdeling opsteller	: Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Naam opsteller	: Ger Jansen
Bereikbaar onder	: 06 134 309 27, ger.jansen@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Jo Mertens
Raadsvergadering d.d.	: 25 januari 2022
Uiterlijke datum	: Uiterste datum 25 januari 2022

Motivatie datum: datum raadsvergadering

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Raadsvoorstel & besluit

1. Akkoord te gaan met de visie en strategische aanpak zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1
2. Akkoord te gaan met de business cases 2022 zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

In 2019 heeft de Raad het Integraal Accommodatiebeleid 2018 – 2021 Versie 2 goedgekeurd. In het vigerend Accommodatiebeleid worden een aantal business cases vermeld die in de werksessies met een afvaardiging van de gemeenteraad zijn geëvalueerd en ter informatie is de stand van zaken in het document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1 toegevoegd (zie bijlage).

In 2019 heeft het College middels en toezegging 60 (10-12-2019) aangegeven:

- met verenigingen in gesprek te gaan over de uitwerking van het Integraal Accommodatiebeleid;
- specifiek te kijken naar de onderhoudsplannen;
- werksessies te organiseren met de Raad om de opgehaalde te delen en het Accommodatiebeleid te actualiseren;
- deze actualisatie uiterlijk 1e kwartaal van 2021 ter vaststelling aan de Gemeenteraad voor te leggen.

b. Huidige situatie/probleemstelling

- We constateren dat verschillende onderwerpen ad-hoc worden opgepakt;
- Er geen volledige onderhoudsplannen, visie en beleid is voor wat betreft het onderhoud van het vastgoed van de gemeente;
- Er geen eenduidig en helder inzicht is welke onderwerpen eerst en welke later kunnen worden opgepakt;
- Geen actueel financieel overzicht is van de onderhoudsverplichtingen om het vastgoed gedurende de exploitatie in stand te houden;
- Het gewenst is een investeringsoverzicht op te stellen als onderdeel van het nog te formuleren van het vastgoedbeleid met daarin verduurzamingsmaatregelen en maatregelen op gebied van Lokale Inclusie, groene daken/gevels.

3. **Gewenste situatie (WAT?**

a. Wat willen we bereiken?

- Een gestructureerde aanpak om de gebruikers van de accommodaties een veilige, kwalitatieve accommodatie te bieden;
- Op basis van juiste investeringen en een gezonde exploitatie accommodaties in stand houden of anderszins;
- Daar waar mogelijk integratie bewerkstelligen ten gunste van het benutten van de accommodaties;
- Helderheid verstrekken aan de gebruikers van de accommodaties over de visie en strategie rondom accommodaties.

b. Kaders
- De financiële dekking/verantwoording van de verschillende onderwerpen worden per project ter besluitvorming aan college en/of gemeenteraad voorgelegd.

c. Argumenten en overwegingen
- Intern en extern helderheid en duidelijkheid geven

d. Opties en keuze
- N.v.t.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2021/104
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 2003575

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2021/104;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 november 2021, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:

- Akkoord te gaan met de visie en strategische aanpak zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1
- Akkoord te gaan met de business cases 2022 zoals omschreven in document actualisatie Accommodatiebeleid november 2021 versie 1

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 26 januari 2022.

26 JAN. 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter Griffier

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 30 november 2021
Registratiekenmerk	: 2001065
Gemeentebladnr.	: 2021/89
Afdeling opsteller	: Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Naam opsteller	: Daisy Hanssen
Bereikbaar onder	: +31455278519, daisy.hanssen@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Jo Mertens
Raadsvergadering d.d.	: 25 januari 2022
Uiterlijke datum	: Niet van toepassing

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Inzameling huishoudelijk afval en grondstoffen: Grondstoffenplan 2022-2026 Rd4 gemeenten

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

Voor u ligt het 'Grondstoffenplan 2022-2026'. Hierin wordt beschreven hoe we ons de komende jaren gaan inzetten om, vanuit de circulaire economie gedachte, steeds meer richting te geven aan het beheer van grondstoffen en afval. De Rijksoverheid heeft via het programma 'Nederland Circulair in 2050' de ambitie uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt zonder schadelijke emissies naar het milieu. Deze wijziging naar een circulaire economie is niet alleen belangrijk om de milieudoelstellingen te behalen, maar heeft ook een financiële noodzaak. Bij gelijkblijvend beleid zullen in de komende jaren de kosten voor afvalverwerking flink stijgen. Door het nemen van maatregelen zorgen we ervoor dat deze kostenstijging in de toekomst zal worden afgevlakt.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Het Grondstoffenplan is het logische vervolg op het Afvalinzamelplan 2004 en het Afvalbeheersplan 2014-2020 en sluit aan bij programma 9: Milieubeheer. De komende jaren zal blijvend worden ingezet op een verdere toename van de inzameling van schone grondstoffen waarbij het voorkomen van afval nadrukkelijk aandacht krijgt. Hiermee wordt een weg ingeslagen in de richting van een duurzamere en afvalvrije gemeente in 2050.

Het uitgevoerde beleid in de periode 2004-2020 heeft de basis gelegd voor het huidige inzamelsysteem en het restafval is gedaald met 187 kilogram per Rd4-inwoner. Het scheidingspercentage is gestegen met 33%. De inzamelkosten zijn met €47,00 per inwoner afgenomen. Met deze resultaten presteren de Rd4-gemeenten bij de top 25% van Nederland op het gebied van kosten, scheidingsresultaat en dienstverlening.

Uit recente enquêtes onder bewoners en raadsleden is gebleken dat het huidige diftarsysteem kan rekenen op hun steun; al zien zij zeker wel ruimte voor verbeteringen. In het Grondstoffenplan zijn geen grootschalige wijzigingen in het inzamelsysteem voorzien. Wel worden bestaande structuren verbeterd of aangevuld om meer en schonere grondstoffen te verkrijgen. Het Grondstoffenplan bouwt voort op het succes naar minder afval maar ook naar meer én schonere herbruikbare grondstoffen. Naast de kwantiteit gaat de kwaliteit een nog grotere rol spelen in de toekomst.

De kaders voor het Grondstoffenplan komen voort uit wettelijke verplichtingen, landelijk beleid en marktontwikkelingen, de gemaakte systeemkeuzes en de recente enquêtes.

Vanuit die kaders is het doel gesteld om in 2026 een afvalscheidingspercentage te bereiken van 80% met een gemiddeld aanbod van 100 kg restafval per inwoner.

Een van de sleutels tot succes zal, net als in de voorgaande jaren, liggen in de betrokkenheid van onze in-woners om een bijdrage te willen leveren aan het scheiden van grondstoffen. Inzet zal zijn om inwoners bewust te maken van het belang van schone grondstoffen en de eigen rol die zij daarbij kunnen hebben. Participatie is van grote waarde.

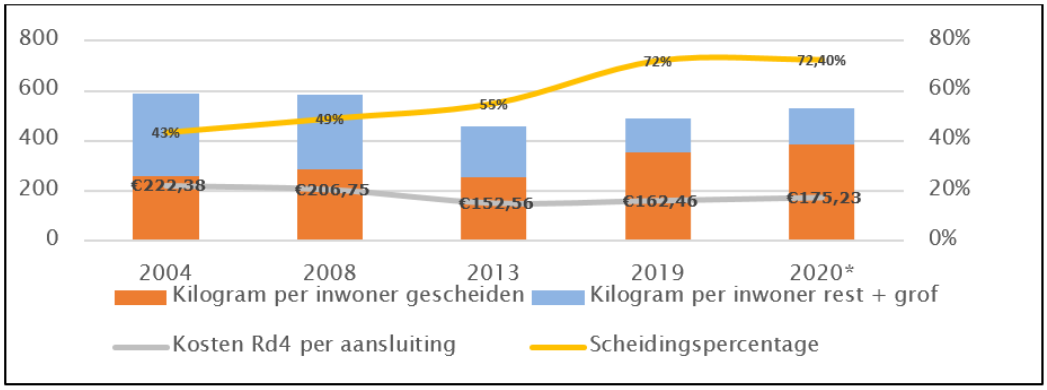
Om dit te bereiken wordt de inzameling van grondstoffen geoptimaliseerd. Ook zal gezocht worden naar oplossingen om makkelijk schone grondstoffen gescheiden aan te kunnen bieden. Met een positieve stimulans zal de kwantiteit én de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen worden verhoogd en wordt voortgebouwd op het bereikte resultaat.

3. Gewenste situatie (WAT?

a. Wat willen we bereiken?

Evaluatie periode 2004-2020

In deze periode zijn maatregelen uitgevoerd om de hoeveelheid restafval en kosten van de inzameling terug te dringen. De invoering van Diftar in 2010 gaf een afname van het restafval van 334 kg in 2004 naar 205 kg per inwoner in 2013. Na uitvoering van maatregelen, zoals de BEST-tas en het nultarief GFT, is de daling verder doorgezet naar 147 kg per inwoner per jaar en een gemiddelde scheiding van 72% in 2020. Alle inspanningen hebben gezorgd voor minder afval en een hoger scheidingspercentage, lagere inzamelkosten en meer grondstoffen. In onderstaande tabel zijn de behaalde resultaten weergegeven.

* In 2020 is een stijging van circa 10% te zien door het thuiswerken vanwege de coronacrisis

Na 2004 is een duidelijke daling van de kosten te zien. Dit komt deels door de destijds gunstige aanbesteding van rest- en GFT-afval. In 2004 lagen de kosten per aansluiting op € 222,- en in 2013 zijn deze afgenomen naar € 150,- per aansluiting. Daarna zijn de kosten weer gestegen door bijvoorbeeld de invoering van de verbrandingsbelasting in 2015. Bedroeg deze bij de invoering nog € 13,- per ton verbrand of gestort afval. In 2021 is dit bedrag opgelopen tot € 33,-. Naast de lagere verwerkingstarieven is de daling ook het gevolg van de afname van de hoeveelheid restafval en een betere afvalscheiding. De hierdoor verkregen grondstoffen zijn tegen gunstigere kosten verwerkt of leveren een opbrengst op. Vanaf 2018 liggen de marktprijzen echter onder druk en is de kwaliteit afgenomen met een nadelige invloed op de kosten.

De maatregelen en het scheidingsgedrag van onze inwoners zijn succesvol geweest. Zonder deze maatregelen zouden de kosten per aansluiting, rekening houdend met autonome kostenstijgingen, ruim boven de €350,- liggen.

Enquête

In de voorbereiding op het Grondstoffenplan hebben we onze inwoners en raadsleden een aantal stellingen en vragen voorgelegd. In totaal hebben 25.000 inwoners deelgenomen aan deze 2 enquêtes (aandeel Brunssum:10%). Afvalinzameling is bij uitstek een onderwerp dat leeft. Iedereen heeft er nagenoeg dagelijks mee te maken. Het succes van het inzamelsysteem berust voor een belangrijk deel bij het draagvlak onder onze inwoners. Dit draagvlak is groter als inwoners al in een vroeg stadium kunnen aangeven wat hun ideeën en voorkeuren zijn.

Onze inwoners zijn als ‘ervaringsdeskundigen’ betrokken bij het proces. Wij hebben ze gevraagd naar het belang van kennis over afvalscheiding en de bereidheid tot verbetering van het scheidingsgedrag. Ook is gevraagd om suggesties en het huidige inzamelsysteem. Hieronder in hoofdlijnen de belangrijkste uitkomsten:

- Onze inwoners zijn tevreden over het huidige inzamelsysteem DIFTAR;
- Er is ruim draagvlak voor de scheidingsdoelstelling;
- Men wil meer mogelijkheden/service om grondstoffen te scheiden;
- Houd het betaalbaar;
- Blijf ons actief betrekken;
- Aandacht voor ontwijkgedrag en dumpingen.

Bovenstaande uitkomsten zijn gebruikt bij het opstellen van het Grondstoffenplan en het uitvoeringsprogramma.

Beleidskaders en ontwikkelingen

Landelijk beleid

De Rijksoverheid heeft als doel gesteld dat de Nederlandse economie in 2050 volledig circulaire is. Hierbij is ook een tussendoelstelling geformuleerd: samen met maatschappelijke partners naar 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030. In het programma Van Afval naar Grondstof is afgesproken om in 2025 op 30 kg restafval per inwoner per jaar uit te komen. Een zeer hoge ambitie.

De ambitie van dit programma was om in 2020 te komen tot 75% afvalscheiding en tot een maximaal percentage scheiding te komen in 2025. Deze doelstelling voor afvalscheiding in 2020 is tevens geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn en grof huishoudelijk restafval) van maximaal 100 kg per inwoner per jaar. Het halen van deze ambitie is onhaalbaar gebleken. Het Nederlandse gemiddelde ligt in 2020 op 185 kg huishoudelijk restafval. Het gemiddelde van de Rd4-gemeenten ligt op 135/147 kg fijn en grof restafval per inwoner in 2019 en 2020 (toename door de corona crisis). Het gemiddelde scheidingspercentage ligt dus net onder de doelstelling met 72%.

Global goals

In 2015 hebben de Verenigde Naties 17 ambitieuze doelstellingen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. Deze 17 doelen zijn gesteld om van de wereld een betere plek te maken in 2030 en zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. In het Grondstoffenplan is hiermee rekening gehouden. Met de resultaten van het Grondstoffenplan wordt bijgedragen aan economische groei en duurzame werkgelegenheid in de regio. Door afval niet meer als afval te zien maar als grondstof, kan de circulaire economie worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Marktontwikkelingen en kosten

De verwerking van onze grondstoffen en restafval is afhankelijk van de wereldmarkt. De export van grondstofstromen is zeer beperkt als gevolg van hogere kwaliteitseisen. De Europese markt wordt de komende jaren gedwongen om zelf voldoende verwerkingscapaciteit binnen de EU op te bouwen. De marktprijzen voor circulaire grondstoffen zijn medio 2021 laag. De verwachting is dat, met de verdere uitrol van de circulaire economie, de marktprijzen in de toekomst zullen stijgen. Los van de landelijke scheidingsdoelstellingen mag de hierboven genoemde constatering echter geen reden zijn om ons afval niet meer te scheiden. Gezien de (sterk) toenemende verwerkingsprijzen voor restafval zou niet scheiden van ons afval kostbaarder zijn. De hoge verwerkingsprijzen zijn mede het gevolg van de verbrandingsbelasting en de aangekondigde CO_2 belasting.

De prijs voor de verwerking is ook afhankelijk van lopende contracten bij eindverwerkers en de beschikbare capaciteit. Een aspect waar na 2023 rekening mee moeten worden gehouden als de contracten voor restafval en GFT-afval aflopen. Bovenstaande ontwikkelingen zullen er toe leiden dat bij gelijkblijvend beleid de kosten voor het afvalbeheer fors zullen toenemen.

Ondanks de kostenstijgingen worden zeker mogelijkheden gezien om dit gedeeltelijk om te buigen. De in Rd4-verband gemaakte strategische keuzes voorzien in kostenbesparende maatregelen en bieden ook de ruimte om te investeren in een toekomstbestendige organisatie. De realisatie en voortgang van het Grondstoffenplan wordt opgenomen in de begrotingscyclus van Rd4. Jaarlijks zal in de begroting Rd4 hier een vooruitblik op gegeven worden en zullen eventuele investeringen en bijbehorende opbrengsten worden verantwoord in de jaarrekening van Rd4.

Innovaties en technologische ontwikkelingen

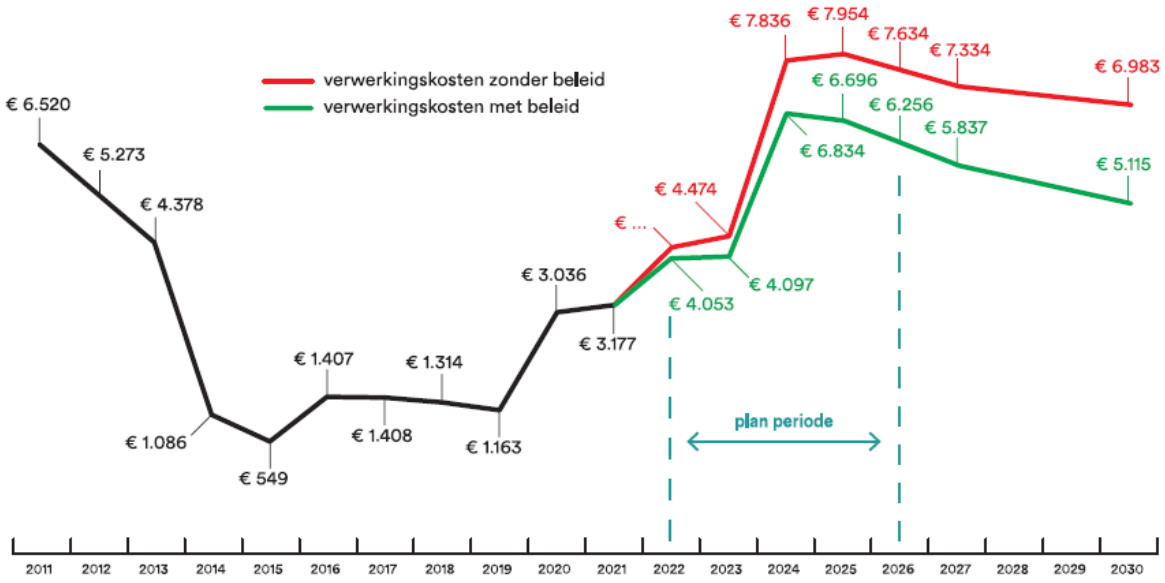
De transitie op het gebied van circulariteit wordt op meerdere gebieden verder ingezet. Zo blijven de Rd4-gemeenten de komende periode nauw contact houden met de industrie/chemie op het gebied van (alternatieve) verwerking van afval/grondstofstromen (bijv. Chemelot) en zal ook blijven participeren in proeftrajecten. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van eventuele beschikbare subsidiegelden. Ook worden nauwlettend proefprojecten in Nederland gevolgd (bijv. luierinzameling). Indien mogelijkheden zich voordoen zal onderzocht worden of ze kunnen bijdragen aan onze gestelde ambities.

Arbeidsparticipatie

De Rd4-gemeenten blijven vasthouden aan de vertrouwde inzet vanuit de sociale werkgelegenheid en mogelijke (nieuwe) circulaire activiteiten worden benut om deze mensen blijvend in te kunnen zetten. Het creëren van mogelijkheden voor de inzet van arbeidsparticipatie past in het gekozen uitgangspunt om bij het grondstoffenbeleid rekening te houden met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

Financieel perspectief

De maatregelen uit het Grondstoffenplan hebben een dempende werking op de verwerkingskosten. In onderstaande figuur zijn de verwerkingskosten zonder en met beleid weergegeven.

Verwachte ontwikkelingen van de verwerkingskosten (x 1000)

Met de rode lijn wordt de autonome ontwikkeling van de verwachte verwerkingskosten weergegeven. De stijging van deze kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwerkingskosten voor rest- en GFT-afval in verband met het afsluiten van nieuwe contracten, de verbrandingsbelasting en na 2025 de invoering van een mogelijke CO_2 heffing op het verbranden van afval.

Met de groene lijn worden de effecten weergegeven van betere afvalscheiding waardoor minder restafval hoeft te worden verbrand. Deze effecten zijn vanaf 2011 zichtbaar, maar worden vanaf 2019 gedeeltelijk teniet gedaan door het invoeren van de verbrandingsbelasting en stijgende verwerkingstarieven. Door het uitvoeren van de acties uit het uitvoeringsprogramma, waarbij het verkrijgen van schone grondstoffen en minder aanbod van restafval van sterk belang is, zullen de stijgende kosten worden getemporiseerd. Het Grondstoffenplan beschrijft de continue zoektocht naar

slimme en duurzame oplossingen om afval te verminderen, grondstoffen te scheiden, spullen een tweede leven te geven en mensen kansen te bieden.

Naast de uitvoering van het Grondstoffenplan werkt Rd4 vanuit haar meerjarenstrategie 2022-2026 aan een verbeterde exploitatie van de op- en overslagvoorzieningen, een investering in de milieuparken (aanpassing tot grondstoffenparken) alsmede een verbetering van de dienstverlening. Mede door deze acties wordt geprognotiseerd dat er in vergelijking met de te verwachten autonome kostenstijging een kostenreductie kan worden gerealiseerd. Gedurende de planperiode 2022-2026 wordt een besparing van €35,- per aansluiting verwacht.

Ondanks dat de kosten de komende planperiode toenemen, is er wel voldoende perspectief voor de periode ná 2026. Zodra de markt weer in balans is, kan hier optimaal van geprofiteerd worden. De komende jaren legt het Grondstoffenplan hiervoor de basis.

Uitvoeringsprogramma Grondstoffenplan

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma is in ruime mate rekening gehouden met de input die is verkregen uit de enquêtes, het landelijk beleid, marktontwikkelingen en de evaluatie over de periode 2004-2020.

Strategie en aanpak

De kern van het nieuwe Grondstoffenplan is vooral gelegen in de gewijzigde benadering van de focus. Spraken we in de vorige beleidsplannen over afval; nu richten we ons geheel op grondstoffen. De uitkomst van de enquêtes bevestigen de conclusies van de evaluatie en bieden een goede basis voor het nieuwe grondstoffen-beleid welke past binnen de ambitie van de Rd4-gemeenten. Dit heeft geleid de volgende speerpunten:

- Minder restafval en schonere grondstoffen;
- Betrokkenheid en participatie van de inwoners;
- instandhouding/optimalisatie van het huidige inzamelsysteem.

Bovenstaande speerpunten vormen de basis voor uitvoeringsacties die moeten bijdragen aan het halen van de uitgesproken ambitie. Om te komen tot een uitvoeringsprogramma zijn een aantal uitgangspunten vast gesteld:

- Het huidige inzamelsysteem zal niet ingrijpend gewijzigd worden. Diftar blijft het uitgangspunt waarbinnen onderzoek naar verdere optimalisatie van de inzamelservice op grondstoffen mogelijk moet zijn;
- De beoogde uitvoeringacties hebben als doel het verbeteren van de inzamel- en of mi-lieuprestaties en de service naar de bewoners;
- Gerichte communicatie naar en participatie door bewoners dragen bij aan de realisatie van het beleid;
- Kosten van het Grondstoffenplan moeten beheersbaar zijn en toekomstbestendig en het principe de van ‘de gebruiker betaalt’ zal nader bekeken worden.

Uitvoeringsprogramma met actiepunten

Om invulling te geven aan de beleidsuitgangspunten is een combinatie van actiepunten nodig. De actiepunten zijn opgenomen in een viertal thema’s die nader uitgewerkt zijn in een uitvoeringsprogramma.

THEMA 1 Iedereen doet mee.

Onze inwoners vinden het normaal en makkelijk om schone grondstoffen op de juiste manier aan te bieden.

THEMA 2 Duurzame dienstverlening en voorzieningen

We sturen op meer service op de inzameling van afzonderlijke grondstoffen.

THEMA 3 Kostenbeheersing

Duurzaam omgaan met grondstoffen zorgt niet altijd voor een besparing.

THEMA 4 Schone buurt

Grondstoffenbeleid en een schone openbare ruimte gaan hand in hand.

De 17 actiepunten richten zich op de sturing van beheersbare en toekomstbestendige afvalkosten, meer en schonere grondstoffen, verbetering van de service richting onze inwoners, het gerichter informeren en enthousiasmeren van de inwoners en daardoor betrokkenheid te bij krijgen de doelstellingen rondom de circulaire economie. In hoofdstuk 6 van het Grondstoffenplan is de planning van de 17 actiepunten opgenomen.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Op 26 april 2021 is de startnotitie Grondstoffenplan aan de raad ter info voorgelegd (nr. 1069498).

2. traject tot dusverre

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Het vaststellen van een beleidsplan betreft een raadsbevoegdheid ingevolge de artikelen 108 en 160 Gemeentewet. De verordenende bevoegdheid is aan de raad ingevolge artikel 147 Gemeentewet.

Uitvoeringsbeleid als gevolg van de doelen gesteld in dit plan is een bevoegdheid voor het college van B en W.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

- Wettelijke inzamelplicht voor gescheiden huishoudelijk afvalstromen.
- Ambities van de rijksoverheid zoals verwoord in Landelijke AfvalbeheersPlan (LAP) 3 op basis waarvan de VANG(van afval naar grondstof)-ambities zijn geformuleerd:

- 30 kg restafval per jaar per inwoner in 2030;
- voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen van de gescheiden afvalstromen.

- Resultaten uit de eerdere beleidsplannen.
- Duurzaamheidsambities van de Rd4-gemeentes om zo veel mogelijk bij te dragen aan de (lokale) circulaire en afvalvrije economie. Het verkrijgen van goed herbruikbare grondstoffen uit huishoudelijk afval zal hierbij centraal staan.

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja, de kwaliteit van de leefomgeving wordt voor bestaande en nieuwe inwoners steeds belangrijker. In de Structuurvisie Brunssum 2025 is daarom opgenomen dat Brunssum in 2025 een gemeente wil zijn die gezond, compact en groen is, en een prettig en veilig woonmilieu biedt. Tevens valt dit voorstel binnen ons milieuprogramma (programma 9) met op het gebied van afval de beleidsopgave: *Ook op het gebied van verwerking van afval staat bescherming van het milieu voorop. Met een gescheiden afvalinzameling dragen we bij aan de circulaire economie en kunnen herbruikbare grondstoffen weer opnieuw in productieprocessen worden ingezet.*

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

De realisatie/voortgang van het Grondstoffenplan wordt opgenomen in de begrotingscyclus van Rd4. Jaarlijks zal in de begroting Rd4 hierop een vooruitblik worden gegeven en zullen eventuele investeringen en bijbehorende opbrengsten worden verantwoord in de jaarrekening van Rd4. In de begroting van 2022 zijn onder het basispakket al gelden opgenomen voor het nieuw Grondstoffenplan.

c. Argumenten en overwegingen

1.1 Gezien de ontwikkelingen de komende jaren is het huidige beleidsplan niet meer actueel.

De basis van het inzamelsysteem staat. In het nieuwe beleidsplan wordt de koers uitgezet voor de komende jaren en uitvoering gegeven aan verdere scheiding van schone grondstoffen uit het restafval. Aangesloten wordt op de landelijke doelstelling: Nederland circulair in 2050.

1.2 *Het Grondstoffenplan legt de basis voor een transitie naar een circulaire economie en dempt de verwachte kostenstijging.*

Door verdere optimalisatie en verbetering van de inzameling van grondstoffen maken we het onze inwoners makkelijk om grondstoffen in te leveren en te scheiden. Hierdoor wordt bijgedragen aan de circulaire economie en zullen de kosten minder hard stijgen.

1.3 Door uitvoering van het Grondstoffenplan worden onze inwoners actief betrokken in de transitie naar een circulaire economie.

Communiceren over grondstoffen en afval verschuift van informeren en instrueren naar activeren. Het Grondstoffenplan zet aan tot bewustwording én activering. Hierdoor gaan we minder afval verbranden en kunnen schone grondstoffen circulair ingezet worden.

1.4. *Het Grondstoffenplan draagt bij aan de vastgestelde duurzame ontwikkelingsdoelen.*

Het creëren van extra mogelijkheden voor de inzet van arbeidsparticipatie past in het gekozen uitgangspunt om bij het grondstoffenbeleid rekening te houden met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. Op deze wijze wordt extra waarde aan onze grondstoffen gegeven.

d. Opties en keuze

Het grondstoffenplan niet vast te stellen.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2021/89
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 2001065

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2021/89;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 november 2021, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:
Het Grondstoffenplan 2022-2026 van de Rd4-gemeenten vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 januari 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter Griffier

Grondstoffenplan

2022-2026

Grondstoffenplan van **gemeente Brunssum**

gemeente Brunssum

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

Leeswijzer 5

Op weg naar een circulaire economie met dit Grondstoffenplan 7

Beleidskaders en ontwikkelingen 8

De weg naar circulair grondstoffenbeleid 14

Terugblik 2004-2020 18

Speerpunten van het nieuwe grondstoffenbeleid 36

Uitvoeringsprogramma 42

Thema 1. iedereen doet mee 46

Thema 2. duurzame dienstverlening en voorziening 56

Thema 3. kostenbeheersing 64

Thema 4. schone buurt 68

Besluitvormingsproces, monitoring en financiële aspecten 72

Dit Grondstoffenplan is tot stand gekomen in samenwerking met onderstaande gemeenten en Reinigingsdiensten Rd4

Samenvatting

Voor u ligt het 'Grondstoffenplan 2022-2026'. Hierin wordt beschreven hoe de gemeente zich de komende jaren gaat inzetten om, vanuit de circulaire economie gedachte, steeds meer richting te geven aan het beheer van grondstoffen en afval in onze gemeente. Dit doen we als gemeente niet alleen, maar in nauwe regionale samenwerking met alle Rd4-gemeenten en Rd4.

Het Grondstoffenplan is het logische vervolg op het 'Afvalinzamelplan 2004-2014' en het 'Afvalbeheersplan 2014-2020'. De komende jaren zal blijvend gestuurd worden op een verdere toename van de gescheiden inzameling van grondstoffen, daarnaast zal de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen en het voorkomen van afval nadrukkelijk aandacht krijgen. Hiermee wordt een weg ingeslagen in de richting van een duurzamere en zoveel mogelijk afvalvrije gemeente in 2050.

> *Het afval van vandaag is de grondstof van morgen!*

De vorige afvalbeleidsplannen zorgden er voor dat de hoeveelheid restafval steeds verder daalde en dat de hoeveelheid grondstoffen toenam. Van 2004 tot en met 2020 is de hoeveelheid restafval (fijn en grof) met 187 kg per Rd4-inwoner afgenomen. Het scheidingspercentage is in die periode gestegen van 49% naar 72%. Dit resulteerde, als gevolg van de inkomsten uit grondstoffen en de gunstige verwerkingsprijs voor restafval, in totaliteit in een afname van de Rd4-kosten van €47,- per inwoner. Met deze resultaten presteren de Rd4-gemeenten binnen de top 25% van Nederland op het gebied van kosten, scheidingsresultaat en dienstverlening.

Er is dus een enorme winst geboekt met het verminderen van de hoeveelheid restafval en de verbetering van afvalscheiding. Het Grondstoffenplan bouwt voort op dit succes, naar nog minder afval maar tevens ook meer én schonere herbruikbare afvalstromen uit het afval; grondstoffen dus! Naast de kwantiteit van de herbruikbare afvalstromen zal de kwaliteit van deze grondstoffen een nog grotere rol gaan spelen. Zeker nu de acceptatienormen op de afzetmarkt van grondstoffen steeds strenger worden en het aan te leveren product dus steeds schoner (zuiverder) zal moeten zijn.

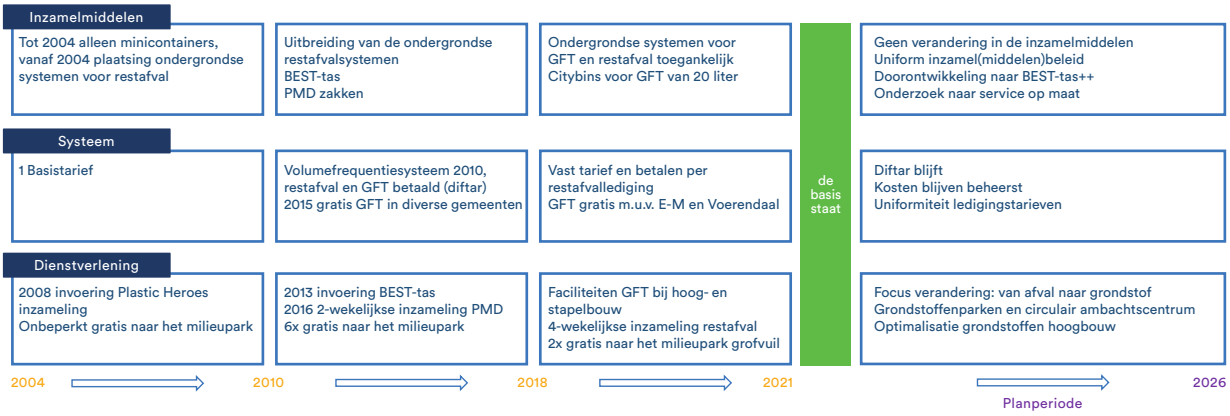
De kaders voor deze transitie komen voort uit de wettelijke verplichtingen, de systeemkeuzes en maatregelen die eerder zijn gemaakt en voldoen, de ontwikkelingen op de grondstoffenmarkt en de schaarste van grondstoffen en tot slot de uitkomsten van de inwoners- en raadsconsultatie. Vanuit die kaders is ook het doel gesteld van het Grondstoffenplan om in 2026 een afvalscheidingspercentage te bereiken van 80% met een gemiddeld aanbod van 100 kg restafval (fijn en grof) per inwoner.

Een van de sleutels tot succes zal, net als in de voorgaande jaren, liggen in de betrokkenheid van de inwoners om een bijdrage te willen leveren aan deze doelstelling. In een wereld waar grondstoffen steeds schaarser worden moeten de inwoners het belang inzien van de gescheiden inzameling van schone grondstoffen uit afval. Inzet vanuit het Grondstoffenplan zal zijn om inwoners bewust te maken van het belang van schone grondstoffen en de eigen rol die zij daarbij kunnen hebben. Participatie vanuit inwoners is daartoe van grote waarde.

Het verleden heeft bewezen dat de invoering van het diftar-systeem heeft geholpen bij de grote afname van de hoeveelheid restafval. Uit recente enquêtes onder inwoners en raadsleden is gebleken

dat het huidige systeem kan rekenen op de steun van de inwoners en raadsleden; al zien zij wel ruimte voor verbetering. Vandaar ook dat er met het Grondstoffenplan geen grootschalige wijzigingen in het inzamelsysteem zullen komen, maar dat bestaande structuren worden verbeterd of aangevuld vanuit de doelstelling om meer en schonere grondstoffen te verkrijgen.

De kern van het nieuwe beleid is vooral gelegen in de gewijzigde benadering van de focus. Spraken we in de vorige beleidsplannen over afval; nu richten we ons geheel op **grondstoffen**. In onderstaande figuur wordt die transitie weergegeven:

Wat betekenen de eerder genoemde ambitie en bijbehorende speerpunten voor de inzameling van grond-/afvalstoffen? We gaan sturen op beheersbare en toekomstbestendige afvalkosten. We zetten in op verbetering van duurzaamheidsprestaties met betrekking tot meer en schonere grondstoffen. We streven naar verbetering van de service, waarbij het principe van 'de gebruiker betaalt' nader bekeken zal worden. En tot slot ligt er de uitdaging om de inwoners, naast nog meer, beter en/of gerichter te informeren en enthousiasmeren, ook betrokken te krijgen, te laten participeren bij de doelstellingen rondom de circulaire economie. Aan de hand van de onderstaande vier thema's is het verdere uitvoeringsprogramma opgesteld met actiepunten voor de jaren 2022-2026:

THEMA 1	**Iedereen doet mee** Onze inwoners vinden het normaal en makkelijk om schone grondstoffen op de juiste manier aan te bieden
THEMA 2	**Duurzame dienstverlening en voorzieningen** We sturen op meer service voor wat betreft de inzameling van afzonderlijke grondstoffen
THEMA 3	**Kostenbeheersing** Duurzaam omgaan met grondstoffen zorgt niet altijd voor een besparing
THEMA 4	**Schone buurt** Grondstoffenbeleid en een schone openbare ruimte gaan hand in hand

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is de inleiding van dit Grondstoffenplan.

In hoofdstuk 2 bespreken we de wettelijke uitgangspunten en ontwikkelingen die van belang zijn voor de komende jaren.

De toekomstige uitdagingen en (markt)ontwikkelingen op weg naar een circulaire economie (2050) en de gevolgen voor het grondstoffenbeleid bespreken we in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 geven we een terugblik op de periode 2004-2020 en evalueren we de resultaten van het voorgaande beleid en de uitgevoerde maatregelen.

In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de inwoners- en raadsenquête besproken; wat vinden zij van het huidige systeem en wat moet er veranderen? Op basis hiervan zijn de speerpunten van het nieuwe beleid bepaald.

In hoofdstuk 6 is de toekomstige aanpak met uitvoeringsmaatregelen en actiepunten met een tijds-planning opgenomen.

Waarna we het financiële kader in hoofdstuk 7 schetsen.

hoofdstuk 1

In het Afvalinzamelplan uit 2004 en zijn opvolger Afvalbeheersplan uit 2014 zijn doelstellingen op het gebied van hoeveelheid restafval en scheidingspercentages vastgelegd en zijn maatregelen opgesteld om deze doelstellingen te behalen. Deze maatregelen en doelstellingen zijn tot en met 2020 lokaal en regionaal opgepakt en uitgevoerd. Met het grotendeels afronden van de genoemde beleidsplannen is in 2021 gestart met het opstellen van een nieuw beleidskader: Grondstoffenplan 2022-2026. Hierin worden de doelstellingen en te nemen maatregelen in het kader van het grondstoffen- en afvalbeleid voor de komende vier jaar vastgelegd.

Op weg naar een circulaire economie met dit Grondstoffenplan

De Rijksoverheid heeft via het programma ‘Nederland Circulair in 2050’ de ambitie uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt zonder schadelijke emissies naar het milieu. Deze wijziging naar een circulaire economie is niet alleen belangrijk om de milieudoelstellingen te behalen, maar heeft tevens een financiële noodzaak. Bij gelijkblijvend beleid zullen in de komende jaren de kosten voor afvalverwerking flink stijgen. Door het nemen van maatregelen zorgen we ervoor dat deze kostenstijging in de toekomst zal worden afgevlakt.

Vanuit het landelijke programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) is de ambitie gesteld om in 2025 maximaal 30 kg ongescheiden restafval per inwoner per jaar aan te bieden. De Rd4-gemeenten, net als vele andere Nederlandse gemeenten, zitten hier nog ver vanaf. Vanuit de rijksoverheid is deze ambitie aangepast met een realistisch tijdpad om 100 kg per inwoner te bereiken. Gezien de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, zoals meer thuiswerken en een verhoogd consumptiegedrag, vraagt deze doelstelling veel betrokkenheid en inzet van onze inwoners en aanpassing van het gemeentelijke afval- en grondstoffenbeleid. Naast de genoemde landelijke ambitie wordt de basis voor dit Grondstoffenplan ook gevormd vanuit de evaluatie van het afvalbeleid en uitvoering in periode 2004-2020 alsmede de in 2021 gehouden raads- en inwonersenquêtes. Het verkregen beeld van wat goed is, wat beter kan en welke wensen, ideeën en kansen er zijn leveren belangrijke bouwstenen voor het nieuwe Grondstoffenplan.

Het Grondstoffenplan zet de koers uit op het gebied van inzameling en verwerking van grondstoffen en afval. De inzet is gericht op preventie van afval en inzameling van (schone) grondstoffen om deze vervolgens zo hoogwaardig mogelijk te verwerken. Deze focus draagt bij aan de totstandkoming van de circulaire economie waarin geen sprake meer is van afval. In het jaar 2026 is het doel om een afname van nagenoeg 50 kg restafval per inwoner te behalen ten opzichte van 2020, dit komt neer op 100 kg restafval per inwoner per jaar. Gelijktijdig wordt hiermee ingezet dat 80% van al het huishoudelijke afval gescheiden wordt.

Om dit te bereiken wordt de focus nog meer dan van tevoren gericht op het verder optimaliseren van de inzameling van grondstoffen. Er zal gezocht worden naar oplossingen om inwoners in de gelegenheid te stellen grondstoffen zo eenvoudig mogelijk gescheiden aan te kunnen laten bieden. Om zodoende de aanwezigheid van vervuilende stoffen in de grondstofstromen tegen te gaan. Met een positieve stimulans wordt getracht zowel de kwantiteit maar óók de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen te verhogen. Met het ‘Grondstoffenplan 2022-2026’ wordt voortgebouwd op het reeds bereikte resultaat en wordt de visie en aanpak ten aanzien van het grondstoffen- en afvalbeleid verder uitgebreid.

hoofdstuk 2

Beleidskaders en ontwikkelingen

Binnen de Europese Unie zijn kaders gesteld waaraan de lidstaten moeten voldoen: de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen. De circulaire economie is hierbij het uitgangspunt. Juist omdat Europa slechts in beperkte mate zelf beschikt over grondstoffen is het belangrijk op de langere termijn onafhankelijk te zijn.

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de achtergronden, de ontwikkelingen en de uitdagingen van een circulaire economie en het grondstoffenbeleid in de toekomst.

2.1 Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Voordat we de landelijke kaders omtrent afvalbeleid bespreken is het goed om te vermelden dat in het toekomstige afvalbeleid ook rekening gehouden moet worden met de zogenaamde Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals) van de VN in onderstaande figuur.

Figuur 2.1. Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen VN

Deze 17 doelen zijn gesteld om van de wereld een betere plek te maken in 2030 en zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Zij zijn van 2016 tot 2030 van kracht en vervangen de millenniumdoelstellingen die eind 2015 zijn vervallen.

De Rd4-gemeenten vinden het een meerwaarde om bij de verdere uitwerking van het afvalbeleid de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen als uitgangspunt te nemen. Met de resultaten van dit Grondstoffenplan wordt bijgedragen aan economische groei en duurzame werkgelegenheid in de regio. Door afval niet meer als afval te zien maar als grondstof, kan de circulaire economie worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Juist in een drukbevolkte regio als het Rd4-gebied moet er oog zijn voor een prettige en gezonde leefomgeving. Een duurzame inzamelmethodiek kan daar aan bijdragen. Zeker als inwoners bewust worden van hun eigen handelen en zelf enthousiast aan de slag gaan om herbruikbare grondstoffen apart te houden en/of te voorkomen dat er afval ontstaat, groeit het gezamenlijke belang om te komen tot een circulaire economie.

Afval is grondstof voor nieuwe producten en duurzame energie. Door daar op in te zetten haken de Rd4-gemeenten aan bij de doelen 8, 9, 11, 12 en 17 en wordt het afval van vandaag de grondstof van morgen.

2.2 Landelijk kader

De Europese afvalwetgeving is in Nederland opgenomen in de Wet Milieubeheer en het Landelijk Afvalbeheersplan (LAP). De Wet Milieubeheer verplicht gemeenten tot het verzorgen van de inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen. Deze zorgtaak komt voort uit het beschermen van de volksgezondheid en verplicht gemeenten om huishoudelijke afvalstoffen periodiek in te zamelen. Hierbij geldt de verplichting dat GFT-afval in ieder

geval gescheiden ingezameld moet worden. Vanaf 1 juli 2020 dient tevens papier, metaal, kunststof verpakkingsmateriaal, glas en elektronische apparatuur gescheiden ingezameld te worden. Vanaf 2025 geldt deze verplichting ook voor textiel en gevaarlijke afvalstoffen. De Rd4-gemeenten voldoen reeds aan deze eisen.

2.3 Landelijk Afvalbeheerplan 3 en uitvoeringsprogramma VANG

Hoe er in Nederland met afval wordt omgegaan is beschreven in het Landelijke Afvalbeheersplan (LAP). Alle overheden zijn verplicht om bij alle besluiten in het kader van afvalbeheer rekening te houden met het LAP. Naast een algemeen beleidskader bestaat het LAP uit een aantal sectorplannen waarin het beleid voor verschillende afvalstromen nader is uitgewerkt. In het huidige LAP3 (looptijd van 2017 tot en met 2029) is de ambitie vastgelegd dat de hoeveelheid restafval in 2025 is afgenomen tot 30 kg per inwoner. Daarnaast heeft de overheid via het programma 'Nederland Circulair in 2050' de ambitie uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt zonder schadelijke emissies naar het milieu. Het LAP3 kan dus gezien worden als een instrument voor de overgang naar een circulaire economie. Voor afvalstoffen is dit verwoord in het programma Van Afval Naar Grondstoffen (VANG). VANG heeft als doel het verminderen van de hoeveelheid restafval van huishoudens en vergelijkbaar afval van bedrijven en het verbeteren van de kwaliteit van de gescheiden grondstoffen. De ambitie van dit programma was om in 2020 te komen tot 75% afvalscheiding en tot een maximaal percentage scheiding te komen in 2025. Deze doelstelling voor afvalscheiding in 2020 is tevens geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn en grof huishoudelijk restafval) van maximaal 100 kg per inwoner per jaar, uitgaande van een totale hoeveelheid afval en grondstoffen van 400 kg per inwoner per jaar.*

	Kg per inwoner rest+grof		Kg per inwoner grondstoffen		Kg per inwoner totaal		Scheidings-percentage	
	2019	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Beekdaelen	128	135	395	426	524	561	75.5%	76.0%
Brunssum	143	151	346	376	489	527	70.8%	71.0%
Gulpen-Wittem	105	117	431	466	535	583	80.4%	79.9%
Eijsden-Magraten	123	136	434	486	556	621	77.9%	78.2%
Heerlen	149	158	318	347	467	505	68.1%	68.7%
Kerkrade	152	162	330	365	483	527	68.4%	69.3%
Landgraaf	131	140	345	375	476	515	72.6%	72.8%
Simpelveld	125	130	382	402	507	533	75.3%	75.5%
Vaals	129	140	360	385	489	527	73.6%	73.3%
Voerendaal	123	131	366	393	489	524	74.9%	75.0%
Rd4 (gemiddeld)	135	147	353	386	488	533	72.0%	72.4%
NL-gemiddelde	165	185	330	336	495	521	62%	62%

Figuur 2.2. Resultaten per gemeente

* In tegenstelling tot voorgaande beleidsplannen wordt in het Grondstoffenplan rekening gehouden met een totale hoeveelheid restafval verdeeld als fijn en grof huishoudelijk afval. Deze beschrijving is ruimer, maar daarentegen wel duidelijker. Het omvat alle componenten van het huishoudelijk afval die uiteindelijk via de afvalverbrander verwerkt worden. Dus ook het restafval dat bij verwerking van grondstoffen als stoorstof verwijderd wordt.
In de oude beleidsplannen werd enkel uitgegaan van de fractie fijn restafval, de niet herbruikbare afvalfractie in de afvalcontainer of de afvalzak. Dit maakt dat de te behalen score van 100 kg nog iets verder verwijderd is van ons resultaat. In 2020 147 kg verdeeld over 120 kg fijn en 27 kg grof restafval.

Het halen van deze ambitie (gemiddeld voor heel Nederland) in 2020 is onhaalbaar gebleken. Het Nederlandse gemiddelde ligt in 2020 op 185 kg huishoudelijk restafval. Voor de Rd4-gemeenten komen wij uit op 135/147 kg fijn en grof restafval per inwoner in 2019 respectievelijk 2020** en een totale hoeveelheid afval en grondstoffen van 535 kg per inwoner per jaar. Het gemiddelde scheidingspercentage ligt nipt onder de doelstelling: 72%. Vanuit de rijksoverheid wordt op basis van de werkelijke resultaten van de afgelopen jaren een voorstel gedaan voor een realistisch tijdpad om deze gestelde 100 kg te bereiken.

2.4 Producentenverantwoordelijkheid

In het kader van het verminderen van de hoeveelheid restafval speelt producentenverantwoordelijkheid een steeds belangrijkere rol. Producentenverantwoordelijkheid betekent dat producenten en importeurs (mede) verantwoordelijk worden voor het afvalbeheer van de producten die door hen op de markt zijn of worden gebracht. Daarnaast zal deze verantwoordelijkheid verduurzaming en duurzaam gebruik van producten verder stimuleren en zal het bijdragen tot de vernieuwing van de inzameling en recycling van afgedankte producten.

Gemeenten hebben geen invloed op het ontwerp en de hoeveelheid consumptiegoederen en verpakkingen. Gemeenten zijn vooralsnog wel belast met de inzameling en verwerking van deze goederen ongeacht de waarde of schadelijkheid ervan. Vandaar ook dat het noodzakelijk is dat er voor gemeenten duidelijkheid komt waar ze gemeentelijke beleid invloed kunnen uitoefenen in de overgang naar de circulaire economie en hoe zij haar afvalkosten kan beheersen. Verdere landelijke afspraken met betrekking tot de uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid en de hiermee samenhangende verwijderingskosten zullen hiertoe van groot belang zijn.

Producentenverantwoordelijkheid geldt op dit moment voor elektrische en elektronische apparatuur, batterijen & accu's, autowrakken, autobanden en alle consumentenverpakkingen. Vanaf juli 2021 geldt bijvoorbeeld een statiegeldsysteem voor kleine kunststof drankverpakkingen gevolgd door een statiegeldsysteem voor blikjes met een (beoogde) startdatum op 1 januari 2023. Mogelijk zal in de nabije toekomst ook een producentenverantwoordelijkheid gaan gelden voor bijvoorbeeld luiers, textiel en matrassen.

2.5 Marktontwikkelingen

De verwerkingsmarkt van grondstoffen is een mondiale markt en zeker niet beperkt tot Nederland. De verwerking van onze afvalstromen is afhankelijk van deze wereldmarkt. Keuzes en maatregelen in andere landen werken door op onze grondstofmarkten. Vonden onze gescheiden afval- en grondstoffen voorheen vrij eenvoudig hun verwerkingsmarkt in Azië, nu is dat niet meer zo eenvoudig. De export van gescheiden grondstofstromen is zeer beperkt als gevolg van hogere kwaliteitseisen. Het gaat dan voornamelijk om oud papier, kunststoffen en textiel.

Het wegvallen van de goedkope optie om te exporteren, leidt tot een vergroot aanbod en hogere verwerkingstarieven. Mede hierdoor wordt de Europese en

** De toename in 2020 is het gevolg van de Covid-19-pandemie. Meer thuiswerken, sluiting van de horeca, opruimwoede, minder vakanties etc. hebben geleid tot een totale afval toename van 10%

Nederlandse markt gedwongen om zelf voldoende verwerkingscapaciteit binnen de EU, dan wel Nederland op te bouwen.

Naast de ontwikkelingen op de verwerkingsmarkt is de markt van circulaire grondstoffen (denk bijvoorbeeld aan gerecyclede kunststoffen) de laatste jaren toegenomen. De vraag naar deze grondstoffen is echter nog laag en fossiele grondstoffen zijn vooralsnog goedkoper. Hierdoor kunnen momenteel circulaire grondstoffen nagenoeg niet concurreren met 'virgin' grondstoffen.

De marktprijzen voor circulaire grondstoffen zijn medio 2021 dan ook laag. De verwachting is dat, met de verdere uitrol van de circulaire economie, deze marktprijzen in de toekomst zullen stijgen. Los van de landelijke scheidingsdoelstelling/-plicht, mag, kan en moet de hierboven genoemde constatering echter geen reden zijn om ons afval niet meer te scheiden. Gezien de (sterk) toenemende verwerkingsprijzen voor restafval zou niet scheiden van ons afval ook duur zijn. De hoge verwerkingsprijzen zijn mede het gevolg van landelijk beleid, in het bijzonder door het heffen van belastingen zoals de verbrandingsbelasting en de aangekondigde CO_2-belasting.

In eerste instantie bedroeg de verbrandingsbelasting €13,- per ton. Dit bedrag is inmiddels gestegen naar €33,15 en de verwachting is dat deze stijging nog verder doorzet in de toekomst. De doelstelling van de overheid hierbij is dat door het heffen van de verbrandingsbelasting de hoeveelheid restafval gaat afnemen.

Daarnaast is de prijs voor de verwerking afhankelijk van lopende contracten bij eindverwerkers en de beschikbare capaciteit. De samenstelling van restafval verandert doordat er steeds beter gescheiden wordt en dit is van invloed op de prijs, die hierdoor zal gaan stijgen. Een aspect waar de Limburgse gemeenten na 2023 rekening mee moeten houden als het huidige verwerkingscontract voor restafval en GFT-afval afloopt.

Bovenstaande ontwikkelingen zullen er toe leiden dat bij gelijkblijvend beleid de kosten voor het afvalbeheer fors zullen toenemen (zie figuur 2.2).

Figuur 2.2. Ontwikkeling afvalbeheerskosten bij gelijk blijvend beleid

2.6 Technologische ontwikkelingen

De transitie op het gebied van circulariteit wordt op meerdere gebieden verder ingezet. Zo blijven de Rd4-gemeenten de komende periode nauw contact houden met de industrie/chemie (bijv. Chemelot) op het gebied van (alternatieve) verwerking van afval-/grondstofstromen en zullen zij blijven participeren in proeftrajecten.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van eventuele beschikbare subsidiegelden. Verder volgen we nauwlettend proefprojecten/pilots in Nederland (bijvoorbeeld op het gebied van inzameling en verwerking van luiers). Indien mogelijkheden zich voordoen zullen deze, ook al zijn ze niet benoemd in dit plan, onderzocht worden en getoetst worden of ze kunnen bijdragen aan onze gestelde ambitie.

hoofdstuk 3

De weg naar circulair grondstoffenbeleid

De afgelopen 15 jaar is binnen de Rd4-gemeenten, met het Afvalinzamelplan (2004-2014) en het Afvalbeheersplan (2014-2020), bewust gekozen voor het verminderen van de hoeveelheid restafval en het stimuleren van afvalscheiding.

Het invoeren van het diftar-systeem in 2007-2011 was de eerste aanzet om te komen tot een forse afname van de hoeveelheid restafval. In de jaren erna is het inzamelsysteem verder verfijnd en is de prikkel tot scheiden verhoogd. Afval moest niet langer gezien worden als een afvalstof maar als een grondstof.

3.1 Van afvalbeheersplan naar Grondstoffenplan

Anno 2020 zijn de doelstellingen vanuit de eerder genoemde beleidsplannen grotendeels uitgevoerd en behaald. Mede dankzij de inzet van de inwoners is de hoeveelheid restafval binnen de Rd4-gemeenten gedaald van gemiddeld 334 kg/inwoner in 2004 naar gemiddeld 135 kg/inwoner (2019) respectievelijk 147 in 2020*. Het scheidingspercentage is in dezelfde periode van 42% gestegen naar 72%. Ondanks dat afvalscheiding in de afgelopen jaren, over het algemeen, 'normaal' geworden is, ligt er nog een forse uitdaging voor ons. De landelijke ambitie was om middels de VANG-doelstellingen in 2020, 75% van de totale hoeveelheid afval die vrijkomt uit huishoudens te recyclen. Dit komt neer op 100 kg restafval (fijn en grof huishoudelijk restafval) per inwoner. Een ambitie die richting de nabije toekomst in 2025** ingeschat wordt op 90% afvalscheiding, oftewel 30 kg restafval per inwoner per jaar. Een zeer hoge ambitie die veel betrokkenheid en inzet van de inwoners vraagt, maar ook tot aanpassing van het gemeentelijke afvalbeleid.

Om deze doelstelling te halen zal de koers van de afgelopen jaren vervolgd moeten worden waarbij nog meer nadruk zal komen te liggen op hergebruik van afval/grondstoffen. In een volledige circulaire economie bestaat immers geen afval meer en staan productie, innovatie én hergebruik centraal. Dit met als doel het hergebruik van producten en grondstoffen zoveel mogelijk te vergroten en waardevernietiging zoveel mogelijk te verkleinen. Bij een circulaire economie gaat het niet alleen om het milieu. Grondstofschaarste en het hieraan gerelateerde strategische belang voert op dit moment de boventoon. Hergebruik van grondstoffen uit afval biedt (regionale) kansen op het gebied van werkgelegenheid en innovatie. Gemeenten hebben een positie aan het einde van de gebruiksketen waarmee zij een belangrijke rol kunnen vervullen bij de ombuiging van 'afval' naar 'grondstoffen'. Daarmee leveren zij een wezenlijke bijdrage aan hergebruik en de vermindering van CO_2-uitstoot.

Het nieuwe afvalbeleid zal zich nog meer dan voorheen moeten focussen op het verkrijgen van waardevolle herbruikbare afvalstromen: grondstoffen. Het afval van vandaag is de grondstof van morgen, waarbij restafval bijzaak zal worden. Het is ons gezamenlijk doel om de mate van circulariteit van diverse stromen te verhogen. Om deze boodschap te versterken zullen we in de toekomst dan ook niet meer spreken over een Afvalbeheersplan maar over een Grondstoffenplan.

3.2 Uitdaging

Het regionale Grondstoffenplan is het vervolg op eerdere afvalbeleidsplannen. Waren deze plannen vooral gericht op de aanpak om door systeemkeuzes, de hoeveelheid restafval te verminderen, richt het Grondstoffenplan zich voor de komende vijf jaar vooral op het verkrijgen van zoveel mogelijk schone herbruikbare grondstofcomponenten en het vergroten van de mate van circulariteit van grondstoffen/materialen. Gelijktijdig blijft er aandacht voor het verminderen van de totale hoeveelheid restafval alsmede de totale hoeveelheid afval als zodanig.

In de Rd4-regio bedraagt de hoeveelheid (fijn en grof) restafval per inwoner

* 2020: een jaar waarin door het Covid-19 virus de hoeveelheden afval/grondstoffen met 10% extra gestegen zijn (thuiswerken, sluiting horeca, opruimwoede, minder vakanties etc.).

** Landelijke ambitie is om in 2050 een economie te bereiken waarbij er geen sprake meer is van afval.

momenteel gemiddeld 147 kg, dat is ruim boven 100 kg; de landelijke ambitie voor het jaar 2020. Dat legt dan ook druk op de uitdaging van de Rd4-gemeenten om onderstaande doelen te bereiken:

Fig 3.1 Tijdspad restafval vermindering in Rd4-regio.

Voor de korte termijn (2026) richten we ons via het Grondstoffenplan op het behalen van maximaal 100 kg restafval (fijn en grof) per inwoner per jaar. Een eerste (maar wel een behoorlijke) stap in de richting van een circulaire economie en met de uitgangspunten van het Grondstoffenplan een realistisch doel. Dit met de ambitie om in 2030 90% afvalscheiding bereikt te hebben (er blijft dan 55 kg restafval per inwoner per jaar over) met als einddoel 2050, waarin gestreefd moet worden naar een volledig circulaire situatie waarbij er enkel nog grondstoffen zijn.

De uitdaging zal niet alleen liggen in de vermindering van de hoeveelheid rest-afval. We zien op dit moment dat er binnen de gescheiden inzameling vervuiling is van de grondstoffen. Hierdoor komt de kwaliteit van de grondstoffen onder druk te staan met nadelige financiële en duurzame gevolgen. We kunnen er dan ook niet om heen om dit aspect in dit Grondstoffenplan te bespreken.

Tot slot streven de Rd4-gemeenten naar een circulaire economie. Daarom wil-len we de uit afval verkregen grondstoffen zoveel mogelijk lokaal inzetten. Met als doel lokale kringlopen tot stand te brengen waarbij deze grondstoffen direct worden hergebruikt of worden verwerkt tot nieuwe grondstoffen en producten.

56-BNB-7

hoofdstuk 4

Terugblik 2004-2020

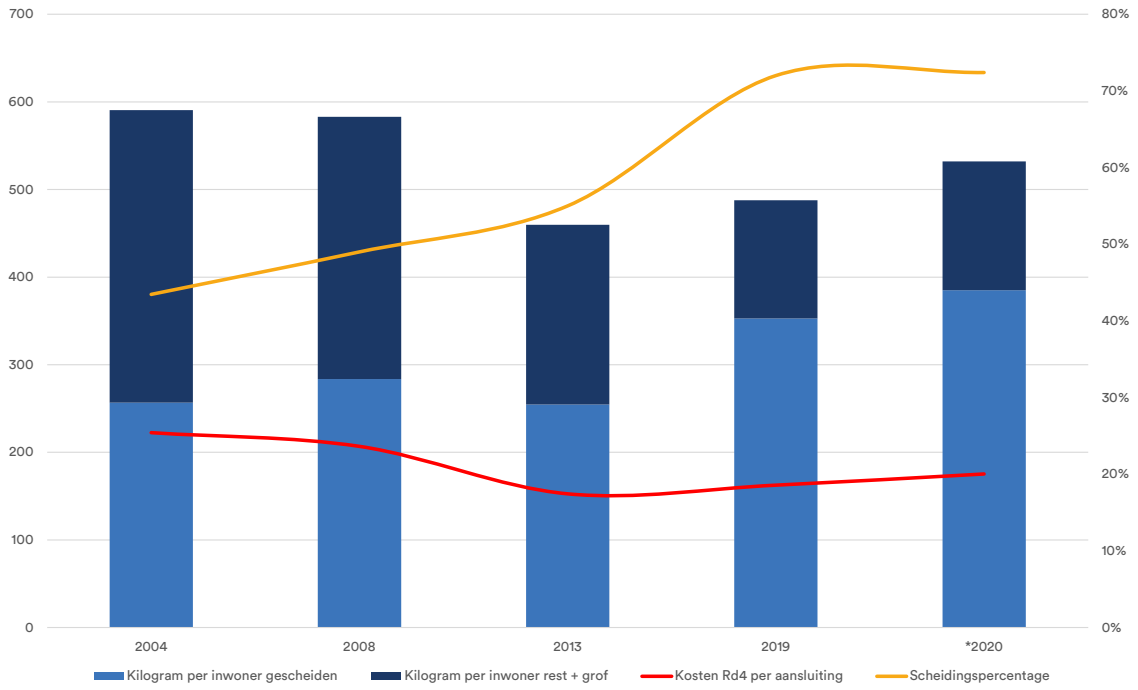

Alvorens toe te werken naar nieuwe beleids-kaders is het goed om terug te kijken naar de stappen die in het verleden gezet zijn. Wat waren de doelen van het oude afvalbeleid en welke resultaten zijn er tot nu toe behaald?

4.1 Afvalinzamelplan en Afvalbeheersplan in vogelvlucht

In 2000 is vanuit het oogpunt van efficiency en kostenbeheersing gestart met een optimalisatie van de afvalinzameling in de regio. In 2004 is besloten om via het regionale Afvalinzamelplan de hoeveelheid aangeboden huishoudelijk afval te verminderen. In eerste instantie is gewerkt aan de verbetering van de bedrijfsvoering en het weren van afval van buiten de regio. Ofschoon de hoeveelheid (rest)afval als gevolg van de doorgevoerde verbeteringen is afgenomen en het afval beter werd gescheiden, bleef een verdere daling van het afvalaanbod uit. De Rd4-gemeenten bleven de regio waar het meeste afval per inwoner werd aangeboden. Actie om de afvalhoeveelheden en de afvalbeheerskosten terug te dringen werd urgent.

Na de vaststelling van het Afvalinzamelplan hebben de gemeenten tussen 2007 en 2011 het diftar-systeem ingevoerd en is gestart met de inzameling van verpakkingsplastic. De invoering van diftar heeft er in geresulteerd dat de gemiddelde hoeveelheid fijn en grof restafval binnen de Rd4-gemeenten is afgenomen van bijna 334 kg in 2004 naar 205 kg per inwoner in 2013. Zie figuur 4.1.

Figuur 4.1. Afvalscheidingsresultaat en kosten

In 2014 is op basis van het Afvalbeheersplan de druk op het verminderen van restafval verhoogd door het tarief voor de lediging van restafvalcontainers te verhogen. De veronderstelling was dat door de kosten voor restafval te verhogen het scheiden van afval zou verbeteren. Aangezien GFT-afval een nogal groot aandeel had in het restafval (50%) is het tarief voor GFT-afval verlaagd naar nul euro (behoudens in de gemeente Eijsden-Margraten en Voerendaal). In 2015 is gestart met de gescheiden huis-aan-huis-inzameling van PMD-afval.

Vanwege het succes van de PMD-inzameling is vanaf 2016 het scheiden van afval nog verder gepro-moot om de hoeveelheid restafval verder te verlagen. De inzamelfrequentie van PMD-afval werd verhoogd naar één keer per veertien dagen terwijl restafval nog maar één keer per vier weken werd ingezameld (m.u.v. Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten). In 2018 is als slotstuk de GFT-inzameling

* De toename in 2020 is het gevolg van de Covid-19-pandemie. Meer thuiswerken, sluiting van de horeca, opruimwoede, minder vakanties etc. hebben geleidt tot een totale afval toename van 10%.

opnieuw bij alle hoog- en stapelbouw ingevoerd. Daarnaast zijn op strategische plekken ondergrondse restafvalcontainers bijgeplaatst als extra mogelijkheid voor alle inwoners om restafval in te deponeren, dit als aanvulling op hun eigen afvalcontainer of als vervanger daarvan.

Het resultaat van al deze beleidsaanpassingen maar zeker ook de medewerking van onze inwoners heeft er toe geleid dat de hoeveelheid restafval nog verder is gedaald. In 2019 werd gemiddeld per Rd4-inwoner 135 kg restafval (fijn en grof) ingezameld. Het scheidingspercentage steeg verder naar 72%.

In figuur 4.1 is het resultaat van de afgelopen 16 jaar weergegeven. Het is goed te zien dat in de periode 2004-2020 de kosten van de inzameling (kosten Rd4 per aansluiting) gedaald zijn van €222,38 naar €175,23. Een daling van bijna 50 euro. Concluderend: alle (beleids)inspanningen hebben gezorgd voor minder afval, een hoger scheidingspercentage en lagere inzamelkosten.

4.2 Doelstellingen voorgaande afvalbeleidsplannen

In onderstaand figuur wordt kort aangegeven wat de hoofddoelstellingen van de voorgaande afvalbeleidsplannen (periode 2004-2020) waren en de resultaten die zijn bereikt.

Afvalinzamelplan (2004-2014)	
Doelstelling	**Resultaat**
Uniformering afvalinzamelmiddelen	Rd4-breed gerealiseerd
Tarief ophalen grofvuil aan huis	Van toepassing in elke gemeente
Vermindering gratis bezoeken milieupark naar 6 en invoeren bezoekerstarief	Doorgevoerd in alle gemeenten
Afbouw GFT-inzameling bij hoogbouw	GFT-verzamelcontainers zijn verwijderd
Bechippen van minicontainers	Alle containers zijn bechipt
Afvalbeheersplan STAP 1 (2014)	
Doelstelling	**Resultaat**
Bronscheiding minimaal 65%	64%
Maximum restafval per inwoner: 140 kg	160 kg
Reductie CO_2: 25%	28-32%
Lagere verwerkingskosten (-50%)	-60%
Daling van de kosten per aansluiting met €10,-	€0,-
Afvalbeheersplan STAP 2 (2017)	
Doelstelling	**Resultaat**
Bronscheiding minimaal 75%	72%
Maximum restafval per inwoner: 100 kg.	147 kg
Reductie CO_2: 33%	38-42%
Netto verwerkingskosten: richting nul	Gedaald tot 2019 tot €1.100.000
Daling van de kosten per aansluiting met €3,-	+€34,-

Figuur 4.1. Hoofddoelen afvalbeleid

4.3 Wat hebben we gedaan?

In de voorgaande paragraaf zijn in het kort de doelstellingen en de behaalde resultaten weergegeven. Om te komen tot deze resultaten zijn er diverse maatregelen genomen die in deze paragraaf kort worden besproken. In figuur 4.2 staan de belangrijkste wijzingen in het afvalbeleid weergegeven.

Jaar	Activiteit/Beleidswijziging
2004	Uniformering en bechipping inzamelmiddelen
2009	Invoering volume/frequentiesysteem (diftar)
	Invoering inzameling kunststof verpakkingen
2011	Invoering BEST-tas
2014	Invoering nul-tarief voor GFT-afval en verhoging tarief restafval
	Invoering PMD-inzameling
2016	Invoering 4-wekelijkse inzameling van restafval en 2-wekelijkse inzameling van PMD
2018	Herintroductie GFT-inzameling hoogbouw

Figuur 4.2. Uitvoeringsactiviteiten

4.3.1 Afvalinzamelplan

In de periode 2004-2014 is in eerste instantie alle aandacht uitgegaan naar de realisatie van een uniformering van de inzamelmiddelen. Vervolgens is succesvol toegewerkt naar het invoeren van het volume/frequentiesysteem waarbij voor het eerst een ledigingstarief voor zowel GFT- en restafval is ingevoerd. De invoering van het volume/frequentiesysteem in 2009 en in het bijzonder de bijbehorende financiële prikkel, heeft ertoe geleid dat er een behoorlijke afname van het restafval is gerealiseerd met 25%. Tevens is de gescheiden inzameling van kunststof verpakkingen succesvol ingevoerd. Deze maatregelen hebben geleid tot een behoorlijke daling van de kosten per aansluiting (bijna 70 euro) en een verbetering van het scheidingspercentage van ruim 8% tot 54,4%.

Organisatorisch is de inzameling grotendeels gemechaniseerd, zijn inzamelroutes verbeterd en heeft een verregaande automatisering plaatsgevonden. Dit alles heeft uiteindelijk bijgedragen aan de harmonisatie van het afvalbeleid binnen de Rd4-gemeenten. Hierdoor is er uniformiteit ontstaan ten aanzien van het afvalbeheer in de regio.

4.3.2 Afvalbeheersplan STAP 1

In STAP 1 van het Afvalbeheersplan is het eerste begin gemaakt richting het verhogen van de dienstverlening op grondstoffen. Voorbeelden hiervan zijn de introductie van de inzameling van de BEST-tas en de inzameling van kunststof verpakkingsafval. Bij de start van de inzameling (vanaf 2008) van enkel kunststof verpakkingen is deze inzameling in 2015 uitgebreid met metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD-inzameling). Bij de hoogbouw is de inzamelfrequentie voor PMD-afval verhoogd van 1 keer per 4 weken naar 1 keer per 2 weken.

Het reduceren van de hoeveelheid GFT-afval in het restafval was een ander beleidsspeerpunt. Als stimulans is daartoe het zogenaamde nultarief voor GFT-afval ingevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat de hoeveelheid aangeboden GFT-afval in drie jaar tijd is gestegen van 16.220 ton in 2013 tot 28.690

ton in 2016. Als neveneffect van het gratis aanbieden van GFT-afval moet genoemd worden dat het aanbiedpercentage van GFT-containers ruimschoots is gestegen met ruim 20%. Het ontbreken van de financiële prikkel biedt de mogelijkheid dat de GFT-container frequenter wordt aangeboden (zeker in de zomerperiode). Als zodanig kan dit gezien worden als een verhoging van het serviceniveau, maar leidt wel tot hogere logistieke kosten.

De doelstelling om de grote hoeveelheid GFT-afval in het restafval te verminderen mag, gezien de daling van de hoeveelheid restafval met ruim 11.000 ton, succesvol genoemd worden. Tot slot moet gezegd worden dat het in STAP 1 gelukt is om de kosten per huishouden te laten dalen met €10,-.

4.3.3 Afvalbeheersplan STAP 2

STAP 2 van het Afvalbeheersplan had tot doel om te komen tot een verdere afname van de kosten, het verder verhogen van de dienstverlening op grondstoffen en de dienstverlening op restafval verder af te bouwen. Speciale aandacht was er voor afname van de hoeveelheid restafval bij hoogbouw. Het aantal gratis af te voeren grondstoffen via het milieupark is vergroot. Tevens is er, onder druk van stijgende verwerkingskosten en ter verdere stimulering van afvalscheiding, een tarief voor grofvuil ingevoerd. Hiermee werd tevens kracht bij gezet aan het uitgangspunt ‘de vervuiler betaalt’, dit tarief draagt daarmee bij aan een eerlijkere kostenverdeling.

Als gevolg van de succesvolle inzameling van PMD-afval is de hoeveelheid restafval aanzienlijk afgenomen. Dit heeft geleid tot het afbouwen van de dienstverlening op restafval waarbij de inzamelfrequentie is verlaagd naar 1 keer per 4 weken. Mede als gevolg van de afname van restafval is de toegang tot de ondergrondse afvalcontainers voor restafval vrijgegeven voor inwoners die dat willen.

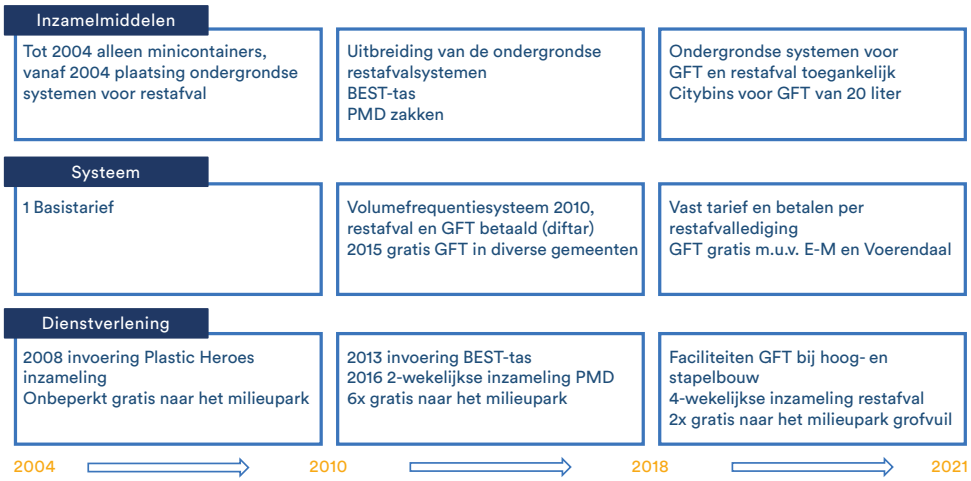
Speciale aandacht is uitgegaan naar de inzameling van GFT-afval bij hoogbouw. Inwoners die gebruik maken van een verzamelcontainer voor restafval hebben de mogelijkheid gekregen om GFT-afval gescheiden aan te bieden via een ondergrondse container voor GFT-afval of via een GFT-emmer van 20 liter (afhankelijk van de locatie). Laatstgenoemd inzamelmiddel wordt één keer per week geledigd. Tegelijkertijd met de mogelijkheid tot GFT inzamelen is het tarief voor restafval bij verzamelcontainers in verhouding gelijk getrokken met het tarief voor restafvalcontainers aan huis.

Naast de technische en beleidsmatige aspecten van de afvalinzameling is in STAP 2 meer dan daarvoor naar betrokkenheid van onze inwoners gezocht. Dit vanuit de gedachte dat afvalscheiding mede een zaak is van het gedrag van inwoners. Zo deden er in 2017 328 huishoudens mee aan het project ‘100-100-100’. De uitdaging hierbij was om met minimaal 100 huishoudens gedurende 100 dagen 100% afval te scheiden en zo min mogelijk restafval over te houden. Op basis van het resultaat zouden de deelnemers uitkomen op een gewicht van nog geen 16 kg per persoon per jaar!

In het kader van educatie mogen de zogenaamde E-waste races op lagere scholen als succesvol genoemd worden. Daarnaast hebben meer dan 7.000 basisschoolleerlingen bij Rd4 een rondleiding en een basisles afval/grondstoffen gekregen.

Tot slot heeft het Rd4-infoteam, in vervolg op de pilot Afvalcoaches waarbij inwoners werden geïnformeerd over afvalscheiding, diverse (week)markten binnen de gemeenten bezocht om bezoekers informatie en tips te geven over afval(scheiding). Verder zijn ze bij veel inwoners op ‘bezoek’ geweest om samen met de individuele inwoner te kijken naar een passend systeem of het geven van tips om hun afval zo optimaal mogelijk te kunnen scheiden.

In figuur 4.2 zijn resumerend de belangrijkste stappen van het afvalbeleid tussen 2004 en 2020 weergegeven.

Figuur 4.2. Uitgevoerde activiteiten in het kader van het afvalbeleid 2004-2020 in een oogopslag

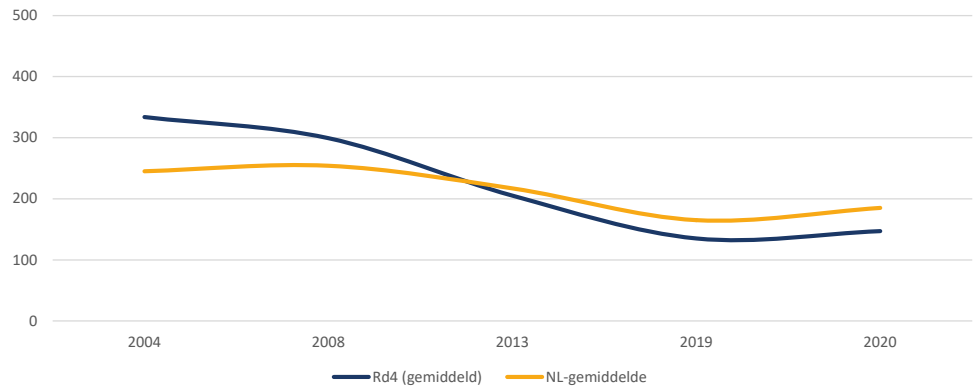
4.4 Resultaten in cijfers

In deze paragraaf worden kort de resultaten van het afvalbeleid van de afgelopen 16 jaar beschreven. Hierin wordt gekeken naar de milieueffecten, de kosten alsmede de mening van onze inwoners over het gevoerde afvalbeleid.

4.4.1 Milieueffecten

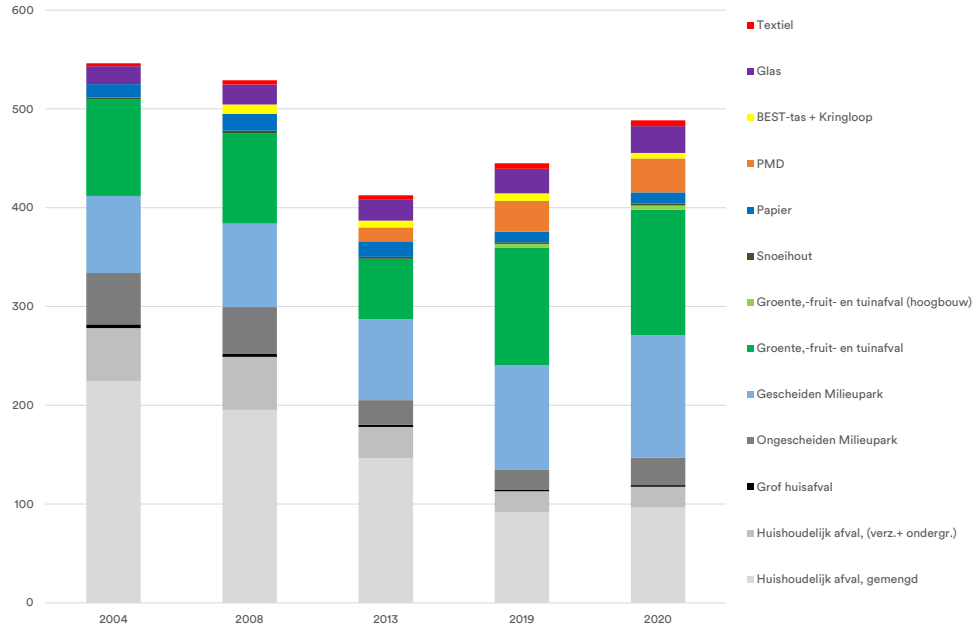
De doelstelling van het Afvalinzamelplan en het Afvalbeheersplan STAP 1 en 2 was algemeen stellend: de hoeveelheid restafval per inwoner verminderen. In de twee STAPPEN van het Afvalbeheersplan zijn deze zelfs nader gespecificeerd in 140 respectievelijk 100 kg per inwoner. Er is toentertijd uitgegaan van alleen het fijne restafval en niet zoals landelijk gebruikelijk is fijn en grof restafval samen. In de nieuwe doelstellingen zijn de genoemde hoeveelheden per inwoner fijn en grof restafval samen.

Deze laatste doelstelling komt overeen met het streefgetal zoals genoemd in het landelijke VANG-programma. De meeste gemeenten in Nederland hebben deze doelstelling in hun beleid opgenomen en hebben daartoe net als de Rd4-gemeenten concrete maatregelen getroffen om hieraan te voldoen. De resultaten zijn te zien in onderstaand figuur 4.3.

Figuur 4.3. Trend in hoeveelheid restafval in kg per inwoner (fijn en grof) tussen 2004 en 2020.

Met 147 kg per inwoner is het gestelde doel van 100 kg restafval (fijn en grof) nog ver buiten bereik, al mag je een afname van 200 kg per inwoner sinds 2004 een behoorlijke stap in de goede richting noemen. Zeker als je ziet dat de hoeveelheid gescheiden grondstoffen in deze periode sterk is toegenomen: van 257 kg per inwoner in 2004 naar 486 kg in 2020 (zie figuur 4.4). De invloed van de invoering van het diftar-systeem heeft hier een grote rol in gespeeld. Inwoners zijn door de financiële prikkel bewust geworden van de eigen invloed op hun afvalaanbod en bijgevolg het scheidingsgedrag.

Figuur 4.4. Inzamelresultaten per kilo per inwoner, Rd4 2004-2020

In figuur 4.4 is de eerder genoemde daling van de hoeveelheid restafval vanaf 2004 goed te zien. De stijging in 2020 mag, zoals al eerder is opgemerkt, grotendeels worden toegeschreven van de gevolgen van Covid-19-pandemie. De toename in hoeveelheden zie je dan ook terug in de nagenoeg alle fracties.

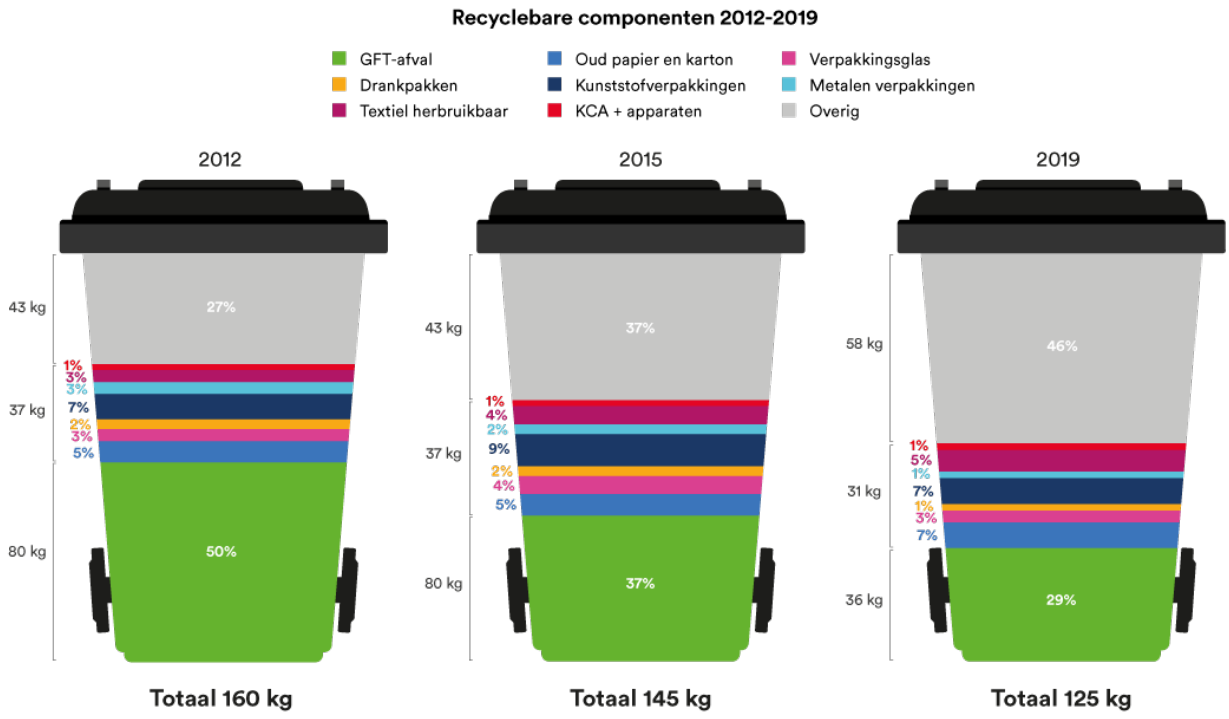
Verder is een grote stijging van PMD-afval te zien: van 14 kg in 2013 naar gemiddeld 34 kg in 2020. De overige afvalstromen blijven min of meer gelijk, al moet gesteld worden dat de hoeveelheid papier elke jaar iets afneemt. Deze afname is toe te schrijven aan de toename van de digitalisering (men leest meer online), een afname van het aantal dagbladen en weekbladen en het weren van reclame via de nee-ja/nee-nee sticker. De hoeveelheid karton binnen de papierfractie neemt daarentegen toe als gevolg van thuiswerken en internetshop-pen. Dit leidt overigens eerder tot een toename van het volume dan tot een gewichts-stijging van de totale hoeveelheid papier.

Ondanks de afname van restafval is duidelijk te zien dat sinds 2013 de totale hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner toeneemt. Een toegenomen economische groei en bijbe-horend toenemend consumptiegedrag spelen hier zeker een rol in.

Sorteeranalyse

Ondanks de afname van de hoeveelheid restafval blijkt uit een nadere analyse van de aard en samenstelling van het restafval dat er nog heel wat grondstoffen 'gewoon' bij het restafval worden weggegooid. In figuur 4.5 zijn de sorteeranalyses van het restafval zichtbaar gemaakt. Deze sorteeranalyses zijn gebaseerd op basis van onderzoek van het restafval uit (vooraf gekozen) straten/hoogbouwlocaties binnen de Rd4-gemeenten. De analyses zijn uitgevoerd op dezelfde momenten in het jaar en daardoor goed vergelijkbaar.

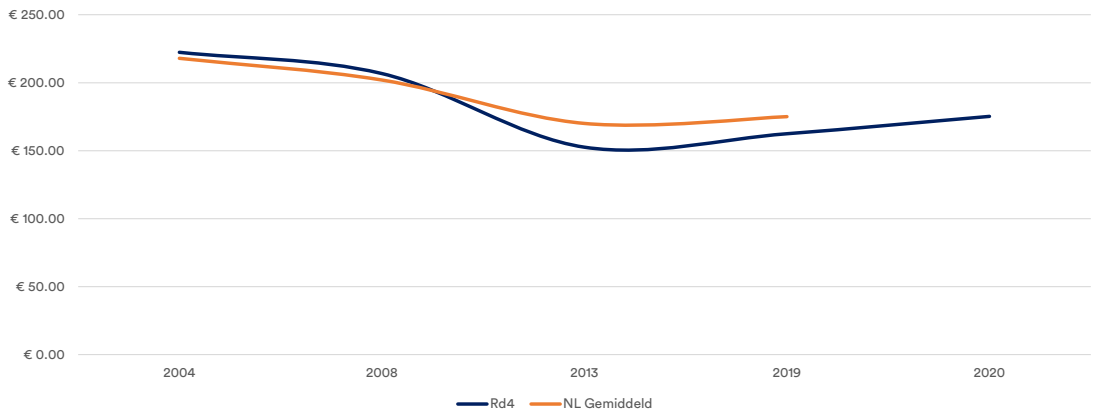
Ondanks dat de hoeveelheid 'zuiver' restafval in de loop der jaren toeneemt bevat dit in 2019 nog altijd 54% herbruikbare afvalstromen. Het is dan ook de uitdaging om te achterhalen waarom deze afvalcomponenten toch nog in het restafval zitten en wat er aan gedaan kan worden om deze als separate herbruikbare afvalstromen te kunnen inzamelen.

Figuur 4.5. Wat zit er nog in het restafval?

4.4.2 Kosten

Bij de beleidsformulering van het Afvalinzamelplan en het Afvalbeheersplan lag de focus op het verminderen van de hoeveelheid restafval en het verhogen van het scheidingspercentage. Maar de invoering van beleid zou ook in financiële zin een positief effect moeten opleveren in lagere verwerkingskosten als ook lagere Rd4-kosten per aansluiting. In figuur 4.6 zijn de kosten per aansluiting weergegeven.

Figuur 4.6. Kosten per aansluiting Rd4 en Nederland, 2004-2020

In figuur 4.6 is een duidelijke daling van de kosten na 2004 te zien. Deze komt voor een (groot) deel door gunstige aanbestedingen van GFT- en restafval in 2009 en 2014. Lagen de kosten per aansluiting in 2004 op €222,38, zijn deze in 2013 afgenomen naar het laagste niveau van €150,- per aansluiting, ook landelijk is deze daling zichtbaar. Daarna zijn de kosten helaas weer gestegen. De invoering van de verbrandingsbelasting in 2015, als onderdeel van het vergroenen van het belastingstelsel, is daar mede debet aan. Bedroeg deze bij de invoering nog €13,- per ton verbrand of gestort afval, anno 2021 is dit bedrag opgelopen tot €33,50!

Naast de lagere verwerkingstarieven is de geconstateerde daling toch ook zeker het gevolg van de afname van de hoeveelheid restafval en de betere afvalscheiding. De hierdoor verkregen recyclebare grondstoffen worden tegen gunstigere kosten verwerkt of leveren zelfs een bepaalde opbrengst op. Echter vanaf 2018 staan de marktprijzen voor deze grondstoffen, zoals al in paragraaf 2.6 genoemd, onder druk.

Toch mag gesteld worden dat het Afvalinzamelplan en het Afvalbeheersplan STAP 1 en 2 succesvol zijn. Zonder de invoering van diftar en het inzetten op minder restafval en meer herbruikbare grondstoffen zouden de kosten per aansluiting en daardoor de afvalstoffenheffing veel hoger hebben gelegen. Rekening houdend met autonome kostenstijgingen en zonder beleidsinspanningen zouden de kosten per aansluiting ruim boven de €350,- uit zijn gekomen in 2020.

Desondanks is het natuurlijk wel een raar fenomeen dat inwoners hun best doen om minder afval te produceren, meer grondstoffen gescheiden aanbieden en dan uiteindelijk toch nog meer moeten gaan betalen. De niet-vervuiler betaalt uiteindelijk toch mee aan de kosten. Dit fenomeen wordt ook wel de diftar-paradox genoemd:
De variabele kosten van het aanbieden per keer dat een bak aan de weg staat of elke keer dat een zak in de ondergrondse restafvalcontainer wordt gegooid, worden door gemeenten deels gebruikt om ook

vaste kosten te dekken. Op een bepaald moment doen inwoners het zó goed, dat de variabele inkomsten dalen en de vaste kosten omhoog moeten. Er is namelijk voor gekozen om die variabele kosten wat hoger te houden, om de inwoners te prikkelen zo min mogelijk aan te bieden. Echter de vaste kosten moeten wél betaald worden. Dus gaat de afvalstoffenheffing weer omhoog. Zie daar de genoemde paradox.

Je kunt je afvragen of de invoering van diftar uiteindelijk de nekslag van zijn eigen succes is? Gelet op de succes van het gevoerde beleid mag je gerust zeggen: ‘nee’. Zie de behoorlijke afname van de hoeveelheid restafval. En ja, in iedere diftar-gemeente is te zien dat het tarief in eerste instantie behoorlijk omlaag is gegaan, daar hebben onze inwoners van mee geprofiteerd. Het gekozen serviceniveau in totaliteit, dat overigens goed gewaardeerd wordt, kost geld. De stijging door een verhoogd consumptiegedrag en de toegenomen lasten vanuit het rijk, hogere verwerkingskosten en lagere prijzen van grondstoffen, dragen bij aan de stijging van de totale kosten voor de huishoudens. Nogmaals, zonder diftar waren deze kosten heel veel hoger uitgevallen.

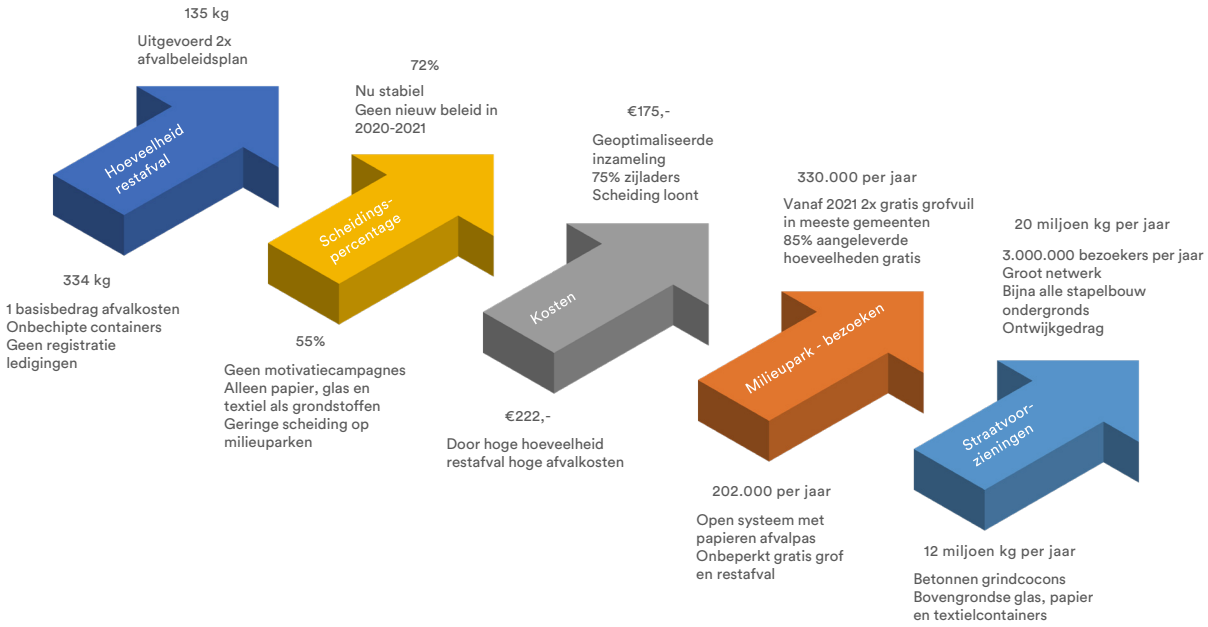
4.4.3 Waarde van de dienstverlening

Gedurende de afgelopen 15 jaar is er naast de eerder genoemde punten, veel waarde toegevoegd aan zowel de professionalisering bij Rd4 en de dienstverlening voor onze inwoners. Zo is bijvoorbeeld de afvalinzameling geprofessionaliseerd en gemechaniseerd, is het kennisniveau op het gebied van grondstoffen toegenomen door diverse communicatie- en participatietrajecten, is er een MilieuApp geïntroduceerd en is de infrastructuur met meer ondergrondse containers uitgebreid.

4.4.4 Resultaat in een oogopslag

De voorgaande paragrafen geven een duidelijk beeld van de cijfermatige resultaten zoals die, op basis van het gevoerde afvalbeleid, in de periode 2004-2020 binnen de Rd4-gemeenten zijn bereikt. Figuur 4.7 geeft deze resultaten in een oogopslag weer: de afname van de hoeveelheid restafval, de stijging van het scheidingspercentage, de afname van de kosten en de toename van het gebruik van de inzamelvoorzieningen. Een goede basis voor de noodzakelijke vervolgstappen.

Figuur 4.7. zestien jaar afvalbeleid in cijfers

4.4.5 Inwonerstevredenheid

De voorbije jaren is binnen de Rd4-gemeenten behoorlijk wat veranderd wat betreft het afvalbeleid. Gelet op de reductie van restafval en de toename van de hoeveelheid gescheiden afvalstromen mag dit succesvol genoemd worden. Maar deze veranderingen hebben ook gevolgen gehad voor de inwoners van de gemeenten. Zij hebben zich moeten aanpassen aan de ontwikkelingen die het afvalbeleid heeft doorgemaakt. Van containerregistratie, zijbelading, ondergrondse inzameling, diftar, BEST-tas, PMD tot en met gewijzigde inzamelfrequenties.

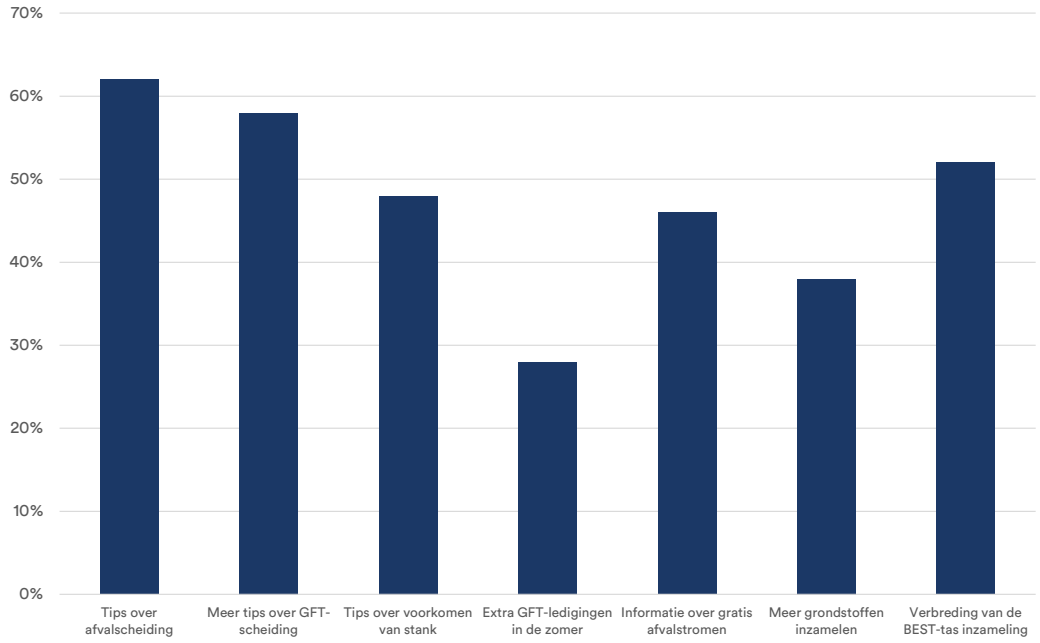
Achteraf gezien zijn al deze stappen (redelijk) gemakkelijk geaccepteerd door de inwoners en dat heeft, zoals in paragraaf 4.1 al genoemd, geresulteerd in een behoorlijke daling van de hoeveelheid restafval. Vanaf 2004 is deze hoeveelheid afgenomen met bijna 200 kg (135 kg in 2019) en steeg het scheidingspercentage in dezelfde periode met net geen 30% tot 72%. Echter dit succes zegt natuurlijk niet direct iets over hoe inwoners het afvalbeleid in totaliteit ervaren. Op basis van gegevens uit de Parkstadmonitor (2017, 2019), een enquête in Landgraaf in 2019 en een in het kader van het Grondstoffenplan gehouden enquête in 2020 kan een beeld geschetst worden over de mate van tevredenheid van de inwoners.

4.4.5.1 Parkstad Limburg Monitor (2017 en 2019)

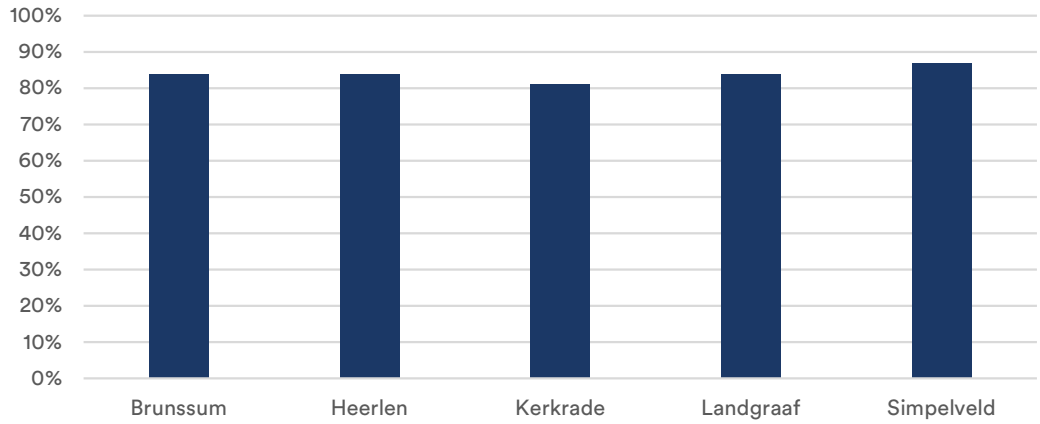
Uit de resultaten van de Parkstad Limburg Monitor mag gesteld worden dat de inwoners over het algemeen tevreden zijn over het afvalbeleid. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat niet alle Rd4-gemeenten aan deze monitor hebben deelgenomen.

Op de vraag of de gemeente voldoende aandacht besteedde aan het verminderen van afval gaf in 2017 gemiddeld 61% van de inwoners aan dat dat het geval was (zie figuur 4.8).

In 2019 was de vraag iets anders gesteld en ging het niet meer om afvalvermindering maar om afvalscheiding. 80% van de inwoners (zie figuur 4.9) gaf aan dat er vanuit de gemeenten voldoende aandacht was voor afvalscheiding.

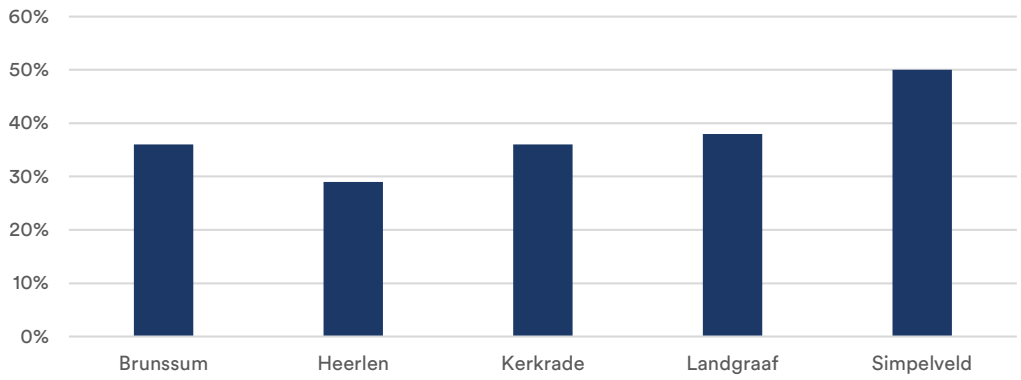

Figuur 4.8. Is er voldoende aandacht vanuit de gemeente voor afvalvermindering? (2017)
Bron: Parkstad Limburg Monitor

Figuur 4.9. Is er voldoende aandacht vanuit de gemeente voor afvalscheiding? (2019)
Bron: Parkstad Limburg Monitor

In diezelfde monitor werd ook de vraag gesteld of de gemeenten voldoende aandacht hadden voor het voorkomen van zwerfafval en dumpafval. Gemiddeld genomen vond 38% van de inwoners dat die aandacht er voldoende was (zie figuur 4.10).

Figuur 4.10. Is er voldoende aandacht voor het voorkomen van zwerfafval en afvaldump? (2019) Bron: Parkstad Limburg Monitor

Uitkomsten inwonersenquête 2019 in Landgraaf

In 2019 heeft, in het kader van een evaluatie van het afvalbeleid, in de gemeente Landgraaf een (internet)enquête plaatsgevonden met de vraag hoe de inwoners van Landgraaf het afvalbeleid ervaren en hoe zij denken over het onderwerp afval in het algemeen.

Uit de enquête is naar voren gekomen dat:

- Inwoners redelijk tevreden zijn over de afvalinzameling
- Circa 62% de voorkeur geeft aan het blijven gebruiken van eigen minicontainers in plaats van deze in te leveren en het afval naar een ondergrondse container te brengen
- Bijna 40% van de deelnemers bij een verdere kostenstijging voor de verwerking van afval zal instemmen met een tarief voor GFT-afval. 23% ziet eerder het verhogen van het tarief voor restafval als optie terwijl 7% voorstander is van het verhogen van het vaste deel van de afvalstoffenheffing
- Inwoners over het algemeen tevreden zijn over de straatclusters
- De Rd4-afvalwijzer goed wordt beoordeeld. Bijna 40% van de inwoners heeft geen moeite met een digitale afvalwijzer

Aandacht- of verbeterpunten die naar voren kwamen waren:

- Verbetering van de kwaliteit van de PMD-zakken en de wens voor PMD- en/of papiercontainers
- De tarieven van de milieuparken*
- Het tegengaan van het te vroeg buiten zetten van PMD-zakken
- Verhogen van de ledigingsfrequentie (bij enkele) straatvoorzieningen

* Vanaf 1 januari 2021 (in Brunssum al eerder) kunnen inwoners van de gemeenten (Beekdaelen, Gulpen-Wittem, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal) 2 keer per jaar gratis naar het milieupark. Deze regeling geldt per 1 januari 2022 ook voor de inwoners van Heerlen.

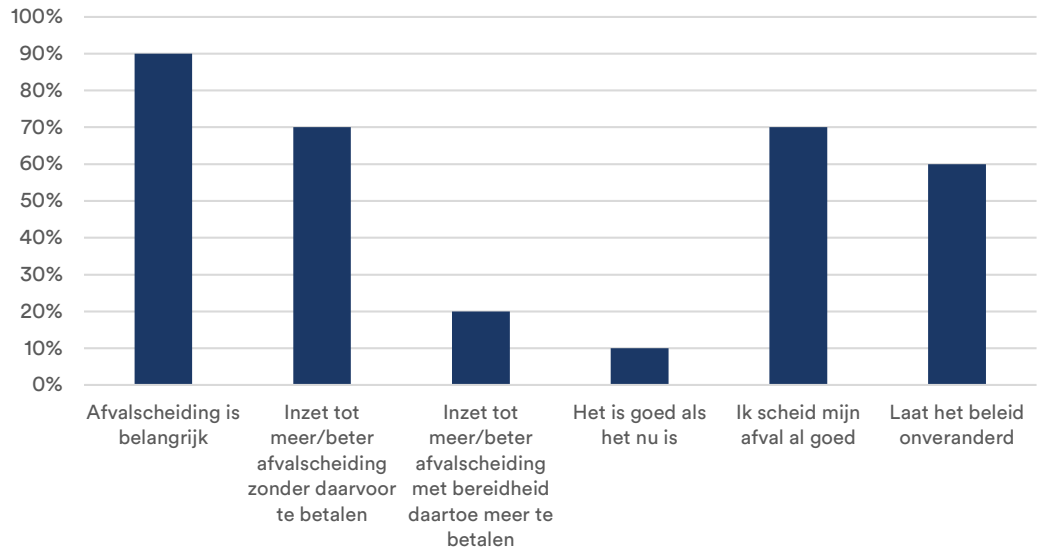
4.4.5.2 Rd4-brede enquête 2020

Ten behoeve van het op te stellen Grondstoffenplan is er voor gekozen om de inwoners te betrekken bij nieuw te vormen beleid: afvalinzameling is bij uitstek een onderwerp dat leeft bij de inwoners, iedereen heeft er nagenoeg dagelijks mee te maken. Daardoor heeft iedereen er wel een mening over. Het succes van een gewijzigd afvalsysteem berust voor een belangrijk deel bij het draagvlak onder inwoners. Dit draagvlak is groter wanneer inwoners al in een vroeg stadium kunnen aangeven wat hun ideeën en voorkeuren zijn. Vandaar dat de inwoners, als 'ervaringsdeskundigen' op een actieve wijze betrokken zijn bij het proces.

Resultaat enquête 2020

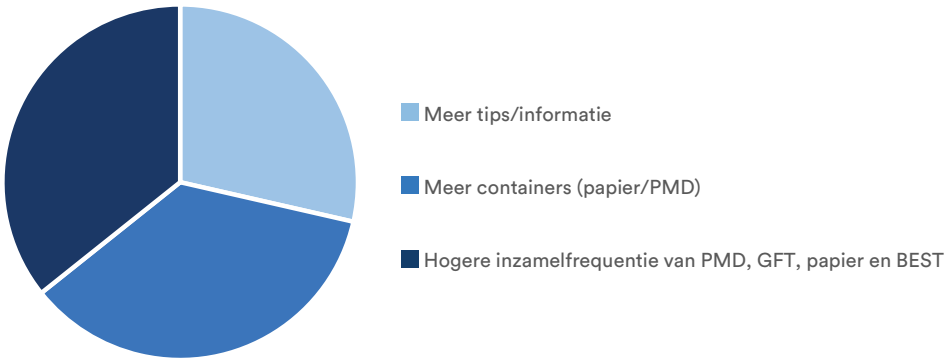
In december 2020 is de inwoners gevraagd naar het belang van en kennis over afvalscheiding en de bereidheid tot verbetering van het scheidingsgedrag. Op basis van de verkregen resultaten (zie figuur 4.11) kan gezegd worden dat de inwoners van de Rd4-gemeenten afvalscheiding als belangrijk ervaren en dat men geen grote wijzigingen in het huidige afvalsysteem wenst.

- Nagenoeg iedereen (90%) vindt het belangrijk om afval te scheiden omdat het goed is voor het milieu, er kosten worden bespaard of omdat het zo hoort
- Bijna 70% vindt het belangrijk om nog beter/meer te scheiden maar wil daartoe niet meer gaan betalen. 20% zou wel meer willen betalen en ongeveer 10% vindt het goed zoals het nu is
- 60% zou niets aan het huidige afvalbeleid willen veranderen. En als het dan moet:
  - Verkrijgen van een minicontainer voor PMD/papier
  - Meer mogelijkheden om afvalstromen in te leveren
  - Hogere inzamelfrequentie van GFT/PMD in zomermaanden
  - Belonen van goed gedrag
  - Meer/snellere actie m.b.t. afvaldump bij o.a. ondergrondse containers

Figuur 4.11. Algemene respons Rd4-enquête m.b.t. afvalscheiding (2020)

Afvalscheiding wordt dus als belangrijk gezien zonder dat daar meer voor betaald zou moeten worden. Op de vraag wat er nodig was om het afval nog beter te scheiden gaf 20% aan dat er behoefte was aan meer tips, informatie over afvalscheiding, 25% van de mensen zag graag meer containers (papier/PMD) en nog eens een kwart wilde graag een verhoging van de inzamelfrequentie van PMD, GFT, papier en BEST-tas (zie figuur 4.12).

Figuur 4.12. Wat heeft men nodig om nog beter te gaan scheiden

4.4.6 Bronscheiding versus nascheiding verpakkingsmateriaal

De afgelopen jaren zijn beide systemen in Nederland ingevoerd. Waar veel Randstedelijke gemeenten (vaak i.v.m. plaatsgebrek in de openbare ruimte) hun keuze voor nascheiding hebben gemaakt, hebben alle Limburgse gemeenten gekozen voor het zogenaamde bronscheidingsmodel, waar verpakkingsmateriaal separaat wordt ingezameld van het restafval. Reden voor dit onderzoek waren vragen vanuit gemeenteraden en onze inwoners, om vanuit met name het gemak te bezien of het niet beter/makkelijker is om verpakkingsmateriaal via nascheiding te sorteren. In 2021 is, in opdracht van de Rd4-gemeenten, een onafhankelijk onderzoek gedaan waarbij werd onderzocht welke methodiek voor onze gemeenten het meest succesvol zou zijn.

Hierbij is gekeken naar de mogelijke gevolgen van het, vanaf 2024, volledig nascheiden van het verpakkingsafval voor wat betreft circulariteit, kosten en milieudruk. Uit dit onderzoek komt naar voren dat een overgang naar een nascheidingssysteem:

- Leidt tot een verslechtering van de inzamelhoeveelheden met 7 kg per inwoner per jaar aangezien er minder verpakkingen uit het restafval gehaald kunnen worden met de huidige technieken
- Leidt tot een structurele kostenstijging van ruim € 2.8 miljoen. Dit komt neer op 20 euro per aansluiting
- Kan leiden tot minder zuivere monostromen (moeilijker verkoopbaar)
- Mogelijk leidt tot bijvangst van andere grondstoffen in het restafval
- Leidt tot de noodzaak van een herziening van de opbouw van de afvalstoffenheffing
- Leidt tot een hogere uitstoot van CO_2

Gelet op de doelstellingen van de Rd4-gemeenten om te komen tot minder restafval, meer en schonere grondstoffen en zo laag mogelijke afvalkosten kunnen we, gezien de uitkomst van het onderzoek, nu niets anders doen dan blijven vasthouden aan het huidige bronscheidingsmodel.

4.5 Resumé

Terugkijkend op de voorgaande beleidsfases blijkt dat de verrichte inspanningen succesvol zijn geweest. De hoeveelheid restafval is sterk afgenomen en het scheidingspercentage is gestegen. Desondanks is het niet gelukt om de door de Rd4-gemeenten zelf opgelegde scheidingsdoelstelling alsook de landelijke streefwaarde te halen.

Er is sprake van een regionale optimalisatie die heeft bijgedragen aan de positie waar we nu staan. Denk hierbij aan de vroegtijdige inzameling van PMD-afval en de introductie van de BEST-tas (landelijk een primeur).

Op financieel vlak mag positief worden teruggekeken. Door de verrichte beleidsinspanningen zijn de kosten behoorlijk gedaald, al wordt dit succes door de landelijke belastingmaatregelen en heffingen deels tenietgedaan, een effect dat ook in de nabije toekomst merkbaar zal blijven. De hoge verwerkingstarieven voor afval en de lage vergoedingen voor grondstoffen zullen meer nog dan nu een grote stempel drukken op het afvaltarief! Dit maakt het afvalbeleid een voor de inwoners moeilijk uit te leggen verhaal. Ondanks het feit dat er minder restafval is en er meer grondstoffen zijn gescheiden zien de inwoners dit niet terug in hun beurs. Vermeden kosten zie je immers niet terug in klinkende munt.

Ofschoon de inwoners van de Rd4-gemeenten niet staan te springen om hogere afvaltarieven zijn ze wel tevreden over het huidige afvalbeleid. Verdere mogelijkheden om grondstoffen nog meer te kunnen scheiden of beter gescheiden te kunnen aanbieden staan hoog op het verlanglijstje. Men is tevreden over de recent geboden mogelijkheden om mee te praten over het afvalbeleid.

Met datgene wat de afgelopen jaren is gedaan en met de kennis die daaruit is verkregen liggen de toekomstige uitdagingen op het vlak van:

- Verruiming van de mogelijkheden om grondstoffen gescheiden in te zamelen
- Kwaliteitsverbetering van de grondstoffen
- Beheersing van de kosten
- Blijven inzetten op betrokkenheid en inzet van de inwoners
- Meer grip op ontwijkgedrag
- Geen grootschalige beleidsverandering

hoofdstuk 5

Speerpunten van het nieuwe grondstoffenbeleid

Het ‘Grondstoffenplan 2022-2026’ is het logische vervolg op het Afvalinzamelplan en het Afvalbeheersplan. Deze plannen hebben de basis gelegd voor het huidige afvalinzamelsysteem. Daarnaast is een enorme winst geboekt met het verminderen van de hoeveelheid restafval en de verbetering van afvalscheiding. In het Grondstoffenplan slaan we de weg in naar nog minder afval maar tevens ook meer én schonere herbruikbare afvalstromen uit het afval; grondstoffen dus! Naast de kwantiteit van de herbruikbare afvalstromen zal de kwaliteit van deze grondstoffen in het kader van de circulaire economie een nog veel belangrijkere rol gaan spelen. Zeker nu de acceptatienormen op de afzetmarkt van grondstoffen steeds strakker worden aangetrokken en het aan te leveren product dus steeds schoner (zuiverder) zal moeten zijn.

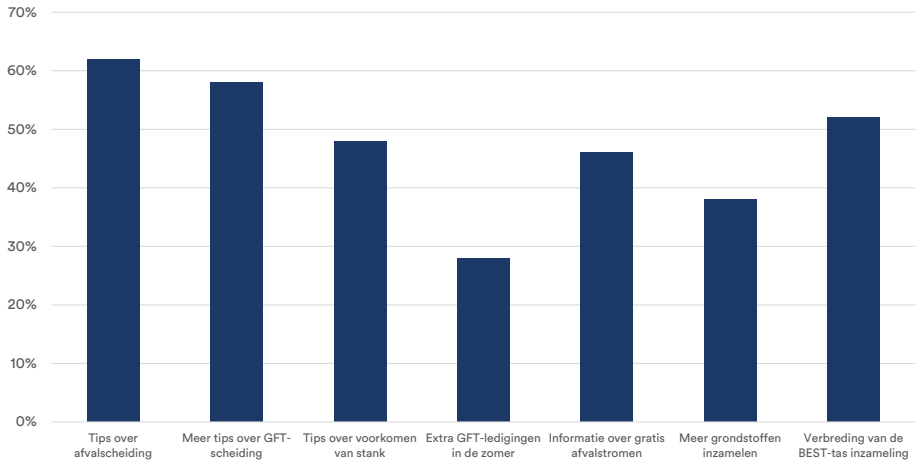
5.1 Wat vinden anderen?

Bovengenoemd proces kunnen we niet alleen. Hierbij moeten we, meer nog dan eerst, aansluiten op de beleefwereld van onze inwoners. Tijdens een aanvullende inwonersenquête in mei 2021 is daarom ingegaan op de mogelijkheden van de inwoners om het afval nog meer te verminderen, beter te scheiden en/of te voorkomen. Daarnaast is bestuurlijk draagvlak van groot belang. Vandaar dat alle bestuurders en gemeenteraadsleden gevraagd is welke ambitie zij zien voor het Grondstoffenplan en waar daartoe op moet worden ingezet.

5.1.1 Inwonersenquête 2021

Aan deze enquête hebben 25.000 inwoners deelgenomen. In 2021 bestaat nog steeds een derde van het restafval uit GFT-afval. Om dit afval uit de restafvalcontainer te houden geeft bijna 60% aan dat zij behoefte hebben aan informatie wat wel en niet in de GFT-container mag (zie figuur 5.1). Bijna de helft ziet stank bij het apart houden van GFT-afval als een probleem en zou graag tips ter voorkoming hiervan ontvangen. Net geen 30% zou graag zien dat het GFT-afval in de zomer wekelijks zou worden ingezameld, ook als daarvoor extra betaald zou moeten worden. Verder is er een heel groot aantal respondenten die in hun toelichting pleiten voor het behouden van het nul-tarief voor GFT-afval.

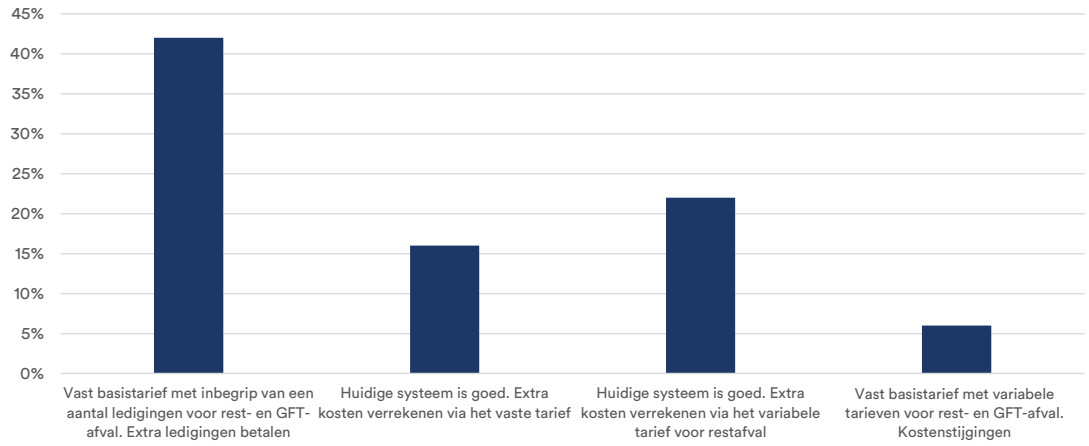
Tevens werd inwoners gevraagd hoe vervuiling van de gescheiden ingezamelde grondstoffen kan worden voorkomen. Op deze vraag is voorlichting over wat wel en niet in het afval mag het hoogst scorende antwoord: 62%. Verder is gebleken dat lang niet iedereen (bijna 50%) weet welke afvalstromen nu wel en niet gratis bij Rd4 aangeboden kunnen worden. Net geen 40% van de deelnemers ziet winst in het nog meer aan huis inzamelen van grondstoffen. Dit antwoord wordt nog eens versterkt door het feit dat ruim 50% de BEST-tas breder zou willen inzetten voor de inzameling van huidige recyclebare stromen aangevuld met grote elektrische apparaten, piepschuim of oud ijzer. In het verminderen van de totale hoeveelheid verpakkingsafval zien inwoners een rol weggelegd voor supermarkten en/of de producenten. Het gebruik van de zogenaamde nee-nee- of nee-ja-sticker kan volgens hen bijdragen aan minder papier in huis.

Figuur 5.1.Respons uit de inwonersenquête in 2021

In de enquête werd gevraagd op welke wijze volgens de inwoners de alsmaar duurdere verwerkingskosten voor afval en grondstoffen het beste verrekend kunnen worden (zie figuur 5.2). Net iets meer dan 40% kiest voor een systeem waarbij in het basistarief naast de vaste kosten ook een aantal ledigingen voor GFT- en restafval is inbegrepen. Maakt men vaker gebruik van het systeem, dan geldt daar een extra prijs voor per lediging. De andere varianten scoren lager. Hierbij moet wel rekening

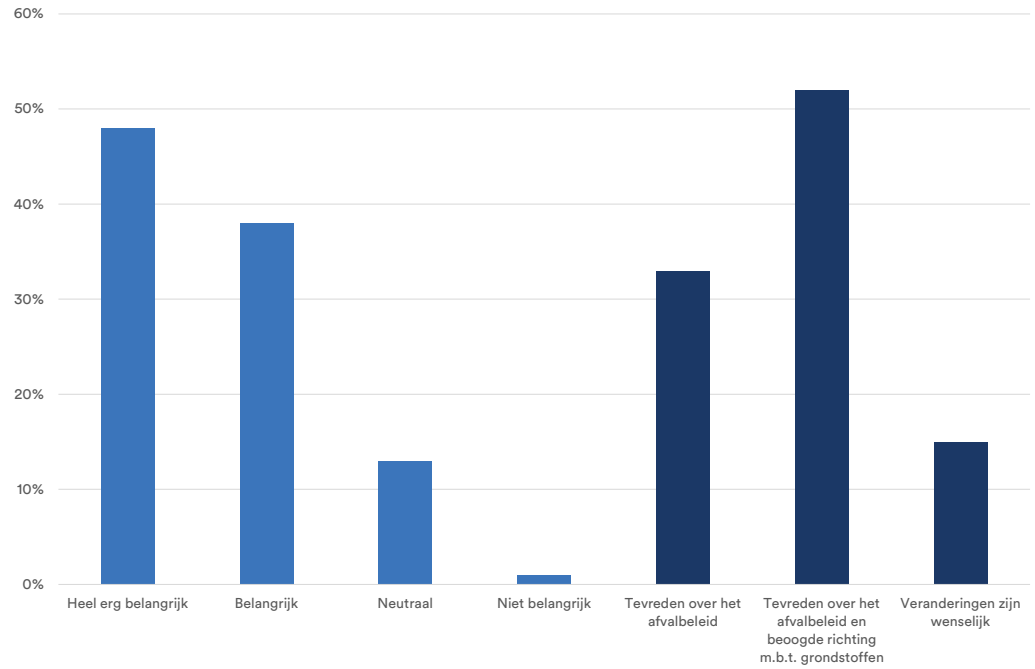
gehouden worden dat uit de reacties wel een oproep te horen viel om de inzameling van GFT-afval gratis te houden.

Figuur 5.2. Verwachting van de inwoners m.b.t. afrekening afvalstoffenheffing

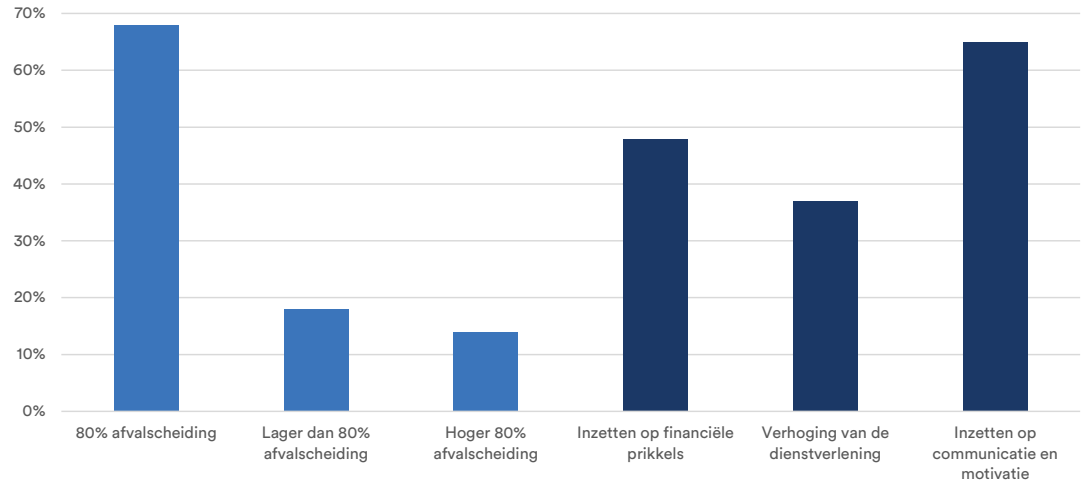
5.1.2 Aan de raad gevraagd

Naast de mening van de inwoners zijn ook de raadsleden gevraagd om aan te geven hoe zij denken over het afval-/grondstoffenbeleid en welke ambities hierbij nagestreefd mogen/zouden moeten worden. Aan deze enquête hebben 60% van de raadsleden deelgenomen. Op basis van een raadsenquête kan gezegd worden dat raads- en commissieleden het belang van een uniform grondstoffenbeleid binnen de Rd4-gemeenten als (zeer) belangrijk ervaren (zie figuur 5.3). Het beleid mag, volgens de raadsleden, de landelijke ambities (80% grondstoffenscheiding) en trends geheel volgen. Men is er tevens voorstander van het huidige inzamelsysteem verder te optimaliseren zodat het past bij de na te streven ambities.

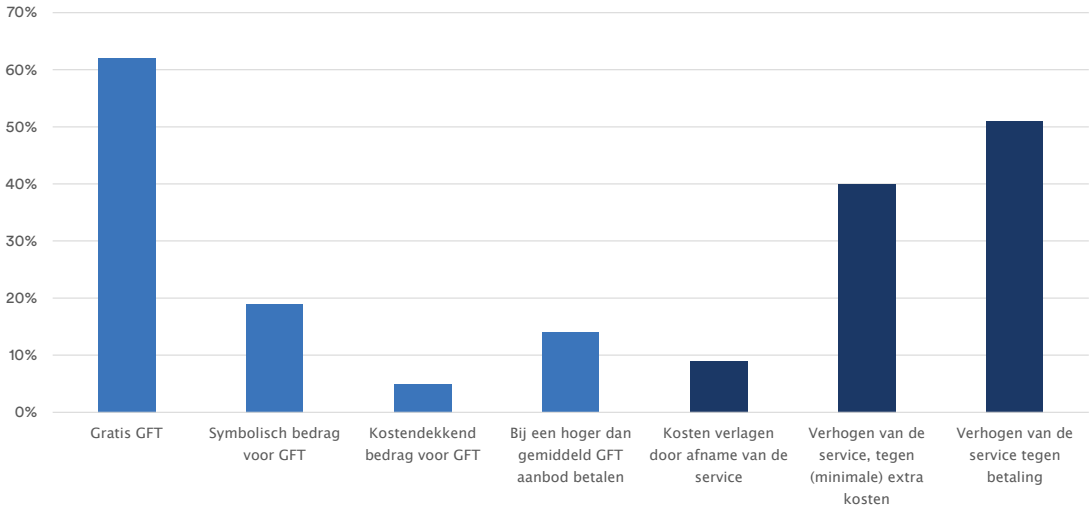
Figuur 5.3. Motivering van een uniform afvalbeleid binnen de regio en de mate van tevredenheid over het beleid (volgens de raadsleden)

Als belangrijk aandachtspunt geven de raadsleden mee dat bij de realisatie van de beoogde doelen er niet aan voorbij kan worden gegaan om nadrukkelijk aandacht te geven aan communicatie, motivatie en gedragsverandering. Men is zich bewust dat de rol die de inwoners in de circulaire economie hebben goed moet worden gepresenteerd, zodat mensen begrip krijgen voor de uitdagingen die er liggen (zie figuur 5.5). Gelijktijdig ziet men ook kansen voor het invoeren van mogelijke financiële prikkels en (zij het in mindere mate) het verhogen van de service.

Figuur 5.4. Ambitie m.b.t. afvalbeleid en waarop moet worden ingezet om dit te bereiken (volgens de raadsleden)

Tot slot is gekeken naar de beleving van raadsleden over de financiële kant van het grondstoffenbeleid. Men zet in op een verhoging van de service om zo ervoor te zorgen dat er nog meer grondstoffen worden gescheiden. Vandaar dat de meerderheid kiest voor het gratis houden van GFT-afval. Maar diegene die meer dan gemiddeld gebruik maken van het systeem mogen daar ook meer voor betalen of zouden daar in ieder geval minimale extra kosten voor in rekening gebracht mogen krijgen (zie figuur 5.6).

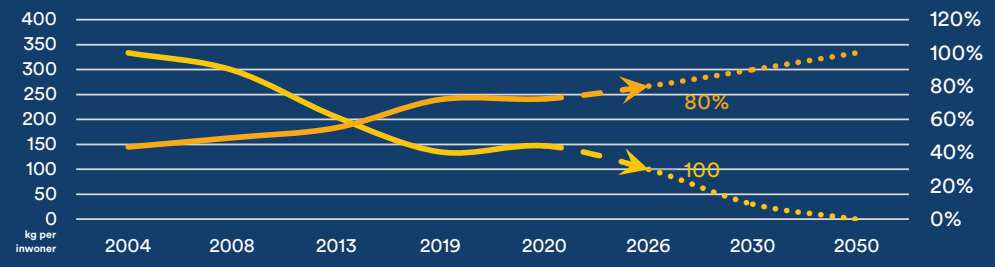
Figuur 5.6. Hoe gaan we om met de kosten? (volgens de raadsleden)

5.2 Speerpunten

De uitkomst van de enquêtes bevestigen min of meer hetgeen al in hoofdstuk 4 is geconcludeerd en biedt daarmee een goede basis voor de speerpunten van het Grondstoffenbeleid voor de jaren 2022-2026 die past binnen de ambitie van de Rd4-gemeenten:

Minder restafval en schonere grondstoffen

De succesvolle inzet om de totale hoeveelheid restafval te verminderen ten gunste van meer herbruikbare afvalstromen zal met nog meer nadruk moeten worden voortgezet om de beoogde ambitie te realiseren (zie figuur 5.7). Hierbij zal vooral ingezet moeten worden op het verkrijgen van zuivere grondstoffen. Onzuiverheden in de grondstoffen hebben een groot effect op de afzet en verwerking van de grondstoffen en dus de kosten en opbrengsten die hiermee samenhangen. Door uitvoering te geven aan het 'Grondstoffenplan 2022-2026' wordt getracht de zuiverheid en kwaliteit van de grondstoffen blijvend te verbeteren.

Figuur 5.7. Kg per inwoner

Betrokkenheid van de inwoners

De gekozen ambitie is enkel haalbaar als inwoners beter bekend zijn met de circulaire economie en achter de doelstellingen ervan kunnen staan. Dit geldt voor zowel de inzameling van afvalstromen alsook het voorkomen van vervuiling van grondstoffen, bijplaatsingen en afvaldumpingen. Het voorkomen van ontwijkgedrag is essentieel voor het draagvlak van het grondstoffenbeleid. Via het Grondstoffenplan zal gericht actie ondernomen worden om inwoners te betrekken bij het beleid en mogelijk ontwijkgedrag verder tegen te gaan.

Instandhouding en optimalisatie van het systeem

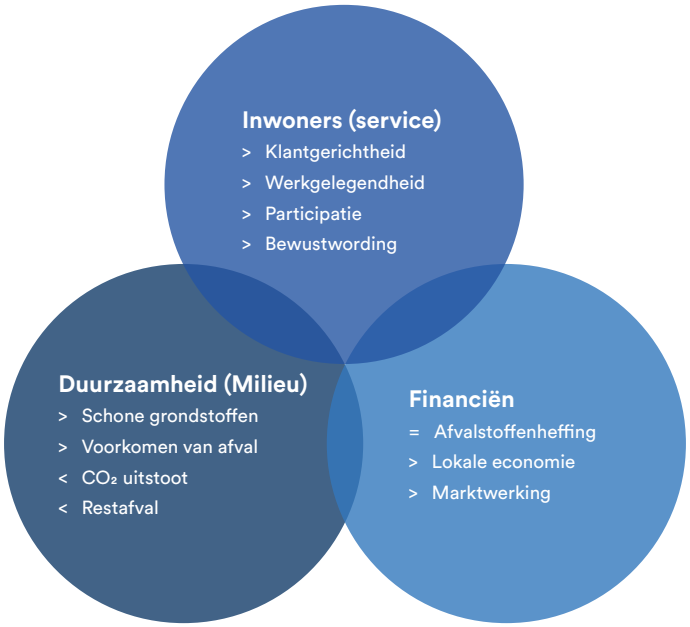
Het huidige inzamelsysteem kan rekenen op de steun van de inwoners en gemeenteraden maar er is nog ruimte voor verbetering. Nu worden afvalstromen bij het restafval gegooid omdat inwoners geen ruimte hebben deze (langdurig) apart te houden, niet goed weten welk afval te scheiden of gewoon niet willen scheiden. Het Grondstoffenplan gaat verder op de basis die de afgelopen jaren gelegd is. Diftar blijft gehandhaafd en door het serviceniveau van de inzameling verder te optimaliseren moet het mogelijk zijn om meer maar ook schonere grondstoffen in te zamelen. Het principe van 'de gebruiker betaalt' zal hierbij nader onderzocht worden.

5.3 Uitvoeringsacties

Bovenstaande speerpunten vormen de basis voor de verdere uitvoeringsacties die moeten bijdragen aan het halen van de uitgesproken ambitie en als zodanig bijdragen aan de verbetering van de regionale circulaire economie. De acties worden beschreven in hoofdstuk 6: Uitvoeringsprogramma. Om te komen tot een nader plan van aanpak is het van belang om een aantal beleidsuitgangspunten vast te stellen:

- Het huidige inzamelsysteem zal niet ingrijpend gewijzigd worden. Diftar blijft het uitgangspunt waarbinnen onderzoek naar verdere optimalisatie van de inzamelservice op grondstoffen mogelijk moet zijn
- Het principe van 'de gebruiker betaalt' zal nader bekeken worden
- De beoogde uitvoeringacties hebben als doel het verbeteren van de inzamel- en of milieuprestaties alsmede de service naar de inwoners
- Gerichte communicatie naar en participatie door inwoners dragen bij aan de realisatie van het beleid
- Kosten van het Grondstoffenplan moeten beheersbaar en toekomstbestendig zijn

Het grondstoffenbeleid van een gemeente wordt beïnvloed door de balans tussen drie aspecten: de dienstverlening naar de inwoners (service), het milieurendement (duurzaamheid) en de beschikbare financiële middelen. Deze onderlinge relatie is goed weer te geven in de zogenaamde afvaldriehoek (zie figuur 5.8). Een gemeente voert op al die aspecten regie waarbij het streven is om te komen tot een evenwicht tussen wensen van inwoners, de financiële middelen en het milieurendement.

Figuur 5.8. De afvaldriehoek

Zoals al in de eerdere hoofdstukken is besproken is het doel om via het Grondstoffenplan een bijdrage te leveren aan de circulaire economie waarbij de service die de inwoners wensen voor de afvalinzameling behouden blijft of zelfs verbeterd/geoptimaliseerd wordt en dat zonder hoge financiële consequenties. In figuur 5.8 is per aspect aangegeven waar de uitdagingen liggen. Afzonderlijk spreken deze ambities voor zich, maar het effect bij de ene ambitie kan van invloed zijn op een andere en dus zullen er afwegingen gemaakt moeten worden tussen de verschillende aspecten en ambities.

hoofdstuk 6

Uitvoerings-programma

Wat betekenen de eerder genoemde ambitie en bijbehorende speerpunten voor de dagelijkse aspecten van de inzameling van grond-/afvalstoffen? We gaan sturen op beheersbare en toekomstbestendige afvalkosten. Zetten in op verbetering van de duurzaamheidsprestaties met betrekking tot meer maar zeker ook schonere grondstoffen.

We streven voor zover mogelijk naar verbetering van de service richting de inwoners waarbij het principe van 'de gebruiker betaalt' nader bekeken zal worden. Tot slot ligt er de uitdaging om de inwoners, naast nog meer, beter en/of gerichter te informeren en enthousiasmeren, ook betrokken te krijgen, te laten deelnemen bij de doelstellingen rondom de circulaire economie.

6.1 Strategie en aanpak

Om invulling te geven aan de speerpunten van het beleid is een combinatie van maatregelen nodig. De maatregelen zijn gebundeld in een viertal thema's die nader uitgewerkt zijn in een uitvoeringsprogramma:

THEMA 1	**Iedereen doet mee** Onze inwoners vinden het normaal en makkelijk om schone grondstoffen op de juiste manier aan te bieden
THEMA 2	**Duurzame dienstverlening en voorzieningen** We sturen op meer service voor wat betreft de inzameling van afzonderlijke grondstoffen
THEMA 3	**Kostenbeheersing** Duurzaam omgaan met grondstoffen zorgt niet altijd voor een besparing
THEMA 4	**Schone buurt** Grondstoffenbeleid en een schone openbare ruimte gaan hand in hand

Het opstellen en uitvoeren van het uitvoeringsprogramma mag en kan niet gezien worden als een statisch geheel. Er zal ruimte moeten zijn om gedurende de looptijd van dit plan in te spelen op de veranderingen in de dagelijkse praktijk, de afzetmarkt voor afval- en grondstoffen, wijzigingen voor wat betreft de producentenverantwoordelijkheid of wetgeving dan wel anderszins. Mogelijke verwachtingen kunnen hierdoor veranderen en moeten dan worden bijgesteld. Het is belangrijk dat we, in navolging van de eerdere inwonersenquêtes, inwonersparticipatie als een belangrijk onderdeel erkennen om te komen tot maatwerk en (beoogd) resultaat.

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma is in ruime mate rekening gehouden met de input die is verkregen via de inwonersenquêtes van 2020 en 2021 en de raadsenquête van 2021. In hoofdlijnen volgen hieronder nogmaals de belangrijkste uitkomsten:

- Tevredenheid over het huidige inzamelsysteem
- Voorkeur voor geen grote beleidsveranderingen
- Draagvlak voor de scheidingsdoelstelling
- Meer mogelijkheden om grondstoffen te scheiden
- Ruimte voor meer service
- Houd het betaalbaar maar kijk ook naar het 'de gebruiker betaalt'-principe
- Blijf inwoners (waar en wanneer mogelijk) betrekken
- Zet in op communicatie, inzicht, motivatie en gedragsverandering
- Aandacht voor ontwijkgedrag

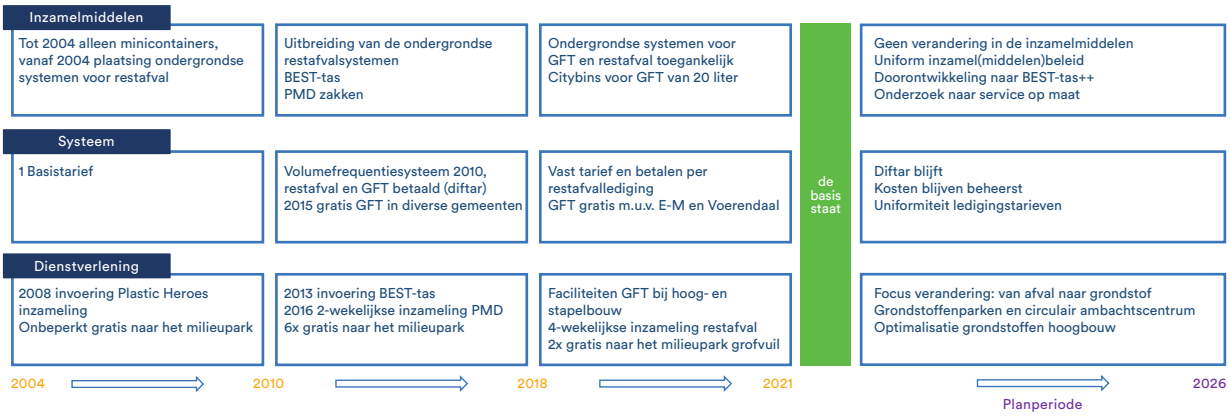
6.2 De basis staat

Het afvalinzamelsysteem heeft zich de afgelopen jaren succesvol ontwikkeld tot waar we nu staan. Het kan rekenen op een grote waardering en draagvlak van de inwoners. Er is volop ingezet op een hoge servicegerichtheid met een diversiteit aan inzamelmiddelen. Binnen de Rd4-gemeenten zijn 8 milieuparken aanwezig. Deze zijn goed bereikbaar voor de inwoners en bovendien kennen de milieuparken ruime openingstijden. Naast de milieuparken is er een groot netwerk aan ondergrondse afvalcontainers voor papier, glas, textiel (550 stuks) en restafval (850 stuks). Al deze voorzieningen zijn erop gericht om inwoners in staat te stellen al hun afval gemakkelijk en goed te scheiden.

Naast de fysieke voorzieningen is er veel energie gestoken in de verbetering van de service en de dienstverlening (denk aan de BEST-tas en de tweewekelijkse inzameling van PMD) alsook de digitale toegankelijkheid. Dit maakt dat het gevoerde afvalbeleid van de afgelopen jaren een goede basis heeft gevormd waarop verder gebouwd kan worden. Juist hierom en ook vanwege de waardering van de inwoners is het niet noodzakelijk om het systeem drastisch te veranderen. De basis staat en de uitdaging ligt er dan ook om, daar waar mogelijk, het beleid verder te verfijnen ten gunste van meer en schonere grondstoffen, minder restafval en het voorkomen van ontwijkgedrag.

Juist vanwege de afname van de hoeveelheid restafval en de toename van de hoeveelheid gescheiden grondstoffen maar ook gezien het draagvlak voor het huidige inzamelbeleid blijft het diftar-systeem de basis vormen. Het tegen betaling aanbieden van restafval blijft dan ook ongewijzigd en blijft gezien worden als een drijfveer om afval te scheiden. Desondanks laten de cijfers zien dat het scheidingspercentage onder de VANG-doelstelling ligt en dat afval scheiden nog niet door iedereen (even succesvol) wordt omarmd.

Tevens zien we dat de kwaliteit van zowel het restafval als de gescheiden grondstoffen niet 100% is. De fracties bevatten in meer of mindere mate nog stoorstoffen. Bij restafval zien we dat er nog altijd grondstoffen in zitten die gescheiden kunnen worden aangeboden. Bij de grondstoffen zien we vormen van vervuiling door afvalcomponenten die niet bij de desbetreffende grondstof horen. Inzet in kennis, gedrag en motivatie om afval goed te scheiden vormt dan ook een heuse uitdaging die mogelijk nog kan worden aangevuld met een verbeterde service op de inzameling van grondstoffen. De drempel tot ontwijkgedrag zal hierdoor hopelijk worden verlaagd. Niet alleen bij de inzameling maar ook in het gedrag ten aanzien van dumping en bijplaatsing van afval in de openbare ruimte.

Figuur 6.1. Planning 2004-2026

Met de basis op orde wordt via het Grondstoffenplan toegewerkt naar het ‘nieuwe normaal’ waarin afval de grondstof is voor morgen. Een situatie waarin iedereen bewust is van de doelstelling van de circulaire economie. Het gescheiden houden en inzamelen van grondstoffen zal met nog meer service en gemak plaatsvinden en het totaal draagt bij aan een schone openbare ruimte. De route naar het nieuwe normaal wordt gewezen door de uitwerking van de vier eerder genoemde thema’s.

Thema 1: iedereen doet mee

Onze inwoners vinden het normaal en makkelijk om schone grondstoffen op de juiste manier aan te bieden

Afval bestaat niet maar is een grondstof voor nieuwe producten. Via preventie, recycling, hergebruik en reparatie van producten verkleinen we onze impact op het klimaat en het milieu en versterken we de circulaire economie. Vandaar dat erop ingezet moet worden om het afval nog beter te scheiden, want alleen dan kunnen we het hergebruiken. Het is belangrijk om mensen bewust te maken van de mogelijkheid om spullen een tweede leven te geven.

Die bewustwording zal nog meer dan nu het geval is moeten gaan leven bij de inwoners. Niet alleen het scheidingspercentage zal verbeterd moeten worden, ook het aandeel van stoorstoffen in de gescheiden grondstoffen moet verminderen. Uiteindelijk moet het verkrijgen van minder afval en zuivere grondstoffen de gewoonste zaak van de wereld worden waar inwoners niet over hoeven na te denken. Maar hoe gaan we dat bereiken?

Thema 1.1 Voorlichting, informatie en educatie

De betrokkenheid en inzet van inwoners bij het realiseren van de doelen van het Grondstoffenplan is van groot belang. Daarnaast weten inwoners het beste waar zij in de dagelijkse praktijk tegen aanlopen en waar er mogelijk verbeteringen zijn. In dit samenspel is communicatie, participatie en educatie essentieel.

Communicatie was tot voor kort vooral gericht op de voorlichting over de dagelijkse instructie: wanneer wordt afval opgehaald? Waar kan ik het kwijt? Wat hoort waar? Uiteraard blijft deze informatie belangrijk, maar het is, met het momentum waar we nu staan, niet langer voldoende om het enkel daartoe te beperken. De communicatie moet breder worden naar positieve gedragsbeïnvloeding (nudging).

Dit leidt ertoe dat de nadruk van communiceren verschuift van informeren en instrueren naar activeren. Van groot belang hierbij is dat de dienstverlening naar de inwoners begrijpelijk en aantrekkelijk wordt gepresenteerd en bovendien servicegericht, uitnodigend, en positief is. Op deze wijze wordt aangezet tot verdere bewustwording én zelfreflectie en díe biedt mogelijkheden voor een duidelijk handelingsperspectief.

Om inwoners grondstoffen te laten scheiden en zuiver te houden moet er voor gezorgd worden dat het gemakkelijk is, aantoonbaar nut moet hebben en dat het ‘gewoon’ een goede gewoonte moet zijn of worden. Ten aanzien van het gemak moet er voor gezorgd worden dat de inzameling (in de breedste zin van het woord) goed georganiseerd is waarbij de inwoner niet al te veel inspanningen moet doen. Daarnaast moet het via communicatie voor iedereen duidelijk zijn op welke wijze, wanneer, welke grondstof wordt ingezameld en welke afvalstroom daartoe wel of niet behoort.

Actiepunt: (door)ontwikkeling communicatie tools m.b.t. afvalscheiding, grondstoffen, wat is wat en wat hoort waar etc.

Het doel/nut van het apart houden van grondstoffen moet voor alle inwoners duidelijk zijn. Hiertoe is het geven van goede uitleg en goede achtergrondinformatie essentieel. Het communiceren over de resultaten van de afgelopen jaren moet bijdragen aan dit besef. We laten

zien wat we (dankzij de inzet van iedereen) al bereikt hebben en waar we naar toe willen.

Actiepunt: transparantie van beleid en resultaten

Om het scheiden van grondstoffen als gewoonte te laten zien of worden moet er geïnvesteerd worden in het aanleren van gewenst gedrag. Dit geldt zowel in de thuissituatie maar ook binnen schoolverband, in verenigingsverband en bij evenementen. Door in al deze situaties afval te scheiden of beter gezegd grondstoffen apart te houden wordt de beleving dat dit normaal is versterkt. Educatie vormt in dit kader een belangrijke rol. Door schooljeugd van jongs af aan actief bewust te maken van grondstoffenscheiding zal de vanzelfsprekendheid daartoe bijdragen aan het succes: 'jong geleerd is oud gedaan'. Op deze wijze wordt de weg naar een circulaire economie kinds af aan aangeleerd.

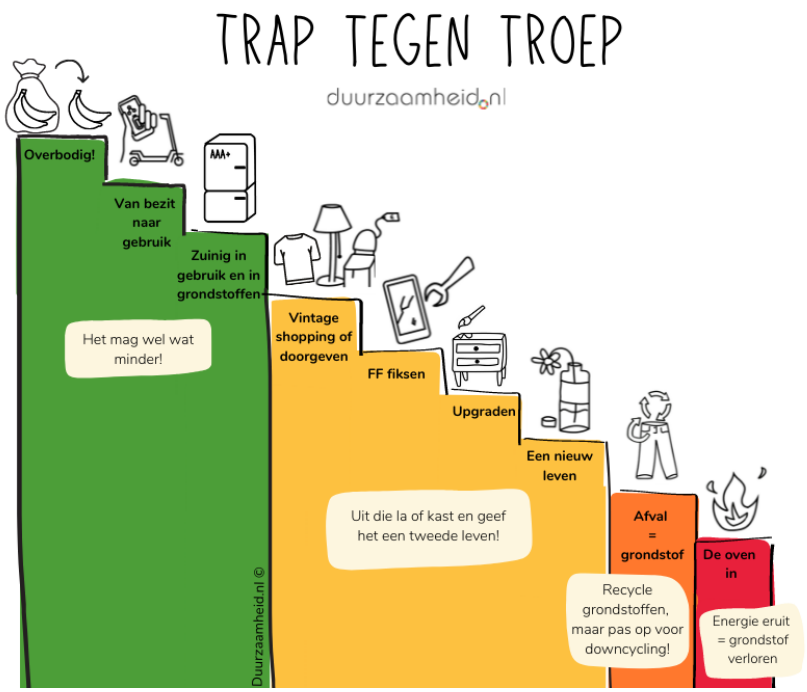
Actiepunt: (door)ontwikkeling educatietools

Naast het apart houden van grondstoffen zal de communicatie ook in moeten gaan op het feit dat grondstoffen vrij moeten zijn van stoorstoffen en dat het geheel past in het streven naar een circulaire economie.

Thema 1.2 Afvalpreventie

Naast alle inzet om, in het kader van de circulaire economie, zoveel mogelijk schone grondstoffen uit het restafval te houden dient de vraag te worden gesteld: "waar komt al dit afval vandaan?" Of beter gezegd: "hadden we dit kunnen voorkomen?" Wat er niet is hoeft uiteindelijk niet te worden gescheiden of te worden verbrand.

Net als bij actiepunt 'voorlichting, informatie en educatie' gaat het ook hier om een verandering in gedrag en denkpatroon. In onderstaande figuur is de trap tegen troep weergegeven waarin verschillende trappen zijn afgebeeld waarop het ontstaan van afval beperkt kan worden door keuzes te maken.

Figuur 6.2. De Trap tegen Troep. Bron: duurzaamheid.nl

De ‘trap tegen troep’ laat stap voor stap, of beter trede voor trede, zien hoe we anders met onze spullen en ons afval kunnen omgaan. In plaats van gebruiken en afdanken, wordt alleen nog maar datgene gebruikt wat écht nodig is. Na gebruik wordt gekozen voor een hoogwaardig hergebruik in plaats van afdanken. Goede voorbeelden van interacties die binnen de Rd4-gemeenten al resulteren in hergebruik zijn de BEST-tas, de kringloopwinkels en natuurlijk de laagdrempelige milieuparken.

In paragraaf 4.3.3 werd al melding gemaakt van het met succes doorlopen van het 100-100-100-project. (Meer dan) 100 huishoudens hebben binnen dit project geprobeerd om 100 dagen lang zo weinig mogelijk afval te produceren (100% afvalscheiding) en met succes. Gemiddeld zouden deze huishoudens op jaarbasis minder dan 16 kg restafval produceren. Voorkomen van afval is dus mogelijk, doch vergt wel een bepaalde gedragshouding van de inwoners. Mogelijk dat de effecten, ervaringen etc. uit dit project kunnen worden meegenomen in het onder A.1.1 uit te werken communicatie- en informatietraject. Verder zal gekeken kunnen worden naar het opzetten van een ‘internet community’ waarin inwoners, via tips & tricks, ervaringen met elkaar delen over het voorkomen van afval, afvalscheiding en meer.

Actiepunt: het komen tot een communicatieplatform waarop inwoners elkaar kunnen stimuleren tot afvalpreventie en betere grondstoffenscheiding

De gemeenten en Rd4 kunnen hierin een bijdrage leveren door verdere uitleg te geven over het Grondstoffenbeleid. Uitleg gaat verder dan alleen communicatie en draagt bij aan bewustwording en motivatie.

Actiepunt: het komen tot een communicatieplatform waarop gemeenten/Rd4 uitleg geven over het Grondstoffenbeleid

Kijken of via het opnemen van beleidsregels het ontstaan van afval kan worden voorkomen door zelf maatregelen te treffen, een goed voorbeeld hiervan is de overweging om (regionaal) een ja-ja-sticker in te voeren. Nog veel huishoudens ontvangen ongevraagd en dus ongeadresseerd veel reclame, folders of bladen. Dat is zonde want veel van dit drukwerk verdwijnt ongelezen in de papierbak of erger in de restafvalcontainer. Al bestaat nu al de mogelijkheid om, via de ja-nee- of de nee-nee-sticker ongeadresseerd drukwerk te voorkomen toch zien we dat veel inwoners die moeite niet nemen om hiertoe actie te ondernemen. Als gekozen wordt voor een zogenaamd ja-ja-beleid, mag reclame folders ect. enkel worden bezorgd bij die huishoudens die daar via een ja-ja-sticker ook daadwerkelijk om vragen. In Nederland zijn er al gemeenten die ervaringen hebben opgedaan met deze sticker en de juridische obstakels die zo'n beleid met zich mee brengen. Op basis van deze ervaringen kan gekeken worden of ook binnen de Rd4-gemeenten de introductie van een ja-ja-sticker wenselijk is en daadwerkelijk tastbare resultaten kan opleveren.

Actiepunt: onderzoek invoeren ja-ja-sticker

Uit voorgaande sorteeranalyses van ons restafval is gebleken dat er veel voedsel verspild wordt, dit wordt verbrand als restafval. Naast deze onnodige verspilling van kostbaar voedsel, legt dit een grote druk op de CO_2-uitstoot van deze keten. We informeren en leggen onze inwoners uit, wat de impact van deze verspilling is en geven ze tips en informatie over het voorkomen van voedselverspilling.

Actiepunt: actieplan ter voorkoming van de verspilling van voedsel

Thema 1.3 Verbetering van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen

Het afvalbeleid van de voorgaande jaren heeft geresulteerd in een behoorlijke afname van de hoeveelheid restafval. Dit is ook terug te zien in de toename van de hoeveelheid gescheiden afvalstromen. Dat is een mooie ontwikkeling, maar de kwaliteit van de te scheiden grondstoffen staat onder druk. Zowel bij PMD, papier en GFT neemt de aanwezigheid van zogenaamde stoorstoffen toe. Juist omdat in de (nabije) toekomst de zuiverheidsgraad van de aan te leveren grondstoffen zal moeten toenemen is het van groot belang om het risico van stoorstoffen onder de aandacht te brengen. Immers verwerkers van grondstoffen kunnen op basis van de kwaliteitseisen boetes uitdelen of zelfs vrachten weigeren als de kwaliteit onvoldoende is. Dat heeft dan financiële consequenties die weer doorwerken in de kosten naar onze inwoners.
Dat er stoorstoffen in de grondstoffen zitten is op zich niet vreemd. Vaak is bij inwoners niet precies bekend welke afvalstromen nu wel of niet bij de desbetreffende grondstof horen. Verdere uitleg en communicatie zal hierbij van groot belang zijn. Naast het niet juist scheiden van afvalstoffen is ook sprake van ontwijkgedrag. Restafval of andere afvalstromen die

niet bij de desbetreffende grondstof thuis horen worden wel in de container/zak gegooid. Onbekendheid, onverschilligheid of ontwijkgedrag (bewust afval bij de verkeerde fractie deponeren) zijn hier debet aan. Wat voor grondstoffen geldt, geldt natuurlijk ook voor restafval. Zoals in hoofdstuk 4 al is gezegd bestaat het aangeboden restafval nog altijd uit meer dan 50% te scheiden grondstoffen (grotendeels GFT-afval) die met het huidige inzamelsysteem al apart kunnen worden aangeboden. Dat is jammer, omdat GFT-afval een nadelig effect heeft op eventuele grondstoffen die via nascheiding uit het restafval gehaald kunnen worden. Bijgevolg worden grondstoffen op een dure wijze verbrand en dat draagt dan niet bij aan de circulaire economie. Het is dus van groot belang dat inwoners zich bewust zijn van het belang van de kwaliteit van de diverse grondstoffen.

Actiepunt: (door)ontwikkeling communicatie tools m.b.t. kwaliteit van grondstoffen

Naast aandacht voor het scheiden van grondstoffen alsmede de kwaliteit hiervan is het van groot belang om te zorgen dat de inwoners over de passende inzamelmiddelen kunnen beschikken. Als de mogelijkheid tot scheiden op een 'eenvoudige' wijze voorhanden is, zullen grondstoffen ook eerder apart worden aangeboden. Het gaat hier dan om enerzijds het inzamelmiddel, maar ook om de inzamelmethode. Uiteraard gaat het hier dan wel om het generale beeld en wordt niet geïnvesteerd op individueel niveau.

Actiepunt: inzamelmiddelen en methodieken op 'maat'

Als sluitstuk op de communicatie zal aandacht besteed moeten worden aan de controle van de Grondstoffen. Dit kan al plaatsvinden bij de inzameling zelf waardoor fracties die te vervuild zijn niet worden meegenomen. Daarnaast kan ook gekeken worden naar de mogelijkheden binnen Rd4 om ingezamelde grondstoffen voor afvoer naar de verwerker te controleren/voor te sorteren. Stoorstoffen worden dan op voorhand al uit de grondstof gehaald waardoor eventuele boetes of afkeur kan worden voorkomen.

Actiepunt: onderzoek naar mogelijkheden voor voorsorteren (bepaalde) grondstoffen

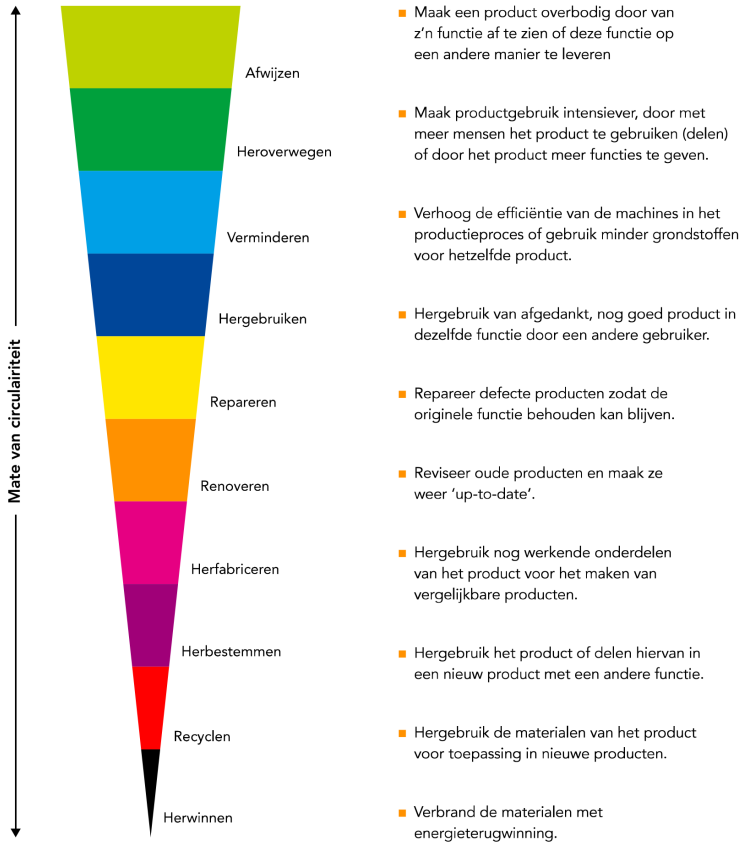
Thema 1.4 Meenemen in de circulaire transitie/economie

Dat de doelstellingen om de hoeveelheid restafval te verminderen en de hoeveelheden grondstoffen te vergroten bijdragen aan een duurzame circulaire economie moet niet alleen iets zijn van beleidmakers en bestuurders. De inwoners moeten het uiteindelijk doen. In de voorgaande jaren hebben we gezien dat de inwoners goed hun best hebben gedaan om toe te werken naar het niveau waar we nu staan, maar het moet en kan nog beter. Een duurzame circulaire economie is er niet zomaar; bij de overgang daar naartoe moet de inwoner meegenomen worden en dat hangt of staat niet alleen bij het afvalaspect.

Voorkomen is beter dan genezen en zo is het ook bij de circulaire economie: het voorkomen dat niet herbruikbare of schadelijke producten worden gemaakt of onnodig gebruikt worden. Daarnaast willen we bereiken dat producten zo lang mogelijk worden gebruikt of hergebruikt zodat het niet als afvalproduct eindigt. In de circulaire economie draait het er om dat grondstoffen, materialen of producten nooit in de afvalfase terecht komen. De eerder gepresenteerde Trap tegen Troep (figuur 6.1) verbeeldt dit op een goede manier.

We spreken over de R-ladder. Hoe hoger een strategie op deze lijst (ladder) van circulariteitsstrategieën staat, hoe meer circulair de strategie is en dus hoe lager het grondstofgebruik. De R verwijst naar de begin letter van de Engelse termen: Refuse (afwijzen), Rethink (heroverwegen), Reduce (verminderen), Re-use (hergebruiken), Repair (repareren), Refurbish (opknappen), Remanufacture (reviseren), Repurpose (hergebruiken), Recycling en Recover (terugwinnen).

Figuur 6.3. De circulaire verwerkingsladder. Bron: Uitvoeringsprogramma Afval en grondstoffen 2020-2025 gemeente Amsterdam

Om in 2050 100% circulair te zijn, moet de manier waarop we met ons afval omgaan fundamenteel veranderen. Het beoogde grondstoffenbeleid van de Rd4-gemeenten draagt bij aan deze doelstelling door er voor te zorgen dat het ontstaan van afval zoveel mogelijk wordt voorkomen en door zo veel mogelijk in te zetten op hergebruik en recyclen van grondstoffen. Om deze transitie te laten slagen zullen inwoners bewust moeten worden van de beoogde verandering van de huidige recycle economie naar de circulaire economie. Inwoners zullen zich bewust moeten worden dat ook zij een rol spelen in het succes van deze beoogde transitie.

Actiepunt: inwoners meer bekend maken met de circulaire economie

In de voorbereiding en tijdens het opstellen, maar ook tijdens de implementatie van het nieuwe grondstoffenbeleid konden en kunnen inwoners meepraten en meedenken over de geplande doelstellingen en maatregelen, we willen ruimte aan de inwoners bieden om mee te doen. Zoals al onder de eerdere genoemde actiepunten van dit thema is genoemd is het beleid er op gericht om inwoners bewust te maken van de ambitie van de Rd4-gemeenten om te komen tot een circulaire economie en hen in staat te stellen daar aan bij te dragen. Gelijktijdig moeten de gemeenten oog hebben voor wat er werkelijk speelt onder de bewoners en putten uit hun ervaringen.

- Actiepunt: inwoners hebben een actieve rol
- Actiepunt: periodiek onderzoek naar ervaringen van het grondstoffenbeleid

Planning maatregelen thema 1

	2022	2023	2024	2025	2026
A.1.1 Voorlichting, informatie en educatie					
A.1.1.1 (door)ontwikkeling communicatie tools m.b.t. afvalscheiding, grondstoffen, wat is wat en wat hoort waar etc.	x				
A.1.1.2 transparantie van beleid en resultaten		x			
A.1.1.3 (door)ontwikkeling educatietools	x	x	x	x	x
A.1.2 Afvalpreventie					
A.1.2.1 onderzoek naar communicatieplatform waarop inwoners elkaar kunnen stimuleren tot afvalscheiding		x	x	x	
A.1.2.2 onderzoek naar communicatieplatform waarop gemeenten/Rd4 uitleg geven over het Grondstoffen-beleid		x	x	x	
A.1.2.3 onderzoek invoeren ja-ja-sticker		x			
A.1.2.4 actieplan ter voorkoming van de verspilling van voedsel			x		
A.1.3 Verbetering van de kwaliteit van grondstoffen					
A.1.3.1 (door)ontwikkeling communicatie tools m.b.t. kwaliteit van grondstoffen	x	x			
A.1.3.2 inzamelmiddelen en methodieken op 'maat'			x	x	x
A.1.3.3 onderzoek naar mogelijkheden voor voorsorteren (bepaalde) grondstoffen	x	x	x	x	x
A.1.4 Meenemen in de circulaire economie					
A.1.4.1 inwoners meer bekend maken met de circulaire economie	x	x	x	x	x
A.1.5 Inwonerparticipatie					
A.1.5.1 ruimte bieden aan inwonerparticipatie	x	x	x	x	x
A.1.6 Monitoring tevredenheid					
A.1.6.1 periodiek onderzoek naar ervaringen van het Grondstoffenbeleid	x		x		x

Thema 2: duurzame dienstverlening en voorziening

We sturen op meer service voor wat betreft de inzameling van afzonderlijke grondstoffen

Met de uitvoering van de eerdere afvalbeheersplannen is de basis gelegd voor het inzamelsysteem zoals we dat nu binnen de Rd4-gemeenten kennen. Met het Grondstoffenplan wordt de focus meer dan ooit op de afzonderlijke herbruikbare grondstoffen gelegd. Daartoe moet de dienstverlening op deze grondstoffen zo optimaal mogelijk zijn én moet, zo ver als dat mogelijk is, aangesloten worden bij de wensen van onze inwoners. Dit vergt verder investeren in het haalsysteem en een optimalisatie van het brengsysteem.

Thema 2.1 Uniformering inzamelbeleid

In Thema 1 is al ingegaan op het belang van de betrokkenheid van iedere inwoner bij het uitvoeren van het grondstoffenbeleid. Om het beleid zo goed en zo krachtig mogelijk uit te dragen is het essentieel dat de verschillen binnen het inzamelsysteem van de Rd4-gemeenten minimaal zijn. In vervolg hierop, én vanwege het succes dat de 4-wekelijkse inzameling van restafval heeft voor wat betreft de afname van de hoeveelheid restafval en toename van de hoeveelheid grondstoffen, zal ook in de laatste twee Rd4-gemeenten (Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten) de 4-wekelijkse inzameling van restafval ingevoerd worden. De BEST-tas wordt eveneens ingevoerd in Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten. De inzamelfrequentie van GFT- en PMD-afval blijft een keer per veertien dagen.

Actiepunt: uniform inzamelbeleid binnen de Rd4-gemeenten

Naast de uniformering van het inzamelbeleid is het ook wenselijk dat de wijze waarop afvalstoffen aangeboden kunnen worden uniform zijn, dit vergemakkelijkt de inzameling van afval- of grondstoffen door Rd4 en verhoogt tevens het gebruikersgemak voor de inwoners. Daarnaast draagt een goed inzamelmiddelenbeleid bij aan de doelstelling om meer grondstoffen te verkrijgen uit het restafval.

Actiepunt: uniform inzamelmiddelenbeleid binnen de Rd4-gemeenten

Thema 2.2 Mechanisatie van de inzameling

Sinds 2003 voert Rd4 een personeelsbeleid dat gericht is op het zo zuinig mogelijk omgaan met medewerkers die de inzameling van huishoudelijke afvalstromen verzorgen, om hier invulling aan te geven is al een groot deel van de inzameling gemechaniseerd. Enerzijds door het uitfaseren van bovengrondse containers door ondergrondse containers (die door één persoon met een kraan worden leeggemaakt) en anderzijds door bijvoorbeeld de invoering van zogenaamde zijbeladding. Hierdoor wordt menskracht vervangen door mechanica, dit beleid zal de komende jaren (onder druk van steeds strengere regelgeving en de voortdurende behoefte om de inzameling verder te optimaliseren) doorgevoerd worden. Verder zal onderzocht worden of verdere containerisatie (bijvoorbeeld van papier of PMD) haalbaar is.

Actiepunt: verdere mechanisatie van de inzameling

Actiepunt: onderzoek naar verdere containerisatie

Thema 2.3 Onderzoek naar periodieke wijzigingen van de inzamelservice

Binnen het huidige beleid is gekozen voor een vaste inzamelfrequentie voor restafval van één keer per vier weken en voor GFT- en PMD-afval één keer per twee weken. De frequenties zijn enerzijds bepaald op basis van de verlaging van de service op restafval en juist een verbetering van de service op PMD-afval. Doordat de inzamelfrequentie van restafval is afgeschaald van één keer per twee weken naar één keer per vier weken en bij PMD-afval juist het omgekeerde zouden de kosten voor de inzameling gelijk blijven. Uit de enquêtes onder de inwoners van de Rd4-gemeenten is gebleken dat er onder de inwoners behoefte is om het GFT- en/of PMD-afval in de zomermaanden frequenter in te zamelen.

Bij warme weersomstandigheden geven veel inwoners aan dat ze last hebben van stank en maden. Groot risico van deze overlast is dat inwoners zich juist eerder van deze fracties willen ontdoen en dat deze daardoor mogelijk belanden bij het restafval (men kiest dan voor het eerste moment om van het afval af te komen). Om enerzijds tegemoet te komen aan de geluiden van de samenleving (hetgeen positief zal bijdragen aan de betrokkenheid van de inwoners bij de grondstoffeninzameling) en anderzijds de zuiverheid van de afvalstromen te behouden zal onderzocht worden welke mogelijkheden en consequenties er zijn als de inzamelservice voor GFT- en PMD-afval in de zomermaanden verhoogd zou worden.

Actiepunt: onderzoek naar mogelijkheden voor service vergroting gedurende de zomer periode

Een samenleving die steeds meer gericht is op persoonlijke wensen en keuzes. Zelf de controle hebben over service en gemak. Hoe zouden we hier op het gebied van afvalinzameling gehoor aan kunnen geven? Onze inwoners geven in de enquête aan hier positief tegenover te staan, zelfs indien hier extra voor betaald dient te worden. We onderzoeken de mogelijkheden om te kijken of het invoeren van het extra inzamelen op verzoek (en betaling) zou kunnen bijdragen aan de gestelde doelen en bovendien zorgt voor een hogere servicetevredenheid.

Actiepunt: onderzoek naar mogelijkheden voor servicevergroting door de inzameling meer op maat aan te passen onder voorwaarde dat de gebruiker ervoor betaalt

Thema 2.4 Optimalisatie van de inzameling van grondstoffen bij hoog- en stapelbouw

Uit sorteeranalyses blijkt dat in het restafval bij hoog- en stapelbouw nog veel GFT-afval -en dan met name etensresten- zit, dit ondanks de inspanningen en campagne die de gemeenten hebben ondernomen om voor deze woningen de inzameling van GFT-afval (op verzoek van veel inwoners) te herintroduceren. Nagenoeg bij al deze woningen kan men gebruik maken van de wekelijkse inzameling van GFT-afval via een eigen GFT-emmer of (indien bij het complex aanwezig) een ondergrondse GFT-container. Desondanks zien we dat veel inwoners nog geen gebruik maken van deze service dan wel niet/of nauwelijks gebruiken.

De inzameling van andere grondstoffen zoals PMD of papier kan beter bij de hoog- en stapelbouw. Ruimtegebrek binnen de woning om grondstoffen gescheiden op te slaan, stank en ongedierte, beperkte hoeveelheid zijn de hoofdredenen waarom grondstoffen niet apart gehouden worden.

Actiepunt: verbetering van de inzamelresultaten van grondstoffen bij hoog- en stapelbouw met 8%

Thema 2.5 Onderzoek naar de introductie van de BEST-tas++

De mate van afvalscheiding wordt grotendeels bepaald door de motivatie, het gedrag, de kennis en de mogelijkheid om grondstoffen apart te houden. Deze aspecten zullen bij de actiepunten van Thema 1 belangrijk zijn. In de aspecten van Thema 2 kijk je vooral naar de mogelijkheden die er geboden worden om afval apart te kunnen aanbieden. Hierbij speelt de factor gemak een belangrijke rol.

Het is bekend dat als er binnen een huishouden grote hoeveelheden grondstoffen vrijkomen men bereid is om deze weg te brengen naar de straatvoorziening, kringloopwinkel of het milieupark. Anders is het bij grondstoffen die slechts sporadisch vrijkomen. Juist deze geringe omvang werkt voor velen beperkend om deze grondstof gescheiden aan te bieden via het milieupark. Een goed voorbeeld is oud ijzer. In elk huishouden heeft men wel eens oud ijzer. Vaak ligt dat ergens in huis in afwachting tot er een keer naar het milieupark gereden wordt. Op het moment dat er dan een oud ijzerboer langs komt wordt snel even het oud ijzer aangeboden; weg is weg. Je ziet dat gemak dan een belangrijke drijfveer is. Een ander voorbeeld is piepschuim. Piepschuim wordt nog altijd veel gebruikt om goederen te verpakken. Bij aanschaf van een nieuw product blijft de consument opgescheept met stukken piepschuim. Ondanks dat piepschuim goed kan worden hergebruikt en daarom ook als aparte grondstofstroom kan worden aangeboden bij het milieupark zien we veel piepschuim toch in het restafval belanden of bij het oud papier.

Uit de inwonersenquêtes van 2020 en 2021 kwam naar voren dat veel inwoners meer mogelijkheden zouden willen krijgen om hun grondstoffen in te leveren. Het verbreden van de inzameling van de BEST-tas kon daarbij op bijval van de inwoners rekenen. Door mee te gaan in deze wens wordt de drempel om bepaalde grondstoffen apart te houden verkleind. De wijze waarop deze inzameling zou moeten gaan plaatsvinden dient nader te worden onderzocht al of niet aangevuld met een pilot, een middel dat hierbij zou kunnen worden ingezet is bijvoorbeeld een zogenaamde grondstoffenkar, of GRIP-wagen (GRondstoffenInzamelPunt). Bij succes kan de aangepaste inzameling (BEST-tas++) binnen alle Rd4-gemeenten worden ingevoerd.

Waardevolle grondstoffen dragen uiteindelijk bij aan het verlagen van de afvalstoffenheffing. We behouden de aandacht en spelen adequaat in op diefstal en illegale inzamelacties die niet door de gemeente zijn goedgekeurd.

- Actiepunt: onderzoek naar de optimalisatie van de BEST-tas door verruiming van het aantal aan te bieden grondstoffen
- Actiepunt: pilot BEST-tas++-inzameling
- Actiepunt: evaluatie BEST-tas++-pilot en mogelijke uitrol binnen alle Rd4-gemeenten
- Actiepunt: behoud van grondstoffen aan de eigen inzameldienst

Thema 2.6 Start eerste circulair ambachtcentrum

De Rd4-gemeenten hebben acht milieuparken in gebruik, waar inwoners nagenoeg al hun afval en grondstoffen naartoe kunnen brengen. Van daaruit worden afval- en grondstoffen naar verdere verwerking gebracht.

In het kader van de ambitie om sterk bij te dragen aan de circulaire economie zal vanuit de optiek om in te zetten op een hoogwaardige verwerking van producten, verlenging van de productlevensduur en het bewustzijn bij bezoekers van de milieuparken een circulair ambachtscentrum worden gerealiseerd.

Een circulair ambachtscentrum verbindt een kringloopwinkel, reparatiewerkplaats, de milieustraat en een onderwijsinstelling met elkaar. Door op één centrale locatie samen te werken komen er minder (her)bruikbare producten en waardevolle grondstoffen in de verbrandingsovens terecht. In het circulair ambachtscentrum worden producten gerepareerd en opgeknapt, zodat de levensduur ervan wordt verlengd. Tevens worden er nieuwe producten gemaakt uit bestaande materialen, dit kan zijn als grondstof voor een ander product. Deze manier van werken zorgt ook voor werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het circulair ambachtscentrum biedt daarnaast opleidingsmogelijkheden voor scholieren en studenten.

Rd4 heeft namens haar gemeenten een subsidie ontvangen voor het opzetten van een circulair ambachtscentrum in Margraten.

Actiepunt: opzetten van het eerste circulair ambachtscentrum

Thema 2.7 Omvorming van de milieuparken naar grondstoffenparken

Met de inzet tot het verkrijgen van meer grondstoffen uit het huishoudelijk afval wordt het belang van grondstoffen in de hedendaagse afvalinzameling onderstreept. De titel van dit beleidsplan noemt de term afval al niet meer.

Naast alle inspanningen die de komende jaren worden verricht om bij de inzamelingen van grond- en afvalstoffen meer te focussen op grondstoffen, zal ook bij de brenglocaties meer nadruk gelegd moeten worden op de term **grondstof**.

Daarnaast moet de mogelijkheid bekeken worden of de reststromen die op de milieuparken vrijkomen nog verder (optimaal) gescheiden kunnen worden. Deels ter voorkoming van afkeur of boetes bij de afgifte van afval- of grondstoffen omdat deze nog te veel stoorstoffen bevatten. Anderzijds omdat deze zogenaamde stoorstoffen op een andere meer duurzame wijze hergebruikt/verwerkt kunnen worden.

Actiepunt: focus op de milieuparken moet liggen op grondstoffen

Actiepunt: continu onderzoek naar de mogelijkheden om afval- én grondstoffen zo zuiver mogelijk te krijgen

Thema 2.8 Marktontwikkelingen

De ontwikkelingen binnen de afval- en grondstoffenmarkt volgen elkaar in een snel tempo op. Als gevolg van opgedane kennis kan een afvalstroom die nu nog verbrand wordt, volgend jaar een aparte grondstof zijn. De ontwikkelingen rondom de verwerking van restafval zijn dynamisch waardoor de huidige wijze van eindverwerking door middel van verbranden straks wellicht op chemische wijze zal plaatsvinden. Denk aan de ontwikkelingen binnen Chemelot of de verwerking van luiers. We volgen lopende pilots (bijvoorbeeld luierinzameling in Maastricht) en bezien aan de hand van marktontwikkelingen en ervaringen uit deze pilots of deze ontwikkelingen toegepast kunnen worden binnen ons verzorgingsgebied.

De ontwikkelingen in het kader van producentenverantwoordelijkheid dwingen ons alert te zijn op mogelijkheden om afvalstromen om te buigen naar grondstoffen.

Actiepunt: volgen marktontwikkelingen en bezien toegevoegde waarde binnen de Rd4-gemeenten

Actiepunt: onderzoek naar kansen van luierinzameling

Planning maatregelen thema 2

	2022	2023	2024	2025	2026
A.2.1 Uniformering inzamelbeleid					
A.2.1.1 uniform inzamelbeleid binnen de Rd4-gemeenten	x	x			
A.2.1.2 uniform inzamelmiddelenbeleid binnen de Rd4-gemeenten		x	x		
A.2.2 mechanisatie van de inzameling	x	x	x	x	x
A.2.3 Onderzoek naar periodieke wijzigingen van de inzamelservice					
A.2.3.1 onderzoek naar mogelijkheden voor service vergroting gedurende de zomer periode		x	x		
A.2.3.2 onderzoek naar mogelijkheden service op verzoek met bijbehorende betaling		x	x		
A.2.4 Verbetering inzameling van grondstoffen bij hoog- en stapelbouw					
A.2.4.1 verbetering van de inzamelresultaten van grondstoffen bij hoog- en stapelbouw met 8%		x	x	x	x
A.2.5 BEST-tas++					
A.2.5.1 onderzoek naar de optimalisatie van de BEST-tas door verruiming van het aantal aan te bieden grondstoffen	x				
A.2.5.2 pilot BEST-tas++-inzameling		x			
A.2.5.3 evaluatie BEST-tas++-pilot en uitrol binnen alle Rd4-gemeenten			x	x	x
A.2.6 Start 1e circulair ambachtscentrum					
A.2.6.1 opzetten van het eerste circulaire ambachtscentrum in Margraten		x	x	x	
A.2.7 Milieupark wordt grondstoffenpark					
A.2.7.1 focus op de milieuparken moet liggen op grondstoffen	x				
A.2.7.2 continu onderzoeken naar de mogelijkheden om afval- én grondstoffen zo zuiver mogelijk te krijgen	x	x	x	x	x
A.2.8 Monitoring marktontwikkelingen					
A.2.8.1 aandacht voor marktontwikkelingen die toegevoegde waarde hebben voor de Rd4-gemeenten	x	x	x	x	x
A.2.8.2 onderzoek naar kansen voor luierinzameling	x				

Thema 3: kosten-beheersing

Duurzaam omgaan met grondstoffen zorgt niet altijd voor een besparing

De kosten voor de inzameling van huishoudelijk afval en grondstoffen worden gedekt via de afvalstoffenheffing en zijn gebaseerd op het afvalbeleid en de ambitie. Binnen de Rd4-gemeenten wordt het diftar-systeem gehanteerd: huishoudens die minder afval aanbieden worden beloond, omdat ze minder betalen dan huishoudens die meer of vaker afval aanbieden. Dit tarief is alleen van toepassing voor de aanbiedingen van restafval. Alle overige kosten worden verrekend via het vast tarief.

Na de aanbesteding van de verwerking van restafval en GFT in 2013 zijn de verwerkingskosten aanzienlijk gedaald als gevolg van de overcapaciteit op de verbrandingsmarkt. Helaas is de markt op dit moment omgeslagen naar een capaciteitstekort met snel oplopende prijzen als gevolg. Hierdoor moet bij de komende aanbesteding voor 2024 rekening gehouden worden met veel hogere tarieven dan nu het geval is. Ofschoon de hoeveelheden restafval sterk zijn afgenomen, blijft het effect van de te verwachten prijsstijgingen in de verwerkingsmarkt substantieel.

Daarnaast worden de gemeenten geconfronteerd met hogere lasten vanuit het rijk (als gevolg van de verbrandingsbelasting en de CO_2-taks) en de dalende vergoedingen voor PMD. Tot slot moet de grillige mondiale grondstoffenmarkt genoemd worden. Door tal van redenen staat de afzet van grondstoffen onder druk hetgeen momenteel leidt tot lage opbrengsten. Doordat de hoeveelheid grondstoffen uit het huishoudelijke afval de komende jaren nog verder zal toenemen zullen de fluctuerende marktprijzen een nadrukkelijk effect hebben op de kosten van het afval- en grondstoffenbeheer.

Thema 3.1 Toekomstbestendig en beheersbaar en uniform tarievenbeleid

Het Afvalinzamelplan en het Afvalbeheersplan hebben geleid tot mooie resultaten voor wat betreft de afname van de hoeveelheid restafval binnen de Rd4-gemeenten. Dit succes kent echter ook zijn keerzijde. Als gevolg van toegenomen afvalscheiding dalen de variabele inkomsten zo sterk dat deze de inzamel- en verwerkingskosten (nagenoeg) niet langer dekken. Deze ontwikkeling wordt gezien als de diftar-paradox.

Echter diftar is zeker niet de enige hoofdschuldige hieraan. Bovenstaande ontwikkelingen in de verwerkingsmarkt alsmede de toegenomen kosten voor transport spelen hierin een belangrijke rol en naar verwachting zal deze situatie zich de komende jaren blijven voordoen.

De gemeenten hebben als gevolg van deze ontwikkelingen er alles aan gedaan om de stijging van de afvalstoffenheffing te vertragen en deze zo laag mogelijk te houden. Het inzetten van de gemeentelijke reserves bood een tijdelijke oplossing, doch ook hier is de bodem in zicht, zo niet al bereikt. Voor de komende jaren is het dan ook van belang om nader onderzoek te doen naar de verhouding tussen het vaste deel van de afvalstoffenheffing en het variabele deel. Hierbij zal het tevens van belang zijn dat, gelet op het uniforme afvalbeleid, het tarievenbeleid

(de structuur van de afvalstoffenheffing) binnen de Rd4-gemeenten hetzelfde is en dan met name voor wat betreft het variabele tarief. Dit heeft tevens het voordeel dat het zogenaamde afvaltoerisme tussen gemeenten, waar een ander beleid wordt gevoerd, wordt voorkomen.

Uit de inwonerenquête is gebleken dat de inwoners een systeem willen (blijven) hanteren waarbij iedereen invloed heeft op de hoogte van zijn eigen afvalstoffenheffing en waar de grootste gebruikers/vervuilers het meeste betalen. Om aan alle ontwikkelingen en wensen tegemoet te komen lijkt het huidige systeem waarin iedereen een vast bedrag betaalt voor een bepaalde basisafname en extra betaalt als hij vaker gebruik maakt van het systeem het meest rechtvaardige systeem. Daarnaast hebben wij reeds een situatie bereikt dat afvalstromen steeds meer grondstoffen worden of als grondstof kunnen worden gerecycled. Hierdoor komt er een verschuiving van het principe 'de vervuiler betaalt' naar 'de gebruiker betaalt'.

Actiepunt: op basis van onderzoek naar praktijkvoorbeelden incl. rekenmodellen met een inschatting van kosten en inkomsten een voorstel van uniforme tarieven uitwerken waarbij rekening gehouden wordt met het principe van 'de gebruiker betaalt'

De wijziging van principe van vervuiler naar gebruiker geeft ruimte om tegen betaling meer service te bieden aan diegenen die dat willen zonder dat het reguliere inzamelsysteem op de schop moet. Mogelijk dat deze methodiek ruimte gaat bieden aan nog meer maatwerk in de service. Hierbij blijft echter wel gelden dat het uitgangspunt moet zijn dat alles in het teken moet staan om zoveel mogelijk schone grondstoffen te verkrijgen en zo min mogelijk afvalstoffen. De service op deze laatste stroom zal ook in de toekomst belast zijn. Reagerend op de afval- en grondstoffenmarkt zal dit systeem toekomstbestendig en beheersbaar moeten zijn.

Actiepunt: zorgen voor een toekomstbestendig en beheersbaar tarievensysteem

Planning maatregelen thema 3

	2022	2023	2024	2025	2026
A.3.1 Uniformering Rd4-gemeenten					
A.3.1.1 op basis van onderzoek naar praktijkvoorbeelden incl. rekenmodellen met een inschatting van kosten en inkomsten een voorstel van tarieven uitwerken waarbij rekening gehouden wordt met het principe van 'de gebruiker betaalt'		x			
A.3.2 Toekomstbestendig en beheersbaar					
A.3.2.1 zorgen voor een toekomstbestendig en beheersbaar tarievensysteem		x	x	x	x

Thema 4: schone buurt

Onze inwoners vinden het normaal en makkelijk om schone grondstoffen op de juiste manier aan te bieden

Iedereen woont graag in een schone buurt. Mensen die in een schone buurt wonen, zijn over het algemeen tevredener en waarderen hun buurt meer. Desondanks ontvangen zowel Rd4 als de afzonderlijke gemeenten meldingen van mensen die zich ergeren aan vervuiling in de buurt. Ondanks alle inzet van de gemeenten en Rd4 lijkt het probleem met afval maar moeilijk te kunnen worden aangepakt.

Rd4 en haar gemeenten zijn aan zet waar het gaat om het zorgen voor optimale mogelijkheden om afval en grondstoffen gescheiden aan te bieden bij 'aantrekkelijke voorzieningen'. Daarnaast is het van belang dat ook containers regelmatig en op tijd geleegd worden. Verder moet het Grondstoffenbeleid ertoe bijdragen dat zowel afval als grondstoffen op zo'n wijze worden aangeboden en opgehaald dat hierbij geen overlast ontstaat voor de directe omgeving. Tot slot is het eveneens heel erg belangrijk dat de inwoners goed geïnformeerd zijn, zodat duidelijk is hoe en wanneer afval en grondstoffen kunnen worden aangeboden. Veel van de geconstateerde ergernissen over afval in de openbare ruimte vinden hierin haar oorzaak.

Ook het bewust afval op het verkeerde moment aan de straat zetten, naast de verzamelcontainer zetten of zo maar ergens dumpen van grofvuil zijn een doorn in het oog. Het verkeerd aanbieden van afval draagt er toe bij dat er veelal meer afval bijkomt, want als de buurt al vies is, dan neemt niemand meer de moeite om het schoon te houden.

Thema 4.1 De basis op orde

Als iedereen doet wat hij/zij moet doen blijft de openbare ruimte schoon. De gemeente zorgt voor duidelijke regels en samen met Rd4 voor goede faciliteiten en desgewenst ondersteuning voor inwoners die willen helpen. Via de acties uit Thema 1 worden inwoners geïnformeerd over hoe zij hun afval en grondstoffen op de juiste wijze kwijt kunnen. Rd4 en gemeenten moeten er aanvullend voor zorgen dat als het dan alsnog niet goed gaat, het probleem wordt opgelost.

Van belang zal dan ook zijn dat inwoners te allen tijde hun afval kwijt kunnen. De inzamelcapaciteit voor de afval- en grondstoffen moet voldoende zijn: voldoende containers maar ook zorgen dat de containers tijdig geledigd worden. Daarnaast moet de omgeving van de containers (altijd) schoon zijn. Bij de huis-aan-huis-inzamelactiviteiten dient er voor gezorgd te worden dat geen vervuiling plaatsvindt van de omgeving. Als al deze activiteiten op de juiste wijze worden uitgevoerd en dus als de basis op orde is zal hiertoe een bijdrage geleverd worden aan een schone buurt. Maar als iedereen de schone buurt echt belangrijk vindt, moet dit gezamenlijk worden aangepakt.

Actiepunt: gemeenten en Rd4 zorgen er voor dat de voorzieningen op orde zijn waardoor inwoners hun afval en grondstoffen zonder problemen kwijt kunnen

Thema 4.2 Aanvalplan afvaldumping en bijplaatsing

Het is hoogstwaarschijnlijk een utopie om te denken dat als de basis op orde is er geen ontwijkgedrag zal plaatsvinden. Dat wil echter niet zeggen dat dit dan maar als een vanzelfsprekendheid moet worden beschouwd.

Juist vanwege de uitgesproken ergernis over afvaldumpingen alsmede het feit dat verreweg het grootste gedeelte van het dumpafval gratis gescheiden bij het milieupark c.q. grondstoffenpark aangeboden kan worden willen we deze vorm van ontwijkgedrag een halt toe roepen. Om meer inzicht te krijgen in het fenomeen afvaldumpingen en bijplaatsingen en meer nog om er iets tegen te doen of nog beter te voorkomen zullen de Rd4-gemeenten in samenwerking met Rd4 een aanvalsplan opstellen om afvaldumpingen zoveel mogelijk te voorkomen.

- **Actiepunt:** onderzoek naar de omvang van afvaldumpingen en bijplaatsingen en het opzetten van een monitoringssysteem
- **Actiepunt:** opstellen van een gezamenlijk aanvalsplan afvaldumpingen en bijplaatsingen

Juist vanwege het ontsierende karakter dat afvaldumpingen binnen de bebouwde kom en in het bijzonder de dumpingen bij straatvoorzieningen en de ondergrondse GFT- en restafvalcontainers willen we deze vorm van ontwijkgedrag extra aanpakken. Gedurende de looptijd van het Grondstoffenplan willen we het aantal dumpingen bij ondergrondse containers (straatvoorzieningen en GFT- en restafvalcontainers) verminderen met 25%.

- **Actiepunt:** aantal dumpingen bij ondergrondse containers (straatvoorzieningen en GFT- en restafvalcontainers) verminderen met 25%
- **Actiepunt:** acties tegen vroegtijdig aanbieden van PMD-afval en bijplaatsing van PMD-zakken bij ondergrondse containers

Planning maatregelen thema 4

	2022	2023	2024	2025	2026
A.4.1 Basis op orde					
A.4.1.1 gemeenten en Rd4 zorgen er voor dat de voorzieningen op orde zijn waardoor inwoners hun afval en grondstoffen zonder problemen kwijt kunnen	x	x			
A.4.2 Aanvalsplan dumpingen en bijplaatsingen					
A.4.2.1 onderzoek naar de omvang van afvaldumpingen	x				
A.4.2.2 opstellen van een gezamenlijk aanvalsplan afvaldumpingen en bijplaatsingen	x	x	x	x	x

hoofdstuk 7

Besluitvormingsproces, monitoring en financiële aspecten

In heel Nederland is merkbaar dat de kosten van het afvalbeheer fors toenemen. De belangrijkste factor is een sterke stijging in de verwerkingskosten van afvalstromen. Deels door het heffen van belasting op het verbranden van afval, maar ook door schaarste in de verwerkingscapaciteit en strengere acceptatie-eisen aan de poort van de verwerker. In de komende jaren zal de klimaatagenda verder leiden tot hogere kosten met investeringen in verdere vergroening en verduurzaming.

7.1. Perspectief voor de komende jaren

Omdat de beoogde circulaire economie nog in transitie is, hebben we de komende jaren wereldwijd te maken met lastige marktomstandigheden. Nieuwe verwerkingstechnieken staan nog in de kinderschoenen en er blijft sprake van een onbalans tussen vraag en aanbod in de verwerkingsmarkt, dit zal de komende jaren naar verwachting niet veranderen. Het gevolg is dat de kosten sterker stijgen dan wenselijk. Deze 'transitiekosten' zijn slechts in beperkte mate door gemeentelijk afvalbeleid te beïnvloeden.

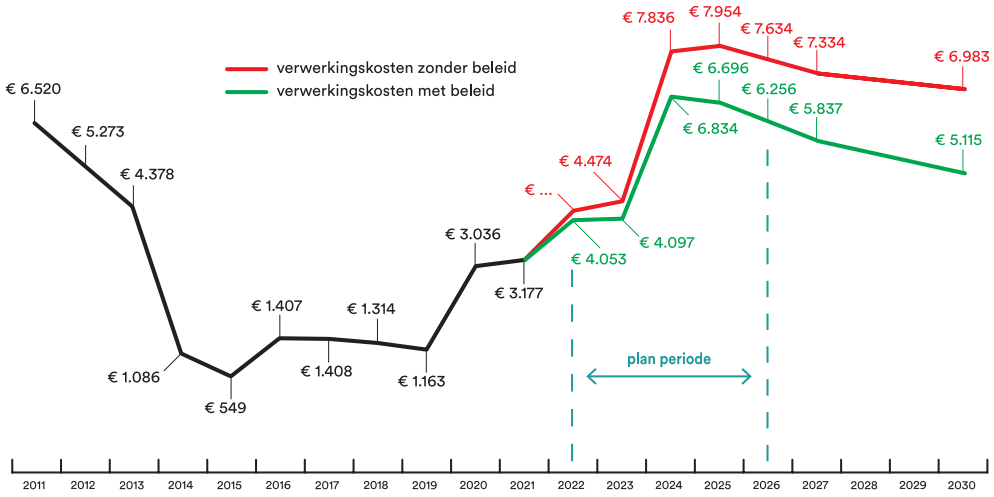
Was het ten tijde van de vorige beleidsplannen (als gevolg van een gunstige grondstoffenmarkt, effectieve beleidskeuzen van de gemeenten én door de inzet van onze inwoners) mogelijk om flinke kostenbesparing te realiseren, dat is de komende jaren helaas niet haalbaar. Er zal voor de nabije toekomst rekening gehouden moeten worden met kostenstijgingen.

De ontwikkeling van de verwerkingskosten verklaart een groot gedeelte van deze stijging en wordt met name veroorzaakt door overheidsheffingen en de afloop van de contracten voor huishoudelijk GFT- en restafval (31-12-2023). Op basis van een recente marktverkenning door KplusV moet, gezien de huidige marktsituatie, bij een nieuwe Europese aanbesteding rekening gehouden worden met een prijsstijging van 90% tot 100% (exclusief overheidsheffingen). Bij de reguliere autonome kosten van Rd4 dient rekening te worden gehouden met een stijging van 2% per jaar.

Ondanks de te verwachten forse kostenstijging worden mogelijkheden gezien om de kostenstijging gedeeltelijk om te buigen. De in Rd4-verband gemaakte strategische keuzes voorzien in kostenbesparende maatregelen. Deze maatregelen bieden de ruimte om te investeren in een toekomstbestendige organisatie op langere termijn. De realisatie/voortgang van het Grondstoffenplan wordt opgenomen in de begrotingscyclus van Rd4. Jaarlijks zal in de begroting Rd4 hier een vooruitblik op gegeven worden en zullen eventuele investeringen en bijbehorende opbrengsten worden verantwoord in de jaarrekening van Rd4.

7.2 Impact van het grondstoffenbeleid

De maatregelen op het gebied van afval- en grondstoffen, waaronder een aanvullende communicatie-inspanning en hieraan gerelateerde bewustwording, hebben een dempende werking op de verwerkingskosten. In figuur 7.1 zijn de genormaliseerde verwerkingskosten weergegeven (zonder de Corona-effecten van 2020 en PMD-afrekeningen van diverse jaren).

Figuur 7.1 Verwachte ontwikkeling van de verwerkingskosten

Met de rode lijn wordt de autonome ontwikkeling van de verwerkingskosten weergegeven. De stijging van deze kosten wordt met name veroorzaakt door de verwerkingskosten voor GFT- en restafval in verband met het afsluiten van nieuwe contracten, een extra verbrandingsbelasting en na 2025 de invoering van een CO_2-heffing op het verbranden van afval. Met de groene lijn worden de effecten weergegeven van betere afvalscheiding door de burger, waardoor minder restafval hoeft te worden verbrand. Deze effecten zijn vanaf 2011 zichtbaar, maar worden vanaf 2019 gedeeltelijk teniet gedaan door het invoeren van verbrandingsbelasting en stijgende verwerkingstarieven. Door het uitvoeren van de acties uit het uitvoeringsprogramma van het Grondstoffenplan (waarbij het verkrijgen van schone grondstoffen en minder aanbod van restafval centraal staat) wordt een bijdrage geleverd aan het vertragen van de stijgende kosten.

In dit verband is het wel belangrijk om te vermelden dat, naast de uitvoering van het Grondstoffenplan, Reinigingsdiensten Rd4 vanuit haar meerjarenstrategie werkt aan een verbeterde exploitatie van de op- en overslagvoorzieningen, een investering in de milieuparken (aanpassing tot grondstoffenparken) alsmede een verbetering van de dienstverlening. Mede door deze acties wordt geprognotiseerd dat er in vergelijking met de te verwachten autonome kostenstijging een kostenreductie kan worden gerealiseerd (zie figuur 7.1). Uiteindelijk doen wij het voor onze burgers. Het Grondstoffenplan beschrijft de continue zoektocht naar slimme en duurzame oplossingen om afval te verminderen, grondstoffen te scheiden, spullen een tweede leven te geven en mensen kansen te bieden.

Door gezamenlijk (gemeenten en inwoners) te werken aan de uitvoering van het Grondstoffenplan en als Reinigingsdiensten Rd4 gelijktijdig aan haar meerjarenstrategie werkt, worden de stijgende kosten voor de burgers deels opgevangen. De kosten van het basispakket per aansluiting nemen veel minder toe. Gedurende de planperiode van zowel het Grondstoffenplan als het strategisch meerjarenplan verwachten wij een besparing van €35,- per aansluiting. Ondanks dat de kosten de komende planperiode toenemen, is er wel voldoende perspectief voor de periode ná 2026. Zodra de markt weer in balans is, kan hier optimaal van geprofiteerd worden. De komende jaren leggen we via het Grondstoffenplan daartoe de basis!

7.3 Arbeidsparticipatie

Voor een deel van de huidige circulaire activiteiten binnen Rd4 wordt gebruik gemaakt van de inzet van doelgroepmedewerkers (medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt). Op dit moment biedt Rd4 aan ruim 180 doelgroepmedewerkers werkgelegenheid. Daarmee is Rd4 één van de belangrijkste werkgevers binnen de sociale werkvoorziening in de regio. Dit blijft -ondanks recente discussie hierover- een eindige regeling, waarop momenteel geen nieuwe instroom is. Rd4 moet zich, net als andere sociale werkgevers, voorbereiden op een andere instroom van doelgroepmedewerkers. Het zijn nog steeds dezelfde mensen, maar de regelingen zijn anders (Participatiewet, schoolverlaters, etc.). Rd4 heeft te maken met verschillende partijen (o.a. WSP en re-integratiebedrijven). Dit vormt een uitdaging en maakt het lastig voor Rd4 om doelgroepmedewerkers langdurig in te zetten.

Als Rd4-gemeenten blijven wij vasthouden aan de vertrouwde inzet vanuit de sociale werkgelegenheid. Rd4 zal gaan inzetten op een andere mix van 'doelgroepmedewerkers' en zal mogelijke (nieuwe) circulaire activiteiten benutten om deze mensen blijvend in te kunnen zetten. Het creëren van mogelijkheden voor de inzet van arbeidsparticipatie past in het gekozen uitgangspunt om bij het Grondstoffenbeleid rekening te houden met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. Op deze wijze wordt nog een aanvullende waarde aan onze grondstoffen gegeven.

7.4 Overige waardetoevoeging

Naast arbeidsparticipatie leveren we op meerdere terreinen een bijdrage aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. Onze bijdrage door de uitvoering van dit Grondstoffenplan aan de circulaire economie zal tevens bijdragen aan preventie van afval, hergebruik van materialen, reparatie en herverwerking aan het einde van de levenscyclus van materialen. De milieu-impact in onze gemeenten zal vergroot worden. Met al deze inspanningen wordt onze regio een stuk mooier en meer circulair.

7.5 Monitoring en evaluatie

Het uitvoeringprogramma van dit Grondstoffenplan omvat een groot aantal acties verdeeld over vier thema's die gedurende de looptijd van het plan opgepakt zullen worden. Om de twee jaar zal een voortgangsrapportage worden opgesteld, met hierin per thema de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten/effecten tot dan toe. Tevens wordt inzicht gegeven over de eventuele kosten van de ingevoerde maatregelen. Indien bijsturing nodig is (afhankelijk van bijvoorbeeld marktomstandigheden en nieuwe inzichten) zal dit vroegtijdig worden gerapporteerd.

Medio 2024 zal er een tussenevaluatie worden gehouden en worden nagegaan in welke mate de genomen maatregelen tot het gewenste resultaat hebben geleid. Indien de effecten niet voldoen aan de verwachtingen kan eventueel bijstelling plaatsvinden. Naast de feitelijke score van afvalhoeveelheden, klachtenmeldingen, scheidingspercentage en kosten zal een inwonersenquête worden uitgevoerd naar de mate van tevredenheid van het grondstoffenbeleid. Sorteeranalyses maken deel uit van de planning- en controlecyclus en zullen periodiek worden uitgevoerd.

Reinigingsdiensten Rd4 verzorgt de afvalinzameling voor 145.000 huishoudens in 10 Zuid-Limburgse gemeenten en bij 3.500 Limburgse bedrijven. We verwerken en scheiden grondstoffen op onze 8 milieuparken, in onze op- en overslag, ons textielsorteercentrum en regionaal sorteercentrum. Ook verzorgen we de straat- en rioolreiniging, gladheidbestrijding en reinigen we de openbare ruimtes. In onze drie RD4U kringloopshops geven we spullen een tweede leven en bieden we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt nieuwe uitdagingen. We zijn een vooruitstrevend bedrijf met meer dan 550 medewerkers die zich dagelijks inzetten voor een mooie en schone leefomgeving.

SLIMMER › SAMEN › STEEDS ›

Grondstoffenplan **2022-2026**

100% recycled paper

gemeente Brunssum

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 30 november 2021
Registratiekenmerk	: 2001065
Gemeentebladnr.	: 2021/89
Afdeling opsteller	: Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Naam opsteller	: Daisy Hanssen
Bereikbaar onder	: +31455278519, daisy.hanssen@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Jo Mertens
Raadsvergadering d.d.	: 25 januari 2022
Uiterlijke datum	: Niet van toepassing

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Inzameling huishoudelijk afval en grondstoffen: Grondstoffenplan 2022-2026 Rd4 gemeenten

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

Voor u ligt het 'Grondstoffenplan 2022-2026'. Hierin wordt beschreven hoe we ons de komende jaren gaan inzetten om, vanuit de circulaire economie gedachte, steeds meer richting te geven aan het beheer van grondstoffen en afval. De Rijksoverheid heeft via het programma 'Nederland Circulair in 2050' de ambitie uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt zonder schadelijke emissies naar het milieu. Deze wijziging naar een circulaire economie is niet alleen belangrijk om de milieudoelstellingen te behalen, maar heeft ook een financiële noodzaak. Bij gelijkblijvend beleid zullen in de komende jaren de kosten voor afvalverwerking flink stijgen. Door het nemen van maatregelen zorgen we ervoor dat deze kostenstijging in de toekomst zal worden afgevlakt.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Het Grondstoffenplan is het logische vervolg op het Afvalinzamelplan 2004 en het Afvalbeheersplan 2014-2020 en sluit aan bij programma 9: Milieubeheer. De komende jaren zal blijvend worden ingezet op een verdere toename van de inzameling van schone grondstoffen waarbij het voorkomen van afval nadrukkelijk aandacht krijgt. Hiermee wordt een weg ingeslagen in de richting van een duurzamere en afvalvrije gemeente in 2050.

Het uitgevoerde beleid in de periode 2004-2020 heeft de basis gelegd voor het huidige inzamelsysteem en het restafval is gedaald met 187 kilogram per Rd4-inwoner. Het scheidingspercentage is gestegen met 33%. De inzamelkosten zijn met €47,00 per inwoner afgenomen. Met deze resultaten presteren de Rd4-gemeenten bij de top 25% van Nederland op het gebied van kosten, scheidingsresultaat en dienstverlening.

Uit recente enquêtes onder bewoners en raadsleden is gebleken dat het huidige diftarsysteem kan rekenen op hun steun; al zien zij zeker wel ruimte voor verbeteringen. In het Grondstoffenplan zijn geen grootschalige wijzigingen in het inzamelsysteem voorzien. Wel worden bestaande structuren verbeterd of aangevuld om meer en schonere grondstoffen te verkrijgen. Het Grondstoffenplan bouwt voort op het succes naar minder afval maar ook naar meer én schonere herbruikbare grondstoffen. Naast de kwantiteit gaat de kwaliteit een nog grotere rol spelen in de toekomst.

De kaders voor het Grondstoffenplan komen voort uit wettelijke verplichtingen, landelijk beleid en marktontwikkelingen, de gemaakte systeemkeuzes en de recente enquêtes.

Vanuit die kaders is het doel gesteld om in 2026 een afvalscheidingspercentage te bereiken van 80% met een gemiddeld aanbod van 100 kg restafval per inwoner.

Een van de sleutels tot succes zal, net als in de voorgaande jaren, liggen in de betrokkenheid van onze in-woners om een bijdrage te willen leveren aan het scheiden van grondstoffen. Inzet zal zijn om inwoners bewust te maken van het belang van schone grondstoffen en de eigen rol die zij daarbij kunnen hebben. Participatie is van grote waarde.

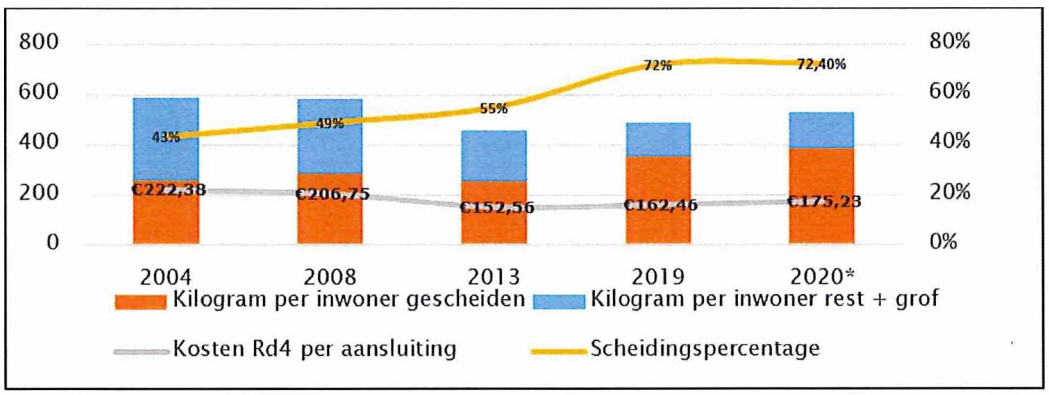
Om dit te bereiken wordt de inzameling van grondstoffen geoptimaliseerd. Ook zal gezocht worden naar oplossingen om makkelijk schone grondstoffen gescheiden aan te kunnen bieden. Met een positieve stimulans zal de kwantiteit én de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen worden verhoogd en wordt voortgebouwd op het bereikte resultaat.

3. Gewenste situatie (WAT?

a. Wat willen we bereiken?

Evaluatie periode 2004-2020

In deze periode zijn maatregelen uitgevoerd om de hoeveelheid restafval en kosten van de inzameling terug te dringen. De invoering van Diftar in 2010 gaf een afname van het restafval van 334 kg in 2004 naar 205 kg per inwoner in 2013. Na uitvoering van maatregelen, zoals de BEST-tas en het nultarief GFT, is de daling verder doorgezet naar 147 kg per inwoner per jaar en een gemiddelde scheiding van 72% in 2020. Alle inspanningen hebben gezorgd voor minder afval en een hoger scheidingspercentage, lagere inzamelkosten en meer grondstoffen. In onderstaande tabel zijn de behaalde resultaten weergegeven.

*** In 2020 is een stijging van circa 10% te zien door het thuiswerken vanwege de coronacrisis**

Na 2004 is een duidelijke daling van de kosten te zien. Dit komt deels door de destijds gunstige aanbesteding van rest- en GFT-afval. In 2004 lagen de kosten per aansluiting op € 222,- en in 2013 zijn deze afgenomen naar € 150,- per aansluiting. Daarna zijn de kosten weer gestegen door bijvoorbeeld de invoering van de verbrandingsbelasting in 2015. Bedroeg deze bij de invoering nog € 13,- per ton verbrand of gestort afval. In 2021 is dit bedrag opgelopen tot € 33,-. Naast de lagere verwerkingstarieven is de daling ook het gevolg van de afname van de hoeveelheid restafval en een betere afvalscheiding. De hierdoor verkregen grondstoffen zijn tegen gunstigere kosten verwerkt of leveren een opbrengst op. Vanaf 2018 liggen de marktprijzen echter onder druk en is de kwaliteit afgenomen met een nadelige invloed op de kosten.

De maatregelen en het scheidingsgedrag van onze inwoners zijn succesvol geweest. Zonder deze maatregelen zouden de kosten per aansluiting, rekening houdend met autonome kostenstijgingen, ruim boven de €350,- liggen.

Enquête

In de voorbereiding op het Grondstoffenplan hebben we onze inwoners en raadsleden een aantal stellingen en vragen voorgelegd. In totaal hebben 25.000 inwoners deelgenomen aan deze 2 enquêtes (aandeel Brunssum:10%). Afvalinzameling is bij uitstek een onderwerp dat leeft. Iedereen heeft er nagenoeg dagelijks mee te maken. Het succes van het inzamelsysteem berust voor een belangrijk deel bij het draagvlak onder onze inwoners. Dit draagvlak is groter als inwoners al in een vroeg stadium kunnen aangeven wat hun ideeën en voorkeuren zijn.

Onze inwoners zijn als 'ervaringsdeskundigen' betrokken bij het proces. Wij hebben ze gevraagd naar het belang van kennis over afvalscheiding en de bereidheid tot verbetering van het scheidingsgedrag. Ook is gevraagd om suggesties en het huidige inzamelsysteem. Hieronder in hoofdlijnen de belangrijkste uitkomsten:

- Onze inwoners zijn tevreden over het huidige inzamelsysteem DIFTAR;
- Er is ruim draagvlak voor de scheidingsdoelstelling;
- Men wil meer mogelijkheden/service om grondstoffen te scheiden;
- Houd het betaalbaar;
- Blijf ons actief betrekken;
- Aandacht voor ontwijkgedrag en dumpingen.

Bovenstaande uitkomsten zijn gebruikt bij het opstellen van het Grondstoffenplan en het uitvoeringsprogramma.

Beleidskaders en ontwikkelingen

Landelijk beleid

De Rijksoverheid heeft als doel gesteld dat de Nederlandse economie in 2050 volledig circulaire is. Hierbij is ook een tussendoelstelling geformuleerd: samen met maatschappelijke partners naar 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030. In het programma Van Afval naar Grondstof is afgesproken om in 2025 op 30 kg restafval per inwoner per jaar uit te komen. Een zeer hoge ambitie.

De ambitie van dit programma was om in 2020 te komen tot 75% afvalscheiding en tot een maximaal percentage scheiding te komen in 2025. Deze doelstelling voor afvalscheiding in 2020 is tevens geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn en grof huishoudelijk restafval) van maximaal 100 kg per inwoner per jaar. Het halen van deze ambitie is onhaalbaar gebleken. Het Nederlandse gemiddelde ligt in 2020 op 185 kg huishoudelijk restafval. Het gemiddelde van de Rd4-gemeenten ligt op 135/147 kg fijn en grof restafval per inwoner in 2019 en 2020 (toename door de corona crisis). Het gemiddelde scheidingspercentage ligt dus net onder de doelstelling met 72%.

Global goals

In 2015 hebben de Verenigde Naties 17 ambitieuze doelstellingen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. Deze 17 doelen zijn gesteld om van de wereld een betere plek te maken in 2030 en zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. In het Grondstoffenplan is hiermee rekening gehouden. Met de resultaten van het Grondstoffenplan wordt bijgedragen aan economische groei en duurzame werkgelegenheid in de regio. Door afval niet meer als afval te zien maar als grondstof, kan de circulaire economie worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Marktontwikkelingen en kosten

De verwerking van onze grondstoffen en restafval is afhankelijk van de wereldmarkt. De export van grondstofstromen is zeer beperkt als gevolg van hogere kwaliteitseisen. De Europese markt wordt de komende jaren gedwongen om zelf voldoende verwerkingscapaciteit binnen de EU op te bouwen. De marktprijzen voor circulaire grondstoffen zijn medio 2021 laag. De verwachting is dat, met de verdere uitrol van de circulaire economie, de marktprijzen in de toekomst zullen stijgen. Los van de landelijke scheidingsdoelstellingen mag de hierboven genoemde constatering echter geen reden zijn om ons afval niet meer te scheiden. Gezien de (sterk) toenemende verwerkingsprijzen voor restafval zou niet scheiden van ons afval kostbaarder zijn. De hoge verwerkingsprijzen zijn mede het gevolg van de verbrandingsbelasting en de aangekondigde CO_2 belasting.

De prijs voor de verwerking is ook afhankelijk van lopende contracten bij eindverwerkers en de beschikbare capaciteit. Een aspect waar na 2023 rekening mee moeten worden gehouden als de contracten voor restafval en GFT-afval aflopen. Bovenstaande ontwikkelingen zullen er toe leiden dat bij gelijkblijvend beleid de kosten voor het afvalbeheer fors zullen toenemen.

Ondanks de kostenstijgingen worden zeker mogelijkheden gezien om dit gedeeltelijk om te buigen. De in Rd4-verband gemaakte strategische keuzes voorzien in kostenbesparende maatregelen en bieden ook de ruimte om te investeren in een toekomstbestendige organisatie. De realisatie en voortgang van het Grondstoffenplan wordt opgenomen in de begrotingscyclus van Rd4. Jaarlijks zal in de begroting Rd4 hier een vooruitblik op gegeven worden en zullen eventuele investeringen en bijbehorende opbrengsten worden verantwoord in de jaarrekening van Rd4.

Innovaties en technologische ontwikkelingen

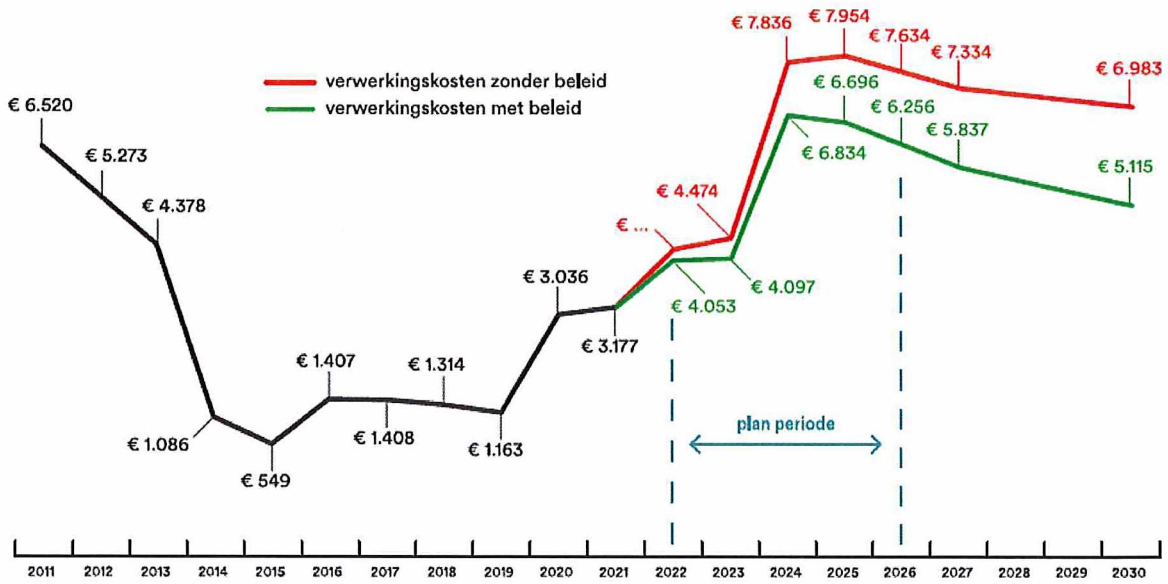
De transitie op het gebied van circulariteit wordt op meerdere gebieden verder ingezet. Zo blijven de Rd4-gemeenten de komende periode nauw contact houden met de industrie/chemie op het gebied van (alternatieve) verwerking van afval/grondstofstromen (bijv. Chemelot) en zal ook blijven participeren in proeftrajecten. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van eventuele beschikbare subsidiegelden. Ook worden nauwlettend proefprojecten in Nederland gevolgd (bijv. luierinzameling). Indien mogelijkheden zich voordoen zal onderzocht worden of ze kunnen bijdragen aan onze gestelde ambities.

Arbeidsparticipatie

De Rd4-gemeenten blijven vasthouden aan de vertrouwde inzet vanuit de sociale werkgelegenheid en mogelijke (nieuwe) circulaire activiteiten worden benut om deze mensen blijvend in te kunnen zetten. Het creëren van mogelijkheden voor de inzet van arbeidsparticipatie past in het gekozen uitgangspunt om bij het grondstoffenbeleid rekening te houden met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

Financieel perspectief

De maatregelen uit het Grondstoffenplan hebben een dempende werking op de verwerkingskosten. In onderstaande figuur zijn de verwerkingskosten zonder en met beleid weergegeven.

Verwachte ontwikkelingen van de verwerkingskosten (x 1000)

Met de rode lijn wordt de autonome ontwikkeling van de verwachte verwerkingskosten weergegeven. De stijging van deze kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwerkingskosten voor rest- en GFT-afval in verband met het afsluiten van nieuwe contracten, de verbrandingsbelasting en na 2025 de invoering van een mogelijke CO_2 heffing op het verbranden van afval.

Met de groene lijn worden de effecten weergegeven van betere afvalscheiding waardoor minder restafval hoeft te worden verbrand. Deze effecten zijn vanaf 2011 zichtbaar, maar worden vanaf 2019 gedeeltelijk teniet gedaan door het invoeren van de verbrandingsbelasting en stijgende verwerkingstarieven. Door het uitvoeren van de acties uit het uitvoeringsprogramma, waarbij het verkrijgen van schone grondstoffen en minder aanbod van restafval van sterk belang is, zullen de stijgende kosten worden getemporiseerd. Het Grondstoffenplan beschrijft de continue zoektocht naar

slimme en duurzame oplossingen om afval te verminderen, grondstoffen te scheiden, spullen een tweede leven te geven en mensen kansen te bieden.

Naast de uitvoering van het Grondstoffenplan werkt Rd4 vanuit haar meerjarenstrategie 2022-2026 aan een verbeterde exploitatie van de op- en overslagvoorzieningen, een investering in de milieuparken (aanpassing tot grondstoffenparken) alsmede een verbetering van de dienstverlening. Mede door deze acties wordt geprognotiseerd dat er in vergelijking met de te verwachten autonome kostenstijging een kostenreductie kan worden gerealiseerd. Gedurende de planperiode 2022-2026 wordt een besparing van €35,- per aansluiting verwacht.

Ondanks dat de kosten de komende planperiode toenemen, is er wel voldoende perspectief voor de periode ná 2026. Zodra de markt weer in balans is, kan hier optimaal van geprofiteerd worden. De komende jaren legt het Grondstoffenplan hiervoor de basis.

Uitvoeringsprogramma Grondstoffenplan

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma is in ruime mate rekening gehouden met de input die is verkregen uit de enquêtes, het landelijk beleid, marktontwikkelingen en de evaluatie over de periode 2004-2020.

Strategie en aanpak

De kern van het nieuwe Grondstoffenplan is vooral gelegen in de gewijzigde benadering van de focus. Spraken we in de vorige beleidsplannen over afval; nu richten we ons geheel op grondstoffen. De uitkomst van de enquêtes bevestigen de conclusies van de evaluatie en bieden een goede basis voor het nieuwe grondstoffen-beleid welke past binnen de ambitie van de Rd4-gemeenten. Dit heeft geleid de volgende speerpunten:

- Minder restafval en schonere grondstoffen;
- Betrokkenheid en participatie van de inwoners;
- instandhouding/optimalisatie van het huidige inzamelsysteem.

Bovenstaande speerpunten vormen de basis voor uitvoeringsacties die moeten bijdragen aan het halen van de uitgesproken ambitie. Om te komen tot een uitvoeringsprogramma zijn een aantal uitgangspunten vast gesteld:

- Het huidige inzamelsysteem zal niet ingrijpend gewijzigd worden. Diftar blijft het uitgangspunt waarbinnen onderzoek naar verdere optimalisatie van de inzamelservice op grondstoffen mogelijk moet zijn;
- De beoogde uitvoeringacties hebben als doel het verbeteren van de inzamel- en of mi-lieuprestaties en de service naar de bewoners;
- Gerichte communicatie naar en participatie door bewoners dragen bij aan de realisatie van het beleid;
- Kosten van het Grondstoffenplan moeten beheersbaar zijn en toekomstbestendig en het principe de van 'de gebruiker betaalt' zal nader bekeken worden.

Uitvoeringsprogramma met actiepunten

Om invulling te geven aan de beleidsuitgangspunten is een combinatie van actiepunten nodig. De actiepunten zijn opgenomen in een viertal thema's die nader uitgewerkt zijn in een uitvoeringsprogramma.

THEMA 1 Iedereen doet mee.

Onze inwoners vinden het normaal en makkelijk om schone grondstoffen op de juiste manier aan te bieden.

THEMA 2 Duurzame dienstverlening en voorzieningen

We sturen op meer service op de inzameling van afzonderlijke grondstoffen.

gemeente Brunssum

THEMA 3 Kostenbeheersing

Duurzaam omgaan met grondstoffen zorgt niet altijd voor een besparing.

THEMA 4 Schone buurt

Grondstoffenbeleid en een schone openbare ruimte gaan hand in hand.

De 17 actiepunten richten zich op de sturing van beheersbare en toekomstbestendige afvalkosten, meer en schonere grondstoffen, verbetering van de service richting onze inwoners, het gerichter informeren en enthousiasmeren van de inwoners en daardoor betrokkenheid te bij krijgen de doelstellingen rondom de circulaire economie. In hoofdstuk 6 van het Grondstoffenplan is de planning van de 17 actiepunten opgenomen.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Op 26 april 2021 is de startnotitie Grondstoffenplan aan de raad ter info voorgelegd (nr. 1069498).

2. traject tot dusverre

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Het vaststellen van een beleidsplan betreft een raadsbevoegdheid ingevolge de artikelen 108 en 160 Gemeentewet. De verordenende bevoegdheid is aan de raad ingevolge artikel 147 Gemeentewet.

Uitvoeringsbeleid als gevolg van de doelen gesteld in dit plan is een bevoegdheid voor het college van B en W.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

- Wettelijke inzamelplicht voor gescheiden huishoudelijk afvalstromen.
- Ambities van de rijksoverheid zoals verwoord in Landelijke AfvalbeheersPlan (LAP) 3 op basis waarvan de VANG(van afval naar grondstof)-ambities zijn geformuleerd:

- o 30 kg restafval per jaar per inwoner in 2030;
- o voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen van de gescheiden afvalstromen.

- Resultaten uit de eerdere beleidsplannen.
- Duurzaamheidsambities van de Rd4-gemeentes om zo veel mogelijk bij te dragen aan de (lokale) circulaire en afvalvrije economie. Het verkrijgen van goed herbruikbare grondstoffen uit huishoudelijk afval zal hierbij centraal staan.

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja, de kwaliteit van de leefomgeving wordt voor bestaande en nieuwe inwoners steeds belangrijker. In de Structuurvisie Brunssum 2025 is daarom opgenomen dat Brunssum in 2025 een gemeente wil zijn die gezond, compact en groen is, en een prettig en veilig woonmilieu biedt. Tevens valt dit voorstel binnen ons milieuprogramma (programma 9) met op het gebied van afval de beleidsopgave: *Ook op het gebied van verwerking van afval staat bescherming van het milieu voorop. Met een gescheiden afvalinzameling dragen we bij aan de circulaire economie en kunnen herbruikbare grondstoffen weer opnieuw in productieprocessen worden ingezet.*

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

De realisatie/voortgang van het Grondstoffenplan wordt opgenomen in de begrotingscyclus van Rd4. Jaarlijks zal in de begroting Rd4 hierop een vooruitblik worden gegeven en zullen eventuele investeringen en bijbehorende opbrengsten worden verantwoord in de jaarrekening van Rd4. In de begroting van 2022 zijn onder het basispakket al gelden opgenomen voor het nieuw Grondstoffenplan.

c. Argumenten en overwegingen

1.1 Gezien de ontwikkelingen de komende jaren is het huidige beleidsplan niet meer actueel.

De basis van het inzamelsysteem staat. In het nieuwe beleidsplan wordt de koers uitgezet voor de komende jaren en uitvoering gegeven aan verdere scheiding van schone grondstoffen uit het restafval. Aangesloten wordt op de landelijke doelstelling: Nederland circulair in 2050.

1.2 *Het Grondstoffenplan legt de basis voor een transitie naar een circulaire economie en dempt de verwachte kostenstijging.*

Door verdere optimalisatie en verbetering van de inzameling van grondstoffen maken we het onze inwoners makkelijk om grondstoffen in te leveren en te scheiden. Hierdoor wordt bijgedragen aan de circulaire economie en zullen de kosten minder hard stijgen.

1.3 Door uitvoering van het Grondstoffenplan worden onze inwoners actief betrokken in de transitie naar een circulaire economie.

Communiceren over grondstoffen en afval verschuift van informeren en instrueren naar activeren. Het Grondstoffenplan zet aan tot bewustwording én activering. Hierdoor gaan we minder afval verbranden en kunnen schone grondstoffen circulair ingezet worden.

1.4. *Het Grondstoffenplan draagt bij aan de vastgestelde duurzame ontwikkelingsdoelen.*

Het creëren van extra mogelijkheden voor de inzet van arbeidsparticipatie past in het gekozen uitgangspunt om bij het grondstoffenbeleid rekening te houden met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. Op deze wijze wordt extra waarde aan onze grondstoffen gegeven.

d. Opties en keuze

Het grondstoffenplan niet vast te stellen.

gemeente Brunssum

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2021/89
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 2001065

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2021/89;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 november 2021, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:
Het Grondstoffenplan 2022-2026 van de Rd4-gemeenten vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 januari 2022

26 JAN. 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier

G R I F F I E GEMEENTE * BRUNSSUM
Overzicht verzoeken ex art 43 RvO 2019
raadsvergadering d.d. 25-1-2022

Nr.= jr/art 43/nr.	Datum brief	Datum verseon	Verseon/ Djuma	Fractie	Afzender	Onderwerp/vragen	Ontvangst griffie	Verstuurd naar vakafd. B&S	Antwoord in college	Datum publicatie	Raadsagenda
21/art 43/25	11-11-21	18-11-21		BBB Lijst	Palmen	Diverse onderwerpen	12-11-21	18-11-21	Tussen-bericht		
21/art 43/26	11-11-21	18-11-21		BBB Lijst	Palmen	Onderwerp ligt bij de griffie ter inzage	12-11-21	18-11-21	Tussen-bericht		
21/art 43/27	06-12-21	07-12-21	2006234	PAK	Janssen	Uitspraak vliegenoverlast	06-12-21	07-12-21	21-12-21	21-12-21	25-01-22
21/art 43/28	07-12-21	08-12-21	2006573	PAK	Janssen	Duiven- en ganzenoverlast	07-12-21	08-12-21	11-01-22	11-01-22	25-01-22
21/art 43/29	08-12-21	08-12-21	2006597	PAK	Janssen	Overlast Arriva	08-12-21	08-12-21	21-12-21	21-12-21	25-01-22
21/art 43/30	14-12-21	15-12-21	2007840	BBB Lijst Palmen	Palmen	Haefland	14-12-21	15-12-21			
21/art 43/31	15-12-21	17-12-21	2008454	CDA	Claus	Gebruik van (persoons-)gegevens	15-12-21	17-12-21			
21/art 43/32	17-12-21	17-12-21	2008458	PAK	Janssen	overlijden zwaan in het Vijverpark ten gevolge verstrikt zijn in achtergebleven vislijn	17-12-21	17-12-21			
21/art 43/33	20-12-21	20-12-21	2008511	BBB Lijst	Palmen	Personeelsvragen	14-12-21	20-12-21			
21/art 43/34	20-12-21	20-12-21	2008628	Lijst Borger	Baten/ Scheffers	Finale kwijting vorderingen gemeente Brunssum zonder sprake van grove schuld of opzet	20-12-21	20-12-21			
21/art 43/35	19-12-21	20-12-21	2008680	BBB Lijst	Palmen	Specificatie/specifisiering	20-12-21	20-12-21			
22/art 43/01	04-01-22	04-01-22	2010168	BCD	Gerards	Vuurwerkoverlast	04-01-22	04-01-22			
22/art 43/02	05-01-22	05-01-22	2010390	SP	Coenen	De zorg verdient meer dan applaus	05-01-22	05-01-22			
22/art 43/03	06-01-22	07-01-22	2010629	Lijst Borger	Scheffers	Locatie oude ziekenhuis	06-01-22	07-01-22			
22/art 43/04	07-01-22	07-01-22	2010639	SP	Lurken	Zwerfjongeren	07-01-22	07-01-22			
22/art 43/05	10-01-22	10-01-22	2010919	PAK	Ebbinge	Overlast parkeren koerierdiensten	10-01-22	10-01-22			
22/art 43/06	12-01-22	13-01-22	2011806	PAK	Ebbinge	Veiligheid Oost	12-01-22	13-01-22			

Motie Ambulancedienst Zuid-Limburg

De Raad van de gemeente Brunssum, in vergadering bijeen op 25 januari 2022

Overwegende dat:

- De GGD Zuid-Limburg wil gaan besluiten om de Zuid-Limburgse Ambulancedienst te privatiseren en fuseren met de Noord-Limburgse Ambulancedienst;
- Hiermee de zeggenschap om te beslissen over de grote lijnen van de Ambulancedienst bij de Zuid-Limburgse gemeenten zou worden weggehaald;
- Noord-Limburgse gemeenten bij grote problemen bij hun ambulancedienst nu al letterlijk moeten zeggen: “Wij kunnen helaas niet toezeggen dat er aanvullende maatregelen worden genomen, omdat wij hier geen enkele bevoegdheid toe hebben.”;
- De Zuid-Limburgse gemeenten die zeggenschap in het verleden wel gehad en gebruikt hebben, bijvoorbeeld bij het inrichten van meer uitrukpunten;
- De privatisering van de zorg de afgelopen jaren afbreuk heeft gedaan aan de kwaliteit van de zorg;
- De met de privatisering en fusie met Noord-Limburg beoogde voordelen mbt personeelsuitwisseling en ICT ook door goede samenwerking - zonder fusie - bereikt kan worden;
- Het behoud van de Ambulancedienst als publieke voorziening van de GGD geen onverantwoorde financiële risico’s met zich mee brengt, aangezien deze wordt gefinancierd door de zorgverzekeraars;
- Deze gemeenteraad de Ambulancedienst als publieke voorziening wil behouden.

Verzoekt het college:

- Haar vertegenwoordiger in het AB van de GGD Zuid-Limburg NIET in te laten stemmen met het fusie- en privatiseringsvoorstel.

Aldus vastgesteld tijdens de raadsvergadering d.d. 25-01-2022 en over tot de orde van de dag.

De SP fractie:
Katinka Coenen en Tom Lurken.

MEMO

BESLUITVORMINGSPROCES VOORGENOMEN FUSIE AMBULANCEZORG LIMBURG

D.d. 15 december 2021

Het finale besluit tot fusie ambulancezorg Limburg wordt genomen in het Algemeen Bestuur van 14 februari 2022. De vraag die voorligt is of de AB-leden definitief kunnen instemmen met het ontvlechten van de ambulancezorg uit de GR GGD Zuid Limburg en het overdragen van de ambulanceactiviteiten naar de nieuw op te richten stichting Ambulancezorg Limburg op 1 januari 2023. Deze besluitvorming is het sluitstuk van een zorgvuldig en uitgebreid doorlopen bestuurlijk besluitvormingsproces dat begon in 2017.

Naar aanleiding van de webinars van 22 en 29 november zijn er in diverse gemeenteraden vragen gesteld over het voornemen tot fusie. Tevens is een aantal artikelen over de fusie van de ambulancezorg in de regionale media verschenen.
De raadsvragen hebben met name betrekking op de verschillende organisatievormen, het zoeken naar behoud van een mate van eigen regionale identiteit en van adherentie naar het regionale zorgveld.

Ter ondersteuning aan het gesprek binnen uw gemeente heeft u op 7 december jl. een sonderingsnotitie ontvangen. Om vragen van gemeenteraden op zo eenduidig mogelijke wijze te kunnen beantwoorden heeft het Dagelijks Bestuur heeft op 13 december jl. verzocht om aanvullend de tijdlijn te schetsen die tot het huidige fusievoornemen heeft geleid. Deze tijdlijn vindt u in voorliggende notitie. Voor een nadere inhoudelijke legitimatie van fusie wordt in deze notitie verwezen naar documenten die in dat kader reeds aan de orde zijn geweest in het Dagelijks Bestuur dan wel het Algemeen Bestuur. Een aantal kernboodschappen vindt u samengevat in aparte kaders in dit document.

Waar gewenst is de GGD uiteraard graag bereid u te ondersteunen in het beantwoorden van bijkomende vragen vanuit colleges of raadsleden en waar nodig aan te sluiten bij een college- of raadsvergadering om het fusievoornemen verder toe te lichten.

Gesprek gestart in 2017
De (landelijke) ontwikkelingen in de ambulancezorg zijn in 2017 en de eerste helft van 2018 een aantal keer in DB en AB besproken. Ambulancediensten in Nederland stonden aan de vooravond van nieuwe uitdagingen en innovaties. Enerzijds als gevolg van de op handen zijnde nieuwe Wet Ambulancezorg en het daaraan gekoppelde vergunningstelsel voor het uitvoeren van ambulancehulpverlening. Anderzijds was het zorgveld in het algemeen, en het werkveld van ambulancezorg in het bijzonder in beweging.
De vraag lag voor of de ambulancediensten in het licht van de nabije toekomst niet op zijn minst vergaand zouden moeten samenwerken, mogelijk met als einddoel de vorming van één ambulancedienst Limburg. De concrete aanleiding en uitgebreide inhoudelijke legitimatie voor de fusie kunt u lezen in het bestuurlijk document van 23 september 2021.

Op dit moment biedt de Ambulancezorg Zuid-Limburg kwalitatief goede zorg, maar om ons 24/7 optimaal te kunnen blijven inzetten voor de patiënt, is slagkracht in de ondersteuning noodzakelijk. Steeds meer verantwoordingstaken en toegenomen kwaliteitseisen en aanscherping van wet- en regelgeving vragen om zeer specialistische kennis. Daar komt bij dat de ambulancezorg 24/7 moet door blijven draaien. Als de randvoorwaarden niet goed zijn ingevuld, gaan de hulpverleners op de ambulance dat merken en dan gaat het op termijn de zorg aan patiënten raken. Een fusie maakt investeringen in een stevige basis mogelijk.

Verkenning samenwerking vanaf 2018
In maart 2018 zijn de beide Limburgse RAV'en gestart met een traject om de samenwerking tussen de beide ambulancediensten in Limburg te verkennen. Het doel was bekijken of beide organisaties elkaar kunnen helpen om de ambulancezorg in Limburg op een hoog niveau te houden.
Midden 2018 hebben het DB en AB kennisgenomen van het proces voor verkenning van samenwerking tussen de beide Limburgse RAV'en.

Meerdere onderzoeks- en adviesrapporten
Daarop volgden meerdere onderzoeken naar de haalbaarheid, mogelijkheden en voorwaarden voor verdere samenwerking. Gaandeweg het onderzoek werd geconcludeerd dat een fusie de meest effectieve vorm van samenwerking is om ervoor te zorgen dat slagkracht, inhoud, kwaliteit en continuïteit van de (ambulance)zorgverlening in Limburg nu en in de toekomst gewaarborgd blijven.

In het AB van 24 september 2020 is de voortgang van het lopende traject besproken. In deze vergadering is de tussenrapportage "Verkenning nut en noodzaak samengaan Ambulancezorg" gedeeld. Een verkenning vooral gericht op de inhoudelijke voordelen die samengaan van de ambulancediensten in Limburg mogelijk zou kunnen bieden in het kunnen blijven voorzien van tijdige, adequate, acute hulpverlening en vervoer van patiënten. De uitkomst van deze verkenning bood bestuurlijk voldoende basis voor een

vervolg.

Tijdens een themabijeenkomst op 28 september 2020 heeft het Dagelijks Bestuur kennisgenomen van en opiniërend gesproken over de conclusies en aanbevelingen van het conceptrapport 'Haalbaarheidsonderzoek samengaan Ambulancediensten Limburg'. Bestuurlijke gevoelens zijn gedeeld maar ook randvoorwaarden en uitgangspunten van samengaan van beide organisaties zijn besproken.

Voorwaarden voor fusie
In het Dagelijks Bestuur van 14 juni 2021 en het Algemeen Bestuur van 2 juli 2021. is het haalbaarheidsonderzoek 'samengaan ambulancedienst Limburg' vastgesteld.

De urgentie en noodzaak van een aankomende fusie met Stichting Regionale Ambulancevoorziening Limburg Noord (hierna: RAV LN) werden erkend en gedeeld. Tevens bleek er voldoende draagvlak om een volgende stap te zetten en is opdracht gegeven aan de directie om de fusie te gaan voorbereiden.

Afgesproken is dat het vertrek van de ambulancedienst geen negatieve gevolgen mag hebben voor de GGD-organisatie.
De afstand tot de client wordt niet vergroot. Voor de burger verandert er niets; dat is het doel van de fusie

- *Dezelfde hoogwaardige zorg, nu en in de toekomst*
- *Hetzelfde aantal ambulances*
- *Dezelfde uitrukposten*

De druk op de ambulancezorg is nu heel hoog. Een fusie kan bijdragen aan een stabielere organisatie die goed toegerust is op dit soort crisissituaties. De veranderingen zitten in de backoffice. We moeten van kwetsbaar naar weerbaar.

Ontwerpcriteria
In de AB-vergadering van 2 juli 2021 is onder andere aandacht gevraagd voor het volgende:

- De zorg voor patiënt en personeel moet voorop blijven staan evenals de aanrijtijden en kwaliteit van zorg.
- Er is gevraagd hoe sterk de GGD nog is als Acute Zorg uit de GR GGD gaat en wat de kostenneutraliteit voor gemeenten betekent.
- Er zijn zorgen gedeeld over de kwetsbaarheid op de arbeidsmarkt.
- Er is aandacht gevraagd voor een juiste vorm van publieke borging in een toekomstige Raad van Toezicht. Zeker gezien het feit dat ambulancediensten een rol hebben in crisissen en calamiteiten is die verbinding van groot belang.
- Er is benadrukt dat het van belang is om de gemeenteraden goed mee te nemen in deze ontwikkelingen.
-

De Bestuur heeft een aantal ontwerpcriteria en randvoorwaarden aan de fusieorganisatie gesteld:

- *De gewenste governance van de fusieorganisatie moet vóór de fusie zijn geregeld*
- *Enige invloed gemeenten GR in fusieorganisatie*
- *Geen financiële lijnen meer voor gemeenten GR*
- *Minimaal behoud van kwaliteit*
- *Regionale inbedding*
- *Voldoende stabiliteit bij de latende GGD-organisatie*

Aan alle voorwaarden moet kunnen worden voldaan alvorens tot een finaal besluit tot fusie te kunnen komen.

Tijdelijke stichting

Eveneens in deze vergaderingen is het advies van BDO besproken inzake de meest geschikte juridische vorm waarin een fusie gerealiseerd kon worden. Enkel organisaties met een gelijke rechtsvorm kunnen tot een juridische fusie overgaan. Het advies van BDO op dat moment was als tussenstap een tijdelijke private stichting Ambulancezorg Limburg op te richten onder de GR GGZ Zuid Limburg die vervolgens zou kunnen fuseren met stichting Ambulancezorg Limburg Noord.

Vanuit dat kader is gekeken naar de formele rol van de gemeenteraden in dit besluitvormingsproces. Er is geconcludeerd dat het Algemeen Bestuur het besluit neemt tot fusie. Echter voor een besluit tot oprichting van, een al dan niet tijdelijke, stichting onder de GR GGD ZL is een formele zienswijze van gemeenteraden van toepassing, evenals bij aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling indien aan de orde.

In de raadsinformatiebrief van 2 juli jl. zijn gemeenteraden geïnformeerd over het op handen zijnde fusievoornemen. Hierin tevens een vooraankondiging van een tweetal webinars voor raadsleden in het najaar 2021.

Alle mogelijke vormen van intensievere samenwerking / fusie zijn onderzocht (ook een publieke fusie-organisatie). Een stichting blijkt de meest passende rechtsvorm te zijn.

<u>Als onderdeel van de GGD-ZL</u>
Een optie zou kunnen zijn dat de nieuwe RAV Limburg onderdeel wordt van de GGD Zuid Limburg. Dit lijkt geen haalbare optie. Gezien o.a. de zeer complexe bestuurlijke verantwoordelijkheid van 16 gemeenten in Zuid-Limburg voor ambulancezorg in de regio Limburg Noord.

<u>Nieuwe GR</u>
Ambulancezorgverlening is in Nederland weliswaar een algemeen belang, maar niet per definitie een taak of verantwoordelijkheid die belegd is bij gemeenten. Het oprichten van een Gemeenschappelijke Regeling voor het uitvoeren van die taak ligt voor

AmbulanceZorg Limburg Noord (een stichting) daarom niet bepaald voor de hand. Voor de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg betekent de verantwoordelijkheid voor ambulancezorg een nieuw fenomeen.

Het oprichten van een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling is daarnaast geen sinecure. Alle betrokken gemeenten moeten het er mee eens zijn.
Daarnaast bestaan in Limburg dan al diverse Gemeenschappelijke Regelingen met een relatie naar de nieuw op te richten Gemeenschappelijke Regeling voor ambulancezorg: denk aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord, de Veiligheidsregio Zuid Limburg en de GGD in Zuid-Limburg, waarvan de afdeling Acute zorg/RAV een apart onderdeel is.

Voorgenomen besluit
Op 6 en 23 september 2021 heeft het DB respectievelijk AB een voorgenomen besluit tot fusie genomen. Op dat moment was duidelijk dat het oprichten van een tijdelijke stichting onder de GR tot knelpunten met het ABP zou leiden. Een betere vorm bleek het oprichten van een nieuwe stichting RAV Limburg (los van de GR GGDZL) waaraan de GR GGD ZL en de RAV LN per 1 januari 2023 hun activiteiten overdragen.

Door deze gewijzigde aanpak is ook de formele rol van gemeenteraden gewijzigd. Naar aanleiding van discussie in de DB-vergadering van 8 november jl. is hierover juridisch advies gevraagd bij Capra advocaten.

Besluit verantwoordelijkheid van Algemeen Bestuur
Conform Capra-advies ligt de verantwoordelijkheid voor het nemen van een besluit over ontvlechting uit de GR en het overdragen van de ambulanceactiviteiten naar de nieuwe stichting RAV Limburg bij het Algemeen Bestuur van de GGD.

Omdat de ambulancezorg geen wettelijke taak is die aan gemeenten is opgedragen, is er op basis van artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling geen noodzaak om de ambulancezorg onderdeel te laten zijn van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid Limburg. Daarnaast is in deze nieuwe aanpak geen sprake meer van een tijdelijke stichting onder de GR zodat ook daar een zienswijze niet meer aan de orde is.

In het verre verleden hadden gemeenten wel een verantwoordelijkheid in de ambulancezorg. Gemeenten waren gehouden de Centrale Posten Ambulancevervoer (CPA's) in te stellen en in stand te houden en hadden bovendien de plicht in ambulancevervoer te voorzien indien de beschikbare ambulancecapaciteit in hun verzorgingsgebied ontoereikend was. De CPA's zijn inmiddels opgegaan in de centrale meldkamers waar ook politie en brandweer gebruik van maken en heden is het de Minister van Medische Zorg die de vergunning verleent aan een RAV om in een bepaalde regio de ambulancezorg uit te voeren. De GGD ZL verleent deze dienst dus nu in opdracht van de Minister van Medische Zorg.

Rol gemeenteraden
Gemeenteraden dienen in te stemmen met een voornemen tot wijziging van de GR voor zover het een wettelijk gemeentelijke taak betreft. De GGD ZL voert ambulancezorg uit in opdracht van derden (Minister voor Medische Zorg) en derhalve betreft dit geen wettelijk gemeentelijke taak. Net zoals de GR GGD ZL een dienstverlening zoals de ambulancezorg voor een derde kan aanvaarden, kan zij deze ook weer afstoten. Bijgevolg kan de ontvlechting van de RAV uit de GR GGD Zuid Limburg plaatsvinden zonder dat hiervoor de GR GGD Zuid Limburg gewijzigd moet worden. Hierdoor is er geen formele rol voor gemeenteraden in het besluitvormingsproces tot fusie.
Wanneer echter de GR GGD ZL in de toekomst wordt gewijzigd, zal voor de duidelijkheid de RAV uit de GR GGD ZL worden geschrapt.

In artikel 3, eerste lid, van de op 1 januari 2021 in werking getreden Wet ambulancevoorziening (Wav), draagt de Minister voor Medische Zorg de zorg voor een duurzame veiligheidsstelling van ambulancevoorzieningen. De Minister wijst daartoe per veiligheidsregio, een rechtspersoon als RAV aan. Het oprichten en in stand houden van een ambulancevoorziening is geen wettelijk gemeentelijke taak. Ook ten aanzien van de bekostiging speelt de gemeente geen rol, die verloopt via de zorgverzekeraars. En ook kwaliteitseisen waaraan de ambulancezorg moet voldoen worden niet door gemeenten, maar door de Wet ambulancezorg en daarop gebaseerde regelgeving bepaald.

Finale besluitvorming februari 2022

Het is uiteindelijk de Minister van Medische Zorg die, na positief advies van de Nederlandse Zorgautoriteit, het besluit tot fusie neemt. Echter alvorens de Minister om toestemming gevraagd kan worden, zal het Algemeen Bestuur op 14 februari 2022 instemming moeten verlenen om de Ambulancezorg Zuid-Limburg te ontvlechten uit de Gemeenschappelijke Regeling en haar activiteiten per 1 januari 2023 over te dragen aan de nieuwe stichting Ambulancezorg Limburg.

Het onderzoek zoals in deze notitie geschetst is nu zover afgerond, dat deze bestuurlijke besluitvorming kan plaatsvinden.
Bestuursleden, leden van de raad van toezicht, de bestuurlijke adviescommissie Acute Zorg, de ketenpartners binnen ROAZ-verband, medewerkers en medezeggenschapsgremia hebben hun inbreng gehad. Gemeenteraden zijn gaandeweg het traject geïnformeerd over de ontwikkelingen d.m.v. een raadsinformatiebrief in juli 2021 en twee webinars in november 2021. Raadsleden die de webinars niet hebben bijgewoond kunnen deze alsnog bekijken via deze link. De link en een Q&A-document zijn op 7 december ter informatie naar alle raadsleden verstuurd.

Waar de gewenste deskundigheid en kennis op onderdelen onvoldoende in huis was, is extern (juridisch) advies ingewonnen (BDO, CAPRA). Ook met de Inspectie voor Volksgezondheid en Jeugd en de zorgverzekeraars CZ en VGZ wordt komende periode

voor de tweede maal in dit traject gesproken over de wijze waarop de kwaliteit en continuïteit van zorg ook na de fusie geborgd blijft.

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Onderwerp: ontkoppeling AOW t.o.v. minimumloon

De gemeenteraad van Brunssum in vergadering bijeen op 25 januari 2022

Constaterende dat:

het nieuw aangetreden kabinet Rutte IV het voornemen heeft om de koppeling van de AOW met het minimumloon los te laten
volgens de doorrekening van het CPB in de komende kabinetsperiode de AOW'ers gemiddeld 0,5% per jaar er op achteruit gaan
het overgrote deel van de gepensioneerden voor het twaalfde jaar op rij stevig onder de nullijn is gebleven
de inflatie in 2021 en de komende jaren hoog zal blijven
in de afgelopen 11 jaar de koopkrachtontwikkeling voor senioren -5% was, terwijl de werkenden in dezelfde periode gemiddeld 18% er op vooruit gingen Overwegende dat:

de AOW een basisinkomen is voor iedere senior in Nederland
aan deze basisvoorziening moet en mag niet getornd worden
de aangekondigde compensatie in de vorm van een hogere ouderenkorting voor senioren met een laag inkomen geen enkele betekenis heeft
een ontkoppeling de bestaanszekerheid van een groeiende groep ouderen in het gedrang komt
in Brunssum, maar ook in Parkstad de vergrijzing alleen maar zal toenemen dus een steeds grotere groep ouderen wellicht financieel in de problemen gaat komen

roept het college op:

al het mogelijke te doen om vanuit de gemeente Brunssum een duidelijk signaal af te geven dat de AOW het basisinkomen is voor iedere senior in Nederland en een ontkoppeling van de AOW onaanvaardbaar is

Velen u al voorgaan, zoals bijvoorbeeld ANBO, KBO-PCOB, de Koepel Gepensioneerden, de Landelijke Cliëntenraad, het Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten, de Stichting Urgente Noden Nederland
Zorg voor veiligstellen van de koppeling en houdt de solidariteit in stand

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de PAK-fractie
Gerrit Ebbinge
Jos Janssen fractievoorzitter
Ger Luit
Nathalie v.d. Veer